REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO 2014-2020

Pomorze Zachodnie

Perspektywa 2020

09 MARCA 2018

SPIS TREŚCI

SEKCJA 1. STRATEGIA DOTYCZĄCA WKŁADU PROGRAMU OPERACYJNEGO W REALIZACJĘ UNIJNEJ STRATEGII NA RZECZ INTELIGENTNEGO, ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ 5

SEKCJA 2. OSIE PRIORYTETOWE 40

I. GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE 40

PRIORYTET INWESTYCYJNY 1b: Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w B+I, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami B+R i sektorem szkolnictwa wyższego (…), wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii (…) 42

PRIORYTET INWESTYCYJNY 1a: Udoskonalanie infrastruktury B+I i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie B+I oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy 49

PRIORYTET INWESTYCYJNY 3c: Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług 54

PRIORYTET INWESTYCYJNY 3a: Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości 59

II. GOSPODARKA NISKOEMISYJNA 74

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4e: Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu 74

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4c: Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym 81

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4a: Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych 88

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4g: Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe 95

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6e: Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów poprzemysłowych (w tym terenów powojskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszaniu hałasu 100

III. OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU 111

PRIORYTET INWESTYCYJNY 5b: Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski żywiołowe i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami żywiołowymi i katastrofami 112

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6b: Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie 117

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6a: Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie 122

IV. NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA 133
PRIORYTET INWESTYCYJNY 6c: Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego 134
PRIORYTET INWESTYCYJNY 6d: Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program Natura 2000 oraz zieloną infrastrukturę 139
PRIORYTET INWESTYCYJNY 8b: Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój 144

V. ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT 153
PRIORYTET INWESTYCYJNY 7b: Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi 153
PRIORYTET INWESTYCYJNY 7d: Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu 158
PRIORYTET INWESTYCYJNY 7c: Rozwój i usprawnianie przyjaznych środowisku (w tym o obniżonej emisji hałasu) i niskoemisyjnych systemów transportu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych oraz infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej 163

VI. RYNEK PRACY 170
PRIORYTET INWESTYCYJNY 8v: Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian 170
PRIORYTET INWESTYCYJNY 8iii: Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw 178
PRIORYTET INWESTYCYJNY 8i: Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników 184
PRIORYTET INWESTYCYJNY 8iv: Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę 195
PRIORYTET INWESTYCYJNY 8vi: Aktywne i zdrowe starzenie się 200

VII. WŁĄCZENIE SPOŁECZNE 211
PRIORYTET INWESTYCYJNY 9i: Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie 211
PRIORYTET INWESTYCYJNY 9v: Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia 218
PRIORYTET INWESTYCYJNY 9iv: Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym 225

VIII. EDUKACJA 241
PRIORYTET INWESTYCYJNY 10i: Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia 241
PRIORYTET INWESTYCYJNY 10iv: Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami 252

PRIORYTET INWESTYCYJNY 10iii: Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji..... 262

IX. INFRASTRUKTURA PUBLICZNA 273

PRIORYTET INWESTYCYJNY 9a: Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych 275

PRIORYTET INWESTYCYJNY 9b: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich..... 284

PRIORYTET INWESTYCYJNY 10a: Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej..... 289

PRIORYTET INWESTYCYJNY 2c: Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia..... 298

X. POMOC TECHNICZNA.....307

SEKCJA 3. PLAN FINANSOWY PROGRAMU 314

SEKCJA 4. ZINTEGROWANE PODEJŚCIE DO ROZWOJU TERYTORIALNEGO 322

SEKCJA 5. SZCZEGÓLNE POTRZEBY OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM LUB GRUP DOCELOWYCH NAJBARDZIEJ ZAGROŻONYCH DYSKRYMINACJĄ LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM 328

SEKCJA 6. SZCZEGÓLNE POTRZEBY OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH, KTÓRE CIERPIĄ NA SKUTEK POWAŻNYCH I TRWAŁYCH NIEKORZYSTNYCH WARUNKÓW PRZYRODNICZYCH LUB DEMOGRAFICZNYCH 333

SEKCJA 7. INSTYTUCJE I PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA ZARZĄDZANIE, KONTROLĘ I AUDYT ORAZ ROLA POSZCZEGÓLNYCH PARTNERÓW 335

SEKCJA 8. KOORDYNACJA MIĘDZY FUNDUSZAMI POLITYKI SPÓJNOŚCI, EFRROW, EFMR ORAZ INNYMI UNIJNYMI I KRAJOWYMI INSTRUMENTAMI FINANSOWANIA ORAZ EBI 353

SEKCJA 9. WARUNKI WSTĘPNE.....381

SEKCJA 10. ZMNIEJSZANIE OBCIĄŻEŃ ADMINISTRACYJNYCH DLA BENEFICJENTÓW 447

SEKCJA 11. ZASADY HORYZONTALNE 451

SEKCJA 12. ODRĘBNE ELEMENTY 457

SEKCJA 1. STRATEGIA DOTYCZĄCA WKŁADU PROGRAMU OPERACYJNEGO W REALIZACJĘ UNIJNEJ STRATEGII NA RZECZ INTELIGENTNEGO, ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ

SEKCJA 1.1. STRATEGIA DOTYCZĄCA WKŁADU PROGRAMU OPERACYJNEGO W REALIZACJĘ UNIJNEJ STRATEGII NA RZECZ INTELIGENTNEGO, ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ

1.1.1. Opis zawartej w programie strategii dotyczącej wkładu w realizację unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na okres 2014-2020 (RPO WZ 2014-2020) jest oparty na trzech głównych filarach, którymi są:

i) regionalne dokumenty programowe, takie jak przygotowana w 2010 r. Strategia Rozwoju Województwa, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego, pozostałe strategie sektorowe oraz wynikające z nich tworzone obecnie Programy Strategiczne wraz z towarzyszącymi im diagnozami, analizami i konsultacjami, które pozwoliły na określenie aktualnych potrzeb, wyzwań i szans regionu;

ii) doświadczenia i dobre praktyki powstałe w trakcie realizacji kończącego się Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013 oraz Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, dzięki czemu dla poszczególnych rodzajów interwencji możliwa jest m.in. ocena ich skuteczności i przydatności, a także zaplanowanie nakładów ilościowych na podstawie przyjętych alokacji. Szczególnie cenne wydają się doświadczenia związane z implementacją instrumentów finansowych w ramach narzędzi JEREMIE i JESSICA.

iii) strategiczne kierunki i zasady rozwoju przyjęte na poziomie Polski i Unii Europejskiej na lata 2014-2020, w tym Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, a także wynikające z niej dokumenty regulujące zasady realizacji polityki spójności (takie jak rozporządzenia dotyczące funduszy strukturalnych, Wspólnotowe Ramy Strategiczne, Umowa Partnerstwa, Position of the Commission Services on the development of Partnership Agreement and programmes in POLAND for the period 2014-2020) oraz – na poziomie krajowym – Długo- i Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego, Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, Krajowy Program Reform.

Diagnoza wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów/sektorów objętych programem

Przeprowadzone diagnozy – zarówno w dokumentach regionalnych, krajowych, jak i unijnych – pokazują, że potrzeby i bariery rozwojowe regionu są na tyle poważne i wielowymiarowe, że realizacja każdego z trzech priorytetów strategii Europa 2020 oraz każdego z jej celów będzie stanowiła dla regionu wyzwanie wymagające istotnych działań interwencyjnych. RPO WZ 2014-2020 w sposób istotny przyczyni się do realizacji **strategii Europa 2020** z uwagi na zaplanowaną szeroką interwencję w ramach jej trzech kluczowych priorytetów.

1. W ramach priorytetu **„Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji"** zostaną zaspokojone potrzeby regionu związane z wielokrotnie zdiagnozowanym bardzo niskim stanem jego innowacyjności, w tym ciągle zbyt niską świadomością innowacyjną przedsiębiorców, słabym stanem infrastruktury wsparcia innowacji, niemal całkowitym brakiem działań proinnowacyjnych wśród przedsiębiorców (eksperymentowanie, patentowanie, współpraca z sektorem B+R), zbyt małą ilością infrastruktury i usług badawczych dostępnych dla przedsiębiorstw, słabymi powiązaniami sieciowymi w biznesie oraz na jego styku z sektorem B+R, ciągle za niską orientacją probiznesową uczelni w regionie. Przewidywane interwencje będą skierowane na wsparcie rozwoju inteligentnych specjalizacji regionu, wykorzystujących jego mocne strony i pojawiające się szanse gospodarcze, w tym unikatowe powiązania i łańcuchy umożliwiające tworzenie nowych produktów, szczególnie związanych z takimi zidentyfikowanymi już sektorami regionalnych specjalizacji jak biogospodarka, działalność morska i logistyka, przemysł maszynowy i metalowy, usługi oparte na wiedzy oraz turystyka. Pod względem rodzaju wsparcia będą to m.in. interwencje obejmujące konieczne inwestycje w infrastrukturę B+R; granty i dotacje na działalność wysokoinnowacyjną w przedsiębiorstwach, a także działania edukacyjno-promocyjne adresowane do wszystkich aktorów procesów innowacyjnych. Interwencje te powinny zapewnić regionalną dyfuzję wiedzy i rozwiązań technologicznych powstających w ośrodkach badawczych Szczecina, a także Koszalina.

   Ponadto w zakresie tego priorytetu w regionie występuje potrzeba dostosowania profilu kształcenia do potrzeb gospodarki regionu oraz zwiększenia popytu na ciągłe zdobywanie nowej wiedzy.

   Konieczne jest także przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców, szczególnie na obszarach wiejskich. Poprawy i rozbudowy wymaga również stan usług cyfrowych w administracji, medycynie i kulturze.

2. Grupa potrzeb dotyczących priorytetu **„Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów"** obejmuje potrzeby regionalne związane z:

   a) rozwojem przedsiębiorstw (szczególnie w obszarach przyczyniających się do rozwoju inteligentnych specjalizacji), w tym:

- wspieranie form współpracy sieciowej (klastrowej) przedsiębiorstw (także po to, by skompensować efekt nadmiernego rozdrobnienia struktury wielkościowej firm),
- jakościowy rozwój przedsiębiorczości, prowadzący do powstawania firm zdolnych do zatrudniania pracowników, prowadzenia współpracy międzynarodowej, w tym transgranicznej, śledzenia i adaptowania rozwiązań technologicznych, reagowania na zmiany gospodarcze itp.,
- wzrost atrakcyjności inwestycyjnej regionu, poprzez dalszy rozwój stref aktywności inwestycyjnej (parków przemysłowych i podobnych),
- internacjonalizację przedsiębiorstw, prowadzącą do wzrostu eksportu oraz zwiększenia udziału w międzynarodowych łańcuchach wartości, szczególnie w odniesieniu do transgranicznych kontaktów z sąsiadującymi landami niemieckimi, Berlinem i krajami skandynawskimi,
- wzmocnienie i dalszą profesjonalizację instytucji otoczenia biznesu, prowadzące do wzrostu ich kompetencji w zakresie usług proinnowacyjnych oraz wyspecjalizowanych sektorowo i terytorialnie,
- rozwój i wzmocnienie narzędzi finansowych specyficznych dla działań prorozwojowych przedsiębiorstw, takich jak seed capital, anioły biznesu, fundusze pożyczkowe i poręczeniowe;

b) rozwojem i promocją form gospodarowania minimalizujących obciążenia dla środowiska oraz jednocześnie wykorzystujących warunki naturalne regionu, takich jak:

- zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, szczególnie energii słonecznej oraz pochodzącej z biomasy,
- rozwój energetyki rozproszonej, szczególnie opartej na kogeneracji energii cieplnej i elektrycznej wykorzystującej lokalne, odnawialne źródła energii,
- wzrost efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach, budynkach i systemach miejskich,
- racjonalizacja gospodarowania wodą, w tym rozwój form małej retencji (także dla celów przeciwpowodziowych) oraz inwestycje w zakresie gospodarki wodno-ściekowej,
- zapobieganie klęskom żywiołowym, np. rozwój systemów ostrzegania przeciwpożarowego, zakup sprzętu ratowniczego i gaśniczego,
- poprawa gospodarki odpadami (w tym komunalnymi, przemysłowymi, porolniczymi, niebezpiecznymi) zgodnie z wymogami UE oraz WPGO i planami inwestycyjnymi, w tym poprzez zapobieganie powstawaniu odpadów, przygotowanie do ponownego użycia, odzysk wraz z recyklingiem,

- przywrócenie walorów środowiska przyrodniczego i miejskiego, w tym zmniejszenie skutków antropopresji (także pochodzącej od wzrastającego ruchu turystycznego), ochrona i przywrócenie siedlisk i gatunków (również w formie ogrodów botanicznych, banków genowych), rekultywacja terenów powojskowych i przemysłowych (w tym postoczniowych), redukcja punktowych emisji zanieczyszczeń gazowych, redukcja emisji powierzchniowej,
- działania edukacyjno-informacyjne dotyczące wyżej wymienionych kwestii;

c) rozwojem przyjaznej dla środowiska infrastruktury transportowej na poziomie regionu, w tym:

- rozwój infrastruktury zrównoważonego transportu miejskiego, w tym szczególnie na obszarze Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego, np. system P&R, integracja opłat i środków transportu, węzły przesiadkowe, trasy rowerowe,
- modernizację ciągów transportowych na poziomie dróg wojewódzkich i lokalnych w celu ułatwienia dostępu do sieci TEN-T, a także poprawy bezpieczeństwa na drogach,
- zwiększenie intermodalności oraz multimodalności systemów transportowych w regionie w części nienależącej do sieci TEN-T, w tym modernizację portów regionalnych, budowę i rozbudowę węzłów logistycznych, modernizację lokalnych dróg kolejowych,
- zakup i modernizację taboru kolejowego dla połączeń wojewódzkich wraz z modernizacją infrastruktury kolejowej.

3. Realizacja priorytetu **„Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną”** dla województwa zachodniopomorskiego będzie oznaczała realizację następujących celów:

a) poprawa sytuacji na rynku pracy, w tym:

- poprawa dostępu do zatrudnienia dla osób bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo, w tym szczególnie osób w trudnej sytuacji na rynku pracy, takich jak kobiety powracające na rynek pracy, osoby z niepełnosprawnościami i długotrwale bezrobotne,
- wsparcie integracji na rynku pracy ludzi młodych bez pracy, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu,
- wsparcie tworzenia nowych miejsc pracy (zarówno poprzez nowe przedsiębiorstwa, jak i w przedsiębiorstwach istniejących), szczególnie w obszarach inteligentnych specjalizacji,
- wsparcie usług w zakresie równouprawnienia oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego na rzecz wzrostu poziomu zatrudnienia,

– wsparcie MŚP i ich pracowników w zakresie wspierania zdolności przystosowania się do zmian,

– wzrost aktywności zawodowej osób starszych.

Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20–64 lat w województwie zachodniopomorskim wynosił w 2013 r. 61,6% i był znacznie niższy od wartości krajowej, wynoszącej 64,9%. Na podstawie analiz społeczno-gospodarczych szacuje się, że w latach realizacji RPO WZ 2014-2020 wskaźnik ten będzie systematycznie wzrastał, osiągając wartości 66%, 67% i 70% odpowiednio w latach 2018, 2020 i 2023.

b) rozwój kapitału ludzkiego poprzez:

– poprawę jakości infrastruktury oświatowej w regionie,

– wzmocnienie potencjału, atrakcyjności i podniesienie jakości edukacji w szkołach i placówkach prowadzących kształcenie ogólne dzięki kompleksowym programom rozwojowym wdrażanym na każdym poziomie kształcenia oraz indywidualizacji pracy z uczniami, które prowadzą do wyrównania szans edukacyjnych w wymiarze terytorialnym i w ramach poszczególnych szkół,

– zwiększanie dostępności do edukacji przedszkolnej, szczególnie na obszarach wiejskich,

– rozwijanie systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami,

– upowszechnianie uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu ustawicznym;

c) zmniejszenie liczby mieszkańców dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym poprzez

– podniesienie jakości infrastruktury zdrowotnej i społecznej,

– wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności oraz obszarów miejskich i wiejskich,

– zapewnienie wszystkim mieszkańcom województwa dostępu do wysokiej jakości usług w zakresie integracji społecznej, zdrowotnej i zawodowej,

– realizację kompleksowych programów integracji wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, zdrowotnej, społecznej, zawodowej i prowadzącą do wzrostu zatrudnienia,

– zwiększanie potencjału ilościowego, infrastrukturalnego, organizacyjnego oraz kompetencyjnego przedsiębiorstw ekonomii społecznej oraz instytucji im służących.

Cel krajowy dla Polski w obszarze redukcji liczby osób pozostających w ubóstwie ustalony na 1,5 mln osób osiągnięto w 2012 r. Należy jednak kontynuować działania

mające na celu dalsze ograniczanie skali ubóstwa oraz utrwalenie uzyskanego dotychczas efektu w tym zakresie.

Dla określenia pozycji województwa względem wartości krajowych stosowany jest wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym. W przypadku województwa zachodniopomorskiego w 2011 r. wynosił on 17,9%. W 2013 r. nastąpił znaczny spadek wartości tego parametru – do 15,3% i wartość ta była nieznacznie niższa od krajowej, wynoszącej 16,2%. Natomiast w latach realizacji RPO WZ 2014-2020 wskaźnik nieznacznie wzrośnie w stosunku do 2013 r., po czym przyjmie trend spadkowy i odpowiednio w latach 2018, 2020 i 2023 wynosić będzie 15,6%, 15,5% i 15,4%.

Należy podkreślić, że oba ww. wskaźniki służą jedynie do wskazywania ogólnej sytuacji społeczno-gospodarczej w regionie i do podejmowania ewentualnych decyzji w zakresie wdrażania RPO WZ 2014-2020. Nie są one wskaźnikami rezultatu interwencji RPO WZ 2014-2020 i nie mogą być przedmiotem odpowiedzialności RPO WZ 2014-2020. Umowa Partnerstwa wskazuje, że wpływ interwencji EFSI na osiąganie tych wskaźników jest bardzo ograniczony (do rzędu 4–8%), a ich zmienność zależy od ogólnych czynników natury społeczno-gospodarczej oraz zmian legislacyjnych pozostających zasadniczo poza sferą oddziaływania RPO WZ 2014-2020.

Wskaźniki rozwoju społeczno-gospodarczego będą monitorowane przez IZ RPO WZ przynajmniej raz w roku.

1.1.2. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych

Tabela 1. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych

Cel tematyczny	Priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie
CT 1 Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	1a (EFRR) Udoskonalanie infrastruktury B+I i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie B+I oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy	Na obszarze województwa zachodniopomorskiego zaplecze B+R nie jest w pełni dostosowane do potrzeb nowoczesnej gospodarki regionu, w szczególności do potrzeb inteligentnych specjalizacji województwa. Specyfiką regionu jest to, że cały ciężar współpracy sfery B+R z gospodarką spoczywa na uczelniach, gdzie zadanie to konkuruje z dydaktyką oraz badaniami podstawowymi. Zachodniopomorskie uczelnie i przedsiębiorstwa powinny dążyć do utworzenia wspólnych centrów innowacji i ośrodków B+R pozwalających na wykorzystanie szans i mocnych stron gospodarki i nauki regionu, w tym bogatych doświadczeń i dorobku związanego z gospodarką morską oraz zasobów biogospodarki i odnawialnych źródeł energii. Realizacja strategii inteligentnych specjalizacji wymaga działań na rzecz rozwoju sektora B+I poprzez wsparcie inwestycji w infrastrukturę jednostek naukowych, które umożliwią świadczenie usług w odpowiedzi na faktyczne zapotrzebowanie zachodniopomorskich przedsiębiorstw.
	1b (EFRR) Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w B+I, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami B+R i sektorem szkolnictwa wyższego (…), wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii (…)	Poziom innowacyjności zachodniopomorskich przedsiębiorstw jest pod każdym względem zdecydowanie za niski. Dotyczy to zarówno przedsiębiorstw prowadzących prace B+R, jak i korzystających z dostępnych wyników badań. Nieliczne firmy, które są zdolne do samodzielnej, planowej działalności proinnowacyjnej (np. eksperymentowanie, patentowanie, prototypy) działają w odosobnieniu, a motor ich rozwoju to jedynie zapał i wiedza ich właścicieli. Współpraca pomiędzy przedsiębiorstwami jest niewystarczająca. Odnotowuje się kilkadziesiąt razy niższą aktywność patentową niż w dominujących w tym zakresie krajach Europy. Ma na to wpływ wiele czynników. W szczególności bardzo istotne są wysokie koszty opracowania i wdrożenia innowacji oraz niski poziom współpracy jednostek z sektora nauki i B+R z podmiotami gospodarczymi. Należy zachęcić przedsiębiorstwa do zwiększania nakładów na B+R, a także na realizację wspólnych przedsięwzięć badawczo–rozwojowych oraz do zacieśniania współpracy z jednostkami naukowymi.
CT 2 Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK	2c (EFRR) Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia	Poprawa sytuacji mieszkańców regionu wymaga stworzenia lepszych podstaw do odpowiedniego wykorzystania dostępnych technologii. Może to stanowić wsparcie dla prowadzenia działalności gospodarczej (telegospodarka, e-gospodarka) czy edukacji i ochrony zdrowia (e-zdrowie). Ważne dla rozwoju cyfrowego jest uwzględnienie cyfrowych systemów informacji przestrzennej.

Cel tematyczny	**Priorytet inwestycyjny**	**Uzasadnienie**
CT 3 Wzmacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR)	3a (EFRR) Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości	Aby zwiększyć liczbę inwestycji podejmowanych na uzbrojonych terenach inwestycyjnych przez MŚP, należy poprawić warunki do rozwoju ich działalności. W województwie jest także wiele niezagospodarowanych terenów powojskowych, poprzemysłowych i popegeerowskich, które odpowiednio przystosowane mogą stanowić atrakcyjne miejsca do aktywizacji gospodarczej ww. obszarów. Obecna działalność IOB jest często niedostosowana do potrzeb gospodarki. Należy dążyć do stworzenia otoczenia biznesu ułatwiającego zmianę w kierunku gospodarki opartej na innowacjach, zdolnej tworzyć miejsca pracy. Interwencje powinny być dopasowane do wyzwań strategicznych, w tym uwzględniać strukturę przedsiębiorstw, kontekst terytorialny oraz rozwijające się regionalne specjalizacje. Konieczna jest także większa kooperacja przedsiębiorstw, zarówno z partnerami krajowymi, jak i zagranicznymi. W ramach priorytetu realizowane będą również przedsięwzięcia z zakresu promocji przedsiębiorczości i kreowania postaw przedsiębiorczych.
	3c (EFRR) Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług	Ilościowy rozwój przedsiębiorczości w wojew. idzie w parze z rozwojem jakościowym, prowadzącym do wzrostu innowacyjności i konkurencyjności regionu. W 2012 r. innowacje – procesowe, jak i produktowe – wprowadziło . 11,67% przedsiębiorstw z sektora usług i 18,15% przedsiębiorstw przemysłowych. Współpracę w zakresie działalności innowacyjnej podjęło 4,9% podmiotów w sektorze przemysłowym i 1,6% w sektorze usług. Większość MŚP w regionie nie jest w stanie realizować inwestycji (prowadzących np. do istotnego wzrostu zatrudnienia, do wykreowania nowego produktu lub zmiany profilu działalności) – zarówno w oparciu o środki własne, jak i środki zewnętrzne. Realizacja PI przyczyni się do tworzenia warunków sprzyjających budowie konkurencyjnego i innowacyjnego sektora MŚP w regionie, jako czynnika niezbędnego do dynamicznego rozwoju regionu. Jednym z większych wyzwań Programu będzie ożywienie gospodarcze, wzrost zatrudnienia i podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw na obszarze SSW.
CT 4 Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4a (EFRR) Promowanie produkcji i dystrybucji OZE	Na drodze dalszego dynamicznego rozwoju OZE w regionie stoją braki w infrastrukturze (sieci przesyłowe i dystrybucyjne) oraz brak źródeł wytwórczych o charakterze interwencyjnym, które zapewniłyby stabilność energetyczną systemu. Produkcja energii ze źródeł odnawialnych pozostaje w bezpośrednim związku z rozwojem sektora biogospodarki, który w regionie zyskuje na znaczeniu i stanowi jedną z jego specjalizacji gospodarczych. Wykorzystanie warunków do produkcji energii z odnawialnych źródeł stworzonych przez biogospodarkę wymaga rozwijania metod produkcji, jak i samej produkcji energii z biomasy, biogazu, słonecznej. Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych, w tym głównie CO_2, jest jednym z głównych zidentyfikowanych kierunków działań mitygacyjnych w BEiŚ. W regionie coraz większą rolę odgrywają źródła energii charakteryzujące się sezonowością dostaw. Rozwiązaniem tej sytuacji będzie rozwój rozproszonych źródeł energii, przede wszystkim wykorzystujących biomasę, biogaz i energię słoneczną.

Cel tematyczny	Priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie
	4c (EFRR) Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania OZE w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym	W województwie zauważalne są duże straty energii w istniejących budynkach mieszkalnych oraz publicznych. Aby je zmniejszyć, należy wdrożyć kompleksowe rozwiązania efektywności energetycznej budynków oparte na audytach energetycznych. Poprawa systemu racjonalizacji użytkowania i wytwarzania energii w budynkach pozwoli na ograniczenie zużycia węgla, co przełoży się na znaczne zmniejszenie emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych do atmosfery. Zmniejszenie energochłonności budynków publicznych i mieszkalnych osiągnięte będzie poprzez wsparcie ukierunkowane na kompleksowe działania modernizacyjne budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne.
	4e (EFRR) Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich typów obszarów, w szczególności na obszarach miejskich, wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego oraz podejmowania odpowiednich działań adaptacyjnych i mitygacyjnych	Badania pokazują, że emisja gazów cieplarnianych jest w dużej mierze generowana przez środki transportu – przede wszystkim indywidualnego. Wsparcie w ramach priorytetu w zakresie transportu miejskiego będzie wdrożeniem zrównoważonej mobilności miejskiej, wyrażającej się poprzez zwiększenie liczby osób rezygnujących z indywidualnego transportu samochodowego na rzecz transportu publicznego lub rowerowego, a także poprzez wymianę taboru, jak również zmniejszanie ruchu samochodowego na obszarach miejskich dzięki wdrażaniu przyjaznych środowisku rozwiązań w transporcie miejskim, jak np. centra przesiadkowe. Działania te będą miały w głównej mierze wpływ na ograniczenie emisji CO_2 poprzez uatrakcyjnienie transportu publicznego. Badania ewaluacyjne i analizy w zakresie technologii niskoemisyjnych wskazują, że główną barierą we wdrożeniu „zielonych" technologii jest brak wiedzy na temat korzyści ekonomicznych wynikających z zastosowania tego rodzaju rozwiązań.
	4g (EFRR) Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe	Wysokosprawna kogeneracja jest kierunkiem rozwoju energetyki rozproszonej. Zgodnie z założeniami „Polityki energetycznej Polski do 2030 r." wielkość produkcji energii w wysokosprawnej kogeneracji ma zostać podwojona w porównaniu do produkcji w 2006 r. (z poziomu 24,4 TWh w 2006 r. do 47,9 TWh w 2030 r.). Zwiększeniu ma ulec również udział produkcji energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji w krajowym zapotrzebowaniu na energię elektryczną brutto, który wzrośnie z poziomu 16,2% w 2006 r. do 22% w 2030 r. Zaplanowane działania w priorytecie inwestycyjnym mają za zadanie racjonalizację systemów rozproszonych gospodarowania energią i ciepłem w wysokosprawnej kogeneracji.

Cel tematyczny	**Priorytet inwestycyjny**	**Uzasadnienie**
CT 5 Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	5b (EFRR) Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe, oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi	Skutkiem zmian klimatu jest zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. Wzrost temperatury pociąga za sobą obecność zjawiska suszy, co wiąże się z wysokim zagrożeniem pożarowym. Prognozowane podniesienie się poziomu morza skutkować będzie częstszym zalewaniem terenów nisko położonych, wzrośnie częstotliwość powodzi sztormowych. Będzie to miało negatywny wpływ na bezpieczeństwo osób i mienia. Największe zagrożenie powodzią w województwie występuje na ujściowych odcinkach rzek, na jeziorach przymorskich oraz na środkowych odcinkach niektórych rzek (Rega, Parsęta, Wieprza, Ina). Jednymi z przyczyn zagrożenia powodziowego są oddziaływanie cofki, która sięga do Zalewu Szczecińskiego, oraz sezonowe zatory lodowe (głównie na Odrze). Konieczne jest podjęcie działań zmniejszających ryzyko powodzi zgodnie z mapami średniego ryzyka powodziowego. Mała retencja w skali lokalnej ograniczy negatywne skutki występowania zjawisk związanych z niedoborem i nadmiarem wody.
CT 6 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	6a (EFRR) Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie	Problemem regionu jest słabo rozwinięty system selektywnego zbierania odpadów, obejmujący w 2012 r. 9,59% zebranych odpadów komunalnych, w tym również tych ulegających biodegradacji (2,94%). Składowanie odpadów jako dominująca w województwie metoda unieszkodliwiania odpadów, obejmująca 77,92% zebranych odpadów komunalnych, jest niezgodna z unijną hierarchią postępowania z odpadami. Zgodnie z WPGO konieczna jest kompleksowa organizacja gospodarowania odpadami (sortownie odpadów, kompostownie, biologiczne przetwarzanie wysortowanych odpadów komunalnych oraz inne urządzenia do przetwarzania odpadów, np. wielkogabarytowych, opakowaniowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego). W województwie nadal nie został zakończony proces unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest. Działania wynikające ze zdiagnozowanych deficytów będą zgodne z Ramową dyrektywą o odpadach 2008/98/EC, Dyrektywą 99/31/WE w sprawie składowania odpadów oraz Ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.
	6b (EFRR) Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie	Na cele produkcyjne przypada ponad 93% ogólnego poboru wody, a na gospodarstwa domowe jedynie 3,6%. Stosunek długości sieci kanalizacyjnej do wodociągowej w województwie wynosi 62%. Duży odsetek wodociągów o niskiej dobowej produkcji ma niekorzystny wpływ na jakość dostarczanej wody. Wodociągi o najniższej produkcji (poniżej 100 m^3/d) są wyłączane z eksploatacji, poprzez zwiększanie stref zaopatrzenia ludności w wodę pochodzącą z wodociągów o dużej produkcji. Pomimo najlepszego w kraju poziomu skanalizowania zgodnie z KPOŚK w regionie nadal występuje potrzebna budowy/modernizacji kilku tysięcy kilometrów kanalizacji. Aby wypełnić zobowiązania dyrektywy 91/271/EWG, konieczne jest wyposażenie aglomeracji w systemy kanalizacji zapewniające oczyszczanie ścieków zgodne z obowiązującymi normami oraz odpowiednie zagospodarowanie osadów ściekowych. Ze względu na ekonomiczne aspekty budowy kanalizacji w aglomeracjach istnieje konieczność inwestowania w przydomowe oczyszczalnie.

Cel tematyczny	Priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie
	6c (EFRR) Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego	Na terenie województwa zachodniopomorskiego znajdują się zabytki o międzynarodowej sławie, niestety wiele z nich wymaga renowacji oraz przywrócenia dawnej świetności. Ponieważ ruch turystyczny ukierunkowany jest nie tylko na wypoczynek nadwodny, ale również na aktywność związaną ze zwiedzaniem miejsc związanych z historią i kulturą regionu, ważną kwestię stanowi udostępnienie zabytków i ich otoczenia. W województwie ma swoją siedzibę niedostateczna liczba instytucji kultury o znaczeniu ponadregionalnym. Kultura to świadectwo rozwoju społeczności, należy więc zadbać o jej możliwie jak najszerszy rozwój, przynajmniej w skali regionalnej, poprzez stworzenie odpowiedniej bazy materialnej. Region Pomorza Zachodniego na tle innych regionów wyróżnia odnoszenie się do sąsiedztwa morza i jego zasobów – zarówno w ogólnie pojętym stylu życia, jak również w działalności ekonomicznej.
	6d (EFRR) Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także przez program Natura 2000 i zieloną infrastrukturę	Blisko 2 mln hektarów w regionie objęto ochroną Natura 2000. Głównym powodem wyznaczenia obszarów chronionych jest występowanie ostoi ptasich. Należy podjąć działania na rzecz zwiększenia zrozumienia istoty ochrony bioróżnorodności i potrzeby zrównoważonego rozwoju, w celu akceptacji tych wartości. Specjalną formą ochrony przyrody są ogrody botaniczne. Łączą one funkcję czynnej ochrony przyrody ex situ oraz edukacyjną. Województwo jest jednym z najczęściej odwiedzanych przez turystów regionem w Polsce. Sprzyja temu sieć szlaków turystycznych, których długość (6728,2 km) plasuje województwo na drugim miejscu w kraju. Zwiększenie się liczby turystów skutkować może wzmożoną antropopresją na tereny szczególnie cenne przyrodniczo. Niezbędna jest interwencja na rzecz kanalizowania ruchu turystycznego w powiązaniu z rozwijaną w regionie siecią szlaków turystycznych oraz zaplecza turystycznego przyjaznego dla przyrody (np. tarasów widokowych, ekologicznych miejsc postojowych).
	6e (EFRR) Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów poprzemysłowych (w tym terenów powojskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszaniu hałasu	Europejska Agencja Środowiska informuje, że przyjęte w przepisach unijnych standardy jakości powietrza nie są dotrzymywane: dotyczy to m.in. Polski. Zanieczyszczenia powietrza w sposób istotny wpływają na zdrowie ludzi, powodując wiele dolegliwości układu oddechowego i krwionośnego. Pomimo systematycznej poprawy jakości powietrza w Polsce, istotnym problemem nadal pozostają: w sezonie letnim - zbyt wysokie stężenia ozonu troposferycznego, a w sezonie zimowym – ponadnormatywne stężenia pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu. W związku z przygotowaniem Planów Gospodarki Niskoemisyjnej coraz więcej jednostek samorządu terytorialnego zdało sobie sprawę z problemu złej jakości powietrza. Wychodząc naprzeciw potrzebom zgłaszanym w PGN oraz Planie Ochrony Powietrza dla WZ zdecydowano o skierowaniu wsparcia na wymianę starych pieców o dużych parametrach emisji zanieczyszczeń. Wsparcie uzupełni pomoc oferowana dla sektora mieszkaniowego

Cel tematyczny	**Priorytet inwestycyjny**	**Uzasadnienie**
CT 7 Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej	7b (EFRR) Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi	Drogi wojewódzkie w niewystarczający sposób uzupełniają sieć dróg krajowych, przede wszystkim pod względem przepustowości. Dla regionu ważne są powiązania transportowe ośrodków miejskich oraz stworzenie układu transportowego odpowiadającego potrzebom społeczno-gospodarczym, w tym zapewniającego sprawne połączenia wykluczonym transportowo obszarom centralnym i wschodnim. Znaczny deficyt w sieci komunikacyjnej występuje na osi wschód–zachód. Przejawia się on w braku dobrej klasy dróg prowadzących na zachodniopomorskie wybrzeże; poprawy wymaga wzajemne skomunikowanie głównych obszarów wzrostu w województwie: SOM i KKBOF, a także lepsze ich skomunikowanie z pozostałymi terenami województwa. Wiele zachodniopomorskich dróg wojewódzkich, ale też powiatowych i gminnych, skupia ruch tranzytowy i łączy go z ruchem lokalnym. Jednym z zadań będzie doprowadzenie do odseparowania, a co za tym idzie – do zabezpieczenia niechronionych uczestników ruchu, tak by zmniejszyła się liczba wypadków, także śmiertelnych.
	7c (EFRR) Rozwój i usprawnianie przyjaznych środowisku (w tym o obniżonej emisji hałasu) i niskoemisyjnych systemów transportu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych oraz infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej	W ostatniej dekadzie, pomimo utrzymującego się na podobnym poziomie wolumenu obrotów, stopniowo spada udział portów Pomorza Zachodniego w przeładunkach polskich portów. Małe porty na obszarze województwa zachodniopomorskiego poza siecią TEN-T mają nieznaczny, oprócz portu w Policach, udział w wolumenie obrotów przeładunkowych polskiej gospodarki morskiej. Mają jednak znaczenie dla lokalnej gospodarki i podtrzymania żywotności ekonomicznej miejscowości, w których są zlokalizowane. Rozwój największych z nich powinien w dalszej perspektywie służyć poprawie bilansu transportu multimodalnego w województwie. Niezbędne są działania inwestycyjne w zakresie zwiększenia dostępności poszczególnych portów, zarówno od strony wody, jak i lądu, w szczególności ułatwiające transport drobnicowy i masowy.
	7d (EFRR) Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu	Infrastruktura kolejowa w województwie jest w złym stanie i wymaga modernizacji, jej stan rzutuje na obsługę portów, w tym małych, oraz ruch pasażerski, w tym turystyczny. Kolejowe przewozy pasażerskie realizowane są przeważnie w ruchu regionalnym i aglomeracyjnym, w kierunku do i ze Szczecina. Pomimo istniejącego deficytu w infrastrukturze transport kolejowy odgrywa znaczącą rolę w obsłudze ruchu turystycznego województwa; przewozy kolejowe o charakterze turystyczno-wypoczynkowym koncentrują się na dwóch trasach: do Świnoujścia i Międzyzdrojów oraz do Koszalina i Kołobrzegu. Postępuje dekapitalizacja dworców i stacji kolejowych, zwłaszcza przy rzadziej wykorzystywanych liniach. Ponadto istnienie dużej liczby niestrzeżonych przejazdów kolejowych wpływa na obniżenie bezpieczeństwa, wydłużenie czasu przejazdów i zwiększenie zużycia energii. Brak inwestycji w infrastrukturę kolejową prowadzi do emisji zanieczyszczeń, hałasu i powstawania ponadnormatywnych wibracji.

Cel tematyczny	**Priorytet inwestycyjny**	**Uzasadnienie**
CT 8 Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników	8b (EFRR) Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój	Bogactwo walorów naturalnych województwa tworzy jego specyfikę, a jednocześnie stanowi stale niewykorzystany w pełni potencjał regionu. Doskonałe warunki naturalne, rozbudowana sieć rzek, jezior oraz długi na 185 km pas wybrzeża morskiego, jak też dogodne położenie predestynują region do rozwoju turystyki wykorzystującej jego endogeniczny potencjał. Większość jezior nadaje się doskonale do zagospodarowania pod kątem turystyki i rekreacji, ale tylko nieliczne posiadają odpowiednią infrastrukturę do uprawiania sportów wodnych. Dodatkowego impulsu rozwojowego wymaga proces zagospodarowania szlaków wodnych atrakcyjnych dla kajakarzy – Drawy, Iny, Regi, Parsęty czy Piławy. Ponadto poza pasem wybrzeża region nie posiada rozwiniętej infrastruktury służącej obsłudze ruchu turystycznego. Ten deficyt jest dostrzegalny w szczególności na obszarach wiejskich.
	8i (EFS) Zapewnianie dostępu do zatrudnienia osobom poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo, w tym podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników	Województwo zachodniopomorskie znajduje się wśród regionów o najwyższej stopie bezrobocia oraz o najniższym wskaźniku aktywności zawodowej. Wśród osób bezrobotnych dominują osoby wchodzące na rynek pracy, osoby po 50. roku życia, osoby z niepełnosprawnościami, mieszkańcy obszarów wiejskich oraz osoby długotrwale bezrobotne. Kwalifikacje i kompetencje osób nieaktywnych zawodowo i bezrobotnych są często niedostosowane do potrzeb pracodawców. Ponadto istotną barierą w podjęciu zatrudnienia jest brak odpowiedniego doświadczenia zawodowego. Z racji struktury osadniczej województwa, jego peryferyjnego i przygranicznego położenia oraz mankamentów wynikających ze zdiagnozowanej w województwie słabej elastyczności rynku pracy, a także niedostosowania struktury podaży pracy i popytu na nią – niezbędne jest wzmocnienie mobilności zawodowej.
	8iii (EFS) Samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy	Województwo charakteryzuje jeden z najwyższych w kraju współczynników nowo zakładanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Dotychczasowe doświadczenia wskazują na wysoką efektywność narzędzi dotacyjnych umożliwiających dofinansowanie stanowisk pracy – zarówno dotacje, jak i pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej są jednymi z najskuteczniejszych form walki z bezrobociem. Z uwagi na wysoki poziom bezrobocia w województwie istnieje konieczność kontynuacji tych form wsparcia, przy założeniu, że wiązać się to będzie z generowaniem dodatkowych miejsc pracy.
	8iv (EFS) Równouprawnienie płci oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego	Niska dostępność opieki nad dziećmi determinuje konieczność zarówno dostosowania form opieki do potrzeb demograficznych i społecznych, jak i propagowania odpowiednich form zatrudnienia. Konieczność sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3 stanowi barierę w udziale w rynku pracy. Istnieje konieczność zapewnienia spójnego systemu wsparcia dla osób chcących powrócić na rynek pracy.

Cel tematyczny	**Priorytet inwestycyjny**	**Uzasadnienie**
	8v (EFS) Adaptacja pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	W województwie zachodniopomorskim szczególnie rozwinięty jest sektor MŚP. Charakter tego sektora powoduje wrażliwość na zmiany i niekorzystne trendy w gospodarce, co ma bezpośredni wpływ na sytuację pracowników. Szczególnie istotne jest efektywne zarządzanie zmianą w przedsiębiorstwach, jak i podnoszenie kwalifikacji przedsiębiorców i ich pracowników. Należy wspierać osoby zatrudnione podlegające procesowi outplacementu w postaci zmiany kwalifikacji w kierunku regionalnych specjalizacji. Jest to niezwykle ważne w kontekście dostosowania do zmian zachodzących na regionalnym rynku pracy i wzrostu kompetencji kadr.
	8vi (EFS) Aktywne i zdrowe starzenie się	W województwie zachodniopomorskim obserwuje się postępujący proces starzenia się mieszkańców oraz wzrost zachorowalności na choroby układu krążenia i nowotwory. Należy realizować programy profilaktyczne w zakresie chorób będących najczęstszymi przyczynami przerwania aktywności zawodowej. Występuje potrzeba wdrożenia programów i narzędzi rehabilitacji leczniczej, ułatwiających powrót do pracy oraz umożliwiających wydłużenie aktywności zawodowej. Istnieje również konieczność uświadomienia przedsiębiorcom potrzeby wdrożenia i konieczność samego wdrożenia programów mających na celu eliminację czynników ryzyka w miejscu pracy oraz zapewnienie osobom, które z przyczyn zdrowotnych nie mogą wykonywać pracy na dotychczasowym stanowisku pracy, możliwości przekwalifikowania.
CT 9 Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	9a (EFRR) Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych	Zmiany demograficzne zachodzące w województwie wymagają dostosowania infrastruktury społecznej do zmieniających się potrzeb w tej dziedzinie, zwłaszcza w obszarze opieki zdrowotnej długoterminowej stacjonarnej i domowej oraz rehabilitacji leczniczej. Wyposażenie placówek ochrony zdrowia w sposób niewystarczający odpowiada zdiagnozowanym przyczynom częstej zachorowalności i umieralności. Niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do przeprofilowania łóżek krótkoterminowych na miejsca na potrzeby opieki długoterminowej, rehabilitacji leczniczej, psychiatrii i geriatrii. Ponadto region charakteryzuje najniższy w Polsce wskaźnik zatrudnienia osób z orzeczoną niepełnosprawnością. Funkcjonujące w województwie cztery zakłady aktywności zawodowej nie odpowiadają potrzebom w tym zakresie, stąd też niezbędne są działania na rzecz rozwoju infrastruktury wsparcia prozatrudnieniowego osób z niepełnosprawnościami.
	9b (EFRR) Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich	Specyfiką województwa jest duża liczba obszarów popegeerowskich. Uwarunkowania społeczne sprawiły, że obszary te są często miejscem kumulacji różnorodnych problemów społecznych. W związku z powyższym to głównie te obszary w pierwszej kolejności potrzebują rewitalizacji społecznej, przestrzennej i gospodarczej. Ponadto rewitalizacji wymagają poszczególne dzielnice miast województwa. Istotne znaczenie dla potencjału inwestycyjnego miast ma zagospodarowanie terenów poprzemysłowych, w tym nadwodnych oraz powojskowych.

Cel tematyczny	**Priorytet inwestycyjny**	**Uzasadnienie**
	9i (EFS) Aktywna integracja, w szczególności w celu poprawy zatrudnialności	Województwo zachodniopomorskie charakteryzuje się jednym z najwyższych w kraju odsetkiem ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym, w tym korzystającej ze świadczeń pomocy społecznej. Brak jest jednocześnie kompleksowych programów integracji wykorzystujących instrumenty aktywizacji edukacyjnej, zdrowotnej, społecznej, zawodowej oraz środowiskowej. Dotyczy to szczególnie obszaru centralnej i wschodniej części regionu.
	9iv (EFS) Ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	W województwie zachodniopomorskim występuje wysoki odsetek osób, którym należy zapewnić dostęp do pomocy i podstawowych usług społecznych i opiekuńczych. Na obszarze województwa odnotowuje się również znaczną liczbę osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji, tj.: osób z niepełnosprawnościami, starszych i dzieci objętych systemem pieczy zastępczej, osób chorujących psychicznie, a także osób opuszczających zakłady penitencjarne.
	9v (EFS) Wspieranie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych	Liczba podmiotów ekonomii społecznej w województwie stale rośnie. Wymagają one jednak wsparcia zarówno w zakresie efektywności świadczonych usług, jak i profesjonalizacji oraz komercjalizacji działalności.
CT 10 Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie	10i (EFS) Ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji elementarnej, kształcenia podstawowego i ponadpodstawowego	Województwo cechuje bardzo niski poziom powszechności edukacji przedszkolnej. W celu zapewnienia równych szans edukacyjnych należy dążyć do objęcia opieką przedszkolną jak największej liczby dzieci, szczególnie z obszarów wiejskich, o utrudnionym dostępie do edukacji. Ograniczenie szans edukacyjnych oraz bezpośredniego wpływu na możliwości aktywizacji zawodowej opiekunów dotyczy przede wszystkim osób z terenów wiejskich, które charakteryzuje najniższy w kraju poziom upowszechnienia edukacji przedszkolnej. Uczniowie szkół w województwie zachodniopomorskim osiągają niższe niż średnio w kraju wyniki egzaminów 6-klasistów, gimnazjalnych oraz maturalnych. W województwie zachodniopomorskim następuje postęp w informatyzacji szkół i programów edukacyjnych, co nie zawsze jest powiązane z przygotowaniem nauczycieli do wykorzystania nowych technologii w procesie dydaktycznym. Jednocześnie rozwój nowoczesnych technologii determinuje konieczność dostosowania wyposażenia oraz oferty dydaktycznej szkół.

Cel tematyczny	Priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie
	10iii (EFS) Poprawa dostępności i wspieranie uczenia się przez całe życie, podniesienie umiejętności i kwalifikacji pracowników i osób poszukujących pracy, zwiększenie dopasowania systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, m.in. przez poprawę jakości kształcenia i szkolenia zawodowego oraz utworzenie i rozwijanie systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami	Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji osób dorosłych ma kluczowe znaczenie dla poprawy konkurencyjności regionu oraz zapobiegnięcia zjawisku wykluczenia społecznego. W województwie zachodniopomorskim proces ten cechuje się niewystarczającą dynamiką. Zauważalny jest bardzo niski udział osób w wieku 25-64 lat uczących się i dokształcających w liczbie ludności w tym przedziale wiekowym w Polsce na tle państw UE. Według danych Eurostatu odsetek mieszkańców województwa zachodniopomorskiego objętych kształceniem ustawicznym spada od 2008 r. (z 5,5% w 2008 r. do 3,2% w 2012 r.). Średnia ta jest niższa od średniej krajowej, która w 2012 r. wynosiła 4,5%.
	10iv (EFS) Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami	Na obszarze województwa funkcjonuje 255 ponadgimnazjalnych szkół zawodowych. Programy nauczania zawodowego są niedostosowane do potrzeb regionalnego/lokalnego rynku pracy oraz w zakresie regionalnych specjalizacji. Konsekwencją tego stanu jest wysoki poziom bezrobocia w regionie, w tym także wśród osób młodych. Brakuje kompleksowych rozwiązań i narzędzi, które powiązałyby zapotrzebowanie przedsiębiorców na konkretne kwalifikacje zawodowe absolwentów z ofertą szkół zawodowych.
	10a (EFRR) Inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	Województwo charakteryzuje duża koncentracja placówek oświatowych, co przekłada się na bardzo dużą w skali kraju liczbę uczniów dojeżdżających do szkół podstawowych i gimnazjalnych. W regionie występuje znaczna dysproporcja w dostępie do infrastruktury oświatowej: sal gimnastycznych, pracowni komputerowych, sal do nauki języka. Potrzeby rynku pracy determinują przystosowanie kierunków kształcenia poprzez przeprofilowanie placówek i zakup właściwego wyposażenia, zwłaszcza dla szkół zawodowych powiązanych z regionalnymi specjalizacjami. Pomimo wzrostu liczby stanowisk warsztatowych w zasadniczych szkołach zawodowych nie można mówić o przystosowaniu kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy – co wymaga przeprofilowania szkół i zakupu właściwego wyposażenia. W 80% szkół budynki przynajmniej częściowo wymagają nakładów infrastrukturalnych, niezależnie od tego baza lokalowa 25% szkół potrzebuje rozbudowy, co wiąże się z planami uruchomienia kształcenia w nowych zawodach.

SEKCJA 1.2. UZASADNIENIE ALOKACJI FINANSOWEJ

1.2.1. Uzasadnienie podziału środków między cele tematyczne i priorytety inwestycyjne

Alokacja finansowa na poszczególne cele tematyczne została przydzielona zgodnie z następującą logiką:

1. Koncentracja środków na takich celach, by inwestowanie w nie pozwoliło regionowi zbudować podstawy rozwoju gospodarczego na tyle silne, aby po zakończeniu finansowania środkami unijnymi mógł samodzielnie się rozwijać, w niezmienionym tempie. Są to środki przeznaczone na rozwój inteligentnych specjalizacji regionu, bezpośrednie lub pośrednie wsparcie przedsiębiorstw oraz na budowanie otoczenia infrastrukturalnego dla rozwoju gospodarczego, w szczególności z wykorzystaniem najbardziej rozwojowych obszarów.
2. Budowa infrastruktury podstawowej, niezbędnej do rozwoju gospodarczo-społecznego oraz do wypełnienia zobowiązań akcesyjnych. Jest to infrastruktura publiczna, której głównym celem będzie stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego, rozwoju rynku pracy i wypełnienia podjętych w trakcie negocjacji zobowiązań w zakresie ochrony środowiska. Ponadto są to działania związane z efektywnością energetyczną oraz zapobieganiem zmianom klimatu.
3. Rozwój społeczny i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, szczególnie zagrożonych grup społecznych – jest to ostatni element, ale nie mniej ważny.

Zgodnie z powyższym największa alokacja środków przypada na cele związane z rozwojem gospodarczym, czyli: CT 1 – ponad 70 mln euro, CT 3 – ponad 252 mln euro, CT 4 – ponad 241 mln euro, CT 8 – ponad 200 mln euro. Stosunkowo nieduże środki na CT 1 związane są z potencjałem zachodniopomorskich przedsiębiorstw w zakresie B+R, przy którym wykorzystanie 70 mln euro alokacji na ten cel i tak będzie sporym wyzwaniem.

Kolejne inwestycje, również o gospodarczym charakterze jednak pozostające przede wszystkim w gestii władz publicznych, to priorytety transportowe w CT 7 – ponad 282 mln euro, CT 6 – 84 mln euro, CT 5 – 30 mln euro, CT 2 – 20 mln euro.

Rozwój społeczny będzie wspierany przede wszystkim środkami Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach CT 9 i CT 10. W tym zakresie podejmowane działania będą uzupełniane przez budowę infrastruktury społecznej i edukacyjnej w ramach PI 9a, 9b oraz PI 10a. W ramach wszystkich CT wykluczone jest wsparcie inwestycji w infrastrukturę instytucji opiekuńczo-pobytowych (rozumianych zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020, a w przypadku instytucji zdrowotnych – zgodnie z Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020) świadczących opiekę dla osób z niepełnosprawnościami, osób z problemami psychicznymi oraz dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej chyba że rozpoczęty w nich został proces przechodzenia z opieki zinstytucjonalizowanej do opieki świadczonej w społeczności lokalnej lub proces ten zostanie rozpoczęty w okresie realizacji projektu. Zasada ta

obowiązuje dla naborów ogłoszonych po wejściu w życie programu zmienionego w roku 2018.

1.2.2. Matryca logiczna strategii inwestycyjnej programu

Tabela 2. Przegląd strategii inwestycyjnej programu operacyjnego

Oś priorytetowa	Fundusz (EFRR7, FS, EFS8) lub Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
I. Gospodarka, innowacje, nowoczesne technologie	EFRR	53 346 500	3,33%	1. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	1b Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w B+I, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami B+R i sektorem szkolnictwa wyższego (…), wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii (…)	1. Zwiększona aktywność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw	R.1. Nakłady sektora przedsiębiorstw na działalność B+R w relacji do PKB (BERD) 0,2%
	EFRR	17 038 500	1,06%		1a Udoskonalanie infrastruktury B+I i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie B+I oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy	2. Zwiększone wykorzystanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych w gospodarce	R.2. Nakłady na działalność B+R w relacji do PKB 0,97%
	EFRR	210 000 000	13,11%	3. Wzmacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i	3c Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług	3. Zwiększone zastosowanie innowacji w MŚP	R.3. Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych i z sektora usług 21%
	EFRR	42 665 000	2,66%		3a Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych	4. Lepsze warunki rozwoju MŚP	R.4. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w stosunku do PKB

UZASADNIENIE ALOKACJI FINANSOWEJ

Oś priorytetowa	Fundusz (EFRR7, FS, EFS8) lub Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
				akwakultury (w odniesieniu do EFMR)	pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości		5,00% R.5. Odsetek przedsiębiorstw przemysłowych, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej 1,28%
II. Gospodarka niskoemisyjna	EFRR	119 000 000	7,43%	4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu	1. Ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską	R.6. Liczba przewozów pasażerskich komunikacją miejską 173,7 mln os.
	EFRR	50 576 416	3,16%		4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym	2. Zmniejszona energochłonność budynków mieszkaniowych (wielorodzinnych) i publicznych	R.7. Sprzedaż energii cieplnej na cele komunalno-bytowe w ciągu roku w budynkach mieszkalnych w przeliczeniu na kubaturę budynków mieszkalnych, ogrzewanych centralnie 148,88 GJ/ dam^3 R.8. Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku w urzędach i instytucjach 900 000 GJ
	EFRR	57 135 000	3,57%		4a Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych	3. Zwiększona produkcja energii z odnawialnych źródeł energii	R.9. Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem

UZASADNIENIE ALOKACJI FINANSOWEJ

Oś priorytetowa	Fundusz (EFRR7, FS, EFS8) lub Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
							48,10%
	EFRR	10 000 000	0,62%		4g Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe	4. Zwiększony udział energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji	R.10. Odsetek energii cieplnej produkowanej w skojarzeniu 39,66%
	EFRR	4 000 000	0,25%		6e Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów poprzemysłowych (w tym terenów powojskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszaniu hałasu	1 Obniżony poziom zanieczyszczeń powietrza	R. 66 Poziom stężenia pyłu zawieszonego PM10 (lokalnie) 20 µg/m3, R. 67 Liczba dni w roku z przekroczeniem dziennej dopuszczalnej normy stężenia pyłu PM10 (lokalnie) 7 dni
III. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	EFRR	30 000 000	1,87%	5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	5b Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski żywiołowe i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami żywiołowymi i katastrofami	1. Skuteczny system zapobiegania zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu	R.11. Pojemność obiektów małej retencji wodnej 77 201 dam^3

UZASADNIENIE ALOKACJI FINANSOWEJ

Oś priorytetowa	Fundusz (EFRR7, FS, EFS8) lub Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
	EFRR	25 000 000	1,56%	6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	6b Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie	2. Zwiększona liczba ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z wymogami unijnymi	R.12. Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków 85% R.13. Odsetek oczyszczalni spełniających warunek III dyrektywy 91/271/EWG w ogólnej liczbie oczyszczalni w KPOŚK 100%
	EFRR	8 000 000	0,5%		6a Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie	4. Zmniejszona ilość odpadów deponowanych na składowiskach	R.14. Udział odpadów komunalnych niepodlegających składowaniu w ogólnej masie odpadów komunalnych wytworzonych 60% R.15. Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów 21,8%
IV. Naturalne otoczenie człowieka	EFRR	26 000 000	1,62%	6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego	1. Zwiększona atrakcyjność zasobów kultury regionu	R.16. Udzielone noclegi w turystycznych obiektach noclegowych 13 087 398 os.
	EFRR	25 000 000	1,56%		6d Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program Natura 2000 oraz zieloną infrastrukturę	2. Wzmocnione mechanizmy ochrony przyrody	R.17. Udział powierzchni obszarów chronionych w powierzchni ogółem 22,04%
						3. Zwiększony zasób informacji o	R.18. Odsetek obszarów posiadających zatwierdzone plany

UZASADNIENIE ALOKACJI FINANSOWEJ

Oś priorytetowa	Fundusz (EFRR7, FS, EFS8) lub Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
						stanie środowiska przyrodniczego	ochrony lub plany zadań ochronnych w stosunku do liczby obszarów, dla których plany ochrony i plany zadań ochronnych są wymagane 100%
	EFRR	45 401 645	2,84%	8. Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników	8b Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój	4. Rozwój lokalnego rynku pracy opartego na endogenicznym potencjale	R.19. Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat 70,6%
V. Zrównoważony transport	EFRR	162 655 292	10,16%	7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury	7b Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi	1. Zwiększona dostępność drogowa do regionalnych ośrodków wzrostu i obszarów wykluczonych	R.20. WMDT – transport drogowy 14,0193 miara syntetyczna
	EFRR	110 000 000	6,87%		7d Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu	2. Zwiększona dostępność kolejowa do stolicy województwa	R.21. WMDT – transport kolejowy 17,3165 miara syntetyczna

UZASADNIENIE ALOKACJI FINANSOWEJ

Oś priorytetowa	Fundusz (EFRR7, FS, EFS8) lub Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
	EFRR	10 000 000	0,62%	sieciowej	7c Rozwój i usprawnianie przyjaznych środowisku (w tym o obniżonej emisji hałasu) i niskoemisyjnych systemów transportu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych oraz infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej	3. Poprawiona dostępność transportem wodnym	R.22. WMDT – transport wodny 78,46 miara syntetyczna
VI. Rynek pracy	EFS	35 100 000	2,19%	8. Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników	8v Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	1. Wzrost liczby przedsiębiorstw z sektora mikro, małych i średnich, które zrealizowały cel rozwojowy	R.23. Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie 60% R.25. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu 80% CR.30. Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu 30%
						2. Wzrost zdolności przystosowania się przedsiębiorstw do zmian oraz zniwelowanie ryzyka bezrobocia	R.24. Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie

UZASADNIENIE ALOKACJI FINANSOWEJ

Oś priorytetowa	Fundusz (EFRR7, FS, EFS8) lub Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
						pracowników przedsiębiorstw przechodzących procesy adaptacyjne	71% R.25. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu 80% CR.30. Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu 30%
	EFS	18 000 000	1,12%		8iii Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	3. Zwiększenie liczby nowo utworzonych przedsiębiorstw oraz utworzonych miejsc pracy w tych przedsiębiorstwach	R.26. Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej 1336 R.27. Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego 65%
	EFS	87 000 000	5,43%		8i Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz	4. Zwiększenie zatrudnienia wśród osób bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy	CR.04. Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (C) 45%

UZASADNIENIE ALOKACJI FINANSOWEJ

Oś priorytetowa	Fundusz (EFRR7, FS, EFS8) lub Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
					wspieranie mobilności pracowników		CR.03. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (C) 31% R.26. Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej 3261 CR.06. Liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) 45% R.27. Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego 62%
	EFS	26 900 000	1,68%		8iv Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę	5. Wzrost zatrudnienia oraz powrót na rynek pracy osób, którym utrudnia to sytuacja rodzinna wynikająca z opieki nad dziećmi do lat 3	R.71. Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka lub utrzymały zatrudnienie, po opuszczeniu programu 80%

UZASADNIENIE ALOKACJI FINANSOWEJ

Oś priorytetowa	Fundusz (EFRR7, FS, EFS8) lub Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
							R.29. Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu 20% R.30. Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS 70%
	EFS	7 000 000	0,44%		8vi Aktywne i zdrowe starzenie się	6. Wdrożenie programów zdrowotnych dla osób w wieku aktywności zawodowej dotyczących chorób negatywnie wpływających na rynek pracy	R.24. Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie 60% R.31. Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne 60%
VII. Włączenie społeczne	EFS	50 680 000	3,16%	9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	9i Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie	1. Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym zwiększająca ich zatrudnienie	R.32. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu 31% R.33. Liczba osób zagrożonych

UZASADNIENIE ALOKACJI FINANSOWEJ

Oś priorytetowa	Fundusz (EFRR7, FS, EFS8) lub Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
							ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu 25% R.34. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) 15% R.35. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) 23%
	EFS	20 000 000	1,25%		9v Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia	2. Wzrost poziomu zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej	R.34. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) 18% R.36. Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych

UZASADNIENIE ALOKACJI FINANSOWEJ

Oś priorytetowa	Fundusz (EFRR7, FS, EFS8) lub Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
							300 R.37. Liczba miejsc pracy istniejących co najmniej 30 miesięcy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych 75%
	EFS	35 500 000	2,22%		9iv Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	3. Zwiększenie dostępności usług społecznych, w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, dla osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym	R.38. Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu 3960 R.65. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu 30%
						4. Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych dla osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym	R.39. Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych istniejących po zakończeniu projektu 30

UZASADNIENIE ALOKACJI FINANSOWEJ

Oś priorytetowa	Fundusz (EFRR7, FS, EFS8) lub Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
							R.65. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu 30%
VIII. Edukacja	EFS	40 900 000	2,55%	10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie	10i Ograniczanie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia	1. Zwiększenie liczby miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-4 lat oraz rozszerzenie oferty placówek przedszkolnych o zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci	R.40. Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu 92% R.41. Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS 70%
						2. Doskonalenie kluczowych kompetencji uczniów w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych, języków obcych, nauk matematyczno-przyrodniczych, kreatywności, innowacyjności i pracy	R.69 Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne po opuszczeniu programu 85%

UZASADNIENIE ALOKACJI FINANSOWEJ

Oś priorytetowa	Fundusz (EFRR7, FS, EFS8) lub Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
						zespołowej oraz rozwój systemu indywidualnej pracy z uczniami, prowadzące do wzmocnienia ich zdolności do przyszłego zatrudnienia	R.43. Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu 92% R.44. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych 97% R.45. Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują doposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych 97% R.46. Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK dzięki EFS 90%
	EFS	55 291 295	3,45%		10iv Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów	3. Wzrost efektywności kształcenia zawodowego i jego dostosowanie do wymogów regionalnego rynku pracy zwiększające szanse na zatrudnienie	R.47. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia 31% R.48. Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów

UZASADNIENIE ALOKACJI FINANSOWEJ

Oś priorytetowa	Fundusz (EFRR7, FS, EFS8) lub Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
					nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami		praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu 92% R.49. Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS 97% R.50. Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie, uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauki 60% R.70 Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne po opuszczeniu programu 85%
	EFS	10 000 000	0,62%		10iii Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie	4. Wzrost kompetencji osób dorosłych, w szczególności osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych, w zakresie znajomości technologii	R.51. Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu

UZASADNIENIE ALOKACJI FINANSOWEJ

Oś priorytetowa	Fundusz (EFRR7, FS, EFS8) lub Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
					umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	informacyjno-komunikacyjnych i języków obcych	61% R.52. Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu 61% R.53. Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu 61%
IX. Infrastruktura publiczna	EFRR	50 000 000	3,12%	9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem	9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych	1. Zwiększona dostępność do wysokiej jakości infrastruktury zdrowotnej	R.54. Średni czas pobytu chorego w szpitalu 4,7 dnia
						2. Podniesienie dostępności usług społecznych	R.55. Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej 68 817
	EFRR	40 000 000	2,50%		9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich	3. Zmniejszone zagrożenie wykluczeniem społecznym ludności zamieszkującej obszary	R.56. Odsetek mieszkańców żyjących w rodzinach korzystających z pomocy społecznej 15,5% (SSW)

UZASADNIENIE ALOKACJI FINANSOWEJ

Oś priorytetowa	Fundusz (EFRR7, FS, EFS8) lub Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
						zdegradowane i peryferyjne	
	EFRR	35 000 000	2,19%	10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie	10a Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej	4. Lepsze kwalifikacje i umiejętności uczniów	R.59. Zdawalność matur 100%
						5. Lepsze warunki kształcenia zawodowego	R.60. Zdawalność egzaminu zawodowego 69%
	EFRR	20 000 000	1,25%	2. Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK	2c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia	6. Zwiększona dostępność e-usług publicznych	R.61. Odsetek obywateli korzystających z e-administracji Brak
X. Pomoc techniczna	EFS	64 049 568	4,00%			1. Utrzymanie niezbędnych warunków pracy, odpowiedniego poziomu zatrudnienia oraz zapewnienie wysoko wykwalifikowanej kadry w instytucjach gwarantujących skuteczne wykonywanie obowiązków związanych z realizacją RPO WZ 2014-2020	R.62. Poziom fluktuacji pracowników w instytucjach zaangażowanych w politykę spójności 6%
						2. Sprawna realizacja kluczowych procesów systemu wdrażania RPO WZ 2014-2020	R.63. Średni czas zatwierdzenia projektu (od złożenia wniosku o dofinansowanie do podpisania umowy)

UZASADNIENIE ALOKACJI FINANSOWEJ

Oś priorytetowa	Fundusz (EFRR7, FS, EFS8) lub Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych	Wsparcie UE (EUR)	Udział łącznego wsparcia UE w całości środków programu operacyjnego	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych	Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu, dla których wyznaczono wartość docelową
							150 dni
						3. Zapewnienie dopasowanego do potrzeb odbiorców przekazu w zakresie celów i korzyści z wdrażania RPO WZ 2014-2020 oraz wzmocnienie kompetencji beneficjentów i potencjalnych beneficjentów Programu	R.64. Ocena przydatności form szkoleniowych dla beneficjentów (skala 0-5) 4

SEKCJA 2. OSIE PRIORYTETOWE

I. GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE

2.A.1. Oś priorytetowa

2.A.2. Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz (w stosownych przypadkach)

Celem głównym OP I jest podniesienie poziomu innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu dzięki wykorzystaniu potencjału regionalnych i inteligentnych specjalizacji, w szczególności poprzez zwiększenie aktywności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw.

Długotrwały wzrost i osiągnięcie silnej pozycji konkurencyjnej gospodarki regionu warunkowane jest zastosowaniem w sektorze przedsiębiorstw wyników prac badawczo-rozwojowych, nowoczesnych technologii i innowacji (CT 1). W tym celu należy jednak także stymulować zdolności i motywację przedsiębiorstw, w szczególności sektora MŚP, do ciągłego wzrostu, rozwoju i inwestowania w działalność o wyższej wartości dodanej (CT 3).

Realizacja celu głównego OP I oparta będzie zatem na realizacjach CT 1 i CT 3. Połączenie dwóch CT w ramach jednej osi priorytetowej jest uzasadnione z uwagi na komplementarność zaplanowanych do realizacji typów projektów. Wsparcie infrastruktury i działalności w zakresie B+R w ramach CT 1 wiąże się ściśle z zaprogramowanym w ramach CT 3 wdrażaniem innowacji produktowych, procesowych, marketingowych i organizacyjnych w przedsiębiorstwach.

Warunkiem wsparcia w CT 1 jest zgodność z regionalną strategią inteligentnej specjalizacji. W ramach CT 3 priorytetowo będą traktowane przedsięwzięcia podejmowane w branżach i obszarach tematycznych zgodnych z inteligentnymi specjalizacjami (IS).

Proces identyfikacji IS umożliwia oddolne kreowanie najbardziej rozwojowych obszarów, które stanowić będą priorytety w zakresie działalnościB+R+I. . Jest to proces ciągły, otwarty, angażuje partnerów gospodarczych i naukowych, a także społeczeństwo obywatelskie – zgodnie z koncepcją przedsiębiorczego odkrywania.

Zidentyfikowane obszary mają stanowić podstawę do budowania wokół nich specjalizacji mających wymierne korzyści dla rozwoju województwa.

Opracowanie strategii IS polegać będzie przede wszystkim na wskazaniu sposobu prowadzenia takiego procesu, w tym potrzebnych do tego zasobów, takich jak świadomi i przygotowani interesariusze, opracowane narzędzia identyfikacji i rozwoju IS oraz przygotowane instrumenty wsparcia.

Realizacja strategii będzie stale monitorowana. W rezultacie prowadzonych działań monitoringowych, w przypadku odnalezienia czynników zewnętrznych posiadających zdecydowany wpływ na proces wyłaniania IS, możliwe będzie reagowanie i okresowa aktualizacja obszarów IS. Kreowanie korzystnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości jest jednym z priorytetów w politykach UE. W związku z tym, że w perspektywie finansowej 2007-2013 położono duży nacisk na instrumenty inżynierii finansowej, województwo ma

duże doświadczenie w tym zakresie. Inicjatywa JEREMIE spotkała się z dużym zainteresowaniem ostatecznych odbiorców wsparcia, dlatego w perspektywie finansowej 2014-2020 planuje się kontynuację działań związanych z instrumentami finansowymi (IF) – jednak w szerszym zakresie i z wykorzystaniem rożnych produktów.

Dokładne potrzeby i możliwości związane z finansowaniem poprzez IF zostały przeanalizowane w ramach oceny ex ante tych instrumentów. Na jej podstawie zdecydowano o zastosowaniu w ramach OP I instrumentów takich jak mikropożyczki, pożyczki obrotowo–inwestycyjne, pożyczki inwestycyjne, poręczenia, wejścia kapitałowe na etapie wczesnego (zalążkowego) rozwoju przedsiębiorstwa.

W ramach Priorytetów Inwestycyjnych 1a, 3a i 3c nie wyklucza się również wykorzystania pomocy zwrotnej, o której mowa w art. 66 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 1b: Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w B+I, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami B+R i sektorem szkolnictwa wyższego (…), wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii (…)

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 1: Zwiększona aktywność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw

W budowie gospodarki opartej na postępie technologicznym i innowacjach najistotniejszym wyzwaniem jest zwiększenie nakładów przedsiębiorstw na działalność badawczo-rozwojową.

Większość zachodniopomorskich przedsiębiorstw nie prowadzi własnej działalności badawczej, ponieważ nie jest w stanie samodzielnie udźwignąć wydatków związanych z procesem badawczym czy z utrzymaniem niezbędnej do tego infrastruktury. Należy zachęcić przedsiębiorstwa do rozwoju własnego zaplecza badawczo-rozwojowego, jak też do nawiązywania współpracy w zakresie prac B+R z jednostkami naukowymi oraz z innymi przedsiębiorstwami.

Wiele nowatorskich pomysłów i technologii zatrzymuje się na etapie idei, ponieważ ich wdrożenie jest zbyt kosztowne i obarczone dużym ryzykiem niepowodzenia. Wsparcie w ramach niniejszego priorytetu ma stanowić zachętę dla przedsiębiorstw do przygotowywania do wdrażania (poprzez prace rozwojowe, demonstracyjne, pilotażowe itp.) własnych lub zakupionych wyników badań naukowych i technologii.

W wyniku zaplanowanej interwencji nastąpi zwiększenie liczby przedsiębiorstw zaangażowanych w poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań i tworzenie nowych produktów i usług z wykorzystaniem wynalazków, wzorów przemysłowych czy wzorów użytkowych. Wzrośnie liczba projektów badawczo-rozwojowych i transferów technologii.

Zwiększy się także skala kooperacji, co umożliwi – szczególnie MŚP – tworzenie rozwiązań czy stosowanie technologii, do których nie miałyby dostępu, prowadząc działalność indywidualnie. Wsparcie w ramach PI 1b będzie ukierunkowane wyłącznie na najbardziej rozwojowe obszary regionu wyłonione w procesie przedsiębiorczego odkrywania, co zaowocuje zwiększeniem zaangażowania przedsiębiorstw w rozwój inteligentnych specjalizacji.

Budowa procesu identyfikacji inteligentnych specjalizacji Pomorza Zachodniego oparta jest na określeniu kluczowych obszarów gospodarczych posiadających potencjał rozwojowy – zgodnie z podejściem oddolnym, w którym to rynek powinien kreować rozwój gospodarczy i innowacyjny.

Dzięki zaangażowaniu przedsiębiorstw wskazane zostaną te dziedziny, w których wyniki prac badawczo-rozwojowych, nowe technologie i wynalazki będą stosowane w

gospodarce w stopniu gwarantującym osiągnięcie możliwie największej wartości dodanej inwestycji, a tym samym wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki regionu.

W długofalowej perspektywie wsparcie przyczyni się do podniesienia konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw oraz do wzrostu nakładów na B+R.

Tabela 3. Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
R.01	Nakłady sektora przedsiębiorstw na działalność B+R w relacji do PKB (BERD)	%	słabiej rozwinięty	0,08	2012	0,2	GUS	raz w roku

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

1. Tworzenie i rozwój infrastruktury B+R w przedsiębiorstwach
2. Tworzenie i rozwój wspólnej infrastruktury B+R dla przedsiębiorstw
3. Projekty przedsiębiorstw polegające na prowadzeniu badań naukowych, badań przemysłowych lub prac rozwojowych ukierunkowane na wdrożenie wyników prac B+R w działalności konkretnych przedsiębiorstw
4. Wdrażanie regionalnego systemu innowacji, upowszechnanie działalności B+R+I oraz Proces Przedsiębiorczego Odkrywania

Wsparcie obejmować będzie fazę badań naukowych, badań przemysłowych oraz prac rozwojowych, w tym opracowanie prototypów, demonstracje, opracowanie projektów

pilotażowych, testowanie i walidację nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług w otoczeniu stanowiącym model warunków rzeczywistego funkcjonowania, których głównym celem jest dalsze udoskonalenie techniczne produktów, procesów lub usług, a ostateczny kształt zasadniczo nie jest jeszcze określony.

Wsparcie będzie kierowane także na działanie w obszarze wzornictwa oraz uzyskanie ochrony własności przemysłowej i intelektualnej dla wypracowanych rozwiązań technicznych i nowych produktów. Ponadto możliwy będzie zakup przez przedsiębiorstwa wyników prac B+R w celu ich dalszego rozwinięcia i dostosowania do specyfiki przedsiębiorstwa (tzn. przedsięwzięcie musi obejmować także dalsze niezbędne prace rozwojowe).

W wyniku prowadzonych prac i usług B+R osiągnięty zostanie etap zaawansowania innowacyjnego rozwiązania (produktu, usługi, procesu) pozwalający na jego urynkowienie. Wyłącznie w przypadku MŚP (nie dotyczy dużych przedsiębiorstw) obok prac badawczo-rozwojowych elementem projektu realizowanego ze środków CT1 może być wdrożenie wyników tych prac, przy czym komponent wdrożeniowy musi stanowić mniejszość całkowitych wydatków kwalifikowalnych projektu.

Realizacja przez przedsiębiorstwa prac badawczo-rozwojowych będzie się odbywać samodzielnie, przy wykorzystaniu własnych zasobów lub we współpracy z innymi przedsiębiorstwami, jednostkami naukowymi, w konsorcjach naukowo-przemysłowych.

Wsparcie w ramach PI 1b koncentruje się na MŚP. Przewidziane są również inwestycje dużych przedsiębiorstw, pod warunkiem zapewnienia konkretnych efektów dyfuzji działalności badawczo-rozwojowej do regionalnej gospodarki.

Równocześnie wzmacniane będą możliwości przedsiębiorstw w zakresie podejmowania i prowadzenia własnej działalności badawczo-rozwojowej lub intensyfikacji współpracy przedsiębiorstwa z jednostkami badawczo-rozwojowymi i naukowymi poprzez wsparcie tworzenia i rozwoju ich infrastruktury B+R. Wsparcie uzyskają inwestycje w aparaturę sprzęt i inne niezbędne wyposażenie, które służyć będzie przedsiębiorstwom do poszukiwania innowacyjnych rozwiązań.

Oferowane wsparcie przyczyni się do powstawania działów B+R i laboratoriów w przedsiębiorstwach lub do tworzenia przez nie centrów badawczo-rozwojowych. Warunkiem wsparcia tego typu inwestycji będzie przedstawienie przez przedsiębiorstwo planów dotyczących prac B+R i ich potencjalnego gospodarczego zastosowania.

W incydentalnych i uzasadnionych przypadkach wspierana będzie realizacja projektów polegających na tworzeniu wspólnej infrastruktury badawczo-rozwojowej dla przedsiębiorstw skoncentrowanych wokół danej inteligentnej specjalizacji. Tego typu wsparcie będzie uwarunkowane zapotrzebowaniem przedsiębiorstw technologicznych na podobną infrastrukturę. Inwestycja we wspólną niezbędną infrastrukturę B+R i jej lokalizacja w IOB musi wiązać się z niższymi kosztami niż te, które poniosłyby poszczególne przedsiębiorstwa samodzielnie w związku z zakupem podobnej infrastruktury i dalszym prowadzeniem prac B+R. Z punktu widzenia instytucji otoczenia biznesu tego typu inwestycja musi stanowić uzupełnienie istniejących zasobów oraz służyć do świadczenia wysokiej jakości usług wsparcia. Przedsiębiorstwom, w szczególności MŚP, należy

zapewnić szeroki dostęp do infrastruktury na przejrzystych i niedyskryminujących zasadach.

Realizując projekty w ramach PI 1b przedsiębiorstwa będą mogły – w ramach finansowania krzyżowego – otrzymać jako uzupełnienie także wsparcie w zakresie specjalistycznych szkoleń i stażu dla swoich pracowników w jednostkach naukowych, co przełoży się na wzrost ich kompetencji i praktycznej wiedzy wykorzystywanej na dalszym etapie prac badawczych.

Wsparcie zostanie skierowane zarówno do przedsiębiorstw rozpoczynających prowadzenie własnej działalności B+R, jak i rozwijających działalność badawczo-rozwojową. Preferowane będą przedsięwzięcia realizowane we współpracy z podmiotami zewnętrznymi, w szczególności z innymi przedsiębiorstwami lub organizacjami badawczymi.

Zarówno projekty badawczo-rozwojowe i inwestycyjne przedsiębiorstw, jak i sprawnie działające środowisko okołobiznesowe wymaga spójnej, kompleksowej i konsekwentnej strategii tworzenia i rozbudowy regionalnego systemu innowacji wspierającego w głównej mierze rozwój inteligentnych specjalizacji województwa. W związku z tym wsparcie zostanie także przeznaczone na koordynację i zwiększenie intensywności współpracy w ramach działalności B+R+I, wzmocnienie efektywnego i sprawnego funkcjonowania IOB oraz realizację procesu przedsiębiorczego odkrywania na Pomorzu Zachodnim, w ramach projektu własnego Województwa Zachodniopomorskiego. Wsparcie obejmować będzie również monitorowanie regionalnej strategii innowacji oraz analizę sposobu jej wdrażania.

Grupy docelowe: przedsiębiorstwa, w szczególności MŚP

Typy beneficjentów: przedsiębiorcy; partnerstwa przedsiębiorstw; partnerstwa naukowo-przemysłowe, w których liderem jest przedsiębiorstwo; instytucje otoczenia biznesu; Województwo Zachodniopomorskie

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Wybór projektów do realizacji będzie dokonywany na podstawie obiektywnej oceny wniosków opartej na kryteriach wyboru adekwatnych do oczekiwanych rezultatów, zaakceptowanych przez Komitet Monitorujący. Jednym z podstawowych warunków do spełnienia będzie wpisywanie się projektu w regionalną strategię inteligentnych specjalizacji oraz wykazanie, w jakim stopniu przedsięwzięcie wpłynie na rozwój gospodarczy regionu.

Wsparcie ma stanowić zachętę dla tych przedsiębiorstw, które w trosce o przyszłą konkurencyjność są gotowe na podjęcie znaczącego ryzyka związanego z innowacyjnym projektem. Priorytetowo będą więc traktowane projekty, których realizacja przyczyni się do ukierunkowania regionu na pozycję lidera w danej specjalizacji czy do uruchomienia działalności w nowym, potencjalnie bogatym w innowacje obszarze rozwojowym.

Pożądane będą projekty realizowane w partnerstwie z innymi przedsiębiorcami bądź jednostkami naukowymi, realizowane przez grupy przedsiębiorstw. Ocenie będzie podlegać poziom współpracy między zaangażowanymi partnerami.

W ramach priorytetu 1b stosowane będzie także kryterium premiujące wybór projektów przyczyniających się wprost do osiągnięcia celów Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB) oraz do realizacji co najmniej jednego działania określonego w Planie działania stanowiącym załącznik do SUE RMB.

W przypadku dużych firm preferencją objęte będą projekty podejmowane wspólnie z MŚP lub przewidujące współpracę z MŚP, NGO i instytucjami badawczymi.

Przedsięwzięcia powinny być realizowane zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Ocenie podlegać będzie zastosowanie rozwiązań przyjaznych środowisku, zwiększenie racjonalnego wykorzystania zasobów oraz stosowanie w przedsiębiorstwie rozwiązań proekologicznych, np. ekomarketingu, ekozarządzania. Kryteria wyboru projektów opracowane zostaną z uwzględnieniem aspektów umożliwiających weryfikację tych przedsięwzięć w zakresie zgodności z zasadami horyzontalnymi opisanymi w sekcji 11. System wyboru projektów będzie koncentrował się przede wszystkim na zapewnieniu wyboru inicjatyw realizujących cele Programu, a także na zagwarantowaniu efektywności procesu selekcji i sprawności proceduralnej, przy zachowaniu zasad przejrzystości i bezstronności dokonywanej oceny.

Interwencja ma przyczynić się do wzrostu nakładów przedsiębiorstw na badania i rozwój, dlatego istotny będzie wybór projektów o możliwie najwyższym stopniu współfinansowania przedsięwzięcia ze środków prywatnych.

Wsparcie projektów dotyczących infrastruktury B+R będzie możliwe po spełnieniu m.in. następujących kryteriów:

- przedsięwzięcie w zakresie infrastruktury B+R wpisuje się w regionalną strategię inteligentnej specjalizacji;
- przedsięwzięcie w zakresie infrastruktury B+R charakteryzuje możliwie wysoki stopień współfinansowania ze źródeł prywatnych;
- nowe przedsięwzięcie w zakresie infrastruktury B+R w IOB stanowi element dopełniający istniejące zasoby oraz jest związane z rzeczywistymi potrzebami przedsiębiorstw w tym zakresie;
- przedsięwzięcie w zakresie infrastruktury B+R służy realizacji wskazanych w projekcie badań (konieczne jest przedstawienie opisu prac B+R, których realizacji będzie służyła dofinansowywana infrastruktura, oraz opisu ich zastosowania w gospodarce);
- w przypadku projektów objętych pomocą publiczną przedsięwzięcie spełnia warunki określone we właściwym rozporządzeniu Komisji Europejskiej.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy, tryb pozakonkursowy

Podstawowym trybem wyboru projektów do dofinansowania w Programie jest tryb konkursowy. Wybór trybu pozakonkursowego wynika z kompetencji potencjalnych

wnioskodawców w danym obszarze, a także ze strategicznego charakteru obszaru tematycznego. Tryb pozakonkursowy będzie stosowany w przypadku projektów:

–realizowanych przez Województwo Zachodniopomorskie w zakresie procesu przedsiębiorczego odkrywania inteligentnych specjalizacji oraz rozwoju regionalnego systemu innowacji wynikającego z RIS3.

2.A.6.3. Opis planowanego wykorzystania instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI. Nie wyklucza się jednakże możliwości zastosowania tych instrumentów w przyszłości, jeśli analizy wskażą zapotrzebowanie w tym obszarze.

2.A.6.4. Opis planowanego zastosowania dużych projektów

Nie przewiduje się dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionu w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
CO.01	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI)	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	33	SL2014	raz w roku
CO.02	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI)	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	33	SL2014	raz w roku
CO.06	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (CI)	EUR	EFRR	słabiej rozwinięty	38 350 000,00	SL2014	raz w roku
CO.26	Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi (CI)	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	20	SL2014	raz w roku

2.A.10. Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów

Nie dotyczy.

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 1a: Udoskonalanie infrastruktury B+I i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie B+I oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy

2.A.5 . Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 2: Zwiększone wykorzystanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych w gospodarce

Strategia inteligentnych specjalizacji zakłada ukierunkowanie badań naukowych i prac rozwojowych na obszary tematyczne o najwyższym potencjale gospodarczym regionu. Jak pokazuje diagnoza, w regionie wciąż występują niedostatki w infrastrukturze badawczo-rozwojowej. Potrzeby zgłaszane przez jednostki naukowe w tym zakresie są znaczne. Jednakże decyzje o zakresie wsparcia publicznej infrastruktury B+R w regionie będą podejmowane na podstawie potrzeb przedsiębiorców zgłaszanych w procesie przedsiębiorczego odkrywania. Obecnie przedsiębiorstwa mają niewielki wpływ na kierunek i zakres regionalnych działań podejmowanych w obszarze B+R przez jednostki naukowe. Mechanizmy zaplanowane w ramach Programu zapewnią odwrócenie tego trendu.

Przedsiębiorstwa, uczestnicząc w procesie kreowania inteligentnych specjalizacji regionu, zgłaszają swoje potrzeby – także związane ze współpracą z jednostkami naukowymi i instytucjami otoczenia biznesu. Wskazują bariery, jakie napotykają w trakcie poszukiwania innowacyjnych rozwiązań i prowadzenia działalności w zakresie badań, rozwoju i wdrożeń. Pogłębiona analiza tych potrzeb i barier oraz ich konfrontacja z potencjałem regionalnych jednostek naukowych pozwoli określić także zadania infrastrukturalne instytucji nauki, których realizacja w rzeczywisty sposób umożliwi realizację strategii inteligentnych specjalizacji. Udział w tym procesie przedsiębiorstw, jednostek naukowych, partnerów gospodarczych oraz społeczeństwa gwarantuje transparentność wyboru potencjalnych inwestycji. Tak funkcjonujący mechanizm pozwoli na finansowanie inwestycji zorientowanych biznesowo i zgodnych z potrzebami rynku.

Dopiero przedsięwzięcia w ten sposób zidentyfikowane zostaną poddane procedurze zgłoszenia do kontraktu terytorialnego (KT). Wsparcie będzie udzielone wyłącznie na inwestycje uzgodnione w ramach KT. W ocenie propozycji zgłoszonych do KT uczestniczyć będą przedstawiciele ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, ministra właściwego ds. nauki oraz NCBiR.

Tabela 3. Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
R.02	Nakłady na działalność B+R w relacji do PKB	%	słabiej rozwinięty	0,37	2012	0,97	GUS	raz w roku

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

5. Nabycie lub wytworzenie infrastruktury B+R w jednostkach naukowych

Wsparciem objęte zostaną inwestycje polegające na tworzeniu lub rozwijaniu infrastruktury badawczo-rozwojowej w jednostkach naukowych, w zakresie niezbędnym do uruchomienia lub rozszerzenia działalności badawczo-rozwojowej w obszarach kluczowych dla rozwoju gospodarczego regionu, określonych jako inteligentne specjalizacje, z wyłączeniem kosztów osobowych oraz kosztów utrzymania infrastruktury.

Realizowane projekty nie będą powielać istniejących zasobów, ale uzupełnią istniejącą infrastrukturę naukowo-badawczą, która będzie wykorzystywana do realizacji projektów badawczych.

Wspierana infrastruktura będzie dostępna dla szeregu użytkowników, w tym przedsiębiorstw, a dostęp do niej będzie przyznawany na zasadach przejrzystych i niedyskryminacyjnych. Wyłączone ze wsparcia będą inwestycje w infrastrukturę dydaktyczną szkół wyższych.

Efektem osiągniętym dzięki wsparciu będzie wzmocnienie pozycji regionalnych jednostek naukowych w krajowej przestrzeni badawczej, co wpłynie na ilość i jakość prowadzonych badań i prac B+R, a także wzmocnienie transferu wiedzy do gospodarki i wzrost liczby przedsiębiorstw korzystających z usług jednostek B+R lub współpracujących z nimi na zasadzie konsorcjów bądź partnerstw.

Grupy docelowe: przedsiębiorstwa, w szczególności MŚP, podmioty sektora B+R rozwijające działalność badawczo-rozwojową ukierunkowaną na współpracę z sektorem przedsiębiorstw

Typy beneficjentów: uczelnie, jednostki naukowe, konsorcja naukowo-przemysłowe

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Wybór projektów do realizacji będzie dokonywany na podstawie obiektywnej oceny wniosków opartej na kryteriach wyboru adekwatnych do oczekiwanych rezultatów, zaakceptowanych przez Komitet Monitorujący.

Wsparcie zostanie udzielone wyłącznie na inwestycje uzgodnione w ramach kontraktu terytorialnego.

Jednym z podstawowych warunków do spełnienia będzie wpisywanie się projektu w regionalną strategię inteligentnych specjalizacji.

Działania realizowane w ramach Programu w obszarach inteligentnej specjalizacji oraz w ramach procesu przedsiębiorczego odkrywania powinny prowadzić do wyboru projektów charakteryzujących się następującymi cechami:

– wysokim potencjałem zastosowania wyników projektu w działalności gospodarczej;

– wysokim stopniem współpracy pomiędzy partnerami zaangażowanymi w realizację inwestycji;

– rzeczywistym zapotrzebowaniem na środki publiczne;

– istotnym znaczeniem dla gospodarki regionalnej;

– utrzymaniem trwałości i efektów realizacji projektu w regionie.

Preferowane będą projekty, których realizacja pozytywnie wpłynie na uzyskanie przez region pozycji lidera w danym obszarze (niszy). Oprócz spełnienia warunków wynikających z Umowy Partnerstwa jakiekolwiek wsparcie publicznej infrastruktury B+R będzie uzależnione od oceny biznesplanu, w którym opisano przyszłe wykorzystanie tej infrastruktury i który wykazuje, że będzie ona używana dla pożytku (korzyści) przedsiębiorstw, w tym przez przedsiębiorstwa.

Proponowane projekty powinny przyczyniać się do wzrostu nakładów prywatnych na sferę B+R. Zastosowane zostaną mechanizmy, które umożliwią powiązanie sfery nauki ze sferą biznesu, w tym dotyczące udostępniania infrastruktury B+R i wyników badań naukowych w celu wykorzystania ich w gospodarce, oraz umożliwią jak najszersze zaangażowanie finansowe przedsiębiorstw w realizację projektów podejmowanych przez jednostki naukowe.

W szczególności mechanizmy związane będą z:

– odwołaniem się do oceny biznesplanu (studium wykonalności) na podstawie kierunkowych zasad wyboru operacji;

– poziomem współpracy między zaangażowanymi partnerami oraz przedsiębiorcami (mierzonym adekwatnymi wskaźnikami określonymi na poziomie szczegółowego opisu

Programu i poszczególnych projektów, w tym w odniesieniu do zwiększenia przychodów z sektora przedsiębiorstw);

– weryfikacją i cyklicznym monitorowaniem przez IZ RPO WZ przyjętych założeń, z uwzględnieniem możliwych konsekwencji finansowych w przypadku nieosiągnięcia założonych wskaźników;

– regularnymi sprawozdaniami oraz sprawozdaniem końcowym.

W umowie z beneficjentem zostanie określony szacowany poziom przychodów od sektora przedsiębiorstw (z uwzględnieniem podmiotów działających jako przedsiębiorstwa w rozumieniu GBER) z działalności gospodarczej beneficjenta/operatora infrastruktury, założonej we wniosku o dofinansowanie/ umowie o dofinansowanie i prowadzonej z wykorzystaniem infrastruktury powstałej w ramach projektu lub z inną uzupełniającą infrastruktury.

Wsparcie przyznane na realizację projektu z zakresu publicznej infrastruktury badawczej podlegać będzie proporcjonalnemu zmniejszeniu w przypadku, gdy założony przez beneficjenta wskaźnik poziomu przychodów z działalności komercyjnej prowadzonej na wspartej infrastrukturze badawczej nie zostanie osiągnięty w określonym terminie, nie później jednak niż na moment złożenia dokumentów zamknięcia programu. Zastosowanie w tym zakresie znajdą Zasady ramowe dotyczące pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną (2014/C198/01).

Przedsięwzięcia powinny być realizowane zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Ocenione zostanie zastosowanie rozwiązań przyjaznych środowisku, w tym zwiększenie racjonalnego wykorzystania zasobów. Weryfikowana będzie także zdolność instytucjonalna i finansowa do realizacji projektu, ale i do późniejszego utrzymania wspartej infrastruktury. Kryteria wyboru projektów opracowane zostaną z uwzględnieniem aspektów umożliwiających weryfikację tych przedsięwzięć w zakresie zgodności z zasadami horyzontalnymi opisanymi w sekcji 11. System wyboru projektów będzie koncentrował się przede wszystkim na zapewnieniu wyboru inicjatyw realizujących cele Programu, a także na zagwarantowaniu efektywności procesu selekcji i sprawności proceduralnej, przy zachowaniu zasad przejrzystości i bezstronności dokonywanej oceny.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie przewiduje się dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionu w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
P.01	Liczba jednostek naukowych ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	3	SL2014	raz w roku
CO.25	Liczba naukowców pracujących w ulepszonych obiektach infrastruktury badawczej	EPC	EFRR	słabiej rozwinięty	41,00	SL2014	raz w roku
CO.27	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne w projekty w zakresie innowacji lub badań i rozwoju	EUR	EFRR	słabiej rozwinięty	2 044 620,00	SL2014	raz w roku

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 3c: Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 3: Zwiększone zastosowanie innowacji w MŚP

Realizacja priorytetu inwestycyjnego przyczyni się do tworzenia warunków sprzyjających budowie konkurencyjnego i innowacyjnego sektora MŚP w regionie, jako czynnika niezbędnego do dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego. Poprawa konkurencyjności przedsiębiorstw wymaga znaczącego zwiększenia wykorzystywania przez nie innowacyjności w działalności gospodarczej.

Wsparcie w ramach przedmiotowego priorytetu zostanie ukierunkowane na wdrażanie innowacji produktowych, procesowych i organizacyjnych, w szczególności na rynkowe zastosowanie wyników projektów badawczo-rozwojowych finansowanych w ramach PI 1b.

Dzięki zaangażowaniu przedsiębiorstw w proces przedsiębiorczego odkrywania wskazane zostaną te dziedziny, w których wyniki prac badawczo-rozwojowych, nowe technologie i wynalazki będą stosowane w gospodarce w stopniu gwarantującym osiągnięcie możliwie największej wartości dodanej inwestycji, a tym samym wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki regionu. Aby osiągnąć tak ambitne założenie, niezbędne jest priorytetowe traktowanie w ramach CT 3 przedsięwzięć podejmowanych w branżach i obszarach tematycznych zgodnych z inteligentnymi specjalizacjami.

Działania w ramach niniejszego priorytetu obejmą rozwój/budowę przedsiębiorstwa, w szczególności inwestycje w nowoczesne maszyny i urządzenia, sprzęt produkcyjny oraz wdrażanie gotowych rozwiązań technologicznych, m.in. w celu wprowadzania na rynek nowych lub ulepszonych produktów lub usług.

Aktywność inwestycyjna przedsiębiorstw jest zasadniczym elementem procesu inwestycyjnego służącym powiększaniu wolumenu kapitału, który ma doprowadzić do wzrostu ilości wytwarzanych towarów i usług, a także jakościowego/organizacyjnego usprawnienia procesu produkcyjnego.

Wsparcie będzie koncentrować się także na rozwijaniu regionalnych specjalizacji bazujących na endogenicznym potencjale województwa.

Jednym z większych wyzwań Programu będzie ożywienie gospodarcze, wzrost zatrudnienia, podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia, która jest typowym obszarem problemowym, o przeważającym charakterze wiejskim. W Programie zaplanowano kompleksowe wsparcie dla tego obszaru, które realizowane będzie przede wszystkim za pomocą konkursów ukierunkowanych terytorialnie. Dla podniesienia konkurencyjności i innowacyjności sektora MŚP należy także upowszechnić w działalności przedsiębiorstw techniki informacyjno-komunikacyjne (TIK). Wykorzystanie TIK przyczyni się do rozwoju e-handlu, zwiększając możliwości konkurowania zachodniopomorskich przedsiębiorstw na rynkach międzynarodowych.

W celu zoptymalizowania efektów realizowanych przedsięwzięć wsparcie będzie mogło zostać udzielone także na zakup niezbędnych i zasadnych usług szkoleniowych, bezpośrednio związanych z uruchomianą inwestycją.

Tabela 3. Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
R.03	Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych i z sektora usług	%	słabiej rozwinięty	14,9	2012	21,00	GUS	raz w roku

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

1. Inwestycje w przedsiębiorstwach

Wsparcie zostanie ukierunkowane na inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne skutkujące wdrażaniem innowacyjnych rozwiązań prowadzących m.in. do:

– wykreowania nowego lub zasadniczo ulepszonego produktu/usługi;

– zwiększenia efektywności produkcji przedsiębiorstwa;

– zasadniczej zmiany procesu produkcyjnego.

2. Upowszechnianie rozwiązań TIK w przedsiębiorstwach

Przedsiębiorstwa powinny w większym stopniu rozwijać współpracę z kontrahentami i kooperantami przy zastosowaniu nowoczesnych rozwiązań teleinformatycznych (B2B), co ma na celu wzmocnienie więzi pomiędzy współpracującymi oraz wzrost ich konkurencyjności poprzez stosowanie nowoczesnych kanałów współpracy, automatyzację procesów biznesowych i wymiany danych. Wspierane będą także procesy informatyzacji wewnętrznej przedsiębiorstw, jak również stosowanie TIK w relacjach pomiędzy przedsiębiorcą a klientem końcowym (B2C).

Efektem tak udzielonego wsparcia będzie wzrost innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw Pomorza Zachodniego.

Grupy docelowe: mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa

Typy beneficjentów: mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa; grupy przedsiębiorstw/ organizacje przedsiębiorców; podmiot, który wdraża instrument finansowy

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Wybór projektów do realizacji będzie dokonywany na podstawie obiektywnej oceny wniosków opartej na kryteriach wyboru adekwatnych do oczekiwanych rezultatów, zaakceptowanych przez Komitet Monitorujący. W pierwszej kolejności zostanie zweryfikowane, czy projekt dotyczy wdrażania innowacji produktowych, procesowych bądź organizacyjnych oraz w jakim stopniu przyczyni się on do poprawy konkurencyjności gospodarki regionu. Priorytetowo traktowane będą przedsięwzięcia dotyczące obszarów określonych jako inteligentne specjalizacje.

Kryteria dotyczyć będą także poziomu ryzyka biznesowego i technologicznego projektu.

Pożądane będą projekty realizowane w partnerstwie z innymi przedsiębiorcami. Zostanie oceniony poziom współpracy między zaangażowanymi partnerami.

Przedsięwzięcia powinny być realizowane zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Ocenie podlegać będzie zastosowanie rozwiązań przyjaznych środowisku, zwiększenie racjonalnego wykorzystania zasobów oraz stosowanie w przedsiębiorstwie rozwiązań proekologicznych, np. ekomarketingu, ekozarządzania.

Kryteria wyboru projektów opracowane zostaną z uwzględnieniem aspektów umożliwiających weryfikację tych przedsięwzięć w zakresie zgodności z zasadami horyzontalnymi opisanymi w sekcji 11.

System wyboru projektów będzie koncentrował się przede wszystkim na zapewnieniu wyboru inicjatyw realizujących cele Programu, a także na zagwarantowaniu efektywności procesu selekcji i sprawności proceduralnej, przy zachowaniu zasad przejrzystości i bezstronności dokonywanej oceny.

Preferencyjnie będą traktowane projekty realizowane na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia, zgodne z kontraktami samorządowymi lub ZIT, a także sprzyjające powstawaniu trwałych miejsc pracy.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy 2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o zastosowaniu w ramach przedmiotowego priorytetu następujących instrumentów: poręczenie, mikropożyczka, pożyczka obrotowo-inwestycyjna, pożyczka inwestycyjna, pożyczka na wdrożenie do praktyki gospodarczej wyników działalności badawczo-rozwojowej.

Nie wyklucza się możliwości rozszerzenia zakresu interwencji w formie instrumentów finansowych, jeśli prowadzone w przyszłości analizy wskażą zapotrzebowanie w tym obszarze.

Instrumenty finansowe będą ukierunkowane przede wszystkim na rozwój przedsiębiorstw poprzez wzmacnianie podstawowej działalności, realizację nowych projektów lub wchodzenie na nowe rynki. Instrumenty finansowe będą zatem wspierać inwestycje zarówno w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne, jak również w kapitał obrotowy, pod warunkiem, że jest powiązany z działalnością inwestycyjną i dalszą ekspansją przedsiębiorstwa.

Główną zasadą realizacji zadań w ramach CT 3 jest silna koncentracja środków na działaniach o największym potencjale prowzrostowym i rozwojowym, dzięki którym osiągnięta zostanie możliwie największa wartość dodana inwestycji. Forma finansowania uwzględni poziom ryzyka w projekcie. Planuje się, że środki nie będą wykorzystywane w formie dotacji na cele obarczone niskim ryzykiem biznesowym i technologicznym, np. na projekty polegające na zakupie maszyn, urządzeń i gotowych technologii. Natomiast w przypadku projektów bardziej ryzykownych, o znaczeniu przełomowym, większe znaczenie będą odgrywały instrumenty bezzwrotne.

W zakresie instrumentów finansowych projekty będą realizowane zgodnie z art. 37 ust. 1 oraz art. 38 ust. 4-5 rozporządzenia PE i Rady (UE) nr 1303/2013

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionu w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
CO.01	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI)	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	1602	SL2014	raz w roku
CO.02	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	439	SL2014	raz w roku
CO.03	Liczba przedsiębiorstw	szt.	EFRR	słabiej	1163	SL2014	raz w roku

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
	otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje			rozwinięty			
CO.06	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje)	EUR	EFRR	słabiej rozwinięty	137 100 000,00	SL2014	raz w roku
CO.07	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (inne niż dotacje)	EUR	EFRR	słabiej rozwinięty	12 728 475,00	SL2014	raz w roku
CO.08	Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach	EPC	EFRR	słabiej rozwinięty	255	SL2014	raz w roku
CO.28	Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	124	SL2014	raz w roku

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 3a: Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 4: Lepsze warunki do rozwoju MŚP

Interwencja zaplanowana w ramach PI 3a ma charakter uzupełniający dla głównego zakresu OP I. Celem wsparcia jest stworzenie optymalnego środowiska gospodarczego do rozwoju przedsiębiorstw, zwłaszcza do rozwoju inteligentnych specjalizacji.

Realizowane będą przedsięwzięcia z zakresu tworzenia i rozwoju infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego oraz mające na celu poprawę dostępu do dobrej jakości wysoce specjalistycznych usług otoczenia biznesu, w tym usług wsparcia firm w początkowej fazie rozwoju.

Kluczowe jest także ukierunkowanie przedsiębiorstw na zwiększenie stopnia kooperacji z partnerami krajowymi, jak i zagranicznymi, co pozwoli lepiej wykorzystać istniejący potencjał rozwoju, szczególnie w obszarze innowacyjnych MŚP.

Aby zwiększyć liczbę inwestycji podejmowanych przez MŚP na dotychczas uzbrojonych terenach inwestycyjnych, należy poprawić warunki prowadzenia i rozwoju działalności przedsiębiorstw, zwiększyć dostępność tych terenów, a także stopień ich wewnętrznego skomunikowania. Z drugiej strony istnieje wiele niezagospodarowanych terenów powojskowych, poprzemysłowych, pokolejowych i popegeerowskich (większość z nich znajduje się w SSW), które, odpowiednio przystosowane, stanowić mogą atrakcyjne miejsca do lokowania nowych pomysłów biznesowych. Zasadne jest więc uporządkowanie i przygotowanie terenów inwestycyjnych w celu nadania im nowych funkcji gospodarczych, sprzyjających powstawaniu miejsc pracy i wzmocnieniu połączeń funkcjonalnych różnych części regionu.

Istotnym elementem środowiska gospodarczego regionu są sprawnie działające instytucje otoczenia biznesu, które powinny być zdolne do świadczenia specjalistycznych usług odpowiadających na potrzeby przedsiębiorstw, w szczególności w zakresie nowych modeli biznesowych, strategii i monitorowania biznesu, transferu technologii, innowacji ukierunkowanych na użytkownika i związanych z wzornictwem, a także zaawansowanych usług finansowych oraz usług na rzecz przedsiębiorstw znajdujących się w fazie zalążkowej.

W związku z potrzebą przejścia IOB do prowadzenia działalności na zasadach rynkowych znakomita część wsparcia dla IOB będzie udzielana przez mechanizmy popytowe. Należy jednak pamiętać, że zachodniopomorskie przedsiębiorstwa mają niską skłonność do wprowadzania innowacyjnych rozwiązań oraz niski poziom świadomości innowacyjnej i świadomości potrzeb rozwojowych. Rozwój innowacyjnych firm wymaga nabycia przez nie

specyficznych umiejętności, dlatego celem wsparcia jest także dostosowanie usług IOB do potrzeb przedsiębiorstw w zakresie rozwoju cech takich jak wizjonerstwo, kreatywność czy umiejętność współpracy oraz reagowania na pojawiające się trendy (globalne).

Ponadto działania podejmowane przez organizacje zrzeszające przedsiębiorców nadal nie stanowią istotnej wartości dodanej w wymiarze rozwoju badań i wdrażania innowacji. Kluczowe jest zwiększenie stopnia współpracy przedsiębiorstw z partnerami gospodarczymi w kraju i za granicą, gdyż taka współpraca nie tylko otwiera możliwości ekspansji na nowe rynki, ale niesie za sobą także wartość dodaną wspólnych projektów w postaci większej masy krytycznej, niższych kosztów czy dywersyfikacji ryzyka danego przedsięwzięcia.

Wsparcie przyczyni się w długofalowej perspektywie do wzrostu liczby przedsiębiorstw współpracujących w zakresie działalności innowacyjnej oraz do zwiększenia nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach.

Zakłada się, że interwencja wpłynie na spowolnienie malejącego trendu wskazanych wskaźników specyficznych.

Tabela 3. Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
R.04	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w stosunku do PKB (%)	%	słabiej rozwinięty	7,4	2011	5,00	GUS	raz w roku
R.05	Odsetek przedsiębiorstw przemysłowych, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej	%	słabiej rozwinięty	4,9	2012	1,28	GUS	raz w roku

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

1. Tworzenie, rozbudowa i wzmacnianie infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego

W obszarze dotyczącym infrastruktury i działań na rzecz rozwoju gospodarczego regionu wsparcie będzie się koncentrować na zapewnieniu infrastruktury przedsiębiorczości

spełniającej oczekiwania przedsiębiorców, którzy chcą rozwijać swoją działalność na terenie województwa zachodniopomorskiego. Wsparciem zostaną objęte zadania dotyczące uporządkowania i przygotowania terenów inwestycyjnych (w szczególności prace studyjno-koncepcyjne, badania geotechniczne, kompleksowe wyposażenie w media, modernizacja i rozbudowa wewnętrznej infrastruktury komunikacyjnej) w celu nadania im nowych funkcji gospodarczych. W ramach inwestycji w zakresie terenów inwestycyjnych wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną mogą stanowić jedynie mniejszą część budżetu projektu. Projekty mające na celu przygotowanie terenów inwestycyjnych, stref aktywności gospodarczej będą mogły być realizowane na danym obszarze pod warunkiem niepowielania dostępnej infrastruktury, chyba że limit dostępnej powierzchni został wyczerpany lub inwestycja wynika ze specyficznych potrzeb zainteresowanych inwestorów.

Instytucja Zarządzająca podejmie wszelkie kroki niezbędne do zapełnienia/zasiedlenia niewykorzystanych terenów inwestycyjnych/ parków biznesowych wspieranych w latach 2007-2013. Dostosowane do potrzeb potencjalnych inwestorów otoczenie gospodarcze w postaci uzbrojenia terenów inwestycyjnych i stref aktywności gospodarczej zostanie uzupełnione realizacją skoordynowanych działań wzmacniających pozycję regionalnej gospodarki w wymiarze krajowym i międzynarodowym.

Pierwszeństwo w lokowaniu inwestycji na wspartych terenach będą mieć spółki lokalne i regionalne. Natomiast bezpośrednie inwestycje zagraniczne na tych terenach będą oceniane także przez pryzmat ich przydatności do budowania łańcuchów wartości z zachodniopomorskimi przedsiębiorstwami.

Aby nie ograniczać rozwoju gospodarczego regionu, nie wyklucza się lokowania inwestycji dużych przedsiębiorstw na terenach wspieranych w ramach niniejszego priorytetu, jednakże, z uwagi na fakt, że CT 3 przeznaczony jest dla MŚP, udział EFRR w projekcie będzie pomniejszany proporcjonalnie do powierzchni zajętej przez duże przedsiębiorstwo. Wsparcie z programu operacyjnego przyznane na realizację projektu dotyczącego terenów inwestycyjnych podlegać będzie proporcjonalnemu zmniejszeniu w przypadku, gdy teren objęty projektem nie zostanie w pełni wykorzystany przez MŚP w określonym terminie, nie później jednak niż na moment złożenia dokumentów zamknięcia programu. Redukcja ta może nastąpić zarówno na etapie aplikowania, rozliczania, jak i trwałości projektu. Odpowiednie mechanizmy zostaną opracowane na poziomie dokumentów wdrażających. Instytucja Zarządzająca zobowiązuje się do stałego monitorowania (poprzez adekwatne wskaźniki rezultatu określone w szczegółowym opisie Programu) stopnia zagospodarowania uzbrajanych terenów inwestycyjnych i stref aktywności gospodarczej oraz do podejmowania w razie konieczności wszelkich niezbędnych działań w celu mobilizowania beneficjentów projektu do pełnego wykorzystania wspartych powierzchni na potrzeby przedsiębiorstw. W przypadku niepełnego zagospodarowania wspartych terenów inwestycyjnych udział EFRR będzie pomniejszany proporcjonalnie do niezajętej powierzchni uzbrojonych terenów. Odpowiednie mechanizmy zostaną opracowane na poziomie dokumentów wdrażających.

2. Bony na wyspecjalizowane usługi IOB

W ramach tego typu projektów przewiduje się bezpośrednie wsparcie istniejących przedsiębiorstw dzięki wykorzystaniu mechanizmów popytowych, takich jak vouchery/bony dla MŚP na zakup specjalistycznych usług instytucji otoczenia biznesu, w szczególności w zakresie prac badawczo-rozwojowych i innowacji. Zastosowanie mechanizmów popytowych automatycznie wymusi także na IOB większą profesjonalizację usług i dostosowanie ich zakresu do rzeczywistych potrzeb przedsiębiorstw.

3. Wzrost kooperacji zarówno pomiędzy przedsiębiorstwami krajowymi, jak i z udziałem partnerów zagranicznych

W ramach tego typu projektów wsparcie obejmie m.in. pomoc w nawiązywaniu kontaktów gospodarczych z partnerami krajowymi i zagranicznymi lub w tworzeniu wspólnej oferty rynkowej, a także udostępnianie informacji o możliwościach kooperacji i warunkach inwestowania na określonych rynkach, formułowanie strategii dotyczącej działań międzynarodowych, prowadzenie prezentacji dla potencjalnych kontrahentów itp.

Wsparcie będzie adresowane zarówno do indywidualnych przedsiębiorstw, jak i grup przedsiębiorstw i organizacji zrzeszających przedsiębiorców – wtedy, kiedy planowane rezultaty projektu realizowanego na rzecz grupy przedsiębiorstw będą wyższe niż potencjalne rezultaty wsparcia udzielonego indywidualnie. Warunkiem koniecznym realizacji tej formuły projektu będzie transferowanie na drugim poziomie całości wsparcia do uczestników projektu – MŚP oraz zagwarantowanie, że docelowi odbiorcy zostaną wybrani z zachowaniem zasady przejrzystości i równego traktowania.

4. Wzmocnienie procesu wsparcia firm w początkowej fazie

Wsparcie zostanie skierowane na wzmocnienie systemu wspierającego proces inicjowania i rozwoju początkujących firm, szczególnie w obszarach inteligentnych specjalizacji regionu.

Jak pokazują analizy (realizowane także na poziomie europejskim), podmioty takie jak inkubatory przedsiębiorczości i inkubatory technologiczne powinny zintensyfikować współpracę ze swoimi klientami i nie powinna ona sprowadzać się wyłącznie do zapewnienia infrastruktury biznesowej. Młodym przedsiębiorcom należy zaoferować możliwie szeroki wachlarz usług wsparcia, takich jak mentoring, coaching, wsparcie modelowania biznesowego, planowania finansowego czy analizy ryzyka. System powinien być dostosowany do specyficznych potrzeb przedsiębiorców uwzględnionych w indywidualnych planach inkubacji. Wsparciem zostaną także objęte przedsiębiorstwa znajdujące się w fazie zalążkowej.

W uzasadnionych przypadkach elementem tego typu projektów mogą być inwestycje w infrastrukturę tych podmiotów, w szczególności wzorcownie, prototypownie, jednak z uwzględnieniem warunków wskazanych w Umowie Partnerstwa.

5. Budowa gotowości IOB do świadczenia zaawansowanych i wyspecjalizowanych usług odzwierciedlających potrzeby przedsiębiorstw

Prowadzony w regionie od kilkunastu miesięcy proces przedsiębiorczego odkrywania ujawnił, że nadal jedną z głównych słabości systemu wsparcia przedsiębiorczości jest brak efektywnego dialogu środowiska biznesowego ze światem nauki. Przedsiębiorstwa nie są skore do angażowania się w procesy badawcze, preferując sprawdzone rozwiązania i zakup gotowych technologii, przy których wdrożeniu ryzyko biznesowe jest minimalne. Z drugiej strony naukowcy najczęściej rozpoczynają projektowanie nowych rozwiązań bez uprzedniej analizy zapotrzebowania rynkowego i możliwości technologicznych potencjalnych partnerów gospodarczych. Niezbędne są działania, które po obu stronach upowszechniać będą myślenie strategiczne o poszukiwaniu innowacyjnych rozwiązań, szczególnie w potencjalnych obszarach rozwojowych gospodarki regionu. Instytucje otoczenia biznesu powinny być ogniwem kojarzącym i łączącym świat biznesu ze światem nauki.

Zaangażowanie IOB w proces przedsiębiorczego odkrywania stanowi istotne ogniwo w podejściu Pomorza Zachodniego do koncepcji inteligentnych specjalizacji. Należy wzmacniać proces wymiany informacji i współpracy zarówno pomiędzy instytucjami i przedsiębiorcami, jak i samymi instytucjami, również poprzez wsparcie koordynacji procesów w obszarze specjalizacji.

Wspierane przedsięwzięcia przyczynią się do rozwoju trwałych powiązań i synergii pomiędzy sektorem nauki a przedsiębiorcami w celu skutecznego transferu wyników prac badawczo-rozwojowych. Celem wsparcia będzie przygotowanie IOB do świadczenia nowych (bądź znacząco ulepszonych) usług odpowiadających rzeczywistym potrzebom przedsiębiorstw (co zostanie odzwierciedlone w adekwatnych wskaźnikach na poziomie szczegółowego opisu Programu).

Grupy docelowe: MŚP, instytucje otoczenia biznesu

Typy beneficjentów: instytucje otoczenia biznesu, podmioty zarządzające terenami inwestycyjnymi, inkubatory przedsiębiorczości/technologiczne; jednostki samorządu terytorialnego, jednostki organizacyjne JST, związki JST, MŚP, partnerstwa wymienionych podmiotów, podmiot, który wdraża instrument finansowy, województwo zachodniopomorskie.

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Wybór projektów do realizacji będzie dokonywany na podstawie obiektywnej oceny wniosków opartej na kryteriach wyboru adekwatnych do oczekiwanych rezultatów, zaakceptowanych przez Komitet Monitorujący. Jednym z podstawowych kryteriów oceny będzie skala oddziaływania przedsięwzięcia na rozwój gospodarczy regionu. Priorytetowo będą traktowane przedsięwzięcia przyczyniające się do realizacji strategii inteligentnych specjalizacji.

W zakresie wsparcia infrastruktury inwestycyjnej preferencje uzyskają projekty realizowane na nieużytkach, terenach zlokalizowanych w pobliżu inwestycji transportowych (autostrady, drogi szybkiego ruchu, linie kolejowe), terenach zdegradowanych,

wymagających rewitalizacji – w związku ze zintensyfikowanym i udokumentowanym zapotrzebowaniem firm poszukujących lokalizacji do prowadzenia działalności. Ocenie będzie podlegała także zdolność instytucjonalna i finansowa do realizacji projektu, ale i późniejszego utrzymania wspartej infrastruktury. Kluczowym aspektem podlegającym ocenie w zakresie projektów realizowanych przez przedsiębiorstwa będzie związek projektu z faktycznymi potrzebami rozwojowymi firmy – w szczególności czy potrzeby zostały prawidłowo zdiagnozowane, czy projekt dotyczy kluczowych potrzeb, na ile zaplanowane w nim specjalistyczne usługi pomogą te potrzeby zaspokoić.

W ramach projektów z zakresu kooperacji przedsiębiorstw stosowane będzie także kryterium premiujące wybór projektów przyczyniających się wprost do osiągnięcia celów Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB) oraz do realizacji co najmniej jednego działania określonego w Planie działania stanowiącym załącznik do SUE RMB.

W przypadku bezpośredniego wsparcia IOB wymagane będzie:

- funkcjonowanie wspieranych podmiotów w oparciu o dostępne standardy świadczenia usług (priorytetowo będą traktowane podmioty stosujące standardy opracowane na poziomie europejskim/międzynarodowym);
- dążenie IOB do prowadzenia działalności na zasadach rynkowych, w oparciu o otwartą konkurencję.

Przedsięwzięcia w zakresie infrastruktury inkubatorów wspierane będą w bardzo ograniczonym zakresie i przy spełnieniu m.in. następujących warunków:

– inwestycja w infrastrukturę stanowi element uzupełniający projektu wsparcia przedsiębiorczości oraz jest niezbędna do realizacji celów przedsięwzięcia;

– przedsięwzięcie wpisuje się w regionalną strategię inteligentnej specjalizacji;

– projektodawca dysponuje strategią/planem wykorzystania infrastruktury planowanej do sfinansowania w ramach przedsięwzięcia;

– przedsięwzięcie jest współfinansowane ze źródeł prywatnych;

– przedsięwzięcie nie powiela dostępnej infrastruktury IOB o podobnym profilu zlokalizowanej w danym lub sąsiadującym regionie, chyba że limit dostępnej oferty został wyczerpany;

– przedsięwzięcie zostanie zrealizowane w oparciu o realny biznesplan obejmujący także aspekty późniejszego finansowania i wykorzystania infrastruktury.

Podmiot prowadzący inkubator będzie zobowiązany do zapewnienia obsługi przez wykwalifikowany personel mający doświadczenie w zakresie usług inkubacyjnych.

Wsparte instytucje otoczenia biznesu zobowiązane będą do monitorowania świadczenia usług i przeprowadzania badań satysfakcji klientów w celu oceny swoich wyników oraz ciągłego podnoszenia jakości usług. Ponieważ system popytowy ma na celu zwiększenie profesjonalizacji i urynkowienie usług świadczonych przez zachodniopomorskie instytucje

otoczenia biznesu przedsiębiorcy zostaną zobowiązani do rozważenia – każdorazowo – wyboru zachodniopomorskich instytucji otoczenia biznesu jako potencjalnych wykonawców usługi.

We wszystkich typach projektów priorytetowo traktowane będą przedsięwzięcia realizowane na rzecz przedsiębiorstw działających w obszarach zidentyfikowanych jako regionalne inteligentne specjalizacje regionu.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy, tryb pozakonkursowy

Podstawowym trybem wyboru projektów do dofinansowania w Programie jest tryb konkursowy. Tryb pozakonkursowy będzie stosowany w przypadku projektów:

– zidentyfikowanych w strategii ZIT w zakresie infrastruktury rozwoju gospodarczego;

– realizowanych przez Województwo Zachodniopomorskie w zakresie promocji gospodarczej regionu.

Tryb pozakonkursowy zastosowany zostanie w tych obszarach, w których realizacja skoordynowanych działań przyniesie lepsze rezultaty niż potencjalne korzyści płynące ze wsparcia udzielonego indywidualnie.

Projekty wybrane w ramach procedur pozakonkursowych będą uwzględniać wszystkie warunki wsparcia określone dla PI 3a.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o zastosowaniu w ramach przedmiotowego priorytetu wejść kapitałowych na etapie wczesnego (zalążkowego) rozwoju przedsiębiorstwa tworzonego w oparciu o wdrożenie wyników B+R.

W zakresie instrumentów finansowych projekty będą realizowane zgodnie z art. 37 ust. 1 oraz art. 38 ust. 4-5 rozporządzenia PE i Rady (UE) nr 1303/2013

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (według priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionu w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
P.02	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych	ha	EFRR	słabiej rozwinięty	208	SL2014	raz w roku
CO.01	Liczba wspartych przedsiębiorstw	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	611	SL2014	raz w roku
CO.02	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	150	SL2014	raz w roku
CO.03	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	26	SL2014	raz w roku
CO.04	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	435	SL2014	raz w roku
CO.05	Liczba nowych wspieranych przedsiębiorstw	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	261	SL2014	raz w roku
CO.06	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje)	EUR	EFRR	słabiej rozwinięty	787 301,00	SL2014	raz w roku
CO.07	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (inne niż dotacje)	EUR	EFRR	słabiej rozwinięty	1 454 018,00	SL2014	raz w roku
P.03	Liczba zaawansowanych usług (nowych lub ulepszonych) świadczonych przez IOB	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	40	SL2014	raz w roku

2.A.8. Ramy wykonania

Tabela 6. Ramy wykonania osi priorytetowej, w podziale na fundusze i kategorie regionów

KEW **Wskaźnik produktu** **Wskaźnik postępu finansowego** **Wskaźnik rezultatu**	**Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)**	**Fundusz**	**Kategoria regionu**	**Cel pośredni (2018)**	**Cel końcowy (2023)**	**Źródło danych**	**Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)**	**Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.**
CO.01 Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	449	2246	SL2014	Powiązane z nim typy projektów odpowiadają za 70% alokacji osi priorytetowej	6,15%
F.01 Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowanych	EUR	EFRR	słabiej rozwinięty	55 080 034	379 470 589	SL2014		

Założenia i szacowane wartości dotyczące wkładu instrumentów finansowych w realizację celu pośredniego i końcowego dla wskaźnika produktu są szacunkowe. Po otrzymaniu ostatecznych wyników oceny ex ante może zaistnieć konieczność ich korekty.

2.A.9. Kategorie interwencji

Tabele 7-11. Tabele przedstawiające zastosowane w osi priorytetowej kategorie interwencji

Kategoria regionu i fundusz: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego											
Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10 Wymiar 4 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11 Wymiar 6 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		Tabela 12 Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
01 Ogólne inwestycje produkcyjne w małych i średnich przedsiębiorstwach (MŚP)	71 500 000,00	01 Dotacja bezzwrotna	245 650 000	01 Duże obszary miejskie (o ludności > 50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	139 278 575	01 Zintegrowane inwestycje terytorialne – miejskie	25 000 000	08 Nie dotyczy		01 Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	
				02 Małe obszary miejskie (o ludności > 5000 i średniej gęstości zaludnienia)	118 804 600,00	05 Inne zintegrowane podejścia do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich/ wiejskich	0			03 Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)	
02 Procesy badawcze innowacyjne w dużych przedsiębiorstwach	9 000 000,00	02 Dotacja zwrotna	0	03 Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	64 966 825,00	07 Nie dotyczy	298 050 000				
				07 Nie dotyczy							

KATEGORIE INTERWENCJI

Kategoria regionu i fundusz: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego											
Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10 Wymiar 4 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11 Wymiar 6 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		Tabela 12 Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
		03 Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: kapitał podwyższonego ryzyka i inwestycje kapitałowe lub środki równoważne	4 500 000,00								
		04 Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczki lub środki równoważne	69 933 803,00								
82 Usługi i aplikacje TIK dla MŚP (w tym handel elektroniczny, e-biznes i sieciowe procesy biznesowe), żywych laboratoriów, przedsiębiorstw internetowych i nowych przedsiębiorstw TIK	11 700 000,00	05 Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: gwarancje lub środki równoważne	2 966 197,00								

KATEGORIE INTERWENCJI

Kategoria regionu i fundusz: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego											
Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10 Wymiar 4 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11 Wymiar 6 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		Tabela 12 Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
056 Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w MŚP, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	8 000 000,00	06 Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: dotacje na spłatę odsetek, dotacje na opłaty gwarancyjne, wsparcie techniczne lub środki równoważne									
057 Inwestycje w infrastrukturę, zdolności i wyposażenie w dużych przedsiębiorstwach, związane bezpośrednio z działaniami badawczymi i innowacyjnymi	7 000 000,00	07 Nagroda									
058 Infrastruktura na rzecz badań naukowych i innowacji (publiczna)	17 038 500,00										

KATEGORIE INTERWENCJI

Kategoria regionu i fundusz: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego											
Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10 Wymiar 4 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11 Wymiar 6 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		Tabela 12 Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
059 Infrastruktura na rzecz badań naukowych i innowacji (prywatna, w tym parki nauki)	3 846 500,00										
062 Transfer technologii i współpraca między uczelniami a przedsiębiorstwami, z korzyścią głównie dla MŚP	11 000 000,00										
064 Procesy badawcze i innowacyjne w MŚP (w tym systemy bonów, innowacje procesowe, projektowe, innowacje w obszarze usług i innowacje społeczne)	5 500 000,00										
065 Infrastruktura na potrzeby badań i rozwoju, transfer technologii i współpraca w przedsiębiorstwach koncentrujących się na gospodarce niskoemisyjnej i odporności na zmiany klimatu	8 000 000,00										

KATEGORIE INTERWENCJI

Kategoria regionu i fundusz: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego											
Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10 Wymiar 4 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11 Wymiar 6 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		Tabela 12 Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
066 Zaawansowane usługi wsparcia dla MŚP i grup MŚP (w tym usługi w zakresie zarządzania, marketingu i projektowania)	10 000 000,00										
067 Rozwój działalności MŚP, wsparcie przedsiębiorczości i tworzenia przedsiębiorstw (w tym wsparcie dla przedsiębiorstw typu spin-off i spin-out)	127 965 000										
072 Infrastruktura biznesowa dla MŚP (w tym parki przemysłowe i obiekty)	18 000 000										
089 Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów	5 000 000,00										

KATEGORIE INTERWENCJI

Kategoria regionu i fundusz: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego											
Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10 Wymiar 4 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11 Wymiar 6 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		Tabela 12 Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
101 Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla przedsięwzięć typowych dla EFS, koniecznych dla zadowalającego wdrożenia części przedsięwzięć związanej bezpośrednio z EFRR)	9 500 000,00										

2.A.10. Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów

Nie dotyczy.

II. GOSPODARKA NISKOEMISYJNA

2.A.1. Oś priorytetowa

II oś priorytetowa łączy dwa cele tematyczne – CT 4 i 6, których połączenie oparto na powiązaniu działań w zakresie ograniczenia emisji oraz działań ukierunkowanych na zwiększenie efektywności energetycznej. Podejście takie wynika z przekonania, że największe sukcesy w zakresie zrównoważonego rozwoju można uzyskać poprzez zintegrowane podejście do przedsięwzięć zmniejszających energochłonność a co za tym idzie obniżyć emisję zanieczyszczeń do środowiska. Zaplanowane działania mają zapewnić spójność i przyczynić się do lepszego osiągnięcia założonych celów. Ich realizacja ma ograniczyć obszary problemowe związane z oddziaływaniem gospodarki na środowisko, a poprzez to poprawić jakość życia mieszkańców i stan ekosystemów.
W ramach CT 4 wsparcie uzyska zintegrowane podejście do zrównoważonej mobilności miejskiej, głęboka modernizacja energetyczna zarówno budynków użyteczności publicznej jak i budynków mieszkalnych, odnawialne źródła energii i wytwarzanie energii w skojarzeniu.
W ramach CT 6 interwencja ukierunkowana będzie na inwestycje wynikające z programów ochrony powietrza, w poszanowaniu wymogów *dyrektywy 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza i czystszego powietrza dla Europy*. Kluczowe znaczenie z punktu widzenia poprawy jakości powietrza będą miały działania związane z ograniczeniem niskiej emisji, jakie będą podejmowane komplementarnie w ramach CT4 oraz wsparcie dla transportu przyjaznego środowisku.

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4e: Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 1: Ograniczenie spadku liczby osób podróżujących komunikacją miejską

Badania ewaluacyjne i analizy z zakresu świadomości ekologicznej pokazują, że wzrasta odsetek osób wskazujących zanieczyszczenie powietrza jako ważny problem środowiska naturalnego w Polsce. Coraz więcej Polaków zaczyna uświadamiać sobie zagrożenia związane z utrzymującym się zanieczyszczeniem powietrza, stanowiącym najsilniejszy rakotwórczy czynnik środowiskowy. Jednakże nadal jako powody złej jakości powietrza badani wymieniają emisję z dużych obiektów energetycznego spalania, fabryk, a rzadziej emisję z transportu samochodowego.

Badania w zakresie technologii cechujących się niskim poziomem emisji wskazują na to, że główną barierą we wdrożeniu „zielonych" technologii jest brak wiedzy na temat korzyści ekonomicznych wynikających z zastosowania tego rodzaju rozwiązań. Projekty demonstracyjne mające na celu podnoszenie świadomości energetycznej przyczynią się

do kreowania zachowań zasobooszczędnych, w tym energooszczędnych i przyczyniających się w długofalowej perspektywie do zmniejszenia emisji.

W długofalowej perspektywie efektem celu szczegółowego będzie niższa emisja gazów cieplarnianych, na którą przełoży się świadome działanie obywateli w zakresie zachowań zasobooszczędnych, takich jak np. zmiana środka transportu z samochodu na rower lub komunikację miejską.

Skrócenie czasu przejazdu, zmniejszenie kosztu oraz poprawa komfortu poruszania się komunikacją miejską spowodują wzrost liczby osób korzystających z transportu publicznego, co w konsekwencji przełoży się na zmniejszenie emisji w aglomeracjach miejskich z pojazdów prywatnych (Wnioski z realizacji Polityki Spójności w świetle wyników prac analityczno-ewaluacyjnych okresu 2004-2006, MRR, Warszawa 2011).

Efektem wsparcia infrastruktury transportu miejskiego będzie wdrożenie zrównoważonej mobilności miejskiej, wyrażającej się poprzez zwiększenie liczby osób rezygnujących z indywidualnego transportu samochodowego na rzecz transportu publicznego lub rowerowego.

Realizacja celu szczegółowego w bezpośredni sposób wpłynie na osiągnięcie wskaźnika strategicznego poprzez zmniejszenie natężenia transportu indywidualnego.

Powyższe działanie przyczyni się do realizacji postanowień strategii Europa 2020.

Tabela 3. Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
R.06	Liczba przewozów pasażerskich komunikacją miejską w mln	osoby	słabiej rozwinięty	177,1	2013	173,7	GUS	raz w roku

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

1. Budowa, przebudowa obiektów/systemu infrastruktury zintegrowanego systemu transportu publicznego w celu ograniczenia ruchu drogowego w centrach miast

2. Projekty zwiększające świadomość ekologiczną

3. Zakup lub modernizacja taboru transportu miejskiego

W ramach zintegrowanego systemu transportu publicznego planuje się działania na rzecz rozwoju sieci inteligentnych i systemów informacji i komunikacji, w których zakres będą wchodzić usprawnienia komunikacji publicznej, tj. zmniejszające zatory, ułatwiające podróżnym korzystanie z transportu miejskiego publicznego. Głównymi działaniami będą inwestycje w centra przesiadkowe, zakup i modernizację taboru. W efekcie nastąpi zwiększenie atrakcyjności transportu miejskiego i ograniczenie ruchu drogowego w centrach miast, co w dalszej perspektywie przyczyni się do zmniejszenia spadku liczby osób korzystających z transportu publicznego oraz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych wytwarzanych między innymi przez transport indywidualny. Ponadto planowane są inwestycje w ścieżki rowerowe, które będą łączyć poszczególne dzielnice miast z centrami przesiadkowymi oraz stanowić alternatywną trasę dojazdu do centrów miast dla indywidualnego transportu samochodowego.

Projekty zwiększające świadomość ekologiczną będą uzupełniały bezpośrednią interwencję w transport i przyczynią się do zmiany zachowań mieszkańców miast. Inwestycje w modernizację oświetlenia miejskiego na obszarze miejskim w kierunku jego energooszczędności, działania informacyjno-promocyjne dotyczące np. oszczędności energii, kampanie promujące budownictwo zeroemisyjne, demonstracyjne projekty z zakresu budownictwa pasywnego, którym towarzyszą działania informacyjno-promocyjne, spowodują zmianę nastawienia mieszkańców do oszczędzania energii, a tym samym skłonią do rezygnacji z korzystania z indywidualnego transportu samochodowego w codziennym poruszaniu się po mieście. Powyższe działania będą wynikać ze strategii niskoemisyjnej powiązanej z innego rodzaju inwestycjami w oszczędzanie energii.

Wszystkie projekty dotyczące zrównoważonej mobilności miejskiej, w tym transportu publicznego, muszą uwzględniać szersze podejście, wpisując się w odnoszące się do zagadnień niskoemisyjności strategie miejskie lub, dla obszarów aglomeracyjnych, kompleksowe plany gospodarki niskoemisyjnej, oraz muszą wynikać z planu zrównoważonej mobilności miejskiej – jako osobnego dokumentu lub elementu planów gospodarki niskoemisyjnej. Dokumenty te powinny określać lokalne uwarunkowania oraz

kierunki planowanych interwencji na danym obszarze i w zależności od zidentyfikowanych potrzeb zawierać odniesienia lub wskazywać adekwatne obowiązujące dokumenty zawierające odniesienia do takich kwestii jak np.: zbiorowy transport pasażerski, transport niezmotoryzowany, wykorzystanie inteligentnych systemów transportowych (ITS), logistyka miejska, bezpieczeństwo ruchu drogowego w miastach, wdrażanie nowych wzorców użytkowania czy promocja ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów (czyste paliwa i pojazdy). Modernizacja czy rozbudowa systemu transportu publicznego nie będzie celem samym w sobie, ale musi być widziana w kontekście zmian w mobilności miejskiej prowadzących do zmniejszenia emisji CO_2 i innych zanieczyszczeń uciążliwych dla środowiska i mieszkańców aglomeracji oraz zwiększenia efektywności energetycznej systemu transportowego. W ramach RPO WZ 2014-2020 wsparcie będą mogły uzyskać jedynie projekty zgodne z demarkacją przeprowadzoną pomiędzy poszczególnymi programami operacyjnymi.

W ramach PI planowane jest wykorzystanie mechanizmu finansowania krzyżowego, w ramach którego finansowane będą działania szkoleniowe tylko w niezbędnym zakresie. Beneficjenci zostaną zobowiązani do wykazania, że koszty poniesione w ramach cross-financingu będą niezbędne dla wdrożenia operacji.

Inwestycje w drogi lokalne lub regionalne mogą być finansowane jedynie, jako niezbędny i uzupełniający element projektu dotyczącego systemu zrównoważonej mobilności miejskiej. Samodzielne projekty z zakresu wyłącznie infrastruktury drogowej nie będą akceptowane w ramach PI 4e.

Instytucja Zarządzająca będzie monitorować wykorzystanie poziomu mechanizmu cross-financingu.

Grupy docelowe: mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

Typy beneficjentów: przedsiębiorstwa świadczące usługi publicznego transport zbiorowego, jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne JST, organizacje pozarządowe, zarządcy infrastruktury kolejowej, państwowe jednostki budżetowe, przedsiębiorstwa

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

W ramach priorytetu inwestycyjnego określono obszary, w ramach których może zostać przyznana pomoc publiczna. Bedą to projekty realizowane przez podmioty świadczące usługi w publicznym transporcie zbiorowym.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Projekty realizowane w ramach priorytetu muszą w pierwszym rzędzie wykazać efekty środowiskowe, tj. mieć wpływ na ograniczanie emisji gazów cieplarnianych. Kryteria wyboru będą premiować projekty, które uwzględnią poprawę środowiska naturalnego na obszarach miejskich oraz efektywność rozładowywania zatorów, efektywność usprawniania dostępności i mobilności. Projekty z zakresu transportu będą musiały wskazywać na zwiększenie atrakcyjności publicznego transportu zbiorowego, wkład w nakłanianie coraz większej liczby osób do korzystania ze środków transportu publicznego.

Podczas wyboru projektów zostaną wzięte pod uwagę również zastosowane innowacyjne technologie wspierające zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych.

Wsparcie w zakresie transportu miejskiego musi przyczyniać się do ograniczenia transportu indywidualnego w centrach miast.

Tabor zakupiony w ramach PI 4e ma przyczynić się do redukcji emisji gazów cieplarnianych.

Projekty muszą uwzględniać szersze podejście, wpisując się w odnoszące się do zagadnień niskoemisyjności strategie miejskie lub, dla obszarów aglomeracyjnych, kompleksowe plany gospodarki niskoemisyjnej.

Inwestycje z RPO będą musiały być komplementarne z inwestycjami realizowanymi w ramach właściwych krajowych programów operacyjnych. W przypadku miast wojewódzkich i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie instrumentem koordynacji jest Strategia ZIT.

Finansowane będą projekty z zakresu transportu publicznego niskoemisyjnego i bezemisyjnego zasilanego paliwem alternatywnym w rozumieniu przedstawionym w krajowych ramach polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych (dot. dyrektywy 2014/94/UE) w tym niezbędnej dla tego transportu infrastruktury. Preferencyjnie traktowane będą projekty związane z zakupem bezemisyjnych pojazdów transportu publicznego. Poprzez infrastrukturę rozumie się infrastrukturę ładowania pojazdów paliwem alternatywnym.

Zakupowi niskoemisyjnego taboru powinny towarzyszyć inwestycje w niezbędną dla właściwego funkcjonowania zrównoważonej mobilności infrastrukturę. Kryteria wyboru projektów opracowane zostaną z uwzględnieniem aspektów umożliwiających weryfikację tych przedsięwzięć w zakresie zgodności z zasadami horyzontalnymi opisanymi w sekcji 11. System wyboru projektów będzie koncentrował się przede wszystkim na zapewnieniu wyboru inicjatyw realizujących cele Programu, a także na zagwarantowaniu efektywności procesu selekcji i sprawności proceduralnej, przy zachowaniu zasad przejrzystości i bezstronności dokonywanej oceny.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy, tryb pozakonkursowy

Tryb pozakonkursowy będzie stosowany w przypadku projektów realizowanych przez województwo zachodniopomorskie w zakresie budownictwa pasywnego oraz w przypadku projektów wynikających ze Strategii ZIT.

- występuje prawny obowiązek realizacji określonych zadań przez dany podmiot lub grupę podmiotów, wynikający z przepisów prawa lub dokumentów strategicznych, w szczególności gdy istnieje monopol kompetencyjny;
- uprzednio bezpośrednio zidentyfikowano konkretne projekty – w sposób zapewniający transparentność ich identyfikacji – w programie operacyjnym (lista dużych projektów zgodnie z art. 100 rozporządzenia ramowego, projekty wynegocjowane w kontrakcie terytorialnym, zawarte w strategii rozwoju lub dokumentach przygotowanych na potrzeby warunkowości ex ante, projekty

zidentyfikowane w strategii ZIT oraz pozytywnie zaopiniowane przez właściwe IZ, na podstawie kryteriów wskazanych przez IZ).

Identyfikacja i analiza projektów w trybie pozakonkursowym pozwala na:

- przedstawienie list projektów zgodnie z wymogami warunkowości ex ante;
- optymalne ukierunkowanie założeń projektów planowanych przez różne podmioty na realizację celów i wskaźników programu;
- zidentyfikowanie projektów o znaczącej wartości dodanej, których wybór byłby nieefektywny w trybie konkursowym;
- ocenę zintegrowanego charakteru planowanych przedsięwzięć;

uruchomienie monitoringu i wsparcia w procesie przygotowania do realizacji. ***2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych***

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI.

Nie wyklucza się jednakże możliwości zastosowania tych instrumentów w przyszłości, jeśli analizy wskażą zapotrzebowanie w tym obszarze.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie jest planowana realizacja dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
P.75	Długość wspartej infrastruktury rowerowej	Km	EFRR	słabiej rozwinięty	88	SL2014	raz w roku
P.05	Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	84	SL2014	raz w roku

	miejskiej						
P.06	Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	6	SL2014	raz w roku
P.07	Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	3	SL2014	raz w roku

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4c: Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 2: Zmniejszona energochłonność budynków mieszkaniowych (wielorodzinnych) i publicznych

Efektywność energetyczna ma zasadnicze znaczenie dla polityki UE. Ponad 40% finalnego zużycia energii (i 36% emisji gazów cieplarnianych) następuje w domach, biurach, sklepach i innych budynkach. Istnieje wciąż duży popyt na inwestycje termomodernizacyjne w budynkach publicznych i mieszkalnych. Szacuje się, że budynki te mają znaczący potencjał w zakresie oszczędności energii.

Zmniejszenie energochłonności budynków publicznych i mieszkaniowych osiągnięte będzie poprzez wsparcie ukierunkowane na kompleksowe działania modernizacyjne dotyczące budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowych wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne.

Dodatkowo wsparciem objęte zostanie przygotowanie audytów energetycznych.

Realizacja celu priorytetu znacząco przyczyni się do poprawy systemu racjonalizacji użytkowania i wytwarzania energii w budynkach oraz pozwoli na zmniejszenie zużycia konwencjonalnych nośników energii, co przełoży się na istotne zmniejszenie emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych do atmosfery. Powyższe działanie przyczyni się do realizacji postanowień strategii Europa 2020.

Tabela 3. Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
R.07	Sprzedaż energii cieplnej na cele komunalno-bytowe dla budynków mieszkalnych w przeliczeniu na kubaturę budynków mieszkalnych, ogrzewanych centralnie	GJ/dam^3	słabiej rozwinięty	159,64	2013	148,88	GUS	raz w roku
R.08	Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku w urzędach i instytucjach	GJ	słabiej rozwinięty	1 244 697	2013	900 000	GUS	raz w roku

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

1. Kompleksowa głęboka modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej.

Kompleksowa głęboka termomodernizacja budynków użyteczności publicznej będzie realizowana na podstawie wcześniej przeprowadzonych audytów energetycznych, jako element kompleksowego projektu.

Przedsięwzięcia takie otrzymają wsparcie, jeśli zaplanowana w ramach projektu termomodernizacja zaspokoi znaczące potrzeby w tym zakresie i w dającym się przewidzieć horyzoncie czasowym nie będzie potrzebna dalsza modernizacja tych budynków.

Działania termomodernizacyjne będą obejmować m.in. ocieplenie obiektów, wymianę okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne, przebudowę systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła), modernizację systemów wentylacji i klimatyzacji, instalację OZE w modernizowanych energetycznie budynkach. W ramach przedsięwzięcia możliwa będzie wymiana źródła ciepła wykorzystującego paliwa konwencjonalne na źródło ciepła wytwarzające energię ze źródeł odnawialnych lub na

podłączenie do sieci ciepłowniczej. Sensowność podłączenia do sieci ciepłowniczej powinna wynikać z przeprowadzonego audytu energetycznego.

2. Kompleksowa głęboka modernizacja energetyczna wielorodzinnych budynków mieszkaniowych

Kompleksowa głęboka termomodernizacja budynków mieszkalnych i publicznych będzie realizowana na podstawie wcześniej przeprowadzonych audytów energetycznych, jako element kompleksowego projektu.

Przedsięwzięcia takie będą wspierane, jeśli zaplanowana w ramach projektu termomodernizacja zaspokoi znaczące potrzeby w tym zakresie i w dającym się przewidzieć horyzoncie czasowym nie wystąpi konieczność dalszej modernizacji tych budynków.

Działania termomodernizacyjne będą (w zależności od wyników audytu energetycznego) obejmować m.in. zewnętrzną bryłę budynku, izolację cieplną, ogrzewanie pomieszczeń, chłodzenie pomieszczeń, bytową wodę gorącą, układy wentylacji, wymianę okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne, przebudowę systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła) i modernizację systemów wentylacji i klimatyzacji, instalację OZE w modernizowanych energetycznie budynkach.

Wsparciem będą objęte budynki mieszkalne wielorodzinne (m.in. budynki czynszowe, komunalne, które charakteryzują się wysoką – prawie 70 proc. – tzw. luką remontową) oraz budynki użyteczności publicznej (m.in. budynki użyteczności publicznej objęte obowiązkiem termomodernizacji na podstawie art. 5 ust. 1 dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej).

Elementem projektów polegających na modernizacji energetycznej może być budowa przyłączy do sieci ciepłowniczych (jeśli wynika ze wskazań audytu energetycznego).

W ramach ww. typów projektów nie otrzymają wsparcia projekty dotyczące wyłącznie sieci ciepłowniczych.

W przypadku realizacji projektów z zakresu głębokiej termomodernizacji konieczne będzie spełnienie warunków ex ante z dyrektywy 2006/32/EC, odnoszących się do indywidualnych liczników ciepła w budynkach wielorodzinnych, podłączonych do ogrzewania sieciowego i poddawanych renowacji oraz do dyrektywy EE 2012/27/EU, w której kontynuowane są wymogi dyrektywy 2006/32/EC. Wprowadzenie indywidualnego pomiaru ciepła wymaga użycia zaworów termostatycznych w budynkach, w których nie zostały jeszcze zamontowane.

Warunkiem wsparcia projektów dotyczących kompleksowej głębokiej modernizacji energetycznej budynków będzie również konieczność zastosowania indywidualnych liczników ciepła, ciepłej wody oraz chłodu. Dodatkowo istnieje obowiązek instalacji termostatów i zaworów podpionowych, jeżeli będzie to wynikać z przeprowadzonego audytu energetycznego. Powyższe wydatki będą stanowić koszt kwalifikowalny.

Preferowane będą projekty zwiększające efektywność energetyczną powyżej 60%, natomiast z zakresu głębokiej kompleksowej modernizacji energetycznej projekty

zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25% nie będą kwalifikowały się do wsparcia.

Obliczenia minimalnego wymaganego progu oszczędności (25%) będą mogły uwzględniać oszczędności energii uzyskane w poprzednich pracach dotyczących termomodernizacji.

W ramach przedsięwzięcia możliwa będzie wymiana źródła ciepła wykorzystującego paliwa konwencjonalne na źródła ciepła wytwarzające energię ze źródeł odnawialnych lub na podłączenie do sieci ciepłowniczej. Sensowność podłączenia do sieci ciepłowniczej powinna wynikać z przeprowadzonego audytu energetycznego. Termomodernizacja budynków będzie musiała obejmować cały obiekt, co umożliwi realizację przedsięwzięcia w partnerstwie.

W przypadku indywidualnych pieców i mikrokogeneracji wsparcie może zostać udzielone na inwestycje w kotły spalające biomasę lub ewentualnie paliwa gazowe, ale jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy osiągnięte zostanie znaczne zwiększenie efektywności energetycznej oraz gdy istnieją szczególnie pilne potrzeby. Inwestycje muszą przyczyniać się do zmniejszenia emisji CO_2 i innych zanieczyszczeń powietrza oraz do znacznego zwiększenia oszczędności energii. Wspomniane inwestycje mogą zostać wsparte jedynie w przypadku, gdy podłączenie do sieci ciepłowniczej na danym obszarze nie jest uzasadnione ekonomicznie.

Termomodernizacja budynków mieszkalnych i publicznych spowoduje zmniejszenie zapotrzebowania na energię. Realizacja celu szczegółowego przełoży się na obniżenie zużycia paliw konwencjonalnych, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie emisji do powietrza zanieczyszczeń oraz gazów cieplarnianych.

Dofinansowanie działań mających na celu poprawę efektywności energetycznej wynika z dokumentu rządowego pt. „Wspieranie Inwestycji w modernizację budynków", czyli z „długoterminowej strategii wspierania inwestycji w renowację krajowych zasobów budynków mieszkaniowych i użytkowych, zarówno publicznych, jak i prywatnych" – w związku z art. 4 dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej oraz z „Krajowego Planu Działań mającego na celu zwiększenie liczby budynków o niskim zużyciu energii" – w związku z art. 9 dyrektywy 2010/31/UE. Krajowy Plan Działań realizowany jest w powiązaniu z przepisami „Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie". Identyfikacja optymalnego zestawu działań zwiększających efektywność energetyczną w danym przedsiębiorstwie czy budynku dokonywana będzie na podstawie audytu energetycznego (stanowiącego element projektu wspieranego w ramach PI 4c).

Ze względu na konieczność zapewnienia demarkacji wsparcia między programami operacyjnymi – ustalono zasady nienakładania się pomocy w poszczególnych priorytetach inwestycyjnych. Opisane powyżej typy projektów zostały wyznaczone w taki sposób, aby co do zasady nie przekraczać ograniczeń wynikających z demarkacji. Barierami wsparcia, które stanowią punkt wyjściowy przy konstruowaniu Programu, są:

– projekty dotyczące tylko budynków użyteczności publicznej jednostek samorządu terytorialnego oraz ich związków;

– projekty dotyczące budynków mieszkaniowych – poniżej 2 mln zł kosztów kwalifikowalnych.

Grupy docelowe: mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

Typy beneficjentów:

– w zakresie typu 1: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne JST, osoby prawne JST, partnerstwa wymienionych podmiotów;

– w zakresie typu 2: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne JST, TBS, wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnie mieszkaniowe, organizacje pozarządowe, partnerstwa wymienionych podmiotów.

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego. W ramach priorytetu inwestycyjnego zidentyfikowano obszary, w których może zostać przyznana pomoc publiczna w ramach wsparcia dla przedsiębiorców.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Wsparte projekty muszą powodować znaczną redukcję CO_2 w odniesieniu do istniejących instalacji (o co najmniej 30% w przypadku zamiany spalanego paliwa).

Inwestycje w tym zakresie mają długotrwały charakter i dlatego powinny być zgodne z właściwymi przepisami unijnymi. Wspierane urządzenia do ogrzewania powinny od początku okresu programowania charakteryzować się obowiązującym od końca 2020 r. minimalnym poziomem efektywności energetycznej i normami emisji zanieczyszczeń, które zostały określone w środkach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią.

Projekty powinny być uzasadnione ekonomicznie i społecznie oraz przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu. Priorytetowo będą wspierane projekty wykorzystujące odnawialne źródła energii.

Wsparcie będzie uwarunkowane wykonaniem inwestycji zwiększających efektywność energetyczną i ograniczających zapotrzebowanie na energię w budynkach, w których wykorzystywana jest energia ze wspieranych urządzeń.

Wszelkie inwestycje powinny być zgodne z unijnymi standardami i przepisami w zakresie ochrony środowiska.

Działania związane z modernizacją energetyczną budynków (użyteczności publicznej i mieszkalnych wielorodzinnych) będą promowały jej kompleksowy wymiar (tzw. głęboka modernizacja oparta na systemie monitorowania i zarządzania energią), uwzględniając również wysokosprawne źródła ciepła oraz modernizację sieci dystrybucji ciepła (w tym wymianę źródeł ciepła).

Inwestycje dotyczące sieci ciepłowniczych będą mogły być realizowane zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa w tym zakresie.

W obszarze ochrony zdrowia projekty z zakresu termomodernizacji mogą dotyczyć tylko obiektów, których funkcjonowanie będzie uzasadnione w kontekście map potrzeb.

Wybór priorytetów w zakresie efektywności energetycznej został dokonany na podstawie następujących czynników:

– istniejący potencjał poszczególnych sektorów i obszarów w zakresie ograniczenia zużycia energii (np. bardzo wysoki potencjał zidentyfikowano w odniesieniu do budownictwa oraz sieci przesyłowych);

– możliwość prowadzenia interwencji przy pomocy środków publicznych w świetle finansowania tych samych działań przez sektor prywatny, ewentualnie przy wsparciu środków krajowych, bądź osiągnięcia tych samych rezultatów przy pomocy regulacji (np. brak dostępnych innych środków na sfinansowanie modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej, rentowność niektórych inwestycji w efektywność energetyczną uzasadniająca ich finansowanie przez sektor prywatny bądź w formule partnerstwa publiczno-prywatnego);

– określony zakres interwencji możliwych do współfinansowania ze środków europejskich wynikający z rozporządzeń UE (przede wszystkim wykluczenie działań mających na celu redukcję emisji w instalacjach objętych systemem ETS).

Kluczowe w ramach oceny projektów będzie kryterium efektywności kosztowej w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych. Poza tym o wsparciu takich projektów zdecydują także inne osiągane rezultaty w stosunku do planowanych nakładów finansowych (np. wielkość redukcji CO_2).

Kryteria wyboru projektów opracowane zostaną z uwzględnieniem aspektów umożliwiających weryfikację tych przedsięwzięć w zakresie zgodności z zasadami horyzontalnymi opisanymi w sekcji 11. System wyboru projektów będzie koncentrował się przede wszystkim na zapewnieniu wyboru inicjatyw realizujących cele Programu, a także na zagwarantowaniu efektywności procesu selekcji i sprawności proceduralnej, przy zachowaniu zasad przejrzystości i bezstronności dokonywanej oceny.

Wzmocnieniu efektów realizowanych projektów służyć będzie wdrożenie inteligentnych systemów zarządzania energią opartych na technologiach TIK.

Inwestycje w indywidualne urządzenia do ogrzewania (indywidualne źródła ciepła) muszą przyczyniać się do zmniejszenia emisji CO_2 i innych zanieczyszczeń powietrza oraz do znacznego zwiększenia oszczędności energii. Wspomniane inwestycje mogą zostać wsparte jedynie w przypadku, gdy podłączenie do sieci ciepłowniczej na danym obszarze nie jest uzasadnione ekonomicznie.

Inwestycje termomodernizacyjne źródeł wykorzystujących biomasę i biogaz powinny być zgodne z Planami ochrony powietrza, tam gdzie plany obowiązują.

W przypadku urządzeń do ogrzewania na paliwa stałe wspierane będą jedynie inwestycje w najlepiej działające urządzenia do ogrzewania dostępne na rynku w chwili ogłoszenia odpowiedniego konkursu.

Wszelkie inwestycje powinny być zgodne z unijnymi standardami i przepisami w zakresie ochrony środowiska.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI. Nie wyklucza się jednakże możliwości zastosowania tych instrumentów w przyszłości, jeśli analizy wskażą zapotrzebowanie w tym obszarze.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie jest planowana realizacja dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
P.08	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	119	SL2014	raz w roku
CO.34	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	tony równoważnika CO_2	EFRR	słabiej rozwinięty	23 615	SL2014	raz w roku
CO.31	Liczba gospodarstw domowych z ulepszoną klasą energetyczną	gospodarstwa domowe	EFRR	słabiej rozwinięty	568	SL2014	raz w roku
CO.32	Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych	kWh/rok	EFRR	słabiej rozwinięty	40 382 230	SL2014	raz w roku

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4a: Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 3: Zwiększona produkcja energii z odnawialnych źródeł energii

Jak wynika z krajowej strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, globalny charakter zmian klimatycznych w sposób szczególnie wyraźny wymusza koordynację działań w wielu sektorach. Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych, w tym przede wszystkim CO_2, jest jednym z głównych zidentyfikowanych kierunków działań mitygacyjnych. Dla regionu coraz ważniejszą rolę zaczyna odgrywać stabilność dostaw energii, która może zostać osiągnięta poprzez rozwój rozproszonych źródeł energii wykorzystujących przede wszystkim biomasę i biogaz. Tego typu źródła wytwarzają energię niezależnie od warunków zewnętrznych (odpowiednia siła wiatru, nasłonecznienie itp.). Natomiast pozyskiwanie bioproduktów przemysłowych z biomasy (poza produkcją energii) powinno uwzględniać podejście kaskadowe, a także synergie, które mogą stać się jednymi z kluczowych działań związanych z bioproduktami.

Produkcja energii z promieniowania słonecznego jest technologią, która na przestrzeni ostatnich lat cechuje się największą dynamiką rozwoju i dostępności. Realizacja inwestycji w obszarze energetyki rozproszonej, w powiązaniu ze znaczną poprawą efektywności energetycznej i zadań środowiskowych, będzie sprzyjać rozwojowi regionów peryferyjnych (nowe miejsca pracy, w szczególności na terenach wiejskich – Specjalnej Stefy Włączenia) i wzmocnieniu połączeń funkcjonalnych różnych części regionu.

Realizacja przedsięwzięć zwiększających potencjał wytwórczy produkcji energii ze źródeł odnawialnych wpłynie na osiągnięcie poziomu referencyjnego udziału OZE w konsumpcji energii ogółem w skali kraju, tj. minimum 15% w 2020 roku. Powyższe działania przyczynią się do realizacji postanowień strategii Europa 2020. Województwo zachodniopomorskie ze względu na swój rolniczy charakter ma potencjalnie duże możliwości pozyskiwania energii z biomasy i biogazu. Tego typu źródła charakteryzuje stabilność dostaw energii. Rozwój energii z biomasy i biogazu oraz energii słonecznej jest możliwy w stosunkowo małych jednostkach wytwarzających energię, co pozwoli na realizację przedsięwzięć bez konieczności kosztownych inwestycji w infrastrukturę przesyłową. Z drugiej strony zastępowanie konwencjonalnych źródeł energią z biomasy i biogazu da impuls do rozwoju sektora biogospodarki w województwie zachodniopomorskim. Sektor ten stanowi regionalną specjalizację województwa. Dodatkowo realizacja przedsięwzięć związanych z wytwarzaniem energii z wykorzystaniem biomasy i biogazu w źródłach rozproszonych nie będzie wymagała transportu surowca na duże odległości, co przełoży się na wzrost zatrudnienia w rolnictwie na obszarach z dużym poziomem bezrobocia, tj. na obszarze centralnym Specjalnej Strefy Włączenia[1].

1 Opis SSW zgodnie z typologią OSI przedstawiono w sekcji 4.

W celu uzyskania stabilności dostaw energii możliwe jest konstruowanie modeli hybrydowych łączących energię z różnych źródeł adekwatnie do lokalnych potrzeb. Takie rozwiązanie, oprócz poprawy lokalnego zaopatrzenia w energię poprzez jej produkcję bliżej odbiorcy końcowego, spowoduje zmniejszenie strat energii związanych z przesyłem.

Tabela 3. Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
R.09	Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem	%	słabiej rozwinięty	27	2012	48,10	GUS	raz w roku

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

1. Zastępowanie konwencjonalnych źródeł energii źródłami odnawialnymi, przede wszystkim z biomasy, biogazu i energii słonecznej

Wsparcie zastępowania konwencjonalnych źródeł energii energią produkowaną przede wszystkim z biomasy, biogazu i energii słonecznej przyczyni się do osiągnięcia obu celów działania/priorytetu inwestycyjnego.

W ramach tego typu projektów możliwe będzie wsparcie na zasadach finansowania krzyżowego. Wsparcie to przyczyni się do podniesienia kwalifikacji zawodowych pracowników podmiotów zmieniających źródło wytwarzania energii. Realizacja przedsięwzięć polegających na zwiększeniu wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych będzie możliwa także w przypadku wytwarzania energii na własne potrzeby.

Realizacja przedmiotowego typu projektu będzie uzupełnieniem działań wspieranych na poziomie krajowym.

2. Budowa, rozbudowa, modernizacja jednostek wytwarzających energię elektryczną i/lub cieplną z odnawialnych źródeł energii, wykorzystujących przede wszystkim biomasę, biogaz i energię słoneczną, w tym z niezbędną infrastrukturą przyłączeniową do sieci dystrybucyjnych

Tak jak i w pierwszym typie projektów poprzez budowę, rozbudowę i modernizację jednostek wytwarzających energię z wykorzystaniem przede wszystkim biomasy, biogazu i energii słonecznej osiągnięte zostaną dwa cele szczegółowe działania/priorytetu.

Dzisiejszy poziom zapotrzebowania na energię w przemyśle jest w województwie stosunkowo niewielki, jednak rozwojowi województwa w kierunku przemysłowym i innowacyjnego rolnictwa będzie towarzyszyć wzrost zapotrzebowania na energię. W ramach przedsięwzięć zwiększających wykorzystanie energii z odnawialnych źródeł możliwa będzie realizacja inwestycji w budowę źródeł kogeneracyjnych opartych na odnawialnych źródłach energii.

Wsparcie otrzyma budowa uzasadnionych pod względem ekonomicznym nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji o jak najmniejszej emisji CO_2 oraz innych zanieczyszczeń powietrza. W przypadku nowych instalacji powinno zostać osiągnięte co najmniej 10% uzysku efektywności energetycznej w porównaniu do rozdzielonej produkcji energii cieplnej i elektrycznej przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii. Ponadto wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację musi skutkować redukcją CO_2 o co najmniej 30% w porównaniu do istniejących instalacji.

Realizacja przedsięwzięć polegających na zwiększeniu wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych będzie możliwa także w przypadku wytwarzania energii na własne potrzeby.

Realizacja przedmiotowego typu projektu uzupełni działania wspierane na poziomie krajowym.

3. Zwiększenie potencjału sieci energetycznej do odbioru energii z odnawialnych źródeł energii

Poprzez realizację projektu na terenach wskazanych do aktywizacji gospodarczej pojawią się dodatkowe możliwości powstawania podłączeń niewielkich źródeł energii elektrycznej.

Zgodnie z Programem rozwoju sektora energetycznego w województwie zachodniopomorskim do 2015 r. z częścią prognostyczną do 2030 r. – budowa farm wiatrowych napotyka bariery wynikające z ograniczonych zdolności przesyłowych sieci elektroenergetycznych różnych napięć oraz ze względów ekologicznych (obszary chronione). Dodatkowo podział na krajowy i regionalny poziom wsparcia w zakresie odnawialnych źródeł energii ukierunkowuje pomoc na poziomie regionalnego programu operacyjnego wyłącznie na relatywnie małe źródła energii. Z tego względu wsparcie w ramach programu koncentruje się na energii z biomasy, biogazu i energii słonecznej.

Ze względu na konieczność zapewnienia demarkacji wsparcia między programami operacyjnymi – ustalono zasady nienakładania się pomocy w poszczególnych priorytetach inwestycyjnych.

Z uwagi na niedostateczny poziom rozwoju sieci elektroenergetycznej w województwie w stosunku do nagłego wzrostu potrzeb przesyłu mocy wynikających z planowanych inwestycji w zakresie OZE – wsparcie zostanie skierowane też na projekty dotyczące budowy oraz modernizacji sieci umożliwiających przyłączanie jednostek wytwarzania energii z OZE do sieci dystrybucyjnej (projekty operatorów systemów dystrybucyjnych). Wsparcie w zakresie przyłączeń OZE uwzględni nie tylko samo przyłączenie do sieci, ale również przebudowę lub rozbudowę sieci w zakresie niezbędnym dla właściwego funkcjonowania przyłącza. Wsparcie to będzie ukierunkowane na modernizację infrastruktury elektroenergetycznej jako niezbędnego elementu umożliwiającego zwiększenie możliwości przyłączenia jednostek wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych.

Interwencje prowadzone przy pomocy środków europejskich dotyczące OZE będą podporządkowane nadrzędnemu celowi określonemu dla Polski w ramach tzw. pakietu klimatyczno-energetycznego, zgodnie z którym udział energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii finalnej ma wynieść 15% w 2020 r.

Grupy docelowe: mieszkańcy województwa

Typy beneficjentów: przedsiębiorcy, przedsiębiorcy energetyczni, jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne JST, jednostki sektora finansów publicznych, szkoły wyższe, kościoły i związki wyznaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnie mieszkaniowe, instytucje oświatowe i opiekuńcze, zakłady opieki zdrowotnej, grupy producentów rolnych, organy administracji rządowej prowadzące szkoły, organizacje pozarządowe, PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne, partnerstwa wymienionych podmiotów.

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

W ramach priorytetu inwestycyjnego określono obszary, w których może zostać przyznana pomoc publiczna, w szczególności w ramach wsparcia dla przedsiębiorstw.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Wsparcie dotyczące zwiększenia poziomu produkcji energii ze źródeł odnawialnych przewiduje budowę jednostek wytwarzania energii wykorzystujących energię wiatru, biomasę i biogaz, a także energię słońca, geotermii oraz wody (wyłącznie na już istniejących budowlach piętrzących, wyposażonych w hydroelektrownie, przy jednoczesnym zapewnieniu pełnej drożności budowli dla przemieszczeń fauny wodnej).

W przypadku wsparcia projektów dotyczących jednostek OZE wykorzystujących energię wody zastosowanie mają warunki dotyczące projektów mogących mieć wpływ na stan wód, szczegółowo opisane w CT 5.

W ramach działań związanych z inwestycjami w odnawialne źródła energii planuje się skierować wsparcie na realizację projektów inwestycyjnych dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci dystrybucyjnej/przesyłowej.

Hierarchizacja kierunków interwencji z zakresu rozwoju OZE przy wsparciu funduszy europejskich została dokonana przy uwzględnieniu następujących czynników:

- potencjału poszczególnych źródeł OZE na danym obszarze w świetle konieczności osiągnięcia przez Polskę celu 15% w 2020 r. (z wzięciem pod uwagę podziału na krajowy i regionalny poziom wsparcia);
- uzasadnienia prowadzenia interwencji przy pomocy środków publicznych w świetle możliwości sfinansowania tych samych działań przez sektor prywatny, ewentualnie przy wsparciu środków krajowych;
- regulacji krajowych dotyczących OZE, zwłaszcza w odniesieniu do systemu wsparcia dla wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych.

Podział środków na poszczególne OZE dokonano na podstawie danych historycznych realizowanych projektów w poprzedniej perspektywie oraz efektywności kosztowej w oparciu o badanie IBS/InE (2013).

Czynnikiem sukcesu dla rozwoju OZE jest uwzględnienie tego typu instalacji w planowaniu przestrzennym na poziomie krajowym, wojewódzkim i lokalnym. Istnieje szereg ograniczeń w lokalizacji poszczególnych rodzajów OZE (oddziaływanie na tereny cenne przyrodniczo i gatunki chronione), które w skali kraju mogą utrudnić realizację celu na 2020 r.

W przypadku realizacji projektów wdrażanych z funduszy UE w latach 2014-2020 w trakcie oceny będą brane pod uwagę aspekty dotyczące lokalizacji tych inwestycji względem obszarów Natura 2000 (w szczególności obszarów specjalnej ochrony ptaków) oraz szlaków migracyjnych zwierząt.

Projekty dotyczące wytwarzania energii z OZE oceniane będą głównie poprzez pryzmat efektywności kosztowej oraz osiągniętych efektów wpisujących się w cele osi priorytetowej. Jednym z czynników branych pod uwagę przy wyborze takich inwestycji do wsparcia będzie koncepcja opłacalności, czyli najlepszego stosunku wielkości środków unijnych przeznaczonych na uzyskanie 1 MWh energii lub 1 MW mocy zainstalowanej wynikających z budowy danej instalacji.

Poza tym o wsparciu takich projektów zdecydują także inne osiągane rezultaty w stosunku do planowanych nakładów finansowych (np. wielkość redukcji CO_2).

Na obszarach, na których odnotowuje się przekroczenia wartości emisji PM10, promowane będzie zastosowanie rozwiązań niwelujących szkodliwy wpływ emisji pyłów ze źródeł wykorzystujących biomasę i biogaz (np. poprzez wybór niskoemisyjnych, wysoko wydajnych układów spalania, układów wychwytywania pyłów itp.), zgodnie z Programem ochrony powietrza.

W przypadku projektów z zakresu kogeneracji preferowane będzie wsparcie udzielane poprzez przedsiębiorstwa usług energetycznych (ESCO) oraz instrumenty finansowe, jednocześnie priorytetowo powinny być wspierane projekty wykorzystujące odnawialne źródła energii.

Kryteria wyboru projektów opracowane zostaną z uwzględnieniem aspektów umożliwiających weryfikację tych przedsięwzięć w zakresie zgodności z zasadami horyzontalnymi opisanymi w sekcji 11. System wyboru projektów będzie koncentrował się przede wszystkim na zapewnieniu wyboru inicjatyw realizujących cele Programu, a także na zagwarantowaniu efektywności procesu selekcji i sprawności proceduralnej, przy zachowaniu zasad przejrzystości i bezstronności dokonywanej oceny.

Realizacji PI 4a będzie sprzyjać przeprowadzenie działań wynikających z przygotowanych przez samorządy planów gospodarki niskoemisyjnej, obejmujących takie zagadnienia jak: przeciwdziałanie zmianom klimatu, zaopatrzenie w energię i jej zużycie oraz zapewnienie bezpieczeństwa zasilania. Dokumenty te określą lokalne uwarunkowania oraz kierunki planowanych interwencji z wykorzystaniem również środków z funduszy europejskich. Dokumenty będą zmierzały do zapewnienia zgodności z przepisami Dyrektywy 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza dla Europy.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI. Nie wyklucza się jednakże możliwości zastosowania tych instrumentów w przyszłości, jeśli analizy wskażą zapotrzebowanie w tym obszarze.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
P.09	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	43	SL2014	raz w roku

P.10	Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	44	SL2014	raz w roku
CO.34	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	tony równoważnika CO_2	EFRR	słabiej rozwinięty	8909,3	SL2014	raz w roku
CO.30	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej	MW	EFRR	słabiej rozwinięty	54,78	SL2014	raz w roku

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 4g: Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 4: Zwiększony udział energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji

Realizacja celu priorytetu przyczyni się do poprawy racjonalizacji rozproszonych systemów gospodarowania energią i ciepłem użytkowym oraz do oszczędności w zużyciu energii pierwotnej.

Budowa instalacji nowych źródeł produkcji energii w kogeneracji lub modernizacja starych źródeł ciepła na źródła kogeneracyjne stanowi istotny element usprawniający pracę systemu energetycznego, jednocześnie zaspokajając lokalne zapotrzebowanie na energię i ciepło. Wysokosprawna kogeneracja jest kierunkiem rozwoju energetyki rozproszonej, bowiem zgodnie z założeniami „Polityki energetycznej Polski do 2030 r." wielkość produkcji energii w wysokosprawnej kogeneracji ma zostać podwojona w porównaniu do produkcji w 2006 r. (z poziomu 24,4 TWh w 2006 r. do 47,9 TWh w 2030 r.), natomiast udział produkcji energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji w krajowym zapotrzebowaniu na energię elektryczną brutto wzrośnie z poziomu 16,2% w 2006 r. do 22% w 2030 r.

Tabela 3. Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
R.10	Odsetek energii cieplnej produkowanej w skojarzeniu	%	słabiej rozwinięty	31,68	2013	39,66	URE	raz w roku

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

1. Budowa jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji wraz z budową przyłączeń do sieci ciepłowniczej i elektroenergetycznej (jeśli budowa tej sieci jest niezbędna dla projektu kogeneracyjnego)

Źródła kogeneracyjne najlepiej sprawdzają się w układach małej mocy, z uwagi na ułatwiony dobór zapotrzebowania na ciepło dla określonego odbiorcy. Realizacja projektów polegających na budowie lub przebudowie jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji przyczyni się do zwiększenia efektywności wykorzystania dostępnych paliw konwencjonalnych. Pozwoli to na zmniejszenie zużycia paliw kopalnych, przez co ograniczona zostanie emisja zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych do powietrza. W ramach tego typu projektów możliwe będzie modernizowanie jednostki kogeneracyjnej w celu podniesienia jej sprawności.

2. Przebudowa jednostek wytwarzania ciepła, w wyniku której zostaną one zastąpione jednostkami wytwarzania energii w wysokosprawnej kogeneracji

Przebudowa jednostek wytwarzających ciepło na jednostki wytwarzające energię w wysokosprawnej kogeneracji przyczyni się do zwiększenia efektywności wykorzystania dostępnych źródeł energii, w tym przede wszystkim paliw konwencjonalnych. Pozwoli to na zmniejszenie zużycia paliw kopalnych, przez co ograniczona zostanie emisja zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych do powietrza.

Ze względu na konieczność zapewnienia demarkacji wsparcia między programami operacyjnymi – ustalono zasady nienakładania się pomocy w poszczególnych priorytetach inwestycyjnych. Opisane powyżej typy projektów zostały wyznaczone w taki sposób, aby co do zasady nie przekraczać ograniczeń wynikających z demarkacji. Barierą wsparcia, która stanowi punkt wyjściowy przy konstruowaniu Programu, jest realizacja przedsięwzięć do 1 MW mocy energii elektrycznej.

EFRR nie wspiera inwestycji na rzecz redukcji emisji gazów cieplarnianych pochodzących z listy działań wymienionych w załączniku I do dyrektywy 2003/87/WE, w tym instalacji energetycznego spalania o nominalnej mocy cieplnej przekraczającej 20 MW.

W odniesieniu do obu typów projektów wsparcie otrzyma budowa uzasadnionych pod względem ekonomicznym nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji o jak najmniejszej emisji CO_2 oraz innych zanieczyszczeń powietrza. W przypadku nowych instalacji powinno zostać osiągnięte co najmniej 10% uzysku efektywności energetycznej

w porównaniu do rozdzielonej produkcji energii cieplnej i elektrycznej przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii. Ponadto wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację musi skutkować redukcją CO_2 o co najmniej 30% w porównaniu do istniejących instalacji. Dopuszczona jest pomoc inwestycyjna dla wysokosprawnych instalacji spalających paliwa kopalne, pod warunkiem, że te instalacje nie zastępują urządzeń o niskiej emisji CO_2, a inne, alternatywne rozwiązania byłyby mniej efektywne i bardziej emisyjne.

Grupy docelowe: mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

Typy beneficjentów: jednostki samorządu terytorialnego, jednostki organizacyjne JST, przedsiębiorstwa, jednostki sektora finansów publicznych, organizacje pozarządowe, partnerstwa wymienionych podmiotów

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Kluczowe w ramach oceny projektów będzie kryterium efektywności kosztowej w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych. Poza tym o wsparciu takich projektów decydować będą także inne uzyskiwane rezultaty w stosunku do planowanych nakładów finansowych (np. wielkość redukcji CO_2).

W ramach Programu wsparcie może zostać udzielone projektom zapewniającym najniższy poziom emisji CO_2 oraz innych zanieczyszczeń powietrza, a w szczególności PM10.

Projekty powinny być uzasadnione ekonomicznie oraz, w stosownych przypadkach, przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu.

Projekty powinny być uwarunkowane wykonaniem inwestycji zwiększających efektywność energetyczną i ograniczających zapotrzebowanie na energię w budynkach, do których doprowadzona jest energia ze wspieranych instalacji, zapewniając, że inwestycje są oparte na zapotrzebowaniu na ciepło użytkowe.

Wszelkie inwestycje powinny być zgodne z unijnymi standardami i przepisami w zakresie ochrony środowiska.

W przypadku projektów z zakresu kogeneracji preferowane będzie wsparcie udzielane poprzez przedsiębiorstwa usług energetycznych (ESCO) oraz instrumenty finansowe. Ponadto priorytetowo powinny być wspierane projekty wykorzystujące odnawialne źródła energii.

Wzmocnieniu efektów realizowanych projektów służyć będzie wdrożenie inteligentnych systemów zarządzania energią opartych na technologiach TIK.

Inwestycje w zakresie ciepłownictwa mogą również wykorzystywać odzyskiwane ciepło odpadowe, tj. zdefiniowane i opisane w dyrektywie 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej. Zgodnie z tą dyrektywą nowe instalacje wytwórcze energii elektrycznej oraz istniejące instalacje poddawane znacznej modernizacji lub takie, których zezwolenie lub koncesja są aktualizowane, powinny być wyposażane w wysokosprawne jednostki

kogeneracji w celu odzyskiwania ciepła odpadowego powstałego przy wytwarzaniu energii elektrycznej.

Kryteria wyboru projektów opracowane zostaną z uwzględnieniem aspektów umożliwiających weryfikację tych przedsięwzięć w zakresie zgodności z zasadami horyzontalnymi opisanymi w sekcji 11. System wyboru projektów będzie koncentrował się przede wszystkim na zapewnieniu wyboru inicjatyw realizujących cele Programu, a także na zagwarantowaniu efektywności procesu selekcji i sprawności proceduralnej, przy zachowaniu zasad przejrzystości i bezstronności dokonywanej oceny.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI. Nie wyklucza się jednakże możliwości zastosowania tych instrumentów w przyszłości, jeśli analizy wskażą zapotrzebowanie w tym obszarze.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
P.11	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej w ramach kogeneracji	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	13	SL2014	raz w roku
CO.34	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	tony równoważnika CO_2	EFRR	słabiej rozwinięty	5820	SL2014	raz w roku
CO.1	Liczba przedsiębiorstw, które uzyskały wsparcie	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	13	SL2014	raz w roku

P.12	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej w warunkach kogeneracji	MW	EFRR	słabiej rozwinięty	12,52	SL2014	raz w roku

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6e: Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów poprzemysłowych (w tym terenów powojskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszaniu hałasu

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 5: Obniżony poziom zanieczyszczeń powietrza

Zanieczyszczenia powietrza w sposób istotny wpływają na zdrowie ludzi, powodując wiele dolegliwości układu oddechowego i krwionośnego. Zanieczyszczone powietrze ma również negatywny wpływ na kondycję ekosystemów oraz niszczenie materiałów. Pomimo systematycznej poprawy jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim, istotnym problemem nadal pozostaje ponadnormatywne stężenia pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu w trakcie sezonu grzewczego. Za ww. zanieczyszczenia odpowiada w największym stopniu emisja z niskich źródeł (tzw. niska emisja), pochodząca przede wszystkim z sektora bytowo-komunalnego, obejmującego indywidualne źródła wytwarzania ciepła oraz małe ciepłownie komunalne.
Rezultatem interwencji zaplanowanej w priorytecie inwestycyjnym będzie poprawa jakości powietrza na terenach o zidentyfikowanych problemach związanych z zanieczyszczeniami powietrza. W wyniku wsparcia likwidacji najbardziej szkodliwych źródeł zanieczyszczeń nastąpi obniżenie m.in. stężeń pyłu zawieszonego PM10, PM2,5, benzeno(a)pirenu, tlenków siarki. Rezultatem podjętych działań będzie poprawa jakości życia ludzi w sferze zdrowotnej, jak również poprawa kondycji ekosystemów.

Tabela 3. Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
R.66	**Poziom stężenia pyłu zawieszonego PM10 (lokalnie)**	**µg/m3**	słabiej rozwinięty	**21**	**2017**	**20**	**Dane WIOŚ**	raz w roku
R.67	**Liczba dni w roku z przekroczeniem dziennej dopuszczalnej normy stężenia pyłu PM10**	**dni**	słabiej rozwinięty	**15**	**2017**	**7**	**Dane WIOŚ**	raz w roku

	(lokalnie)							

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

1. Wymiana źródeł ciepła na mniej emisyjne w indywidualnych gospodarstwach domowych

Program Ochrony Powietrza Województwa Zachodniopomorskiego odnotowuje, coraz częstsze przekroczenia dopuszczalnych poziomów wielu zanieczyszczeń, w tym pyłu zawieszonego PM10, PM2,5, benzo(a)pirenu, tlenków azotu, dwutlenku siarki.

Interwencja w tym obszarze będzie ukierunkowana na realizację działań polegających na zmianie indywidualnych systemów ogrzewania na bardziej ekologiczne. Celem interwencji będzie ograniczenie wykorzystywania paliw niskiej jakości oraz stosowanie urządzeń o wysokiej sprawności, a tym samym obniżenie emisji zanieczyszczeń. Inwestycje powinny przyczyniać się do osiągniecia jak największej efektywności energetycznej oraz jak najmniejszych emisji CO_2 i innych zanieczyszczeń powietrza (m.in. PM10, NOx). Wspomniane inwestycje mogą zostać wsparte jedynie w przypadku, gdy podłączenie do sieci ciepłowniczej na danym obszarze nie jest uzasadnione ekonomicznie. Mając na uwadze, że głównymi źródłami zanieczyszczeń są indywidualne systemy ogrzewania mieszkań, odbiorcami końcowymi projektu byliby m.in. mieszkańcy, osoby fizyczne.

Grupy docelowe: mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

Typy beneficjentów: jednostki samorządu terytorialnego, jednostki organizacyjne JST,

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Podstawą wyboru projektów do dofinansowania będzie ocena dokonywana w oparciu o kryteria wyboru rozpatrzone i zatwierdzone przez komitet monitorujący, zapewniające wybór projektów optymalnych z punktu widzenia realizacji celów szczegółowych i osiągania rezultatu. W zakresie wymiany indywidualnych źródeł ciepła wspierane mogą być inwestycje charakteryzujące się jak największą redukcją emisji CO2 i PM10 oraz jak

największą efektywnością energetyczną. Wspierane urządzenia do ogrzewania powinny od początku okresu programowania charakteryzować się obowiązującym od końca 2020 r. minimalnym poziomem efektywności energetycznej i normami emisji zanieczyszczeń, które zostały określone w środkach wykonawczych do dyrektywy 108 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią. Projekty powinny być uzasadnione ekonomicznie i społecznie oraz, w stosownych przypadkach, przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu. Wsparcie powinno być uwarunkowane wykonaniem inwestycji zwiększających efektywność energetyczną i ograniczające zapotrzebowanie na energię w budynkach, w których wykorzystywana jest energia ze wspieranych urządzeń. Wszelkie inwestycje powinny być zgodne z unijnymi standardami i przepisami w zakresie ochrony środowiska.

Kluczowe w ramach oceny projektów będzie kryterium efektywności kosztowej oraz osiągniętych w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych. Kryteria wyboru projektów opracowane zostaną z uwzględnieniem w szczególności takich aspektów jak: obiektywność, precyzyjność, mierzalność, spójność i rozłączność oraz zgodność z zasadami zrównoważonego rozwoju, równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji. System wyboru projektów będzie koncentrował się przede wszystkim na zapewnieniu następujących elementów: efektywności procesu selekcji, przejrzystości, bezstronności dokonywanej oceny oraz sprawności proceduralnej.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy. Planuje się oprzeć dystrybucję środków będzie o system granowy, gdzie beneficjentem będą samorządy lokalne, przekazujące wsparcie indywidualnym gospodarstwom domowym.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie wyklucza się również możliwości udzielania takiego wsparcia dla indywidualnych końcowych odbiorców poprzez wykorzystanie instrumentów finansowych.

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
P.76	Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła	szt	EFRR	słabiej rozwinięty	592	SL2014	raz w roku
P.77	Spadek emisji pyłów	[Mg/rok]	EFRR	słabiej rozwinięty	0,43	SL2014	raz w roku
CO.34	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych	tony równoważnika CO_2	EFRR	słabiej rozwinięty	966	SL2014	raz w roku

2.A.8. Ramy wykonania

Tabela 6. Ramy wykonania osi priorytetowej, w podziale na fundusze i kategorie regionów

KEW Wskaźnik produktu Wskaźnik postępu finansowego Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
P.08 Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	13	119	SL2014	Przewidziana alokacja to 50,576 mln euro, co daje 21,01% alokacji w osi priorytetowej	5,07%
P.05 Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	16	84	SL2014	Przewidziana alokacja to 27 mln euro, co daje 11,22 % alokacji osi priorytetowej	
P.09 Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	7	43	SL2014	Przewidziana alokacja to 31,159 mln euro, co daje 12,94% alokacji w osi priorytetowej	
P.04 Długość ścieżek rowerowych	km	EFRR	słabiej rozwinięty	5,1	88	SL2014	Przewidziana alokacja to 23,250 mln euro, co daje 9,66% alokacji osi priorytetowej	
K.01 Wartość wskaźnika Długość ścieżek rowerowych w podpisanych umowach	km	EFRR	słabiej rozwinięty	37,9		SL2014		
F.01 Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowanych	EUR	EFRR	słabiej rozwinięty	34 446 474	283 778 137	SL2014		

Do końca 2018 r. planowane jest podpisanie umów kontraktujących 37,9 km wskaźnika: Wartość wskaźnika Długość ścieżek rowerowych w podpisanych umowach – wartość docelowa to 88 km.

2.A.9. Kategorie interwencji

Kategoria regionu i fundusz: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego											
Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10 Wymiar 4 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11 Wymiar 6 EFS secondarytheme (Wyłącznie EFS)		Tabela 12 Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
005 Energia elektryczna (magazynowanie i przesył)	1 000 000,00	01 Dotacja bezzwrotna	240711 416	01 Duże obszary miejskie (o ludności > 50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	136801601,44	01 Zintegrowane inwestycje terytorialne – miejskie	98 900 000	08 Nie dotyczy	0	04 Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	240 711 416
009 Energia odnawialna: wiatrowa	6 626 158,87			02 Małe obszary miejskie (o ludności > 5000 i średniej gęstości zaludnienia)	30 347 391,84	05 Inne zintegrowane podejścia do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich/wiejskich	0				
				03 Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	73 562 422,72	07 Nie dotyczy	141 811 416				
				07 Nie dotyczy							

KATEGORIE INTERWENCJI

Kategoria regionu i fundusz: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego											
Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10 Wymiar 4 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11 Wymiar 6 EFS secondarytheme (Wyłącznie EFS)		Tabela 12 Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/FS)	
Kod	€	Kod	₥	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
010 Energia odnawialna: słoneczna	25 592 968,83										
011 Energia odnawialna: z biomasy	22 582 255,82										
012 Pozostałe rodzaje energii odnawialnej (w tym hydroelektryczna, geotermalna i morska) oraz integracja energii odnawialnej (w tym magazynowanie, zamiana energii elektrycznej na gaz oraz infrastruktura wytwarzania energii odnawialnej z wodoru)	1 333 616,48										
013 Renowacja infrastruktury publicznej dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	37 000 000,00										

KATEGORIE INTERWENCJI

Kategoria regionu i fundusz: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego											
Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10 Wymiar 4 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11 Wymiar 6 EFS secondarytheme (Wyłącznie EFS)		Tabela 12 Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/FS)	
Kod	€	Kod	⫛	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
014 Renowacja istniejących budynków mieszkalnych dla celów efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i środki wsparcia	25 576 416,00										
016 Wysokosprawna kogeneracja i centralne ogrzewanie	10 000 000										
043 Infrastruktura na potrzeby czystego transportu miejskiego i jego promocja (w tym wyposażenie i tabor)	78 700 000										
044 Inteligentne systemy transportowe (w tym wprowadzenie zarządzania popytem, systemy poboru opłat, informatyczne systemy monitorowania, kontroli i informacji)	4 950 000,00										

KATEGORIE INTERWENCJI

Kategoria regionu i fundusz: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego											
Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10 Wymiar 4 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11 Wymiar 6 EFS secondarytheme (Wyłącznie EFS)		Tabela 12 Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/FS)	
Kod	€	Kod	₴	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
068 Projekty w zakresie efektywności energetycznej i projekty demonstracyjne w MŚP oraz środki wsparcia											
069 Wsparcie ekologicznych procesów produkcyjnych oraz efektywnego wykorzystywania zasobów w MŚP											
083 Działania w zakresie jakości powietrza	4 000 000										
090 Ścieżki rowerowe i piesze	23 250 000,00										
101 Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla przedsięwzięć typowych dla EFS, koniecznych dla zadowalającego wdrożenia części przedsięwzięć związanej bezpośrednio z EFRR)	100 000,00										

2.A.10. Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów

Nie dotyczy.

III. OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

2.A.1. Oś priorytetowa

2.A.2. Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz (w stosownych przypadkach)

III oś priorytetowa łączy dwa cele tematyczne – CT 5 i 6, których połączenie oparto na powiązaniu działań w zakresie ochrony środowiska oraz działań ukierunkowanych na ograniczenie oddziaływania zagrożeń na środowisko. Podejście takie wynika z przekonania, że największe sukcesy w zakresie zrównoważonego rozwoju środowiska można uzyskać poprzez zintegrowane podejście do zarządzania tym środowiskiem. Zaplanowane działania mają zapewnić spójność i przyczynić się do lepszego osiągnięcia założonych celów. Ich realizacja ma ograniczyć obszary problemowe związane z oddziaływaniem i skutkami zmian klimatu, poprawić ochronę przeciwpowodziową przez efektywne zarządzanie ryzykiem powodziowym oraz zwiększyć możliwości retencji obszarów. W kontekście zagrożeń powodziowych, szczególnie powodowanych przez zjawiska ekstremalne, należy zwrócić uwagę na kumulację tych zjawisk na obszarach miejskich, gdzie istotne będą działania związane z gospodarowaniem wodami opadowymi i ich retencjonowaniem oraz zapobieganie uszczelnianiu gruntu. Integralne dla podejmowanych działań będzie usprawnienie organizacji systemów wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń lub poważnych awarii, a także wsparcie dla systemów ratownictwa i służb ratowniczych.

Inwestycje w sektor gospodarki wodno-ściekowej i odpadowej polegają przede wszystkim na wypełnieniu zobowiązań akcesyjnych. W przypadku gospodarki wodno-ściekowej to ograniczenie zrzutów nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych ścieków oraz podniesienie jakości oczyszczania ścieków, co bezpośrednio wpłynie na jakość wód powierzchniowych i podziemnych. W gospodarce odpadami wyzwaniem jest zwiększenie jej efektywności, prowadzenie jej zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, zapewnienie kompleksowości systemu gospodarki odpadami oraz ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów. W tym zakresie kluczowe jest podejmowanie działań ograniczających presję na środowisko.

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 5b: Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski żywiołowe i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami żywiołowymi i katastrofami

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 1: Skuteczny system zapobiegania zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu

Problematyka obserwowanych zmian klimatu, częstotliwości i nasilenia ekstremalnych zjawisk pogodowych jest kluczowym elementem polityki Unii Europejskiej. Od kilku lat problematyka ta jest uzupełniana o zagadnienia związane m.in. z działaniami mającymi na celu dostosowanie społeczne i gospodarcze do zmian klimatu, zapobieganie i łagodzenie skutków występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych.

Zdiagnozowane wyzwania na terenie województwa zachodniopomorskiego związane są z oddziaływaniem strefy wybrzeża, zwiększeniem częstotliwości i nasileniem ekstremalnych zjawisk meteorologicznych oraz zagrożeniami wywołanymi zmianami klimatu. Dlatego ważne będzie podjęcie działań mających na celu poprawę bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, przywrócenie dobrego stanu infrastruktury retencjonującej wodę, a także poprawę gospodarowania wodami opadowymi na terenach miejskich. Działania te wpłyną na poprawę stosunków wodnych w regionie i usprawnienie racjonalnego gospodarowania wodą. Uzupełnieniem będzie usprawnienie organizacji systemów wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń oraz systemów ratownictwa i służb ratowniczych w sytuacjach wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii, co poprawi bezpieczeństwo ludności i ograniczy straty.

Rezultatem interwencji będzie poprawa bilansu wodnego zlewni oraz zwiększenie odporności na zagrożenia naturalne.

Tabela 3. Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
R.11	Pojemność obiektów małej retencji wodnej	dam^3	słabiej rozwinięty	65 259	2012	77 201	GUS	raz w roku

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

1. Budowa lub modernizacja urządzeń wodnych małej retencji[2]

Realizacja tego typu przedsięwzięć ma na celu poprawę stanu infrastruktury retencjonującej wodę oraz wpływającej na poprawę bilansu wodnego zlewni.

2. Rozwój systemów wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń

Projekty przyczynią się do zwiększenia ochrony ludności i infrastruktury na terenie województwa. Możliwość wczesnego ostrzegania i prognozowania skali zagrożeń pozwoli zaplanować i podejmować odpowiednio ukierunkowane działania.

3. Wsparcie systemu i służb ratownictwa w sytuacji wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii

Celem planowanych do realizacji przedsięwzięć jest poprawa bezpieczeństwa ludności województwa w sytuacji wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii. Wsparcie będzie polegało na doposażeniu w uzasadnionych przypadkach służb ratowniczych w sprzęt niezbędny do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków klęsk żywiołowych.

4. Realizacja kompleksowych inwestycji na obszarach średniego ryzyka powodziowego

Celem przedsięwzięć jest ograniczanie ryzyka wystąpienia powodzi na obszarach wyznaczonych mapami średniego ryzyka powodziowego oraz zgodnie z planem zarządzania ryzykiem powodziowym.

5. Zabezpieczenie obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami

Inwestycje realizowane w ramach tego typu projektów mają na celu poprawę gospodarowania wodami opadowymi na terenach miejskich o zmniejszonej retencji, zurbanizowanych.

W ramach RPO WZ 2014-2020 wsparcie będą mogły uzyskać jedynie projekty zgodne z demarkacją przeprowadzoną pomiędzy poszczególnymi programami operacyjnymi.

[2] Pod pojęciem małej retencji rozumie się wszelkie działania techniczne i nietechniczne zmierzające do poprawy struktury bilansu wodnego zlewni poprzez zwiększenie ich zdolności retencyjnych. Realizowane będą działania wykorzystujące kompleksowe zabiegi łączące przyjazne środowisku metody przyrodnicze i techniczne oraz inne najlepsze praktyki przedstawione w Wytycznych do realizacji obiektów małej retencji w Nadleśnictwach.

W ramach priorytetu stosowane będzie kryterium premiujące wybór projektów przyczyniających się wprost do osiągnięcia celów Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB) oraz do realizacji co najmniej jednego działania określonego w Planie działania stanowiącym załącznik do SUE RMB.

Grupy docelowe: mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

Typy beneficjentów: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne JST, administracja rządowa, PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne, parki narodowe i krajobrazowe, organizacje pozarządowe, RZGW, jednostki sektora finansów publicznych (pozostałe), rolnicy, przedsiębiorcy, Ochotnicza Straż Pożarna i jej związki i oddziały, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

Nie przewiduje się realizacji projektów podlegających zasadom pomocy publicznej.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Projekty realizowane w ramach niniejszego priorytetu inwestycyjnego powinny wynikać z zdiagnozowanych zagrożeń Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020.

Na wyposażenie służb ratunkowych zostanie przeznaczone nie więcej niż 20% alokacji na PI 5b.

Warunkiem budowy lub modernizacji urządzeń wodnych małej retencji będzie zapewnienie zgodności z wymogami ramowej dyrektywy wodnej i dyrektywy siedliskowej.

Projekty przeciwpowodziowe powinny mieć charakter uzupełniający względem działań wspieranych w ramach krajowego PO Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, a także powinny być spójne z planami zarządzania ryzykiem powodziowym. Projekty te muszą ponadto wynikać z Planu Gospodarowania Wodami w Dorzeczu/ Masterplanu. Współfinansowane będą tylko projekty niemające negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód, które znajdują się na liście nr 1 będącej załącznikiem do Masterplanu dla dorzecza Odry.

Współfinansowanie projektów, które mają znaczący wpływ na stan lub potencjał jednolitych części wód i które mogą być zrealizowane tylko po spełnieniu warunków określonych w art. 4.7 ramowej dyrektywy wodnej, znajdujących się na liście nr 2 będącej załącznikiem do Masterplanu dla dorzecza Odry, nie będzie dozwolone do czasu przedstawienia wystarczających dowodów na spełnienie warunków określonych w art. 4.7 ramowej dyrektywy wodnej w drugim cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach. Wypełnienie warunku będzie uzależnione od potwierdzenia zgodności z ramową dyrektywą wodną drugiego cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach przez Komisję Europejską.

Projekty dotyczące zarządzania ryzykiem powodziowym powinny charakteryzować się ujęciem zlewniowym, być zgodne z ramową dyrektywą wodną oraz z planami

zagospodarowania przestrzennego, a także z systemami wspierającymi zarządzanie ryzykiem.

Kryteria wyboru projektów opracowane zostaną z uwzględnieniem aspektów umożliwiających weryfikację tych przedsięwzięć w zakresie zgodności z zasadami horyzontalnymi opisanymi w sekcji 11. System wyboru projektów będzie koncentrował się przede wszystkim na zapewnieniu wyboru inicjatyw realizujących cele Programu, a także na zagwarantowaniu efektywności procesu selekcji i sprawności proceduralnej, przy zachowaniu zasad przejrzystości i bezstronności dokonywanej oceny.

Narzędzia realizacji: W ramach priorytetu inwestycyjnego planuje się przede wszystkim tryb konkursowy oraz tryb pozakonkursowy w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.

Wsparcie dla systemu służb ratownictwa realizowane będzie w trybie konkursowym.

Tryb pozakonkursowy będzie stosowany, gdy:

– występuje prawny obowiązek realizacji określonych zadań przez dany podmiot lub grupę podmiotów, wynikający z przepisów prawa lub dokumentów strategicznych, w szczególności gdy istnieje monopol kompetencyjny;

– uprzednio bezpośrednio zidentyfikowano konkretne projekty – w sposób zapewniający transparentność ich identyfikacji – w programie operacyjnym (lista dużych projektów zgodnie z art. 100 rozporządzenia ramowego, projekty wynegocjowane w kontrakcie terytorialnym, zawarte w strategii rozwoju lub dokumentach przygotowanych na potrzeby warunkowości ex ante, projekty zidentyfikowane w strategii ZIT oraz pozytywnie zaopiniowane przez właściwe IZ, na podstawie kryteriów wskazanych przez IZ).

Identyfikacja i analiza projektów w trybie pozakonkursowym pozwala na:

– przedstawienie list projektów zgodnie z wymogami warunkowości ex ante;

– optymalne ukierunkowanie założeń projektów planowanych przez różne podmioty na realizację celów i wskaźników programu;

– zidentyfikowanie projektów o znaczącej wartości dodanej, których wybór byłby nieefektywny w trybie konkursowym;

– ocenę zintegrowanego charakteru planowanych przedsięwzięć;

– uruchomienie monitoringu i wsparcia w procesie przygotowania do realizacji.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
P.13	Liczba zakupionych wozów pożarniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	14	SL2014	raz w roku
P.14	Liczba urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	7	SL2014	raz w roku
P.15	Pojemność obiektów małej retencji	m^3	EFRR	słabiej rozwinięty	6 769 269	SL2014	raz w roku

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6b: Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 2: Zwiększona liczba ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z wymogami unijnymi

Realizacja celu będzie polegać na zmniejszeniu dysproporcji w dostępie do infrastruktury kanalizacyjnej.

W województwie zachodniopomorskim zdiagnozowano obszary (białe plamy), które są w minimalnym stopniu skanalizowane oraz zwodociągowane. W związku z powyższym oraz mając na uwadze zagrożenia środowiskowe wynikające z takiej sytuacji, zaplanowano działania mające na celu budowę i modernizację sieci kanalizacyjnych dla ścieków komunalnych. Działania te będą służyć poprawie jakości wód powierzchniowych i zapobieganiu odprowadzania zanieczyszczeń do wody i gruntów. Realizowane projekty powinny wiązać się z dążeniem do efektywnego wykorzystania potencjału już istniejącej infrastruktury (np. oczyszczalnie ścieków). Zmianą będzie wzrost liczby ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z wymogami unijnymi, poprawa jakości ścieków (do poziomu wynikającego z prawa unijnego), a także zmniejszenie ilości nieoczyszczonych (nieodpowiednio oczyszczonych) ścieków.

W ramach aglomeracji, które uzyskają dostatecznie dobry stan gospodarki ściekowej, możliwe będzie wsparcie sieci wodociągowej.

Efektem wsparcia będzie również zmniejszenie strat wody dzięki modernizacji sieci wodociągowych oraz urządzeń gospodarki wodnej.

Jakość systemu dostarczania wody w regionie wymaga prac modernizacyjnych ze względu na ich wiek (miejscami jest to około 100 lat) oraz zarastanie przekroju przepływu.

Wskutek gwałtownych zjawisk pogodowych takich jak ulewne deszcze narastać będą straty cennej słodkiej wody na rzecz słonego Bałtyku. W związku z tym zasoby wody pitnej tracą zdolność odnawialności. Z tego względu coraz bardziej istotnym problemem zaczyna być kurczenie się zasobów wody pitnej w regionie. Oprócz działań związanych z retencjonowaniem wód koniecznym kierunkiem przystosowującym do przewidywanych zjawisk jest ograniczenie strat wody pitnej w systemach jej dystrybucji.

Tabela 3. Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
R.12	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków	%	słabiej rozwinięty	80,9	2012	85	GUS	raz w roku
R.13	Odsetek oczyszczalni spełniających warunek III dyrektywy 91/271/EWG w ogólnej liczbie oczyszczalni w KPOŚK	%	słabiej rozwinięty	66,3	2014	100	KPOŚK	zgodnie z aktualizacjami KPOŚK

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

1. Budowa i modernizacja sieci kanalizacyjnych

Realizowane projekty mają na celu ochronę środowiska naturalnego poprzez ograniczenie odpływu ścieków do wód podziemnych lub wód powierzchniowych. Elementem projektu może być także budowa lub modernizacja sieci kanalizacji deszczowej, zwłaszcza na terenach miejskich. Inwestycje te zapewnią sprawność sieci. Dzięki realizacji tego typu przedsięwzięć nastąpi również poprawa jakości usług publicznych.

2. Budowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków.

Celem tego typu projektów jest budowa, modernizacja, rozbudowa infrastruktury oczyszczalni ścieków dla dostosowania jej do wypełnienia zobowiązań wynikających z prawa unijnego. W ramach projektu możliwe jest wsparcie dla gospodarki osadami ściekowymi, z koniecznością uwzględnienia hierarchii postępowania z osadami ściekowymi, zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.

3. Budowa i modernizacja linii wodociągowych

Inwestycje realizowane w ramach tego typu projektów mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców regionu poprzez podjęcie kompleksowych działań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. Projekty wodociągowe mogą być realizowane jedynie jako projekty kompleksowe na obszarach skanalizowanych i/lub w połączeniu z budową sieci kanalizacyjnej.

4. Budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków

Realizacja tego typu projektów przyczyni się do ochrony środowiska naturalnego poprzez stopniowe ograniczanie możliwości przedostawania się zanieczyszczeń do wód. Przedsięwzięcia te będą polegały na budowie przydomowych lub przyzakładowych oczyszczalni ścieków na obszarach, gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie lub technicznie niezasadna. Dzięki działaniom tego typu nastąpi poprawa jakości życia mieszkańców regionu. W ramach Programu w szczególnie uzasadnionych przypadkach (w razie zidentyfikowania obszarów o zabudowie rozproszonej, gdzie rachunek ekonomiczny będzie uzasadniał taki rodzaj inwestycji) dopuszczalne będzie wsparcie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, które pozwolą na osiągnięcie pełnej zgodności aglomeracji wskazanych w KPOŚK z wymogami dyrektywy ściekowej. Inwestowanie w budowę i modernizację infrastruktury wodociągowej dopuszczone będzie w ramach kompleksowych projektów regulujących gospodarkę ściekową.

5. Inteligentne systemy zarządzania sieciami wodociągowymi

Planowane do realizacji projekty mają charakter kompleksowy i umożliwiają zdalne i stałe monitorowanie, diagnozowanie problemów oraz zarządzanie dystrybucją wody w sieci. W ramach projektu możliwy będzie zakup urządzeń do pomiaru, uzdatniania i kontroli jakości wody. Konsekwencją wdrożenia tego typu przedsięwzięć będzie poprawa jakości świadczonych usług, poprawa jakości wody pitnej, infrastruktury, optymalizacja kosztów utrzymania.

Wszystkie typy projektów powinny charakteryzować się kompleksowym podejściem do rozwiązania problemów związanych z infrastrukturą wodno-ściekową.

Ze względu na konieczność zapewnienia demarkacji wsparcia między programami operacyjnymi – ustalono zasady nienakładania się pomocy w poszczególnych priorytetach inwestycyjnych. Opisane powyżej typy projektów zostały wyznaczone w taki sposób, aby co do zasady nie przekraczać ograniczeń wynikających z demarkacji. Barierą wsparcia, która stanowi punkt wyjściowy przy konstruowaniu Programu, jest realizacja przedsięwzięć w aglomeracjach od 2000 RLM do 10000 RLM.

W ramach priorytetu stosowane będzie kryterium premiujące wybór projektów przyczyniających się wprost do osiągnięcia celów Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB) oraz do realizacji co najmniej jednego działania określonego w Planie działania stanowiącym załącznik do SUE RMB.

Grupy docelowe: mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

Typy beneficjentów: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne JST, przedsiębiorcy, osoby fizyczne, PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne, partnerstwa wymienionych podmiotów

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

W ramach priorytetu inwestycyjnego określono obszary, w których może zostać przyznana pomoc publiczna, w szczególności w ramach wsparcia dla przedsiębiorców.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Wybór projektów do realizacji będzie opierał się na kryteriach zaakceptowanych przez Komitet Monitorujący. Główne kryteria wyboru będą odnosić się do następujących kwestii:

- zdolność instytucjonalna;
- wpływ na rozwój gospodarczy województwa;
- zwiększenie racjonalnego wykorzystania zasobów;
- wdrażanie nowych technologii w zakresie gospodarki wodnej oraz oczyszczania ścieków;
- zgodność z KPOŚK.

Kryteria wyboru projektów opracowane zostaną z uwzględnieniem aspektów umożliwiających weryfikację tych przedsięwzięć w zakresie zgodności z zasadami horyzontalnymi opisanymi w sekcji 11. System wyboru projektów będzie koncentrował się przede wszystkim na zapewnieniu wyboru inicjatyw realizujących cele Programu, a także na zagwarantowaniu efektywności procesu selekcji i sprawności proceduralnej, przy zachowaniu zasad przejrzystości i bezstronności dokonywanej oceny.

Podstawowym instrumentem wdrożenia postanowień dyrektywy ściekowej jest Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), którego celem, poprzez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie ilości nieoczyszczonych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed zanieczyszczeniem, w tym eutrofizacją.

Dokument ten wraz z opracowanym w toku aktualizacji KPOŚK Masterplanem dla wdrażania dyrektywy 91/271/EWG, zawierającym listę potrzeb inwestycyjnych w poszczególnych aglomeracjach, będzie stanowić podstawę wyboru projektów.

Znajdująca się w KPOŚK szczegółowa priorytetyzacja potrzeb inwestycyjnych w obszarze gospodarki wodno-ściekowej (dla aglomeracji o wielkości powyżej 2000 RLM) jest przedmiotem aktualizacji. Aktualizacja będzie zawierała ocenę obecnego stanu wdrażania dyrektywy ściekowej i na jej podstawie wskaże inwestycje niezbędne do osiągnięcia celów ww. dyrektywy. W szczególności niezbędna jest niezwłoczna weryfikacja obszarów i granic aglomeracji zgodnie z nowelizowaną obecnie ustawą Prawo wodne.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
P.16	Liczba wspartych oczyszczalni ścieków komunalnych	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	2	SL2014	raz w roku
P.17	Długość sieci kanalizacji sanitarnej	km	EFRR	słabiej rozwinięty	82,9	SL2014	raz w roku
CO.19	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego oczyszczania ścieków	RLM	EFRR	słabiej rozwinięty	5623	SL2014	raz w roku
P.18	Długość sieci wodociągowej	km	EFRR	słabiej rozwinięty	30	SL2014	raz w roku
CO.18	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego zaopatrzenia w wodę	osoby	EFRR	słabiej rozwinięty	755	SL2014	raz w roku

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6a: Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 3: Zmniejszona ilość odpadów deponowanych na składowiskach

Dzięki realizacji celu priorytetu inwestycyjnego wzrośnie masa odpadów poddanych innym niż składowanie formom zagospodarowania, co wpłynie znacząco na poprawę środowiska naturalnego, jak również na ochronę zasobów naturalnych.

Zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami ilość odpadów będzie sukcesywnie wzrastać. Ponadto pod względem ilości wytwarzanych odpadów komunalnych województwo zajmuje jedno z najwyższych miejsc w Polsce, co jest skutkiem wysokiego stopnia urbanizacji. W związku z tym konieczne jest wdrożenie działań zmierzających do zabezpieczenia odpowiedniej infrastruktury do przyjmowania i przetwarzania odpadów komunalnych z głównym naciskiem na odpady nadające się do recyklingu oraz odpady ulegające biodegradacji. Ponadto z uwagi na rozwijający się przemysł niezbędny jest również odpowiedni system gospodarowania odpadami przemysłowymi i niebezpiecznymi. W konsekwencji ulegnie zmniejszeniu udział odpadów przekazywanych na składowiska w odniesieniu do masy odpadów wytworzonych.

Tabela 3. Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
R.14	Udział odpadów komunalnych niepodlegających składowaniu w ogólnej masie odpadów komunalnych wytworzonych	%	słabiej rozwinięty	19,8	2012	60	GUS	raz w roku
R.15	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów	%	słabiej rozwinięty	12,4	2013	21,8	GUS	raz w roku

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

1. Kompleksowe inwestycje w zakresie rozwoju systemu gospodarki odpadami komunalnymi zapewniające zintegrowane podejście zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami na poziomie wynikającym ze zobowiązań akcesyjnych

Celem realizowanych przedsięwzięć będzie przede wszystkim usprawnienie systemu przyjmowania i przetwarzania odpadów komunalnych, w tym wzrost ilości odpadów komunalnych podlegających przygotowaniu do ponownego użycia, recyklingu i innych metod odzysku oraz ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych. Działania te przyczynią się do poprawy stanu środowiska oraz zasobów naturalnych, a także wpłyną na efektywność i racjonalność systemu przetwarzania odpadów komunalnych w regionie oraz zniwelują słabo rozwinięty system selektywnego zbierania odpadów przeznaczonych do recyklingu w województwie.

Realizowane projekty będą obejmować infrastrukturę niezbędną do zapewnienia kompleksowej gospodarki odpadami w regionie, zaplanowanej zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, m.in.:

– infrastrukturę do selektywnej zbiórki i przetwarzania odpadów: szkła, metalu, plastiku, papieru, odpadów biodegradowalnych oraz pozostałych odpadów komunalnych w połączeniu z edukacją lokalnej społeczności objętej projektem;

– infrastrukturę do recyklingu, sortowania i kompostowania, infrastrukturę do zbiórki, przetwarzania i utylizacji odpadów niebezpiecznych.

W pierwszej kolejności zapewnione zostaną systemy selektywnego zbierania, które umożliwią wydzielanie „u źródła" materiałów wysokiej jakości, nadających się do recyklingu. Należy przy tym pamiętać, że frakcje wydzielone w instalacjach do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych są instalacjami unieszkodliwiania odpadów, czyli są położone najniżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami.

2. Poprawa gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (w tym unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest) oraz innymi niż komunalne

Przedsięwzięcia planowane do realizacji mają na celu poprawę systemu gospodarowania odpadami na terenie województwa, w tym budowę (przebudowę) zakładów oraz instalacji i urządzeń odzysku, unieszkodliwiania odpadów innych niż komunalne oraz

niebezpieczne, jak również kompleksowe oczyszczanie terenu z odpadów zawierających azbest wraz z zapewnieniem ich bezpiecznego unieszkodliwienia (budowa kwater na składowisku odpadów). Realizacja tego typu projektów zapobiegnie negatywnemu wpływowi na środowisko naturalne, w szczególności na wody powierzchniowe, podziemne, glebę, powietrze oraz zdrowie ludzkie, a także zminimalizuje niepożądane oddziaływanie. Realizacja przedsięwzięć powinna być prowadzona zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami.

Ze względu na konieczność zapewnienia demarkacji wsparcia między programami operacyjnymi – ustalono zasady nienakładania się pomocy w poszczególnych priorytetach inwestycyjnych. Opisane powyżej typy projektów zostały wyznaczone w taki sposób, aby co do zasady nie przekraczać ograniczeń wynikających z demarkacji. Barierami wsparcia, które stanowią punkt wyjściowy przy konstruowaniu Programu, są:

– kompleksowe inwestycje w zakresie rozwoju systemu gospodarki odpadami komunalnymi zapewniające zintegrowane podejście zgodne z hierarchią sposobów postępowania z odpadami na poziomie wynikającym ze zobowiązań akcesyjnych;

– kompleksowa poprawa gospodarki odpadami niebezpiecznymi, przede wszystkim w zakresie usuwania i unieszkodliwiania azbestu (działania głównie dla jednostek samorządu terytorialnego) – nie będzie możliwe wspieranie racjonalizacji gospodarki odpadami oraz wykorzystywanie w procesach produkcyjnych przez przedsiębiorców.

Grupy docelowe: mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

Typy beneficjentów: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne JST, jednostki sektora finansów publicznych, zakłady opieki zdrowotnej, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne, partnerstwa wymienionych podmiotów

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego. W ramach priorytetu inwestycyjnego zidentyfikowano obszary, w których może zostać przyznana pomoc publiczna, w szczególności w ramach wsparcia dla przedsiębiorców

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Wybór projektów do realizacji będzie opierał się na kryteriach zaakceptowanych przez Komitet Monitorujący. Główne kryteria wyboru będą odnosić się do następujących kwestii:

– zdolność instytucjonalna;

– wpływ na rozwój gospodarczy województwa;

– zwiększenie racjonalnego wykorzystania zasobów;

– wdrażanie nowych technologii w zakresie gospodarki odpadami;

– zgodność z Planem Gospodarki Odpadami dla WZ oraz Planem inwestycyjnym.

Kryteria wyboru projektów opracowane zostaną z uwzględnieniem aspektów umożliwiających weryfikację tych przedsięwzięć w zakresie zgodności z zasadami

horyzontalnymi opisanymi w sekcji 11. System wyboru projektów będzie koncentrował się przede wszystkim na zapewnieniu wyboru inicjatyw realizujących cele Programu, a także na zagwarantowaniu efektywności procesu selekcji i sprawności proceduralnej, przy zachowaniu zasad przejrzystości i bezstronności dokonywanej oceny.

Priorytetowo będą traktowane projekty zintegrowane, obejmujące większy obszar, np. kilka gmin.

W celu wypełnienia warunkowości ex ante Polska zobowiązała się do zaktualizowania krajowego oraz wojewódzkich planów gospodarowania odpadami, których załącznikami będą plany inwestycyjne zatwierdzane przez ministra właściwego ds. środowiska, których aktualizacja zakończy się do końca 2016 r.

Plany wskażą niezbędne inwestycje potrzebne do osiągnięcia celów określonych w dyrektywie 2008/98/WE oraz będą podstawą finansowania inwestycji. Celem planów inwestycyjnych będzie wskazanie infrastruktury niezbędnej do osiągnięcia do 2020 r. zgodności z unijnymi dyrektywami w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, w tym wdrożenia hierarchii sposobów postępowania z odpadami, uzyskania wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu oraz ograniczenia składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.

Warunkiem wsparcia inwestycji będzie ich uwzględnienie w Planie inwestycyjnym w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, zatwierdzonym przez ministra właściwego ds. środowiska. Plan projektów będzie oparty na selektywnej zbiórce odpadów u źródła.

W pierwszej kolejności nastąpi więc rozbudowa infrastruktury w zakresie selektywnego zbierania i przygotowania do recyklingu. Realizacja zadań współfinasowanych ze środków unijnych w sektorze odpadów będzie ukierunkowana na obowiązki jednostek samorządowych wynikające z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz ustawy o odpadach.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
P.19	Liczba wspartych zakładów zagospodarowania odpadów	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	1	SL2014	raz w roku
CO.17	Dodatkowa zdolność przerobowa zakładów recyklingu	t/rok	EFRR	słabiej rozwinięty	10 107	SL2014	raz w roku

2.A.8. Ramy wykonania

Tabela 6. Ramy wykonania osi priorytetowej, w podziale na fundusze i kategorie regionów

KEW Wskaźnik produktu Wskaźnik postępu finansowego Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
P.14 Liczba urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	0	7	SL2014	Przewidziana alokacja to 16,5 mln euro, co daje 26,19% alokacji osi priorytetowej	5,00%
K.02 Wartość wskaźnika Liczba urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej w podpisanych umowach	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	1		SL2014		
P.16 Liczba wspartych oczyszczalni ścieków komunalnych	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	0	2	SL2014	Przewidziana alokacja to 6,316475 mln euro, co daje 10,03% alokacji osi priorytetowej	
K.03 Wartość wskaźnika Liczba wspartych oczyszczalni ścieków komunalnych w podpisanych umowach	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	2		SL2014		
P.19 Liczba wspartych zakładów zagospodarowania odpadów	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	0	1	SL2014	Przewidziana alokacja to 5 mln euro, co daje 7,94% alokacji osi priorytetowej	
K.04 Wartość wskaźnika Liczba wspartych zakładów zagospodarowania odpadów w podpisanych umowach	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	1		SL2014		
P.13 Liczba zakupionych wozów pożarniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	3	14	SL2014	Przewidziana alokacja to 4 mln euro, co daje 6,35% alokacji osi priorytetowej	

KEW **Wskaźnik produktu** **Wskaźnik postępu finansowego** **Wskaźnik rezultatu**	**Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)**	**Fundusz**	**Kategoria regionu**	**Cel pośredni (2018)**	**Cel końcowy (2023)**	**Źródło danych**	**Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)**	**Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.**
F.01 Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowanych	EUR	EFRR	słabiej rozwinięty	8 170 858	74117647	SL2014		

Do końca 2018 r. planowane jest podpisanie umów kontraktujących 1 szt. wskaźnika: Wartość wskaźnika Liczba urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej w podpisanych umowach – wartość docelowa to 7 szt.

Do końca 2018 r. planowane jest podpisanie umów kontraktujących 2 szt. wskaźnika: Wartość wskaźnika Liczba wspartych oczyszczalni ścieków komunalnych w podpisanych umowach – wartość docelowa to 2 szt.

Do końca 2018 r. planowane jest podpisanie umów kontraktujących 1 szt. wskaźnika: Wartość wskaźnika Liczba wspartych zakładów zagospodarowania odpadów w podpisanych umowach – wartość docelowa to 1 szt.

2.A.9. Kategorie interwencji

Tabele 7-11. Tabele przedstawiające zastosowane w osi priorytetowej kategorie interwencji

Kategoria regionu i fundusz: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego											
Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10 Wymiar 4 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11 Wymiar 6 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		Tabela 12 Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
017 Gospodarowanie odpadami komunalnymi (w tym działania w zakresie: minimalizacji, segregacji, recyklingu)	6 500 000	01 Dotacja bezzwrotna	63 000 000	01 Duże obszary miejskie (o ludności > 50 000 i dużej gęstości zaludnienia) 02 Małe obszary miejskie (o ludności > 5000 i średniej gęstości zaludnienia) 03 Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia) 07 Nie dotyczy	5 345 400 11 986 400 45 668 200	01 Zintegrowane inwestycje terytorialne – miejskie 05 Inne zintegrowane podejścia do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich/wiejskich 07 Nie dotyczy	63 000 000	08 Nie dotyczy	0	06 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami 05 Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	33 000 000 30 000 000
018 Gospodarowanie odpadami komunalnymi (w tym działania w zakresie: mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów, przetwarzania termicznego, przekształcania termicznego i składowania	500 000										
019 Gospodarowanie odpadami: komercyjnymi, przemysłowymi lub niebezpiecznymi	500 000										

KATEGORIE INTERWENCJI

Kategoria regionu i fundusz: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego											
Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10 Wymiar 4 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11 Wymiar 6 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		Tabela 12 Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
020 Dostarczanie wody do spożycia przez ludzi (infrastruktura do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji)	2 880 000										
021 Gospodarka wodna i ochrona wody pitnej (w tym gospodarowanie wodami w dorzeczu, dostarczanie wody, konkretne środki dostosowania do zmian klimatu, pomiary zużycia wody w wydzielonych obszarach sieci wodociągowej i u konsumentów, systemy naliczania opłat, ograniczanie wycieków)	7 100 000										
022 Oczyszczanie ścieków	20 520 000,00										

KATEGORIE INTERWENCJI

Kategoria regionu i fundusz: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego											
Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10 Wymiar 4 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11 Wymiar 6 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		Tabela 12 Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
023 Środki ochrony środowiska służące ograniczeniu i/lub uniknięciu emisji gazów cieplarnianych (w tym obróbka i magazynowanie metanu oraz kompostowanie)	500 000										
087 Środki w zakresie dostosowania do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem, np. erozją, pożarami, powodziami, burzami, suszami, oraz zarządzanie ryzykiem w tym zakresie, w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności oraz systemy i infrastruktura do celów zarządzania klęskami i katastrofami	24 500 000										

KATEGORIE INTERWENCJI

Kategoria regionu i fundusz: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego											
Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10 Wymiar 4 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11 Wymiar 6 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		Tabela 12 Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
088 Zapobieganie zagrożeniom naturalnym niezwiązanym z klimatem (np. trzęsieniami ziemi) oraz wywołanym działalnością człowieka, np. awariami przemysłowymi, oraz zarządzanie ryzykiem w tym zakresie, w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności oraz systemy i infrastruktura do celów zarządzania klęskami i katastrofami	–										

IV. NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA

2.A.2. Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz (w stosownych przypadkach)

Realizacja OP IV oparta będzie na wypełnianiu celów szczegółowych CT 6 i CT 8. Połączenie dwóch CT w ramach jednej osi priorytetowej jest uzasadnione z uwagi na komplementarność zaplanowanych do realizacji typów projektów, w szczególności w odniesieniu do komplementarności ich interwencji. Województwo zachodniopomorskie charakteryzuje się jednym z największych potencjałów w kraju w zakresie bioróżnorodności, jak również dziedzictwa przyrodniczego oraz kulturowego. Wsparcie naturalnego środowiska człowieka (CT 6) oraz rozwój potencjałów endogenicznych (CT 8) przyczyni się z jednej strony do ochrony zasobów naturalnych, a z drugiej – wpłynie na rozwój gospodarki turystycznej w regionie.

Jednocześnie zarówno w ramach CT 6, jak i w CT 8 przewidywane jest komplementarne wsparcie z EFS, co ostatecznie wpłynie na podniesienie jakości usług społecznych świadczonych w ramach projektów.

Kreowanie korzystnych warunków do zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie dziedzictwa przyrodniczego i kulturalnego jest jednym z priorytetów w politykach Unii Europejskiej. W perspektywie finansowej 2014-2020 planuje się kompleksowe wsparcie obszarów chronionych, nie tylko poprzez pomoc w zakresie kanalizacji ruchu turystycznego, ale również dzięki wzmocnieniu działań opierających się na potencjale endogenicznym kreujących rynek pracy i wykorzystujących potencjał przyrodniczy bez szkodliwej ingerencji. Uwzględniając szczególne uwarunkowania przyrodnicze województwa, dostrzega się potrzebę podejmowania równoległych i komplementarnych względem siebie działań na rzecz zachowania bioróżnorodności, jak również pobudzania i kreowania rynku pracy na bazie tych potencjałów. Z tego względu zasadne jest połączenie w ramach jednej osi priorytetowej interwencji EFRR ukierunkowanej na wzmocnienie naturalnego otoczenia człowieka.

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6c: Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 1: Zwiększona atrakcyjność zasobów kultury regionu

W województwie zachodniopomorskim znajdują się zabytki o międzynarodowej sławie, niestety wiele z nich wymaga renowacji oraz przywrócenia dawnej świetności. W związku z tym planowane są działania z zakresu prac konserwatorskich, restauratorskich oraz promocyjnych, które mają na celu zwiększenie atrakcyjności województwa poprzez udostępnienie mieszkańcom województwa oraz turystom obiektów zabytkowych oraz łączących walory zabytkowe z przyrodniczymi (naturalnymi). Posiadanie dużej liczby zabytków w województwie wymaga ukierunkowania wsparcia ochrony dziedzictwa kulturowego na obszary, które będzie można udostępnić turystom. Pozwoli to na poszerzenie oferty turystycznej, co przyczyni się do rozwoju jednej z regionalnych specjalizacji, którą jest turystyka. Działania te umożliwią dywersyfikację oraz poprawę jakości oferty turystycznej oraz przyczynią się do wzrostu roli turystyki jako czynnika sprzyjającego rozwojowi społeczno-gospodarczemu regionu.

W województwie ma swoją siedzibę niedostateczna liczba instytucji kultury o znaczeniu ponadregionalnym. Należy zadbać o możliwie jak najszerszy rozwój instytucji kultury, przynajmniej w skali regionalnej, poprzez stworzenie odpowiedniej bazy materialnej. W celu zwiększenia udziału w kulturze mieszkańców regionu planowane jest wsparcie dla kluczowych instytucji kultury w województwie.

Udzielone wsparcie przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności województwa dla turystów oraz mieszkańców regionu, a poprzez to w znaczącym stopniu wpłynie na tworzenie nowych miejsc pracy.

Tabela 3. Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
R.16	Udzielone noclegi w turystycznych obiektach noclegowych	osoba	słabiej rozwinięty	11 221 437,00	2013	13 087 398	GUS	raz w roku

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

1. Prace konserwatorskie, restauratorskie przy zabytkach, historycznych zespołach budowlanych, prowadzące do dostosowania tych obiektów do celów użytkowych, wraz z promocją tych obiektów

2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury przemysłów kultury o znaczeniu ponadregionalnym

Realizacja prac konserwatorskich, restauratorskich przyczyni się osiągnięcia celu szczegółowego z uwagi na fakt dostosowania obiektów do celów użytkowych oraz ich udostępnienia mieszkańcom regionu oraz turystom. Dzięki realizacji tego typu projektu zwiększy się potencjał turystyczny, tj. powstaną miejsca ciekawe i cenne kulturowo.

Realizacja drugiego typu projektów przyczyni się do rozwoju i wzmocnienia znaczenia instytucji kultury o zasięgu ponadregionalnym. Zwiększy się też uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych.

Główną zmianą przewidywaną w PI 6c będzie wzrost liczby turystów.

W ramach PI nie będzie możliwe udzielenie wsparcia projektom mającym na celu budowę od podstaw nowej infrastruktury kulturalnej. Nie będą również wspierane projekty obejmujące organizację wydarzeń o charakterze kulturalnym, takich jak festiwale i wystawy.

Planuje się użycie mechanizmu finansowania krzyżowego w ramach projektów pierwszego typu, aby wzmocnić potencjalnego wnioskodawcę w zakresie obsługi turystów i świadczenia wysokiej jakości usług.

Finansowanie przewidziane w ramach wsparcia projektów z zakresu kultury i dziedzictwa kulturowego nie może zastąpić środków krajowych dotyczących utrzymania regionalnych zasobów. Wsparcie renowacji/adaptacji obiektów zabytkowych oraz wsparcie instytucji kultury będą mogły zostać udzielone, jeśli projekt będzie stanowił część szerszej strategii rozwoju gospodarczego dla danego terytorium charakteryzującej się potencjałem przyczyniającym się do ogólnego wzrostu i realizowania celów związanych z tworzeniem miejsc pracy.

Grupy docelowe: mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego, turyści

Typy beneficjentów: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia oraz podmioty podległe JST, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, kościoły i inne

związki wyznaniowe, przedsiębiorcy, PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne, jednostki sektora finansów publicznych, zarządcy infrastruktury kolejowej

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

W ramach priorytetu inwestycyjnego określono obszary, w ramach których może zostać przyznana pomoc publiczna.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Wybór projektów do realizacji będzie opierał się przede wszystkim na ustaleniu ich wpływu na rozwój gospodarczy województwa. Ponadto planuje się terytorializację w ramach projektów z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego.

Projekty muszą przyczyniać się do osiągania wymiernych i trwałych korzyści społeczno-gospodarczych, w tym poprzez zwiększenie zdolności kreowania nowych miejsc pracy i oddziaływanie na bezpośrednie otoczenie inwestycji.

Projekty finansowane w ramach PI muszą wykazać wkład w rozwój priorytetów kulturowych wymienionych w Umowie Partnerstwa oraz zwiększać potencjał turystyczny.

W projektach musi zostać wykazana trwałość ich finansowania w okresie eksploatacyjnym, z uwzględnieniem prognoz dotyczących popytu oraz przychodów generowanych przez bezpośrednich użytkowników, a także z wzięciem pod uwagę środków własnych beneficjenta oraz subwencji ze strony właściwych podmiotów.

Kryteria wyboru projektów opracowane zostaną z uwzględnieniem aspektów umożliwiających weryfikację tych przedsięwzięć w zakresie zgodności z zasadami horyzontalnymi opisanymi w sekcji 11. System wyboru projektów będzie koncentrował się przede wszystkim na zapewnieniu wyboru inicjatyw realizujących cele Programu, a także na zagwarantowaniu efektywności procesu selekcji i sprawności proceduralnej, przy zachowaniu zasad przejrzystości i bezstronności dokonywanej oceny.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy, tryb pozakonkursowy

Tryb konkursowy jest trybem podstawowym i głównie on będzie stosowany..

Tryb pozakonkursowy, będzie stosowany w przypadku projektów samorządu województwa oraz jednostek podległych

Tryb pozakonkursowy będzie stosowany gdy:

– występuje prawny obowiązek realizacji określonych zadań przez dany podmiot lub grupę podmiotów, wynikający z przepisów prawa lub dokumentów strategicznych, w szczególności gdy istnieje monopol kompetencyjny;

– uprzednio bezpośrednio zidentyfikowano konkretne projekty – w sposób zapewniający transparentność ich identyfikacji – w programie operacyjnym (lista dużych projektów zgodnie z art. 100 rozporządzenia ramowego, projekty wynegocjowane w kontrakcie terytorialnym, zawarte w strategii rozwoju lub dokumentach przygotowanych na potrzeby warunkowości ex ante, projekty

zidentyfikowane w strategii ZIT oraz pozytywnie zaopiniowane przez właściwe IZ, na podstawie kryteriów wskazanych przez IZ).

Identyfikacja i analiza projektów w trybie pozakonkursowym pozwala na:

- przedstawienie list projektów zgodnie z wymogami warunkowości ex ante;
- optymalne ukierunkowanie założeń projektów planowanych przez różne podmioty na realizację celów i wskaźników programu;
- zidentyfikowanie projektów o znaczącej wartości dodanej, których wybór byłby nieefektywny w trybie konkursowym;
- ocenę zintegrowanego charakteru planowanych przedsięwzięć;
- uruchomienie monitoringu i wsparcia w procesie przygotowania do realizacji.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
P.20	Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	19	SL2014	raz w roku
P.21	Liczba instytucji kultury objętych wsparciem	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	1	SL2014	raz w roku
CO.09	Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych	osoba	EFRR	Słabiej	53 000	SL2014	raz w roku

	wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne			rozwinięty			

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 6d: Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program Natura 2000 oraz zieloną infrastrukturę

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 2: Wzmocnione mechanizmy ochrony przyrody

Województwo zachodniopomorskie, ze względu na położenie geograficzne, jest unikatowe w skali Europy pod względem różnorodności biologicznej. Znaczny procent obszaru regionu stanowią rezerwaty, torfowiska oraz enklawy przyrodnicze o bezcennym znaczeniu dla środowiska naturalnego. Ze względu na szczególne walory przyrodnicze w województwie wyznaczono wiele obszarów Natura 2000. Interwencja ta będzie służyć ochronie bogactwa różnorodności przyrody regionu oraz zmniejszeniu antropopresji na obszary cenne przyrodniczo.

Efektem wsparcia będzie podniesienie skuteczności ochrony obszarów cennych.

Ochrona różnorodności biologicznej będzie się odbywać poprzez ochronę zasobu genetycznego roślin endogenicznych, na bazie np. banków genowych lub ogrodów botanicznych, oraz leczenie i rehabilitację dziko żyjących zwierząt – jako walorów województwa zachodniopomorskiego.

Inwestycjom w infrastrukturę służącą ochronie różnorodności biologicznej towarzyszyć będą działania z zakresu edukacji ekologicznej i promowania wiedzy na temat różnorodności biologicznej.

Planowane wsparcie przyczyni się do podwyższenia jakości ochrony zasobu genetycznego endogenicznych, dziko żyjących roślin, grzybów i zwierząt.

Cel szczegółowy 3: Zwiększony zasób informacji o stanie środowiska przyrodniczego.

Perspektywa rozwoju regionu wiąże się z koniecznością harmonizowania rozwoju gospodarczego z ochroną środowiska przyrodniczego. Oznacza to konieczność zachowania zasobów i ochronę jakości środowiska poprzez określenie zasad korzystania z przestrzeni, która jest do dyspozycji. Zasady korzystania z przestrzeni łączą interes publiczny i prywatny z funkcjami przyrodniczymi. W praktyce opis zasad korzystania z przestrzeni będzie oznaczał określenie planów ochrony obszarów cennych przyrodniczo. Oprócz tego konieczne jest przeprowadzenie działań edukacyjnych na temat zasad prowadzenia działań gospodarczych i życia na terenach Natura 2000 – dostarczanie mieszkańcom terenów i przedsiębiorcom rzetelnych informacji o zasadach odnoszących się do obszarów Natura 2000, szansach i ograniczeniach wynikających z funkcjonowania tych terenów.

Efektem działań polegających na wsparciu powstawania planów ochrony i na upowszechnieniu tych planów będzie poprawa ochrony przyrody na terenach cennych przyrodniczo.

Tabela 3. Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
R.17	Udział powierzchni obszarów chronionych w powierzchni ogółem	%	słabiej rozwinięty	21,7	2013	22,04	GUS	raz w roku
R.18	Odsetek obszarów posiadających zatwierdzone plany ochrony lub plany zadań ochronnych w stosunku do liczby obszarów, dla których plany ochrony i plany zadań ochronnych są wymagane	%	słabiej rozwinięty	59	2012	100	RDOŚ	raz w roku

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

1. Projekty w zakresie tworzenia centrów ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime, np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ekoparki

Poprzez tego typu projekty zostanie osiągnięty cel szczegółowy – Wzmocnione mechanizmy ochrony przyrody. Dzięki inwestycjom w infrastrukturę zostanie stworzona i uzupełniona baza umożliwiająca ochronę zasobu genetycznego roślin, jak również baza w zakresie rozwoju gatunków rodzimych.

2. Zapewnienie ciągłości istnienia chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów wraz z ich siedliskami

3. Kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody poprzez edukację

4. Zachowanie walorów krajobrazowych

Istotą interwencji będą działania mające na celu powstrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej i naturalnych walorów krajobrazowych w regionie. Inwestycje nakierowane zostaną przede wszystkim na zachowanie siedlisk i gatunków oraz odtworzenie ich tam, gdzie zostały zdegradowane. Ważnymi działaniami w tym obszarze będą także projekty z zakresu zielonej infrastruktury jako nośnika usług ekosystemowych

czy inicjatywy rozwijające infrastrukturę związaną z właściwym ukierunkowaniem ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo, co pozwoli zapewnić lepszą ochronę wartości przyrodniczych tych obszarów. Niezbędny dla utrzymania efektu zaplanowanych działań będzie również wkład w kształtowanie postaw, wpływający na zmianę zachowań, oraz podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

5. Budowa, rozbudowa ośrodków rehabilitacji dla dziko żyjących zwierząt

Realizacja piątego typu projektów przyczyni się do stworzenia lub poprawy warunków rehabilitacji dziko żyjących zwierząt – w celu przywrócenia ich do środowiska naturalnego.

Planuje się użycie mechanizmu finansowania krzyżowego w ramach przedsięwzięć z zakresu pierwszego typu projektów, aby wzmocnić potencjał naukowy ogrodów botanicznych poprzez wsparcie projektów badawczych i kadry naukowej.

6. Sporządzenie inwentaryzacji przyrodniczej gmin (w porozumieniu z GDOŚ)

Realizacja szóstego typu projektów przyczyni się do zwiększenia liczby planów ochrony, a dzięki temu podniesiona zostanie jakość kształtowania ładu przestrzennego w zakresie ochrony przyrody.

Plany ochrony stanowią podstawę działań ochronnych, ponieważ zawierają m.in.:

- cele ochrony przyrody oraz przyrodnicze, społeczne i gospodarcze uwarunkowania ich realizacji;
- identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków;
- wskazanie obszarów realizacji działań ochronnych;
- określenie zakresu prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu;
- wskazanie obszarów udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i dla innych form gospodarowania oraz określenie sposobów korzystania z tych obszarów.

Dzięki przeprowadzeniu inwentaryzacji przyrodniczej gmin pogłębiona i udostępniona zostanie wiedza o zasobach przyrodniczych województwa. Działanie takie przyczyni się także do racjonalnego planowania inwestycji przez inwestorów.

W ramach priorytetu stosowane będzie kryterium premiujące wybór projektów przyczyniających się wprost do osiągnięcia celów Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB) oraz do realizacji co najmniej jednego działania określonego w Planie działania stanowiącym załącznik do SUE RMB.

Grupy docelowe: mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

Typy beneficjentów: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne JST, parki krajobrazowe i rezerwaty przyrody, szkoły wyższe, przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe, PGL Lasy Państwowe i jego jednostki

organizacyjne, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, instytucje naukowe, partnerstwa wymienionych podmiotów

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

W ramach priorytetu inwestycyjnego nie zidentyfikowano obszarów, w ramach których może zostać przyznana pomoc publiczna.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Wybór projektów do realizacji będzie opierał się na kryteriach zaakceptowanych przez Komitet Monitorujący. Główne kryteria wyboru będą odnosić się do następujących kwestii:

- zdolność instytucjonalna;
- wpływ na rozwój gospodarczy województwa;
- wykorzystanie potencjału endogenicznego dla rozwoju gospodarki;
- projekty partnerskie.

Wsparcie w zakresie kanalizacji ruchu turystycznego zostanie udzielone wyłącznie wówczas, gdy wykazane zostanie bezpośrednie powiązanie promowania bioróżnorodności oraz ochrony przyrody z infrastrukturą turystyczną. Inwestycje te na terenie parków krajobrazowych będą realizowane pod warunkiem złożenia zobowiązania, że w zakresie działań dotyczących ochrony różnorodności biologicznej będą miały one charakter trwały (priorytetowo traktować należy działania na terenach objętych programem Natura 2000).

Działania na rzecz ochrony różnorodności biologicznej z jednej strony będą służyły powstrzymaniu procesu jej utraty, z drugiej zaś wzmocnią potencjał rozwoju gospodarczego i społecznego poprzez wykorzystanie walorów przyrodniczych na poziomie regionalnym i lokalnym – nakierowane będą przede wszystkim na zachowanie siedlisk i gatunków oraz odtworzenie ich tam, gdzie zostały zdegradowane. Ważnymi działaniami w tym obszarze będą także projekty z zakresu zielonej infrastruktury jako nośnika usług ekosystemowych czy inicjatywy rozwijające infrastrukturę związaną z właściwym ukierunkowaniem ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo – zapewniającą z jednej strony lepszą ochronę wartości przyrodniczych, a jednocześnie przyczyniającą się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej tych obszarów. Projekty mające na celu ochronę różnorodności biologicznej w wielu przypadkach przyczynią się do adaptacji do zmian klimatu (i odwrotnie – np. w wyniku prowadzonych w ramach CT 5 inwestycji na rzecz odtwarzania naturalnych terenów zalewowych będzie następować odbudowa cennych ekosystemów).

Kryteria wyboru projektów zostaną opracowane z uwzględnieniem aspektów umożliwiających weryfikację tych przedsięwzięć w zakresie zgodności z zasadami horyzontalnymi opisanymi w sekcji 11. System wyboru projektów będzie koncentrował się przede wszystkim na zapewnieniu wyboru inicjatyw realizujących cele Programu, a także na zagwarantowaniu efektywności procesu selekcji i sprawności proceduralnej, przy zachowaniu zasad przejrzystości i bezstronności dokonywanej oceny.

W ramach priorytetu inwestycyjnego określono obszary, w ramach których może zostać przyznana pomoc publiczna.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy

W ramach priorytetu inwestycyjnego planuje się tryb konkursowy, z uwagi na jego konkurencyjny charakter.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie planuje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
P.22	Długość szlaków turystycznych	km	EFRR	słabiej rozwinięty	38,66	SL2014	raz w roku
CO.23	Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony	ha	EFRR	słabiej rozwinięty	91,29	SL2014	raz w roku
P.23	Liczba wspartych instytucji paramuzealnych	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	1	SL2014	raz w roku

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8b: Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 4: Rozwój lokalnego rynku pracy opartego na endogenicznym potencjale

Regiony, poszukując źródeł przewag, intensywnie wykorzystują zasoby endogeniczne. Dobre położenie, zasoby energii, surowce stają się znowu bardzo istotnymi czynnikami tej przewagi. Rośnie rola jakości środowiska jako zasobu regionu. Bazując na lokalnych potencjałach, regiony pozbawione przemysłu mogą kreować rozwój gospodarczy w lokalnej skali. Gospodarka oparta na produktach lokalnych w pierwszej mierze zapewni rozwój rynku pracy dla lokalnej społeczności.

Zasoby endogeniczne stanowią potencjał własny obszarów, składający się z zespołu czynników wynikających z położenia obszaru (województwa) oraz cech zamieszkujących go mieszkańców. Województwo zachodniopomorskie cechuje duży zakres potencjału endogenicznego, przede wszystkim dzięki położeniu regionu w obszarze nadmorskim, jak również z uwagi na uwarunkowania polodowcowe. Uwzględniając powyższe, można zauważyć, że poszczególne obszary odznaczają się wysoką zdolnością do tworzenia nowych produktów turystycznych. Należy zwrócić uwagę, że atrakcyjne położenie geograficzne i dobrze zachowane środowisko naturalne sprzyjają rozwojowi i efektywnie „przyciągają" wysoko wykwalifikowane kadry gospodarki.

Ze względu na położenie województwa zachodniopomorskiego i jego zasoby endogeniczne szacuje się dynamiczny rozwój w branżach potocznie uważanych za tradycyjne, które mogą generować innowacje, jak: turystyka, rolnictwo, logistyka, przetwórstwo spożywcze. Branże te w sposób naturalny wykreują nowe miejsca pracy na lokalnych rynkach na bazie posiadanego kapitału ludzkiego.

Celem priorytetu jest wsparcie działań z zakresu wykreowania produktów/usług niszowych (mających potencjał bycia produktem regionalnym, marką województwa lub produktem turystycznym) opartych na endogenicznych zasobach, określonych w ramach właściwej strategii lokalnej.

Podjęte działania przyczynią się do wzmocnienia lokalnego rynku pracy oraz kreowania nowych miejsc pracy. Interwencja w ramach priorytetu 8b będzie stanowiła komplementarne wsparcie wobec interwencji zaplanowanej z EFS, przede wszystkim priorytetów 8(iii) oraz 9(iv).

Projekty wspierane w ramach priorytetu muszą cechować się prozatrudnieniowym charakterem oraz wynikać ze strategii lokalnej lub regionalnej, być elementem planu

działań zawierającego spójną zintegrowaną koncepcję rozwoju danego terytorium wskazującego powiązane ze sobą projekty.

Tabela 3. Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
R.19	Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata	%	słabiej rozwinięty	61,6	2013	70,6	GUS	raz w roku

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

1. Wsparcie projektów z zakresu infrastruktury turystyki aktywnej i uzdrowiskowej bazującej na endogenicznych potencjałach obszaru, mających charakter prozatrudnieniowy

Poprzez realizację przedsięwzięć tego typu nastąpi wzmocnienie lokalnego rynku pracy, jak również zostaną ograniczone efekty zmian demograficznych. Poprawa oraz rozszerzenie lokalnego rynku pracy w sposób bezpośredni wpływa na zmniejszenie odpływu ludności z danego obszaru.

Ponadto wsparte przedsięwzięcia będą promować włączenie społeczne oraz walkę z ubóstwem poprzez przekazywanie odpowiednich wzorców i wskazywanie możliwości podejmowania aktywności zawodowej.

Wsparcie działań w ramach priorytetu przyczyni się do zapobiegania problemom marginalizacji, wyraźnie zauważalnym między innymi w centralnym regionie województwa. Poprzez działania wzmacniające potencjał powstawania nowych miejsc pracy poprawi się dostępność do rynku pracy dla osób z obszarów wiejskich.

Projekty realizowane w ramach priorytetu muszą przyczyniać się do tworzenia nowych produktów turystycznych i mieć wpływ na tworzenie miejsc pracy i na przedsiębiorczość.

Planowana zmiana w ramach przewidzianej interwencji to rozwój lokalnych rynków oparty na spójnej ofercie z zakresu turystyki aktywnej i uzdrowiskowej.

Projekty realizowane w ramach tego priorytetu inwestycyjnego będą stanowić uzupełnienie działań współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego.

W odniesieniu do projektów turystycznych i kulturalnych w ramach priorytetu istnieje możliwość wsparcia jedynie przedsięwzięć o limicie 2 mln euro kosztów kwalifikowalnych.

Grupy docelowe: mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

Typy beneficjentów: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, przedsiębiorcy

Terytorialny obszar realizacji: wyznaczony obszar województwa zachodniopomorskiego ze zdiagnozowanym potencjałem endogenicznym określonym w ramach właściwej strategii lokalnej

W ramach priorytetu inwestycyjnego określono obszary, w ramach których może zostać przyznana pomoc publiczna.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Premiowane będą przedsięwzięcia polegające na realizacji strategii określonych obszarów poprzez wykorzystanie ich endogenicznego potencjału, jak też przedsięwzięcia stanowiące element zaplanowanej grupy działań. Warunkiem wyboru projektu do dofinansowania będzie wykazanie jego oddziaływania na wzrost zatrudnienia.

Planuje się ukierunkowanie wsparcia w ramach tego priorytetu inwestycyjnego na obszary o szczególnie niekorzystnej sytuacji w regionie stanowiące Specjalną Strefę Włączenia – w ścisłym powiązaniu z programem działań dla tej strefy.

Projekty muszą zapewnić ścisły związek zaplanowanych rezultatów z potrzebami rynku i włączenia sektora prywatnego oraz wpływ na rozwój lokalnej gospodarki.

Dla zapewnienia skuteczności interwencji wsparcie będzie warunkowane posiadaniem przez jednostkę samorządu terytorialnego planu działań, opartego na strategii danego obszaru, zawierającego spójną zintegrowaną koncepcję rozwoju danego terytorium, wskazującego powiązane ze sobą projekty lub typy projektów.

Kryteria wyboru projektów opracowane zostaną z uwzględnieniem aspektów umożliwiających weryfikację tych przedsięwzięć w zakresie zgodności z zasadami horyzontalnymi opisanymi w sekcji 11. System wyboru projektów będzie koncentrował się przede wszystkim na zapewnieniu wyboru inicjatyw realizujących cele Programu, a także na zagwarantowaniu efektywności procesu selekcji i sprawności proceduralnej, przy zachowaniu zasad przejrzystości i bezstronności dokonywanej oceny.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy, tryb pozakonkursowy

W ramach priorytetu inwestycyjnego planuje się tryb pozakonkursowy w zakresie tras rowerowych wynikających z Koncepcji sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego.

Tryb pozakonkursowy będzie stosowany, gdy:

– występuje prawny obowiązek realizacji określonych zadań przez dany podmiot lub grupę podmiotów, wynikający z przepisów prawa lub dokumentów strategicznych, w szczególności gdy istnieje monopol kompetencyjny;

– uprzednio bezpośrednio zidentyfikowano konkretne projekty – w sposób zapewniający transparentność ich identyfikacji – w programie operacyjnym (lista dużych projektów zgodnie z art. 100 rozporządzenia ramowego, projekty wynegocjowane w kontrakcie terytorialnym, zawarte w strategii rozwoju lub dokumentach przygotowanych na potrzeby warunkowości ex ante, projekty zidentyfikowane w strategii ZIT oraz pozytywnie zaopiniowane przez właściwe IZ, na podstawie kryteriów wskazanych przez IZ).

Identyfikacja i analiza projektów w trybie pozakonkursowym pozwala na:

– przedstawienie list projektów zgodnie z wymogami warunkowości ex ante;

– optymalne ukierunkowanie założeń projektów planowanych przez różne podmioty na realizację celów i wskaźników programu;

– zidentyfikowanie projektów o znaczącej wartości dodanej, których wybór byłby nieefektywny w trybie konkursowym;

– ocenę zintegrowanego charakteru planowanych przedsięwzięć;

uruchomienie monitoringu i wsparcia w procesie przygotowania do realizacji. ***2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych***

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie planuje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru

P.24	Liczba wspartych obiektów turystycznych i rekreacyjnych	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	17	SL2014	raz w roku
P.25	Długość szlaków turystycznych	km	EFRR	słabiej rozwinięty	276	SL2014	raz w roku

2.A.8. Ramy wykonania

Tabela 6. Ramy wykonania osi priorytetowej, w podziale na fundusze i kategorie regionów

KEW Wskaźnik produktu Wskaźnik postępu finansowego Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
CO.23 Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony	ha	EFRR	słabiej rozwinięty	12,37	91,29	SL2014	Przewidziana alokacja to 4,385 mln euro, co daje 4,36% alokacji osi priorytetowej	5,56%
P.24 Liczba wspartych obiektów turystycznych i rekreacyjnych	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	4	17	SL2014	Przewidziana alokacja to 33 000 000 euro, co daje 329% alokacji osi priorytetowej	
P.20 Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	0	19	SL2014	Przewidziana alokacja to 19 mln euro, co daje 19,8 % alokacji osi priorytetowej	
K.05 Wartość wskaźnika Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem w podpisanych umowach	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	8		SL2014		
F.01 Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowanych	EUR	EFRR	słabiej rozwinięty	15 998 569	113413700	SL2014		

Do końca 2018 r. planowane jest podpisanie umów kontraktujących 8 szt. wskaźnika: Wartość wskaźnika Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem w podpisanych umowach – wartość docelowa to 19 szt.

2.A.9. Kategorie interwencji

Kategoria regionu i fundusz: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego											
Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10 Wymiar 4 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11 Wymiar 6 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		Tabela 12 Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
085 Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura	25 000 000,00	01 Dotacja bezzwrotna	96 401 645,00	01 Duże obszary miejskie (o ludności > 50 000 i dużej gęstości zaludnienia	36 068 570	07 Nie dotyczy	96 401 645,00	08 Nie dotyczy	0	06 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami 08 Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	51 000 000 45 401 645

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8b

Kategoria regionu i fundusz: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego											
Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10 Wymiar 4 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11 Wymiar 6 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		Tabela 12 Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
				02 Małe obszary miejskie (o ludności > 5000 i średniej gęstości zaludnienia) 03 Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia) 07 Nie dotyczy	32 852 325 10 043 340 27 480 840						
086 Ochrona, regeneracja i zrównoważone wykorzystanie obszarów Natura 2000	0										
090 Ścieżki rowerowe i piesze	12 401 645,00										
092 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych	28 000 000,00										

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8b

Kategoria regionu i fundusz: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego											
Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10 Wymiar 4 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11 Wymiar 6 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		Tabela 12 Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
075 Rozwój i promowanie komercyjnych usług turystycznych w MŚP lub na ich rzecz	5 000 000,00										
094 Ochrona, rozwój i promowanie dóbr publicznych w dziedzinie kultury i dziedzictwa	25 900 000										
101 Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla przedsięwzięć typowych dla EFS, koniecznych dla zadowalającego wdrożenia części przedsięwzięć związanej bezpośrednio z EFRR)	100 000										

V. ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 7b: Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 1: Zwiększona dostępność drogowa do regionalnych ośrodków wzrostu i obszarów wykluczonych

Dzięki realizacji działań w ramach tego priorytetu inwestycyjnego zwiększona zostanie spójność sieci transportu drogowego wewnątrz regionu. Zachodniopomorskie jest jednym z najsłabiej skomunikowanych regionów Polski, jednak wynika to nie tyle z mało rozwiniętej sieci drogowej, ile z niedostatecznej jej przepustowości. Ponadto ze względu na niekorzystną sieć osadniczą konieczne są działania mające na celu poprawę jakości głównych szlaków drogowych poza siecią TEN-T. Działania będą podejmowane głównie w obszarze łączenia obszarów o niskiej dostępności z siecią transportową włączoną w sieć TEN-T (tzw. *secondary connectivity*). W rezultacie mieszkańcy regionu odczują poprawę dostępności głównych ośrodków miejskich, a co za tym idzie – szeroko rozumianych usług, co przełoży się na zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej regionu. Rozwojowi społeczno-gospodarczemu regionu w kontekście transportu drogowego służyć będzie także poprawa połączeń drogowych z obszarami inwestycyjnymi. Dodatkowo poprawa skomunikowania węzłów sieci TEN-T z obszarami o niskiej dostępności komunikacyjnej pozwoli lepiej wykorzystać istniejącą i powstającą w regionie sieć, a także skomunikować ponadregionalne, regionalne i subregionalne ośrodki wzrostu. Odbędzie się to przede wszystkim poprzez modernizację sieci dróg wojewódzkich oraz budowę obwodnic na trasach o dużym natężeniu ruchu.

Drugim rezultatem będzie zmniejszenie presji środowiskowej transportu samochodowego – poprzez eliminację wąskich gardeł systemu transportowego, powodujących zwiększoną kongestię, emisję spalin i hałasu.

Wspierane będą projekty łączenia ośrodków subregionalnych lub mniejszych ośrodków miejskich z infrastrukturą transportową sieci TEN-T, zarówno drogową, jak i morską, lotniczą czy kolejową, tak by poprawić dostępność transportową tych obszarów.

Projekty budowy obwodnic ośrodków miejskich w ciągach dróg regionalnych i lokalnych ograniczą presję transportu samochodowego. W celu zmniejszenia uciążliwości ruchu samochodowego na obszarach turystycznych wspierane będą projekty eliminacji wąskich gardeł na kluczowych kierunkach tego ruchu, przede wszystkim w powiązaniu z rozwojem alternatywnych środków dojazdu do obszarów turystycznych.

Ważnym elementem będzie wsparcie dostępu drogowego do obszarów inwestycyjnych stanowiących o potencjale rozwojowym województwa. Te działania będą komplementarne do podejmowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego 3a.

Tabela 3. Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
R.20	WMDT – transport drogowy	miara syntetyczna	słabiej rozwinięty	11,8850	2013	14,0193	MIR	od 2013 co 2-3 lata

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

1. Budowa i przebudowa dróg regionalnych (wojewódzkich)

Budowa nowych dróg nastąpi wyłącznie na obszarach o zwiększonym (także sezonowo) natężeniu ruchu, w celu odciążenia kluczowych odcinków drogowych. Planowana jest budowa obwodnic, co pozwoli na wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrów miast a tym samym na poprawę bezpieczeństwa ruchu, zmniejszenie uciążliwości środowiskowej transportu (hałas, zanieczyszczenie powietrza, drgania). Realizacja tych przedsięwzięć pozwoli na zmniejszenie zatorów, co wpłynie na zwiększenie wewnątrzregionalnej spójności transportowej. Projekty modernizacji odcinków dróg regionalnych w celu utworzenia szlaków alternatywnych (np. tras turystycznych w kierunku brzegu morskiego) przyczynią się do rozładowania sezonowo tworzących się zatorów, co pozwoli zaoszczędzić czas przewozu osób i towarów.

Efektem realizacji projektu będzie stworzenie infrastruktury drogowej o wyższych niż pierwotnie parametrach. Przedsięwzięcia koncentrujące się na poprawie bezpieczeństwa ruchu nie muszą poprawiać dostępności transportowej ośrodków – ich głównym celem jest zwiększenie bezpieczeństwa kierowców oraz niechronionych uczestników ruchu drogowego (pieszych, rowerzystów).

2. Budowa i przebudowa lokalnych dróg (gminnych i powiatowych)

Drogi lokalne będą stanowiły mniejszość interwencji (zostanie na nie przeznaczone nie więcej niż 15% całości środków na infrastrukturę drogową) oraz będą realizowane pod warunkiem (zgodnie z zapisami UP), że zapewnią konieczne bezpośrednie połączenia z siecią TEN-T, przejściami granicznymi, portami lotniczymi, morskimi, terminalami towarowymi, centrami lub platformami logistycznymi.

Projekty koncentrujące się na poprawie bezpieczeństwa ruchu nie muszą poprawiać dostępności transportowej ośrodków – ich głównym celem jest zwiększenie bezpieczeństwa kierowców oraz niechronionych uczestników ruchu drogowego (pieszych, rowerzystów).

Grupy docelowe: mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego, turyści spoza regionu

Typy beneficjentów: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym kryterium wyboru operacji będzie komplementarność do istniejącej infrastruktury transportowej:

- łączenie obszarów o niedostatecznym skomunikowaniu z siecią TEN-T oraz łączenie systemu drogowego z innymi rodzajami transportu (transportem rowerowym, lotniczym, kolejowym i wodnym);
- wpisywanie się projektu w kompleksowe rozwiązanie obszarowe;
- przyczynianie się do wypełniania luk w istniejącym systemie drogowym pomiędzy ośrodkami wojewódzkimi, regionalnymi i subregionalnymi, w tym kontynuacja ciągu, przyczynianie się do poprawy efektywności środowiskowej, rozładowywania zatorów i wąskich gardeł w sieci, a także promowania integracji systemu transportu;
- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, szczególnie na odcinkach o zwiększonym natężeniu ruchu;
- funkcja drogi, a więc wpływ na rozwój gospodarczy regionu, ze szczególnym uwzględnieniem Specjalnej Strefy Włączenia.

Wybrane będą projekty o najwyższej, porównywalnej wartości społeczno-ekonomicznej.

Kryteria wyboru projektów opracowane zostaną z uwzględnieniem aspektów umożliwiających weryfikację tych przedsięwzięć w zakresie zgodności z zasadami horyzontalnymi opisanymi w sekcji 11. System wyboru projektów będzie koncentrował się przede wszystkim na zapewnieniu wyboru inicjatyw realizujących cele Programu, a także na zagwarantowaniu efektywności procesu selekcji i sprawności proceduralnej, przy zachowaniu zasad przejrzystości i bezstronności dokonywanej oceny.

W ramach priorytetu stosowane będzie kryterium premiujące wybór projektów przyczyniających się wprost do osiągnięcia celów Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB) oraz do realizacji co najmniej jednego działania określonego w Planie działania stanowiącym załącznik do SUE RMB.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy, tryb pozakonkursowy: projekty zgodne z warunkiem ex ante nr 7.1

Tryb pozakonkursowy będzie stosowany, gdy:

– występuje prawny obowiązek realizacji określonych zadań przez dany podmiot lub grupę podmiotów, wynikający z przepisów prawa lub dokumentów strategicznych, w szczególności gdy istnieje monopol kompetencyjny;

– uprzednio bezpośrednio zidentyfikowano konkretne projekty – w sposób zapewniający transparentność ich identyfikacji – w programie operacyjnym (projekty wynegocjowane w kontrakcie terytorialnym, zawarte w strategii rozwoju lub dokumentach przygotowanych na potrzeby warunkowości ex ante, projekty zidentyfikowane w strategii ZIT oraz pozytywnie zaopiniowane przez właściwe IZ, na podstawie kryteriów wskazanych przez IZ).

Identyfikacja i analiza projektów w trybie pozakonkursowym pozwala na:

– przedstawienie list projektów zgodnie z wymogami warunkowości ex ante;

– optymalne ukierunkowanie założeń projektów planowanych przez różne podmioty na realizację celów i wskaźników programu;

– zidentyfikowanie projektów o znaczącej wartości dodanej, których wybór byłby nieefektywny w trybie konkursowym;

– ocenę zintegrowanego charakteru planowanych przedsięwzięć;

– uruchomienie monitoringu i wsparcia w procesie przygotowania do realizacji.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie planuje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
CO.13	Całkowita długość	km	EFRR	słabiej	5	SL2014	raz w roku

	nowych dróg (CI)			rozwinięty			
CO.14	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (CI)	km	EFRR	słabiej rozwinięty	190	SL2014	raz w roku

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 7d: Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 2: Zwiększona dostępność kolejowa do stolicy województwa

W województwie, po okresie ograniczania działalności kolejowej, znów notowany jest wzrost zainteresowania pasażerów tym środkiem transportu. Jest to szczególnie istotne z punktu widzenia dołączenia do węzłów sieci TEN-T obszarów marginalizowanych transportowo (tzw. *secondary connectivity*). Doświadczenia perspektywy 2007-2013 pokazują dobre efekty ponownego uruchomienia części linii kolejowych oraz wiązania kolei z innymi środkami transportu, w tym z transportem rowerowym, poprzez rozbudowę infrastruktury park & ride i bike & ride. Niedostateczny stan techniczny wielu odcinków regionalnych linii kolejowych oraz taboru kolejowego to jedna z istotnych barier rozwojowych województwa. Taka sytuacja ma m.in. niekorzystny wpływ na mobilność mieszkańców regionu, możliwość rozwoju poszczególnych jego obszarów, środowisko. Dla poprawy tego stanu konieczne jest wsparcie dalszej modernizacji i rehabilitacji regionalnej liniowej infrastruktury kolejowej, a także istniejącej infrastruktury dworcowej, z uwzględnieniem potrzeb osób o ograniczonej możliwości poruszania się. Kolejnym obszarem jest zakup i modernizacja taboru kolejowego do obsługi połączeń regionalnych. Tego typu działania powodują wzrost atrakcyjności kolei jako środka transportu zarówno w kontekście codziennych dojazdów do pracy, jak i w odniesieniu do turystycznego wykorzystania, szczególnie weekendowego.

Podniesienie komfortu podróży oraz skrócenie czasów przejazdu powoduje zastępowanie transportu samochodowego – przede wszystkim indywidualnego – transportem kolejowym, co przekłada się na zmniejszenie presji środowiskowej transportu.

Oczekiwaną zmianą jest zmniejszenie lub zatrzymanie wzrostu liczby samochodowych podróży indywidualnych na rzecz transportu kolejowego. Przekłada się to także na większą rentowność przewoźnika i operatora systemu kolejowego.

Tabela 3. Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
R.21	WMDT – transport kolejowy	miara syntetyczna	słabiej rozwinięty	15,411	2013	17,3165	MIR	od 2013 r. co 2-3 lata

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

1. Budowa, przebudowa i rehabilitacja regionalnych linii kolejowych oraz infrastruktury dworcowej

Projekty będą nastawione na rozwój połączeń obszarów wykluczonych z siecią TEN-T (tzw. *secondary connectivity*). Aby zwiększyć konkurencyjność transportu kolejowego w stosunku do transportu drogowego, konieczny jest wzrost średnich prędkości pociągów na tych liniach. Możliwa będzie rewitalizacja sieci kolejowej i infrastruktury dworcowej o znaczeniu regionalnym. Działania przewidziane do realizacji w ramach wspomnianej rewitalizacji będą kompleksowe, skutkujące długotrwałą poprawą stanu technicznego oraz dostosowujące infrastrukturę do potrzeb rynku przewoźników (np. wzrost dopuszczalnych nacisków na oś, modernizacja peronów) oraz pasażerów (dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami). Inwestycje te nie będą obejmowały prac remontowych, jak również nie będą dotyczyły bieżącego utrzymania infrastruktury. Rewitalizacja linii pozwoli na przywrócenie im wartości użytkowych w miejscach, gdzie linie zatraciły swoje parametry. Na skrzyżowaniach mniej uczęszczanych szlaków kolejowych z drogami o mniejszym natężeniu ruchu planowane są działania modernizacyjne w obrębie przejazdów kolejowych oraz ich wyposażenie w nowoczesne urządzenia sygnalizacyjne. W przypadku planowanego użycia systemów zarządzania ruchem kolejowym będzie dopuszczona wyłącznie instalacja Europejskiego Systemu Zarządzania Ruchem Kolejowym (ERTMS), który uzupełniając infrastrukturę torową, pozwala na znaczne poprawienie bezpieczeństwa ruchu, a co za tym idzie – na wzrost średniej prędkości pociągów. Przebudowa lub zmiana sposobu użytkowania budynków dworcowych podniesie atrakcyjność korzystania z infrastruktury i zwiększy rentowność systemu kolejowego. Dworce będą mogły stać się centrami przesiadkowymi lub miejscami integracji różnych rodzajów transportu z koleją.

2. Zakup i modernizacja taboru kolejowego na potrzeby przewozów regionalnych

Nowoczesny i komfortowy tabor kolejowy z jednej strony zachęca do rezygnacji z indywidualnych środków transportu, a z drugiej jest tańszy w eksploatacji, co zwiększa rentowność przewozów regionalnych.

3. Przygotowanie przedprojektowej i projektowej dokumentacji kolejowej infrastruktury technicznej

Przygotowanie dokumentacji przedprojektowej i projektowej kolejowej infrastruktury technicznej pozwoli na przyspieszenie prac nad opracowaniem optymalnych rozwiązań w

zakresie modernizacji linii kolejowych. Dzięki temu osiągnięty zostanie lepszy poziom przygotowania projektów. Projekty polegające na budowie przebudowie kolejowej infrastruktury technicznej są to przedsięwzięcia wieloletnie. Ich realizacja może wykroczyć poza horyzont czasowy obecnej perspektywy finansowej 2014-2020. Wcześniejsze opracowanie dokumentacji przedprojektowej i projektowej pozwoli na bardziej aktywne przygotowanie do realizacji nowych projektów z zakresu kolejowej infrastruktury technicznej.

Grupy docelowe: mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego oraz mieszkańcy województw ościennych

Typy beneficjentów: zarządcy infrastruktury kolejowej, przedsiębiorstwa, jednostki samorządu terytorialnego i ich związki i stowarzyszenia

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

Planowana kwota alokacji na sektor kolejowy wynosi nie mniej niż 110 mln euro.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym kryterium wyboru operacji będzie komplementarność do istniejącej infrastruktury transportowej:

- łączenie transportu kolejowego z innymi rodzajami transportu (samochodowy, lotniczy, wodny);
- wpisywanie się projektu w kompleksowe rozwiązanie obszarowe;
- przyczynianie się do przenoszenia transportu osób i towarów z dróg na linie kolejowe;
- łączenie obszarów o niskiej dostępności z węzłami transportowymi, mające na celu poprawę dostępności komunikacyjnej;
- osiąganie rezultatów projektu najniższym kosztem społecznym.

Zgodnie z celem priorytetu, którym jest zmniejszanie emisyjności transportu, jednym z kryteriów zakupu taboru kolejowego będzie jego efektywność energetyczna.

Kryteria wyboru projektów opracowane zostaną z uwzględnieniem aspektów umożliwiających weryfikację tych przedsięwzięć w zakresie zgodności z zasadami horyzontalnymi opisanymi w sekcji 11. System wyboru projektów będzie koncentrował się przede wszystkim na zapewnieniu wyboru inicjatyw realizujących cele Programu, a także na zagwarantowaniu efektywności procesu selekcji i sprawności proceduralnej, przy zachowaniu zasad przejrzystości i bezstronności dokonywanej oceny.

Narzędzia realizacji: tryb pozakonkursowy – projekty w zakresie zakupu taboru kolejowego, projekty uzgodnione z PKP PLK i w kontrakcie terytorialnym.

Tryb pozakonkursowy będzie stosowany, gdy:

– występuje prawny obowiązek realizacji określonych zadań przez dany podmiot lub grupę podmiotów, wynikający z przepisów prawa lub dokumentów strategicznych, w szczególności gdy istnieje monopol kompetencyjny;

– uprzednio bezpośrednio zidentyfikowano konkretne projekty – w sposób zapewniający transparentność ich identyfikacji – w programie operacyjnym (lista dużych projektów zgodnie z art. 100 rozporządzenia ramowego, projekty wynegocjowane w kontrakcie terytorialnym, zawarte w strategii rozwoju lub dokumentach przygotowanych na potrzeby warunkowości ex ante, projekty zidentyfikowane w strategii ZIT oraz pozytywnie zaopiniowane przez właściwe IZ, na podstawie kryteriów wskazanych przez IZ).

Identyfikacja i analiza projektów w trybie pozakonkursowym pozwala na:

– przedstawienie list projektów zgodnie z wymogami warunkowości ex ante;

– optymalne ukierunkowanie założeń projektów planowanych przez różne podmioty na realizację celów i wskaźników programu;

– zidentyfikowanie projektów o znaczącej wartości dodanej, których wybór byłby nieefektywny w trybie konkursowym;

– ocenę zintegrowanego charakteru planowanych przedsięwzięć;

– uruchomienie monitoringu i wsparcia w procesie przygotowania do realizacji.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
CO.12	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych (CI)	km	EFRR	słabiej rozwinięty	88	SL2014	raz w roku
P.26	Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru kolejowego	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	25	SL2014	raz w roku

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 7c: Rozwój i usprawnianie przyjaznych środowisku (w tym o obniżonej emisji hałasu) i niskoemisyjnych systemów transportu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych oraz infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 3: Poprawiona dostępność transportem wodnym

Ze względu na położenie geograficzne oraz szereg istotnych z punktu widzenia systemu transportowego portów morskich władze samorządowe Pomorza Zachodniego przykładają dużą wagę do rozwoju sektora transportu wodnego. Na skutek realizacji działań w ramach priorytetu inwestycyjnego 7c wsparty zostanie rozwój niskoemisyjnego transportu wodnego poprzez poprawę dostępności do leżących w ciągu, znajdującej się w sieci TEN-T, Odrzańskiej Drogi Wodnej portów morskich, rzecznych i przystani. Poprawiona zostanie także infrastruktura szlaków żeglownych, co zwiększy bezpieczeństwo i atrakcyjność tego sektora transportu.

Oczekiwane rezultaty podejmowanych inwestycji przyczynią się do wzrostu atrakcyjności transportu wodnego i multimodalnego w stosunku do transportu drogowego. Inwestycje w ogólnodostępną infrastrukturę dróg wodnych, jak: tory podejściowe, falochrony, nabrzeża, oznakowanie, zwiększą funkcjonalność portów i przystani. Działania te będą komplementarne do zaplanowanego z poziomu krajowego projektu pogłębienia toru wodnego Szczecin–Świnoujście.

Prace w ciągu drogi wodnej, w tym inwestycje mające na celu poprawę bezpieczeństwa żeglugi oraz poprawę oznakowania nawigacyjnego, przyczynią się do zwiększonej dostępności regionu transportem wodnym, szczególnie w obszarze Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego. Prognozowany wzrost ruchu wymaga wdrożenia skutecznych technik zarządzania i monitorowania ruchu na tych drogach.

Podejmowane działania będą komplementarne do działań planowanych w ramach PO RYBY.

Współfinansowane będą tylko projekty niemające negatywnego wpływu na stan lub potencjał jednolitych części wód, które znajdują się na listach nr 1 będących załącznikami do Masterplanów dla dorzeczy Odry i Wisły.

Współfinansowanie projektów, które mają znaczący wpływ na stan lub potencjał jednolitych części wód i które mogą być zrealizowane tylko po spełnieniu warunków określonych w artykule 4.7 ramowej dyrektywy wodnej, znajdujących się na listach nr 2 będących załącznikami do Masterplanów dla dorzeczy Odry i Wisły, nie będzie dozwolone do czasu przedstawienia wystarczających dowodów na spełnienie warunków określonych w artykule 4.7 ramowej dyrektywy wodnej w drugim cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach. Wypełnienie warunku będzie uzależnione od potwierdzenia

zgodności z ramową dyrektywą wodną drugiego cyklu Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach przez Komisję Europejską.

Tabela 3. Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
R.22	WMDT – transport wodny	miara syntetyczna	słabiej rozwinięty	60,31	2013	78,46	MIR	od 2013 r. co 2-3 lata

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

1. Budowa, rozbudowa lub modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury szlaków żeglownych, utrzymanie dróg wodnych prowadzących do portów, monitoring dróg wodnych, w tym związany z systemami zarządzania ruchem

Transport wodny województwa wymaga wsparcia w celu przywrócenia jego roli w systemie transportowym, a co za tym idzie – zwiększenia dostępności regionu dla transportu wodnego.

Grupy docelowe: mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

Typy beneficjentów: jednostki samorządu terytorialnego i ich związki i stowarzyszenia, urzędy morskie, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, Urząd Żeglugi Śródlądowej, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym kryterium wyboru operacji będzie komplementarność względem istniejącej infrastruktury transportowej:

– łączenie transportu wodnego z innymi rodzajami transportu (samochodowy, lotniczy, kolejowy);

– wpisywanie się projektu w kompleksowe rozwiązanie obszarowe;

– przyczynianie się do przenoszenia transportu osób i towarów z dróg na drogi wodne.

Wybór projektów o najkorzystniejszym stosunku kosztów do korzyści społecznych.

Kryteria wyboru projektów opracowane zostaną z uwzględnieniem aspektów umożliwiających weryfikację tych przedsięwzięć w zakresie zgodności z zasadami horyzontalnymi opisanymi w sekcji 11. System wyboru projektów będzie koncentrował się przede wszystkim na zapewnieniu wyboru inicjatyw realizujących cele Programu, a także na zagwarantowaniu efektywności procesu selekcji i sprawności proceduralnej, przy zachowaniu zasad przejrzystości i bezstronności dokonywanej oceny.

W ramach priorytetu stosowane będzie kryterium premiujące wybór projektów przyczyniających się wprost do osiągnięcia celów Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB) oraz do realizacji co najmniej jednego działania określonego w Planie działania stanowiącym załącznik do SUE RMB.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy, tryb pozakonkursowy projekty wynikające ze spełnienia wrunkowosci ex ante.

Tryb pozakonkursowy będzie stosowany, gdy:

– występuje prawny obowiązek realizacji określonych zadań przez dany podmiot lub grupę podmiotów, wynikający z przepisów prawa lub dokumentów strategicznych, w szczególności gdy istnieje monopol kompetencyjny;

– uprzednio bezpośrednio zidentyfikowano konkretne projekty – w sposób zapewniający transparentność ich identyfikacji - w programie operacyjnym (lista dużych projektów zgodnie z art. 100 rozporządzenia ramowego, projekty wynegocjowane w kontrakcie terytorialnym, zawarte w strategii rozwoju lub dokumentach przygotowanych na potrzeby warunkowości ex ante, projekty zidentyfikowane w strategii ZIT oraz pozytywnie zaopiniowane przez właściwe IZ, na podstawie kryteriów wskazanych przez IZ).

Identyfikacja i analiza projektów w trybie pozakonkursowym pozwala na:

– przedstawienie list projektów zgodnie z wymogami warunkowości ex ante;

– optymalne ukierunkowanie założeń projektów planowanych przez różne podmioty na realizację celów i wskaźników programu;

– zidentyfikowanie projektów o znaczącej wartości dodanej, których wybór byłby nieefektywny w trybie konkursowym;

– ocenę zintegrowanego charakteru planowanych przedsięwzięć;

– uruchomienie monitoringu i wsparcia w procesie przygotowania do realizacji.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z

programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie planuje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
CO.16	Całkowita długość ulepszonych lub utworzonych śródlądowych dróg wodnych (CI)	km	EFRR	słabiej rozwinięty	10	SL2014	raz w roku

2.A.8. Ramy wykonania

Tabela 6. Ramy wykonania osi priorytetowej, w podziale na fundusze i kategorie regionów

KEW Wskaźnik produktu Wskaźnik postępu finansowego Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
CO.14 Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (CI)	km	EFRR	słabiej rozwinięty	50	190	SL2014	Wskaźnik przypisany do 134 mln € alokacji na PI 7b, co stanowi 48% alokacji na oś priorytetową	7,00%
P.26 Liczba zakupionych lub zmodernizowanych jednostek taboru kolejowego	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	20	25	SL2014	Wskaźnik przypisany do 75 mln € alokacji na PI 7d, co stanowi 27% lokacji na oś priorytetową	
F.01 Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowanych	EUR	EFRR	słabiej rozwinięty	57 864 090	332 535 638	SL2014		

2.A.9. Kategorie interwencji

Kategoria regionu i fundusz: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego											
Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10 Wymiar 4 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11 Wymiar 6 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		Tabela 12 Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
026 Inne koleje	35 000 000,00	01 Dotacja bezzwrotna	282 655 292	01 Duże obszary miejskie (o ludności > 50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	21 000 000	01 Zintegrowane inwestycje terytorialne – miejskie	12 000 000	00 Nie dotyczy		07 Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych	282 655 292
027 Tabor kolejowy	75 000 000,00					05 Inne zintegrowane podejścia do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich/wiejskich	0				
030 Drugorzędne połączenia drogowe z siecią drogową i węzłami TEN-T (nowo budowane)	11 000 000,00			02 Małe obszary miejskie (o ludności > 5000 i średniej gęstości zaludnienia)	34 337 500						
031 Pozostałe drogi krajowe i regionalne (nowo budowane)	11 500 000,00			03 Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	227 317 792	07 Nie dotyczy	270 655 292				
032 Lokalne drogi dojazdowe (nowo budowane)	21 134 753,00										

KATEGORIE INTERWENCJI

Kategoria regionu i fundusz: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego											
Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10 Wymiar 4 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11 Wymiar 6 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		Tabela 12 Wymiar 8 Cel tematyczny (EFRR/FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
034 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	119 020 539										
040 Inne porty morskie	-										
042 Śródlądowe drogi wodne i porty (regionalne i lokalne)	10 000 000										

2.A.10. Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów

Nie dotyczy.

VI. RYNEK PRACY

2.A.1. Oś priorytetowa

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8v: Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 1: Wzrost liczby przedsiębiorstw z sektora mikro, małych i średnich, które zrealizowały cel rozwojowy

Współczesna konkurencyjna gospodarka wymusza na dostawcach produktów i usług stałe utrzymanie ich na wysokim, satysfakcjonującym nabywców poziomie. W województwie zachodniopomorskim szczególnie rozwinięty jest sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, którego specyfika powoduje wrażliwość na zmiany i niekorzystne trendy w gospodarce, co w konsekwencji ma bezpośredni wpływ na sytuację przedsiębiorców oraz ich pracowników. W związku z tym szczególnie istotne jest nie tylko stałe podnoszenie kwalifikacji przedsiębiorców i ich pracowników, ale również rozwijanie umiejętności efektywnego zarządzania zmianą w przedsiębiorstwach.

W wyniku realizowania usług rozwojowych, m.in. poprzez nabywanie i podnoszenie przez pracowników kwalifikacji, wzrośnie poziom konkurencyjności i kondycji zachodniopomorskich przedsiębiorstw.

Cel szczegółowy 2: Wzrost zdolności przystosowania się przedsiębiorstw do zmian oraz zniwelowanie ryzyka bezrobocia pracowników przedsiębiorstw przechodzących procesy adaptacyjne

W przypadku przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacji istotne jest takie wspieranie pracowników podlegających procesowi outplacementu, które prowadzić będzie do zmiany bądź uzupełnienia kwalifikacji oraz ponownego odnalezienia się na rynku pracy.

Przedsięwzięcia te przyczynią się w głównej mierze do zwiększenia adaptacyjności przedsiębiorstw do zmian, w szczególności w zakresie restrukturyzacji, oraz do zmniejszenia liczby pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy.

Tabela 4. Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe, oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
Cel szczegółowy 1: Wzrost liczby przedsiębiorstw z sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały cel rozwojowy														
R.23	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie	słabiej rozwinięty	szt.	nie dotyczy	0	0	Wartość bazowa wynosi 0, gdyż nie realizowano podobnych projektów/ interwencji niezależnie od źródła ich finansowania	%	nie dotyczy	0	0	60	SL2014	bieżący monitoring
Cel szczegółowy 2: Wzrost zdolności przystosowania się przedsiębiorstw do zmian oraz zniwelowanie ryzyka bezrobocia pracowników przedsiębiorstw przechodzących procesy adaptacyjne														
R.24	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	słabiej rozwinięty	osoby	nie dotyczy	0	0	71	%	2012	0	0	71	SL2014	bieżący monitoring
Cel szczegółowy 1: Wzrost liczby przedsiębiorstw z sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały cel rozwojowy Cel szczegółowy 2: Wzrost zdolności przystosowania się przedsiębiorstw do zmian oraz zniwelowanie ryzyka bezrobocia pracowników przedsiębiorstw przechodzących procesy adaptacyjne														

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
R.25	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	słabiej rozwinięty	osoby	nie dotyczy	0	0	80	%	2013	0	0	80	SL2014	bieżący monitoring
CR.30	Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu (C)	słabiej rozwinięty	osoby	Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (C)	0	0	30	%	2012	0	0	30	badanie ewaluacyjne	zgodnie z wytycznymi dot. monitorowania postępu rzeczowego w perspektywie finansowej 2014-2020

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

1. Usługi rozwojowe skierowane do przedsiębiorców i pracowników przedsiębiorstw na podstawie systemu popytowego

W pierwszym typie projektów przewidziano wspieranie rozwoju kwalifikacji przedsiębiorców i pracowników na podstawie systemu popytowego.

W ramach usług rozwojowych przyznawana będzie pomoc przedsięwzięciom z zakresu usług szkoleniowych, doradczych, diagnostycznych, wdrożeniowych, m.in. z dziedziny zarządzania strategicznego i nowoczesnych metod zarządzania przedsiębiorstwem, które mają na celu wspieranie szeroko rozumianego rozwoju działalności podmiotów gospodarczych w regionie.

Dystrybucja środków oparta będzie o system popytowy, zgodnie z potrzebami przedsiębiorców i pracowników przedsiębiorstw. Pracodawcy samodzielnie określą, jakie usługi rozwojowe są potrzebne ich przedsiębiorstwom i pracownikom. Możliwe też będzie poprzedzenie usługi rozwojowej wsparciem doradczym w celu ustalenia kluczowych kierunków realizacji wsparcia na rzecz przedsiębiorstwa i jego pracowników. Powyższy zakres działań ma na celu wsparcie przedsiębiorstw i ich pracowników w zakresie zmiany lub poszerzenia kwalifikacji z wykorzystaniem systemu usług rozwojowych, a tym samym realizację pierwszego celu szczegółowego dla priorytetu 8v.

Grupy docelowe: przedsiębiorcy i pracownicy przedsiębiorstw z sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw

Wsparcie rozwojowe dla przedsiębiorstw nie jest udzielane dużym przedsiębiorstwom.

Typy beneficjentów: wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów)

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

2. Wsparcie adresowane do przedsiębiorstw odczuwających negatywne skutki zmian gospodarczych oraz ich pracowników, mające na celu dostosowanie do tych zmian

3. Wsparcie dla osób zwolnionych, przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, realizowane w formie tworzenia i wdrażania programów typu outplacement

W celu poprawy zdolności przedsiębiorstw oraz pracowników do adaptacji do zmian wynikających z dynamicznych uwarunkowań gospodarczych przewidziano pomoc w ramach typu 2 i 3.

W typie 2 możliwe będzie uzyskanie wsparcia przez przedsiębiorstwa, które odczuwają negatywne skutki zmian gospodarczych i dla których niezbędne byłoby zastosowanie różnych działań na rzecz zapobiegania lub rozwiązywania sytuacji kryzysowych (szybkie reagowanie). W ramach projektu możliwe byłoby m.in. zapewnianie przedsiębiorcy, który znalazł się w trudnej bądź kryzysowej sytuacji, wsparcia doradczego w zakresie opracowania i/lub wdrożenie planu restrukturyzacji przedsiębiorstwa, planu zwolnień monitorowanych lub programu typu outplacement, przeprowadzenia procesu zmiany profilu działalności przedsiębiorstwa.

W typie 3 możliwe będzie zapewnienie wsparcia dla osób tracących zatrudnienie z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w przypadku których pracodawca nie ma ustawowego obowiązku przygotowania planu zwolnień monitorowanych i nie prowadził bądź nie będzie prowadził żadnych działań wspierających w związku z dokonanym lub planowanym zwolnieniem z pracy, jak również w przypadku, w którym pracodawcy ten obowiązek mają.

Powyższy zakres działań ma na celu wsparcie przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne i modernizacyjne w zakresie zmiany oraz ich pracowników i przyczyni się do poprawy zdolności przystosowania ich do zmian, a tym samym realizacji drugiego celu szczegółowego dla priorytetu 8v.

Grupy docelowe:

- Przedsiębiorstwa i przedsiębiorcy z sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw przechodzący procesy restrukturyzacyjne i modernizacyjne, i inne, ukierunkowane na dostosowanie się do zmian gospodarczych (typ 2)
- Pracownicy przedsiębiorstw z sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw przewidziani do zwolnienia lub zagrożeni zwolnieniem z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz zwolnieni z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu (typ 3)
- Pracownicy dużych przedsiębiorstw przewidziani do zwolnienia lub zagrożeni zwolnieniem z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz zwolnieni z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu (typ 3)

Typy beneficjentów: wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów)

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Wybór projektów do realizacji będzie opierał się na kryteriach zaakceptowanych przez Komitet Monitorujący. Stosowane kryteria zapewnią wybór projektów, które w największym stopniu przyczynią się do osiągnięcia zakładanych celów szczegółowych i rezultatów priorytetu inwestycyjnego. Główne kryteria wyboru będą odnosić się do następujących kwestii:

- polityki horyzontalne;
- zdolność instytucjonalna;
- zwiększenie racjonalnego wykorzystania zasobów;
- wpływ na realizację strategii inteligentnych specjalizacji regionu;
- wzrost konkurencyjności zachodniopomorskiej regionalnej gospodarki.

Wsparcie skoncentruje się na branżach o najwyższym potencjale generowania nowych miejsc pracy (tzw. firmach szybkiego wzrostu). Branże te będą wybrane na podstawie regionalnych badań i analiz oraz wskazanych inteligentnych specjalizacji, z uwzględnieniem jednolitej metodologii określania branż, z wykorzystaniem danych dostępnych w ramach statystyki publicznej. Premiowane będą również projekty kierowane do osób w wieku 50 lat i więcej oraz pracowników o niskich kwalifikacjach.

IZ RPO WZ przeprowadzi analizę, której celem będzie określenie zapotrzebowania na wsparcie w zakresie tworzenia białych i zielonych miejsc pracy. Wyniki tej analizy zostaną wzięte pod uwagę podczas formułowania kryteriów wyboru projektów.

IZ zapewni, że wszelkie wsparcie publiczne w ramach niniejszego programu będzie zgodne z zasadami proceduralnymi i materialnymi odnoszącymi się do pomocy państwowej obowiązującymi na dzień udzielenia wsparcia publicznego.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy, tryb pozakonkursowy

W przypadku pierwszego typu projektów planowane jest zastosowanie trybu spójnego z opracowanym na późniejszym etapie systemem dystrybucji środków na podstawie podejścia popytowego. To przyjęty w regionie mechanizm zdeterminuje wybór odpowiedniej ścieżki wyłaniania projektów. Będzie to opcjonalnie jeden projekt pozakonkursowy realizowany przez Instytucję Pośredniczącą bądź w trybie konkursowym wybrany zostanie operator środków.

Możliwość zastosowania trybu pozakonkursowego będzie ograniczona, gdyż będzie występować tylko w uzasadnionych przypadkach, które czynią tryb konkursowy nieefektywnym (w tym kosztowo) lub niemożliwym do zastosowania. Są to:

- występowanie prawnego obowiązku realizacji określonych zadań przez dany podmiot lub grupę podmiotów, wynikającego z przepisów prawa lub dokumentów strategicznych, w szczególności w przypadku istnienia monopolu kompetencyjnego;
- uprzednie bezpośrednie zidentyfikowanie konkretnych projektów – w sposób zapewniający transparentność ich identyfikacji – w programie operacyjnym (lista

dużych projektów zgodnie z art. 100 rozporządzenia ramowego, projekty wynegocjowane w kontrakcie terytorialnym, zawarte w strategii rozwoju lub dokumentach przygotowanych na potrzeby warunkowości ex ante, projekty zidentyfikowane w strategii ZIT oraz pozytywnie zaopiniowane przez właściwe IZ, na podstawie kryteriów wskazanych przez IZ).

Identyfikacja i analiza projektów w trybie pozakonkursowym pozwala na:

- przedstawienie list projektów zgodnie z wymogami warunkowości ex ante;
- optymalne ukierunkowanie założeń projektów planowanych przez różne podmioty na realizację celów i wskaźników programu;
- zidentyfikowanie projektów o znaczącej wartości dodanej, których wybór byłby nieefektywny w trybie konkursowym;
- ocenę zintegrowanego charakteru planowanych przedsięwzięć;
- uruchomienie monitoringu i wsparcia w procesie przygotowania do realizacji.

Jednak ze względu na specyfikę działań Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach RPO projekty pozakonkursowe są ograniczone do przedsięwzięć o charakterze wdrożeniowym polegających na świadczeniu usług m.in. rynku pracy, integracji społecznej, edukacji na rzecz ostatecznych odbiorców wsparcia. Beneficjentem pozakonkursowym tych działań jest wskazany prawnie podmiot publiczny odpowiedzialny za koordynację danej polityki na poziomie krajowym, regionalnym lub lokalnym, np. instytucja rynku pracy dysponująca środkami Funduszu Pracy, instytucja systemu pomocy społecznej czy władze gminy ustawowo odpowiedzialne za organizację opieki nad dziećmi do lat 3 i edukację przedszkolną.

Zakres i zasady realizacji tego typu projektów pozakonkursowych zostaną ograniczone do przedsięwzięć wskazanych w wiążących wytycznych horyzontalnych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

Natomiast w przypadku 2. i 3. typu projektów będzie zastosowany tryb konkursowy, ze względu na jego konkurencyjny charakter.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie planuje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
CO.5	Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (C)	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	17 061	SL 2014	bieżący monitoring
P.27	Liczba osób pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek) w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	4265	SL 2014	bieżący monitoring
P.28	Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	5118	SL 2014	bieżący monitoring
P.29	Liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie	szt.	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	5687	SL 2014	bieżący monitoring
P.30	Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	1146	SL 2014	bieżący monitoring

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8iii: Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 3: Zwiększenie liczby nowo utworzonych przedsiębiorstw oraz utworzonych miejsc pracy w tych przedsiębiorstwach

Dotychczasowe doświadczenia wskazują na wysoką efektywność narzędzi umożliwiających dofinansowanie stanowiska pracy. Jednocześnie pokazują, że wsparcie finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej jest jedną z najskuteczniejszych form walki z bezrobociem. Z uwagi na wysoki poziom bezrobocia w województwie istnieje konieczność kontynuowania wsparcia dla osób planujących rozpoczęcie własnej działalności oraz wsparcia nowo powstałych firm. Główną formą wsparcia przewidzianą w ramach tego PI są nisko oprocentowane pożyczki. Częstymi barierami w założeniu własnej firmy są: ograniczony dostęp do kapitału finansowego, niemożność pozyskania finansowania ze źródeł komercyjnych wobec braku odpowiedniej historii kredytowej, niedysponowanie wystarczającymi zabezpieczeniami czy zbyt wysokie ryzyko planowanego przedsięwzięcia gospodarczego. Forma pożyczki ma odpowiadać na to zapotrzebowanie i przyczynić się do wzrostu przedsiębiorczości w regionie.

Efekty realizacji wpłyną na zwiększenie liczby nowo powstałych miejsc pracy oraz liczby osób, które podjęły zatrudnienie. Rezultatem będzie również wzrost przedsiębiorczości i zatrudnienia w regionie oraz podniesienie poziomu aktywności zawodowej. Efektem wsparcia towarzyszącego dla osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz w pierwszym okresie prowadzenia tej działalności będzie zwiększenie, w wymiarze ilościowym i jakościowym, przeżywalności przedsiębiorstw oraz poprawa jakości zarządzania ich rozwojem.

Tabela 4: Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe, oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
R.26	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	słabiej rozwinięty	szt.	nie dotyczy	0	0	2 523	szt.	2014	0	0	1 336	SL2014	bieżący monitoring
R.27	Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego	słabiej rozwinięty	szt.	nie dotyczy	0	0	65	%	2012	0	0	65	badanie ewaluacyjne	zgodnie z wytycznymi dot. monitorowania postępu rzeczowego w perspektywie finansowej 2014-2020

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

4. Wsparcie przedsiębiorczości, samozatrudnienia oraz tworzenia nowych miejsc pracy poprzez środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz wsparcie doradczo-szkoleniowe

Wsparcie dla osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej udzielane będzie poprzez środki finansowe (w tym preferencyjne pożyczki), finansowanie wsparcia pomostowego na utworzenie dodatkowego miejsca pracy, wsparcie doradczo-szkoleniowe.

W celu umożliwienia ponownego rozpoczęcia działalności gospodarczej osobom, które poniosły porażkę biznesową, zaplanowano udzielanie specjalnego wsparcia dla byłych przedsiębiorców. Projekty takie będą adresowane do przedsiębiorców doświadczonych upadłością/likwidacją, którzy wykazują aktywną postawę i starają się o wsparcie na zrealizowanie planów biznesowych z uwzględnieniem dotychczasowych doświadczeń, z wykluczeniem osób, które otrzymały środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej z EFS w ciągu ostatnich 3 lat przed przystąpieniem do projektu.

W ramach programu wspierane będzie tworzenie nowych przedsiębiorstw, a także zapewnianie trwałości i rozwoju nowo powstałych podmiotów. Główna forma pomocy w postaci pożyczek może być uzupełniona uzupełniona kompleksowym wsparciem dla osób zainteresowanych założeniem działalności, w tym wysokiej jakości wsparciem szkoleniowo-doradczym (np. trenera osobistego) przygotowującym do samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej i wspomagającym ostatecznego odbiorcę pomocy w początkowej fazie prowadzenia działalności gospodarczej zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami. Formy wsparcia będą indywidualnie dostosowane do zapotrzebowania poszczególnych odbiorców.

W zakresie bezzwrotnych środków na rozpoczęcie działalnosci gospodarczej wsparciem w ramach PI 8iii będą objęte osoby bezrobotne i bierne zawodowo. Podejmowane przedsięwzięcia będą adresowane również do takich grup jak osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny, tzw. ubodzy pracujący, osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych oraz pracujący w ramach umów cywilno-prawnych, emigranci i imigranci (wsparcie tych grup powinno wynikać z diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej). Pomoc ukierunkowana będzie na wsparcie tych osób w ich powrocie do zatrudnienia i poprawy sytuacji na rynku pracy.

W zakresie zwrotnych środków na rozpoczęcie działalnosci gospodarczej objęte wsparciem zostaną osoby bezrobotne, bierne zawodowe, młode do 29 roku życia (w przypadku braku uruchomionego wsparcia dla tej grupy w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój). Podejmowane przedsięwzięcia będą adresowane również do takich grup jak osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny, tzw. ubodzy pracujący, osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych oraz pracujący w ramach umów cywilno-prawnych, emigranci i imigranci (wsparcie tych grup powinno wynikać z diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej). Pomoc ukierunkowana będzie na wsparcie tych osób w ich powrocie do zatrudnienia i poprawy sytuacji na rynku pracy.

Wsparcie osób młodych do 29 roku życia w ramach instrumentów zwrotnych będzie możliwe przy zapewnieniu demarkacji ze wsparciem udzielanym osobom młodym w PO WER w formie dotacji bezzwrotnych oraz z wyłączeniem osób młodych do 29 roku życia zarejestrowanych jako bezrobotne, które uzyskują wsparcie za pośrednictwem PUP.

Grupy docelowe:

- Osoby powyżej 30 roku życia, tj.: osoby bezrobotne, bierne zawodowe (w tym znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji), osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny, tzw. ubodzy pracujący, osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych oraz pracujący w ramach umów cywilno-prawnych, emigranci i imigranci, osoby młode do 29 roku życia (w przypadku braku uruchomionego wsparcia dla tej grupy w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój – wsparcie w zakresie instrumentów zwrotnych) –
- Mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa, które powstały w wyniku otrzymanych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, w pierwszym okresie prowadzenia działalności

Typy beneficjentów: wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów)

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Wybór projektów do realizacji będzie opierał się na kryteriach zaakceptowanych przez Komitet Monitorujący. Stosowane kryteria zapewnią wybór projektów, które w największym stopniu przyczynią się do osiągnięcia zakładanych celów szczegółowych i rezultatów priorytetu inwestycyjnego. Główne kryteria wyboru będą odnosić się do następujących kwestii:

– polityki horyzontalne;

– zdolność instytucjonalna;

– wpływ na realizację strategii inteligentnych specjalizacji regionu;

– zwiększenie racjonalnego wykorzystania zasobów;

– wzrost konkurencyjności zachodniopomorskiej regionalnej gospodarki.

Premiowane będą projekty generujące dodatkowe miejsca pracy w nowo utworzonych przedsiębiorstwach.

IZ RPO WZ zapewni, że wszelkie wsparcie publiczne w ramach niniejszego programu będzie zgodne z zasadami proceduralnymi i materialnymi odnoszącymi się do pomocy państwowej obowiązującymi na dzień udzielenia wsparcia publicznego.

Ponadto na etapie wdrożeniowym zostaną wprowadzone mechanizmy zapobiegające dublowaniu wsparcia z EFS i EFRROW, np. poprzez ograniczanie możliwości udziału w projektach osobom, które korzystają z drugiego funduszu i tych samych form pomocy.

Mechanizmy te będą miały formę odpowiednich kryteriów wyboru projektów lub na etapie realizacji projektów – kontroli krzyżowych.

W ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego możliwe będzie wykorzystanie mechanizmu finansowania krzyżowego. Realizowane w ramach cross-financingu działania, dotyczące np. sfinansowania niezbędnych kosztów dostosowania infrastruktury do potrzeb wynikających ze specyfiki przedsięwzięcia, mogą być stosowane w przypadku, kiedy stanowią integralną część projektu i są związane z zapewnieniem realizacji zasady równości. Beneficjenci zostaną zobowiązani do wykazania, że koszty poniesione w ramach cross-financingu będą niezbędne dla wdrożenia operacji. Instytucja Zarządzająca będzie monitorować wykorzystanie poziomu mechanizmu cross-financingu.

Narzędzia realizacji: tryb pozakonkursowy, tryb konkursowy

Wybór trybu pozakonkursowego wynika z kompetencji potencjalnych wnioskodawców w danym obszarze, a także ze strategicznego charakteru obszaru tematycznego.

Tryb pozakonkursowy będzie stosowany, gdy:

• występuje prawny obowiązek realizacji określonych zadań przez dany podmiot lub grupę podmiotów, wynikający z przepisów prawa lub dokumentów strategicznych, w szczególności gdy istnieje monopol kompetencyjny;

• uprzednio bezpośrednio zidentyfikowano konkretne projekty – w sposób zapewniający transparentność ich identyfikacji – w programie operacyjnym (lista dużych projektów zgodnie z art. 100 rozporządzenia ramowego, projekty wynegocjowane w kontrakcie terytorialnym, zawarte w strategii rozwoju lub dokumentach przygotowanych na potrzeby warunkowości ex ante, projekty zidentyfikowane w strategii ZIT oraz pozytywnie zaopiniowane przez właściwe IZ, na podstawie kryteriów wskazanych przez IZ).

Identyfikacja i analiza projektów w trybie pozakonkursowym pozwala na:

- przedstawienie list projektów zgodnie z wymogami warunkowości ex ante;
- optymalne ukierunkowanie założeń projektów planowanych przez różne podmioty na realizację celów i wskaźników programu;
- zidentyfikowanie projektów o znaczącej wartości dodanej, których wybór byłby nieefektywny w trybie konkursowym;
- ocenę zintegrowanego charakteru planowanych przedsięwzięć;
- uruchomienie monitoringu i wsparcia w procesie przygotowania do realizacji.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o zastosowaniu w ramach przedmiotowego priorytetu następujących instrumentów: pożyczki.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

W ramach przedmiotowego priorytetu nie planuje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
P.31	Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	198	SL 2014	bieżący monitoring
P.32	Liczba osób pozostających bez pracy, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	974	SL 2014	bieżący monitoring

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8i: Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 4: Zwiększenie zatrudnienia w szczególności wśród osób bezrobotnych, i biernych zawodowo, zwłaszcza tych, którzy znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy

W województwie zachodniopomorskim stwierdzono najniższy w kraju poziom zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata, jeden z najwyższych w kraju poziomów bezrobocia według BAEL oraz bezrobocia długookresowego. Zaobserwowano wysoki wzrost udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych oraz najniższy w kraju poziom zatrudnienia. Województwo znajduje się w grupie województw o najniższym wskaźniku aktywności zawodowej. Wśród osób bezrobotnych dominują kobiety, osoby wchodzące na rynek pracy, osoby w wieku 50 lat i więcej, osoby z niepełnosprawnościami, osoby długotrwale bezrobotne oraz osoby nisko wykwalifikowane. Specyfika województwa zachodniopomorskiego, stosunkowo duże odległości pomiędzy głównymi ośrodkami miejskimi zmuszają do większej intensywności działań wspomagających mobilność zawodową pracowników.

Należy podkreślić, że niski wskaźnik zatrudnienia oraz niedostateczna mobilność zawodowa są głównymi barierami w rozwoju województwa. Biorąc pod uwagę fakt, że duża część regionu należy do strefy przygranicznej, na podstawie przeprowadzonych analiz społeczno-gospodarczych określona będzie potrzeba wsparcia w ramach ukierunkowanych schematów mobilności zawodowej EURES. Mankamentem rynku pracy jest też słaba jego elastyczność i niedostosowanie struktury podaży do popytu na pracę.

Jednym z podstawowych problemów w obszarze zatrudnienia w Polsce jest niski poziom aktywności zawodowej i wciąż niewielki udział w rynku pracy osób w wieku 55+ na tle UE oraz OECD.

Wsparcie będzie służyło niwelowaniu barier utrudniających podjęcie zatrudnienia. W wyniku realizacji programu osoby bezrobotne, poszukujące pracy i nieaktywne zawodowo poprawią swoją sytuację na rynku pracy poprzez otrzymanie kompleksowego wsparcia aktywizacyjnego oraz nabycie kwalifikacji, co będzie prowadziło do podejmowania przez te osoby zatrudnienia. Pomoc będzie odpowiedzią na zidentyfikowane u tych osób trudności i bariery oraz będzie się charakteryzowała zindywidualizowanym i kompleksowym podejściem do ich rozwiązania. Wsparcie przyczyni się do wzrostu efektywności wykorzystania zasobów ludzkich na regionalnym rynku pracy, szczególnie wśród grup, których udział w zatrudnieniu jest niski.

Podejmowane przedsięwzięcia będą adresowane do takich grup jak osoby bezrobotne i bierne zawodowo, w szczególności znajdujący się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, a także osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny, tzw. ubodzy pracujący, osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych oraz pracujący w ramach umów cywilno-prawnych (wsparcie tych grup powinno wynikać z diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej). Pomoc ukierunkowana będzie na wsparcie tych osób w ich powrocie do zatrudnienia i poprawy sytuacji na rynku pracy.

Głównym efektem będzie wzrost poziomu zatrudnienia w regionie, co przyczyni się do wzrostu konkurencyjności zachodniopomorskiej regionalnej gospodarki.

Tabela 4. Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe, oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa[3] (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
CR.04	Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (C)	słabiej rozwinięty	osoby	Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie (C)	0	0	40	%	2013	0	0	45	SL2014	bieżący monitoring
			osoby	Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (C)	0	0	37	%	2013	0	0	40	SL2014	bieżący monitoring
			osoby	Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie (C)	0	0	10	%	2013	0	0	15	SL2014	bieżący monitoring
			osoby	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (C)	0	0	16	%	2013	0	0	20	SL2014	bieżący monitoring
CR.03	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (C)	słabiej rozwinięty	osoby	Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie (C)	0	0	31	%	2013	0	0	31	SL2014	bieżący monitoring

[3] Wykaz ten obejmuje wspólne wskaźniki rezultatu, dla których ustalono wartość docelową, oraz wszystkie specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu. Wartości docelowe dla wspólnych wskaźników rezultatu muszą być wyrażone ilościowo, natomiast dla specyficznych dla programu wskaźników rezultatu mogą być wyrażone jakościowo lub ilościowo. Wartość docelową można przedstawić łącznie (mężczyźni + kobiety) lub w podziale na płeć, przy czym wartości bazowe mogą zostać odpowiednio dostosowane. „M" = mężczyźni, „K" = kobiety, „O" = ogółem.

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa[3] (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
			osoby	Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (C)	0	0	31	%	2013	0	0	31	SL2014	bieżący monitoring
			osoby	Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie (C)	0	0	31	%	2013	0	0	31	SL2014	bieżący monitoring
			osoby	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (C)	0	0	31	%	2013	0	0	31	SL2014	bieżący monitoring
R.26	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej	słabiej rozwinięty	szt.	nie dotyczy	0	0	9987	szt.	2014	0	0	3 261	SL2014	bieżący monitoring
CR.06	Liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (C)	słabiej rozwinięty	osoby	Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie (C)	0	0	40	%	2013	0	0	45	badanie ewaluacyjne	zgodnie z wytycznymi dot. monitorowania postępu rzeczowego w perspektywie finansowej 2014-2020
			osoby	Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (C)	0	0	37	%	2013	0	0	40	badanie ewaluacyjne	zgodnie z wytycznymi dot. monitorowania postępu

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa[3] (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
														rzeczowego w perspektywie finansowej 2014-2020
			osoby	Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie (C)	0	0	10	%	2013	0	0	15	badanie ewaluacyjne	zgodnie z wytycznymi dot. monitorowania postępu rzeczowego w perspektywie finansowej 2014-2020
			osoby	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (C)	0	0	16	%	2013	0	0	20	badanie ewaluacyjne	zgodnie z wytycznymi dot. monitorowania postępu rzeczowego w perspektywie finansowej 2014-2020
R.27	Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego	słabiej rozwinięty	szt.	nie dotyczy	0	0	62	%	2013	0	0	62	badanie ewaluacyjne	zgodnie z wytycznymi dot. monitorowania postępu rzeczowego w perspektywie finansowej 2014-2020

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

5. Kompleksowe wsparcie głównie dla osób bezrobotnych, biernych zawodowo, zwłaszcza znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, obejmujące pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy oraz działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

Planowane wsparcie obejmie na regionalnym rynku pracy określenie potrzeb osób bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo i innych grup, które wymagają wsparcia w zakresie poprawy sytuacji na rynku pracy, w tym w szczególności osób starszych w wieku 50 lat i więcej, kobiet, osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale bezrobotnych oraz nisko wykwalifikowanych, oraz diagnozę możliwości ich rozwoju zawodowego.

Wsparcie kierowane będzie również do takich grup jak osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny, tzw. ubodzy pracujący, osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych oraz pracujący w ramach umów cywilno-prawnych (wsparcie tych grup powinno wynikać z diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej). Pomoc ukierunkowana będzie na wsparcie tych osób w ich powrocie do zatrudnienia i poprawy sytuacji na rynku pracy.

Pomoc dla poszczególnych grup będzie odpowiadała na stwierdzone u tych osób trudności i bariery oraz będzie się charakteryzowała zindywidualizowanym i kompleksowym podejściem do ich rozwiązania. Wsparcie przeprowadzone zostanie z zastosowaniem odpowiednich instrumentów i form (np. praktyki, staże, zatrudnienie subsydiowane, szkolenia, bezzwrotne dotacje udzielane przez urzędy pracy).

Wsparcie na rozpoczęcie działalności gospodarczej udzielane będzie w szczególności osobom znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy (w tym m.in. osoby z niepełnosprawnościami, długotrwale bezrobotne, osoby w wieku 50 lat i więcej, nisko wykwalifikowane oraz kobiety).

Grupy docelowe:

Osoby w wieku 30 lat i więcej, które wymagają wsparcia w zakresie poprawy sytuacji na rynku pracy, w tym preferowane będą osoby znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (tj. osoby w wieku 50 lat i więcej, kobiety, osoby z niepełnosprawnościami, osoby długotrwale bezrobotne oraz osoby o niskich kwalifikacjach).

Podejmowane przedsięwzięcia będą adresowane również do takich grup jak osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny, tzw. ubodzy pracujący, osoby zatrudnione na

umowach krótkoterminowych oraz pracujący w ramach umów cywilno-prawnych (wsparcie tych grup powinno wynikać z diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej). Pomoc ukierunkowana będzie na wsparcie tych osób w ich powrocie do zatrudnienia i poprawy sytuacji na rynku pracy.

Typy beneficjentów: wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

6. Realizacja ukierunkowanych schematów mobilności EURES zdiagnozowanych na podstawie analiz społeczno-gospodarczych regionu (typ operacji o charakterze warunkowym)

Realizacja ukierunkowanych schematów mobilności EURES będzie miała charakter warunkowy, uzależniony od zdiagnozowania branż, zawodów lub kompetencji, w których sytuacja na rynku pracy będzie wymagała ich realizacji.

Grupy docelowe:

1. Osoby powyżej 29. roku życia, znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (tj. osoby w wieku 50 lat i więcej, kobiety, osoby z niepełnosprawnościami, osoby długotrwale bezrobotne oraz nisko wykwalifikowane), w tym:
   a) osoby bezrobotne, w tym bezrobotne, dla których, zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku, określono pierwszy lub drugi profil pomocy;
   b) osoby nieaktywne zawodowo;
   c) osoby poszukujące pracy.
2. Pracodawcy w zakresie usług EURES.

Typy beneficjentów: wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Wybór projektów do realizacji będzie opierał się na kryteriach zaakceptowanych przez Komitet Monitorujący. Stosowane kryteria zapewnią wybór przedsięwzięć, które w największym stopniu przyczynią się do osiągnięcia zakładanych celów szczegółowych i rezultatów priorytetu inwestycyjnego. Główne kryteria wyboru będą odnosić się do następujących kwestii:

– polityki horyzontalne;
– zdolność instytucjonalna;
– wpływ na realizację strategii inteligentnych specjalizacji regionu;
– zwiększenie racjonalnego wykorzystania zasobów;
– wzrost konkurencyjności zachodniopomorskiej regionalnej gospodarki.

Premiowane będą projekty zapewniające większą efektywność zatrudnieniową wśród osób objętych wsparciem po opuszczeniu programu niż minimalnie wymagana. Określą ją odpowiednie wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, w których zostanie opisana jednolita metodologia pomiaru efektywności zatrudnieniowej, a także sposób wskazania jej wartości minimalnych.

IZ RPO WZ przeprowadzi analizę, której celem będzie określenie zapotrzebowania na wsparcie w zakresie tworzenia białych i zielonych miejsc pracy. Wyniki tej analizy zostaną wzięte pod uwagę podczas formułowania kryteriów wyboru projektów.

Ponadto na etapie wdrożeniowym zostaną wprowadzone mechanizmy zapobiegające dublowaniu wsparcia z EFS i EFRROW, np. poprzez ograniczanie możliwości udziału w projektach osobom, które korzystają z drugiego funduszu i tych samych form pomocy. Mechanizmy te będą miały formę odpowiednich kryteriów wyboru projektów lub na etapie realizacji projektów – kontroli krzyżowych.

IZ RPO WZ zapewni, że wszelkie wsparcie publiczne w ramach niniejszego programu będzie zgodne z zasadami proceduralnymi i materialnymi odnoszącymi się do pomocy państwowej obowiązującymi na dzień udzielenia wsparcia publicznego.

W ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego możliwe będzie wykorzystanie mechanizmu finansowania krzyżowego. Realizowane w ramach cross-financingu działania, dotyczące np. sfinansowania niezbędnych kosztów dostosowania infrastruktury do potrzeb wynikających ze specyfiki przedsięwzięcia, mogą być stosowane w przypadku, kiedy stanowią integralną część projektu i związane są z zapewnieniem realizacji zasady równości. Beneficjenci zostaną zobowiązani do wykazania, że koszty poniesione w ramach cross-financingu będą niezbędne dla wdrożenia operacji. Instytucja Zarządzająca będzie monitorować wykorzystanie poziomu mechanizmu cross-financingu.

Projekty w ramach priorytetu inwestycyjnego 8i będą realizowane w oparciu o kryteria minimalnej efektywności zatrudnieniowej mierzone według metodologii nieuwzględniającej umów cywilno-prawnych.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy, tryb pozakonkursowy

Większość alokacji w ramach PI 8i zostanie rozdysponowana w trybie pozakonkursowym, poprzez powiatowe urzędy pracy, z uwagi na strategiczny charakter wsparcia. Taki wybór został poprzedzony obiektywną analizą. Tryb ten zapewni lepsze dostosowanie interwencji do potrzeb i potencjałów określonych grup odbiorców, co przyczyni się do większej efektywności podejmowanych przedsięwzięć.

Projekty powiatowych urzędów pracy uzasadnione są możliwością kompleksowego wsparcia osób poszukujących pracy i bezrobotnych, specjalistyczną wiedzą na temat sytuacji na rynku pracy oraz na temat potrzeb beneficjentów wsparcia – odpowiednich dla każdego powiatu w województwie zachodniopomorskim. Wieloletnia praktyka projektów PO KL w tym zakresie pokazała, że formy wsparcia kierowane z powiatowych urzędów pracy cechują się bardzo dużą skutecznością oraz przyczyniają się do wysokiego osiągania wyznaczonych wskaźników.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

W ramach przedmiotowego priorytetu nie planuje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
CO.01	Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie (C)	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	9469	10 258	19 727	SL 2014	bieżący monitoring
CO.02	Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie (C)	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	10 850	SL 2014	bieżący monitoring
CO.03	Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie (C)	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	1720	2580	4300	SL 2014	bieżący monitoring
C0.16	Liczba osób z niepełnosprawnościa mi objętych wsparciem w programie (C)	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	1406	SL 2014	bieżący monitoring
P.33	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	7874	SL 2014	bieżący monitoring
P.34	Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	12 373	SL 2014	bieżący monitoring
P.35	Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	2938	SL 2014	bieżący monitoring

	działalności gospodarczej w programie								

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8iv: Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 5: Wzrost zatrudnienia oraz powrót na rynek pracy osób, którym utrudnia to sytuacja rodzinna wynikająca z opieki nad dziećmi do lat 3

Konieczność sprawowania opieki nad dziećmi do 3. roku życia stanowi barierę w udziale w rynku pracy. Należy zapewnić spójny system wsparcia dla osób chcących powrócić na rynek pracy po przerwie związanej z wychowaniem dziecka. Niska dostępność usług opieki nad dziećmi, w połączeniu ze specyficzną dla województwa siatką osiedleńczą, determinuje konieczność dostosowania form opieki do potrzeb demograficznych.

Efektem wsparcia będzie powrót na rynek pracy osób sprawujących opiekę nad dziećmi do 3. roku życia dzięki działaniom obejmującym m.in.: utworzenie nowych miejsc w żłobkach, klubach dziecięcych, w ramach instytucji dziennego opiekuna, sfinansowanie kosztu opieki niani , jak również dzięki trwałemu upowszechnieniu przedmiotowych form opieki nad dzieckiem, co ma szczególne znaczenie w przypadku form nieinstytucjonalnych.

Tabela 4. Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe, oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
R.71	Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowaniem dziecka lub utrzymały zatrudnienie, po opuszczeniu programu	słabiej rozwinięty	osoby	nie dotyczy	0	0	80	%	2014	0	0	80	SL2014	bieżący monitoring
R.29	Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu	słabiej rozwinięty	osoby	nie dotyczy	0	0	20	%	2014	0	0	20	SL2014	bieżący monitoring
R.30	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS	słabiej rozwinięty	szt.	nie dotyczy	0	0	70	%	2014	0	0	70	badanie ewaluacyjne	zgodnie z wytycznymi dot. monitorowania postępu rzeczowego w perspektywie finansowej 2014-2020

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

7. Programy zapewniania i zwiększania dostępu do opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, obejmujące:

a) tworzenie instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 (żłobki i kluby dziecięce);

b) wsparcie istniejących instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 w zakresie wygenerowania dodatkowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w instytucji (żłobki i kluby dziecięce);

c) tworzenie odpowiednich warunków do rozwoju opieki nad dziećmi do lat 3 w ramach instytucji dziennego opiekuna (m.in. tworzenie nowych miejsc w istniejących lub nowo tworzonych instytucjach dziennego opiekuna)

d) finansowanie pozainstytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3 (niania).

Wsparcie będzie polegać na tworzeniu warunków do godzenia ról rodzinnych i zawodowych, m.in. poprzez rozwój opieki instytucjonalnej i nieinstytucjonalnej nad dziećmi do 3. roku życia. Możliwe będzie m.in. tworzenie nowych miejsc w aktualnie funkcjonujących instytucjonalnych podmiotach opieki nad dziećmi, a także ich tworzenie w nowych placówkach wraz z finansowaniem działalności i/lub kosztów usług bieżącej opieki przez pierwszy okres funkcjonowania.

Planowane w ramach tego typu projektów działania uwzględniają także inicjatywy mające na celu tworzenie przyzakładowych żłobków/ klubów dziecięcych na obszarach charakteryzujących się dużą koncentracją zakładów pracy, takich jak np. strefy ekonomiczne czy parki naukowo-technologiczne.

Dostęp do usług opieki nad dziećmi do lat 3 powinien zostać zwiększony w wymiarze jakościowym i ilościowym. Tworzenie warunków do rozwoju nieinstytucjonalnych form opieki nad dziećmi będzie odbywało się m.in. poprzez uruchamianie programów nabywania kwalifikacji wymaganych przy tego typu pracy oraz wspomaganie przy aranżowaniu odpowiednich warunków do opieki nieinstytucjonalnej nad dziećmi do lat 3.

Możliwe będzie również finansowanie kosztów przeszkolenia i zdobycia kwalifikacji dla osób planujących zajęcie się opieką nad dziećmi do lat 3 we wszystkich wskazanych w Programie formach tj. pracownik żłobka/klubu dziecięcego, opiekun dzienny, niania, a także podnoszenia kwalifikacji osób sprawujących taką opiekę. Wsparcie takie będzie mieć charakter uzupełniający do wsparcia polegającego na tworzeniu miejsc opieki i/lub kosztów finansowania opieki w formie niani, na rzecz rodziców i opiekunów dzieci w wieku do lat 3, które zostaną objęte wsparciem w ramach projektu.

Grupy docelowe: osoby powracające na rynek pracy po przerwie związanej z wychowywaniem dziecka (m.in. po urlopach macierzyńskich/wychowawczych), osoby zajmujące się lub planujące zająć się zawodowo opieką nad dziećmi do lat 3

Typy beneficjentów: wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalności gospodarcze lub oświatowej na podstawie odrębnych przepisów)

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Wybór projektów do realizacji będzie opierał się na kryteriach zaakceptowanych przez Komitet Monitorujący. Stosowane kryteria zapewnią wybór przedsięwzięć, które w największym stopniu przyczynią się do osiągnięcia zakładanych celów szczegółowych i rezultatów priorytetu inwestycyjnego. Główne kryteria wyboru będą odnosić się do następujących kwestii:

– polityki horyzontalne;

– zdolność instytucjonalna;

– zwiększenie racjonalnego wykorzystania zasobów.

W ramach typów projektów 1a i 1b premiowane będą przedsięwzięcia zakładające współpracę z podmiotem, który po zakończeniu okresu realizacji projektu będzie finansował usługi opieki nad dziećmi, np. gminą, organizacją pozarządową czy zakładem pracy. Jest to szczególnie istotne przy nieinstytucjonalnych formach opieki nad dziećmi, których finansowanie jest zadaniem gmin oraz osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej. Ponadto w ramach typów operacji 1a i 1b warunkiem udzielenia dofinansowania będzie zapewnienie m.in. trwałości projektu.

IZ RPO WZ zapewni, że wszelkie wsparcie publiczne w ramach niniejszego programu będzie zgodne z zasadami proceduralnymi i materialnymi odnoszącymi się do pomocy państwowej obowiązującymi na dzień udzielenia wsparcia publicznego.

W ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego możliwe będzie wykorzystanie mechanizmu finansowania krzyżowego. Realizowane w ramach cross-financingu działania, dotyczące np. sfinansowania niezbędnych kosztów dostosowania infrastruktury do potrzeb wynikających ze specyfiki przedsięwzięcia, mogą być stosowane w przypadku, kiedy stanowią integralną część projektu i związane są z zapewnieniem realizacji zasady równości. Beneficjenci zostaną zobowiązani do wykazania, że koszty poniesione w ramach cross-financingu będą niezbędne dla wdrożenia operacji. Instytucja Zarządzająca będzie monitorować wykorzystanie poziomu mechanizmu cross-financingu.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy, tryb pozakonkursowy

Beneficjentem pozakonkursowym będzie Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie, który wdroży kompleksowy regionalny program wsparcia, umożliwiający powrót na rynek pracy osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 po przerwie związanej z urodzeniem dziecka. Program, polegający na dofinansowaniu opieki nad dziećmi do lat 3, zapewni

dostosowanie interwencji do potrzeb grup odbiorców na terenie całego województwa zachodniopomorskiego. Realizacja programu przez Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie bezpośrednio przyczyni się do osiągnięcia celu szczegółowego nr 5 tj. wzrostu zatrudnienia oraz powrotu na rynek pracy osób, którym utrudnia to sytuacja rodzinna wynikająca z opieki nad dziećmi do lat 3

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie planuje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
P.36	Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do 3 lat objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	2900	SL 2014	bieżący monitoring
P.37	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat	szt.	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	2900	SL 2014	bieżący monitoring

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 8vi: Aktywne i zdrowe starzenie się

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 6: Wdrożenie programów zdrowotnych dla osób w wieku aktywności zawodowej

Jedną z istotniejszych przyczyn wykluczenia z rynku pracy jest zły stan zdrowia. W związku z tak zdiagnozowanymi problemami regionu istnieje potrzeba realizacji programów zdrowotnych w zakresie chorób będących najczęstszymi przyczynami przerwania aktywności zawodowej. W województwie zachodniopomorskim obserwuje się wzrost zachorowalności na choroby układu krążenia i nowotwory. Zapewnienie właściwej opieki zdrowotnej osobom w wieku aktywności zawodowej pozwoli na wydłużenie czasu tej aktywności oraz ograniczy wyłączanie osób z rynku pracy z powodów zdrowotnych. Ponadto, obserwuje się inne problemy zdrowotne regionu, wynikające z badań w ramach Regionalnych Programów Zdrowotnych.

Najczęstszymi przyczynami niezdolności do pracy są: choroby układu krążenia, nowotwory, choroby układu kostno-stawowego i mięśniowego, zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania, urazy kości, stawów i tkanek miękkich oraz choroby układu nerwowego.

Tabela 4. Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe, oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
R.24	Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	słabiej rozwinięty	osoby	nie dotyczy	0	0	60	%	2013	0	0	60	SL2014	bieżący monitoring
R.31	Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne	słabiej rozwinięty	osoby	nie dotyczy	0	0	60	%	2012	0	0	60	SL2014	bieżący monitoring

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

8. Wdrożenie kompleksowych programów zdrowotnych zapobiegającym istotnym problemom zdrowotnym regionu oraz dotyczących chorób negatywnie wpływających na rynek pracy, ułatwiających powroty do pracy, umożliwiających wydłużenie aktywności zawodowej oraz zwiększenie zgłaszalności na badania profilaktyczne

Planowane do realizacji działania w ramach programów zdrowotnych to m.in.: profilaktyka zdrowotna związana z nowotworami jelita grubego, raka piersi, szyjki macicy. Ponadto działania będą uwzględniać programy zdrowotne w zakresie przeciwdziałania chorobom psychicznym, zapobiegania chorobom układu krążenia w następstwie cukrzycy i otyłości oraz dotyczące profilaktyki chorób układu kostno-stawowego, a także innym istotnym problemom zdrowotnym regionu. Jednocześnie w ramach wdrożenia programów rehabilitacji leczniczej możliwe będzie np. opracowanie indywidualnego planu rehabilitacji, profilaktyka zespołów bólowych i zmian zwyrodnieniowych kręgosłupa, których głównym zadaniem będzie wydłużenie aktywności zawodowej, ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku 50 lat i więcej. Wszystkie działania mają na celu wydłużenie aktywności zawodowej oraz niwelowanie ryzyka jej przerwania z powodów zdrowotnych.

Powyższe działania z zakresu zdrowia wymagają silnej koordynacji podejmowanych interwencji pomiędzy poziomem krajowym i regionalnym. Głównym narzędziem, które posłuży do tego celu, będzie Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia. Działa on pod przewodnictwem ministra właściwego ds. zdrowia, a w jego skład wchodzą przedstawiciele ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, ministra właściwego ds. cyfryzacji, ministra właściwego ds. pracy i polityki społecznej oraz samorządy regionów, a także inni partnerzy właściwi w zakresie ochrony zdrowia. Warunkiem koniecznym do prowadzenia interwencji ze środków unijnych na poziomie krajowym i regionalnym w sektorze zdrowia jest ich zgodność z uzgodnionym przez Komitet Sterujący Planem działań w sektorze zdrowia (Plan działań).

Wszystkie realizowane przedsięwzięcia muszą odbywać się z poszanowaniem praw pacjentów, zgodnie z obowiązującym prawem krajowym i UE.

Grupy docelowe: mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

Typy beneficjentów:

- Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne
- Podmioty lecznicze wykonujące działalność leczniczą

- Organizacje pozarządowe, których działalność statutowa dotyczy promocji i ochrony zdrowia
- Podmioty ekonomii społecznej, których założenia statutowe przewidują działania w zakresie lecznictwa lub promocji zdrowia

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Wybór projektów do realizacji będzie dokonywany na podstawie obiektywnej oceny wniosków opartej na kryteriach wyboru adekwatnych do oczekiwanych rezultatów, zaakceptowanych przez Komitet Monitorujący. Główne kryteria wyboru będą odnosić się do kwestii polityk horyzontalnych.

Każdorazowo decyzja o dofinansowaniu realizacji programu zdrowotnego będzie poprzedzana analizą terytorium i grup docelowych z uwzględnieniem odpowiednich dla danego programu elementów (m.in. skali zapadalności, czynników wykluczających z rynku pracy, wieku, płci oraz profilu zawodowego osób planowanych do objęcia programem zdrowotnym). Premiowane będą działania mające na celu utrzymanie aktywności zawodowej lub powrót do pracy po przerwie związanej z problemami zdrowotnymi. Przedsięwzięcia powinny obejmować wdrożenie programów zdrowotnych z zakresu rehabilitacji leczniczej ułatwiających powroty do pracy. Powinny również uwzględniać populacyjne programy profilaktyczne w kierunku wczesnego wykrywania nowotworu jelita grubego, piersi i szyjki macicy oraz programy dotyczące chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu. Ponadto będą preferowane projekty, w których realizatorem usług społecznych będą podmioty ekonomii społecznej (np. poprzez zastosowanie klauzul społecznych).

IZ RPO WZ zapewni, że wszelkie wsparcie publiczne w ramach niniejszego programu będzie zgodne z zasadami proceduralnymi i materialnymi odnoszącymi się do pomocy państwowej obowiązującymi na dzień udzielenia wsparcia publicznego.

W ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego możliwe będzie wykorzystanie mechanizmu finansowania krzyżowego. Realizowane w ramach cross-financingu działania, dotyczące np. sfinansowania niezbędnych kosztów dostosowania infrastruktury do potrzeb wynikających ze specyfiki przedsięwzięcia, mogą być stosowane w przypadku, kiedy stanowią integralną część projektu i związane są z zapewnieniem realizacji zasady równości. Beneficjenci zostaną zobowiązani do wykazania, że koszty poniesione w ramach cross-financingu będą niezbędne dla wdrożenia operacji. Instytucja Zarządzająca będzie monitorować wykorzystanie poziomu mechanizmu cross-financingu.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy

Projekty będą wybierane w trybie konkursowym, ze względu na jego konkurencyjny charakter.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z

programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie planuje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
P.38	Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	30 000	SL 2014	bieżący monitoring

2.A.7. Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa i wkład EFS w realizację celów tematycznych 1-7

W ramach przedmiotowego priorytetu nie planuje się działań w zakresie innowacji społecznej. Natomiast w zakresie działań EURES w PI 8i, związanych z bezpośrednim świadczeniem usług dla bezrobotnych, poszukujących pracy i pracodawców, przewidywana jest współpraca ponadnarodowa.

Komplementarność do działań realizowanych w ramach celów tematycznych 1-7, finansowanych ze środków EFRR, występuje w zakresie:

a) I osi priorytetowej:

Priorytety inwestycyjne 3a, 3c i 3d – poprzez realizację projektów szkoleniowych ukierunkowanych na konkretne potrzeby przedsiębiorców (EFS), którzy uzyskali dofinansowanie na rozwój przedsiębiorstwa w ramach wskazanych PI (procesy modernizacyjne – EFRR) i w przypadku potrzeby stworzenia nowych miejsc pracy pozwolą na jednoczesne dopasowanie kwalifikacji nowych pracowników bądź pracowników już zatrudnionych, co do których konieczne jest podjęcie działań adaptacyjnych do inwestycji w firmie; natomiast w przypadku inwestycji w nowoczesne maszyny i sprzęt produkcyjny w ramach PI 3c możliwe są działania przekwalifikujące pracowników, jeśli tego typu inwestycja może wiązać się z redukcją zatrudnienia.

Zapewniona zostanie komplementarność interwencji podejmowanej w osi VI z interwencją w CT 3 – w zakresie wsparcia dla istniejących podmiotów gospodarczych, młodych firm do 24 miesięcy. Wsparcie finansowe udzielane w ramach CT 3 będzie bezpośrednio ukierunkowane na rozwój potencjału i innowacyjności funkcjonujących przedsiębiorstw. Inwestycje w rozwój kapitału ludzkiego na rzecz wzrostu adaptacyjności przedsiębiorstw (tj. działania szkoleniowe i doradcze) będą realizowane w VI osi priorytetowej. Również wsparcie udzielane na ustanowienie nowego przedsiębiorstwa poprzez środki finansowe przeznaczone na rozpoczęcie działalności gospodarczej będzie udzielane ramach VI osi priorytetowej. Dodatkowo na poziomie aplikowania o wsparcie, a także w trakcie realizacji projektów beneficjenci będą zobowiązani do przestrzegania zasady nienakładania się wsparcia na te same wydatki kwalifikowane. Realizacja wsparcia EFRR i EFS w jednym programie znacznie ułatwi monitorowanie prawidłowości funkcjonowania mechanizmów zastosowanych w celu wyeliminowania nienakładania się pomocy.

Usługi dla przedsiębiorców (mogące obejmować także wsparcie szkoleniowe) oferowane w ramach I osi priorytetowej będą ściśle powiązane z inwestycjami (jako cross-financing), sferą B+R, nowoczesnymi technologiami oraz zwiększeniem skali i zakresu działalności firmy, natomiast wsparcie w ramach VI osi priorytetowej będzie elementem szerszej strategii rozwoju firmy w zakresie inwestycji w kapitał ludzki oraz podnoszenia kwalifikacji i kompetencji pracowników i kadry zarządzającej przedsiębiorstw.

b) IX osi priorytetowej:

Priorytet inwestycyjny 2c – poprzez wykorzystanie TIK jako źródła informacji o programach profilaktycznych, np. mailing do firm, bank usług profilaktycznych (EFRR) realizowanych w ramach działań na rzecz opracowania, realizacji i wdrożenia programów profilaktycznych – PI 8vi (EFS).

2.A.8. Ramy wykonania

Tabela 6. Ramy wykonania osi priorytetowej, w podziale na fundusze i kategorie regionów

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik postępu finansowego, produktu lub, jeśli właściwe, wskaźnik rezultatu)	Lp.	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
						M	K	O	M	K	O			
VI. Rynek pracy	**CO.01** Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie	1	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	4260	4617	8877	9469	10 258	19 727	SL 2014	Wykorzystany wskaźnik dotyczy projektów realizowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego 8i, na który wstępnie przeznaczono 28% alokacji osi priorytetowej VI – Rynek pracy	6,99%
	P.35 Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie	2	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	1322			2938			SL 2014	Wykorzystany wskaźnik dotyczy projektów realizowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego 8i, na który wstępnie przeznaczono 12% alokacji osi priorytetowej VI – Rynek pracy	
	CO.05 Liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	3	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	2020			17 061			SL 2014	Wykorzystany wskaźnik dotyczy projektów realizowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego 8v, na który wstępnie przeznaczono 19% alokacji osi priorytetowej VI – Rynek pracy	
	F.01 Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowanych	4	EUR	EFS	słabiej rozwinięty	28 249 412			204 705 883			SL 2014	Nie dotyczy	

2.A.9. Kategorie interwencji

Tabele 7-11. Tabele przedstawiające zastosowane w osi priorytetowej kategorie interwencji

Fundusz i kategoria regionu : Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Społeczny														
Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji			Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania			Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium			Tabela 10 Wymiar 4 Terytorialne mechanizmy wdrażania			Tabela 11 Wymiar 6 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€
Rynek pracy	102 Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych i oddalonych od rynku pracy, m.in. poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia i wspieranie mobilności pracowników	87 000 000,00	Rynek pracy	01 Dotacja bezzwrotna	151 404 600	Rynek pracy	03 Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	10 440 000	Rynek pracy	07 Nie dotyczy	165 000 000	Rynek pracy	03 Wzmacnianie konkurencyjności MŚP	
				04 Wsparcie za pośrednictwem instrumentów finansowych: pożyczki lub środki równoważne	13 595 400		02 Małe obszary miejskie (o ludności > 5000 i średniej gęstości zaludnienia)	81 780 000						
							01 Duże obszary	0						

KATEGORIE INTERWENCJI

Fundusz i kategoria regionu : Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Społeczny

Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji			Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania			Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium			Tabela 10 Wymiar 4 Terytorialne mechanizmy wdrażania			Tabela 11 Wymiar 6 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€
							miejskie (o ludności > 50 000 i dużej gęstości zaludnienia)						04 Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	
													05 Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjnych i komunikacyjnych	
							07 Nie dotyczy						06 Niedyskryminacja	
													07 Równość płci	

KATEGORIE INTERWENCJI

Fundusz i kategoria regionu : Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Społeczny															
Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji			Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania			Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium			Tabela 10 Wymiar 4 Terytorialne mechanizmy wdrażania			Tabela 11 Wymiar 6 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€
													08 Nie dotyczy	
	104 Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	18 000 000,00												
	105 Równość kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach, w tym pod względem dostępu do zatrudnienia, rozwoju kariery zawodowej, godzenia życia zawodowego i prywatnego, a także promowanie równego wynagrodzenia za taką samą pracę	26 900 000,00												
	106 Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	35 100 000,00												

KATEGORIE INTERWENCJI

Fundusz i kategoria regionu : Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Społeczny															
Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji			Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania			Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium			Tabela 10 Wymiar 4 Terytorialne mechanizmy wdrażania			Tabela 11 Wymiar 6 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€
	107 Aktywne i zdrowe starzenie się	7 000 000,00												

VII. WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

2.A.1. Oś priorytetowa

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 9i: Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 1: Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym zwiększająca ich zatrudnienie

Województwo zachodniopomorskie charakteryzuje się jednym z najwyższych w skali kraju odsetkiem ludności zagrożonej wykluczeniem społecznym, w tym korzystającej ze świadczeń pomocy społecznej. Brak jest jednocześnie kompleksowych programów integracji wykorzystujących instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej oraz zawodowej. W związku z powyższym istnieje potrzeba realizacji komplementarnych usług różnych służb publicznych, w szczególności publicznych służb zatrudnienia, podmiotów integracji społecznej, a także podmiotów działających na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej (których podstawowym zadaniem nie jest działalność gospodarcza).

Konieczna będzie zmiana polegająca na zintegrowaniu usług oferowanych przez różne lokalne/regionalne instytucje wsparcia, w tym wzmocnienie współpracy w celu zapewnienia kompleksowego wsparcia jednostce i rodzinie. Kompleksowe programy będą miały na celu eliminowanie różnego rodzaju barier (organizacyjnych, prawnych czy psychologicznych), jakie napotykają osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, borykające się z problemem dyskryminacji na rynku pracy. Efektem realizacji wsparcia w ramach danego priorytetu inwestycyjnego będzie wdrożenie i realizacja komplementarnych usług różnych służb publicznych (wykorzystujących instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej oraz zawodowej), prowadzących do integracji społecznej oraz do zwiększenia zatrudnienia osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym. Realizacja działań przyczyni się do wzrostu kompetencji społecznych, zawodowych, samodzielności i samoorganizacji ww. grup społecznych. W rezultacie powyższe działania będą odpowiadały na cel szczegółowy, jakim jest aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym zwiększająca ich zatrudnienie.

Planowana interwencja ukierunkowana jest na realizację celów strategii Europa 2020 dotyczących zatrudnienia i zwalczania ubóstwa. Wpisuje się w cel główny – „obniżenie o 1,5 mln liczby osób zagrożonych ubóstwem i/lub deprywacją materialną i/lub żyjących w gospodarstwach domowych bez osób pracujących lub o niskiej intensywności pracy". Wiodącym dokumentem strategicznym w obszarze wspierania włączenia społecznego i walki z ubóstwem jest Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego. Na poziomie operacyjno-wdrożeniowym kluczowe w tym obszarze są Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 oraz Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej.

Prowadzone działania przyczyniają się do realizacji tych celów, przynosząc efekty bezpośrednie lub pośrednie w dłuższej perspektywie czasowej, ograniczając ryzyko przerywania aktywności zawodowej oraz ryzyko ubóstwa i wykluczenia społecznego, w tym dziedziczenia ubóstwa.

Tabela 4. Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe, oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
R.32	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	słabiej rozwinięty	osoby	nie dotyczy	0	0	31	%	2013	0	0	31	SL2014	bieżący monitoring
R.33	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu	słabiej rozwinięty	osoby	nie dotyczy	0	0	25	%	2012	0	0	25	SL2014	bieżący monitoring
R.34	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	słabiej rozwinięty	osoby	nie dotyczy	0	0	15	%	2011	0	0	15	SL2014	bieżący monitoring
R.35	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	słabiej rozwinięty	osoby	nie dotyczy	0	0	23	%	2012	0	0	23	badanie ewaluacyjne	zgodnie z wytycznymi dot. monitorowania postępu rzeczowego w perspektywie finansowej 2014-2020

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

1. Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej

2. Usługi reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej, w szczególności w KIS, CIS, ZAZ

Z uwagi na wielopłaszczyznowy charakter wykluczenia społecznego oraz na potrzebę wsparcia otoczenia osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym należy prowadzić kompleksowe działania, których celem jest przywrócenie na rynek pracy oraz do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym. Planowana interwencja w ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego ukierunkowana będzie przede wszystkim na aktywizację społeczno-zawodową z wykorzystaniem m.in. instrumentów aktywizacji: edukacyjnej, społecznej czy zawodowej. Działania aktywizacji zawodowej uwzględniać powinny m.in. wsparcie osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym w ramach usług centrum integracji społecznej oraz klubu integracji społecznej.

Skuteczność wsparcia uzależniona jest od włączenia, obok aktywizacji zawodowej i edukacyjnej, działań z zakresu aktywizacji społecznej, uwzględniających m.in. rozwój usług społecznych przezwyciężających indywidualne bariery w integracji społecznej, w tym w powrocie na rynek pracy. W ramach danego instrumentu prowadzone będą działania wspierające osoby z niepełnosprawnościami, usamodzielniane, opuszczające pieczę zastępczą i inne ośrodki o charakterze resocjalizacyjnym oraz będą realizowane usługi wspierające rodziny marginalizowane i osoby bezdomne.

W zakresie danego priorytetu inwestycyjnego przewidziane jest również wsparcie działalności podmiotów integracji społecznej, a także podmiotów działających na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej, których podstawowym zadaniem nie jest działalność gospodarcza (w szczególności KIS, CIS, ZAZ).

Grupy docelowe:

– Osoby zagrożone ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym. Otoczenie osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym (w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla udzielanego wsparcia osobom zagrożonym ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym)

Typy beneficjentów:

- Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki, porozumienia i stowarzyszenia JST
- Podmioty ekonomii społecznej zajmujące się aktywizacją społeczno-zawodową osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym
- Podmioty integracji społecznej (w tym: centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej)
- Podmioty działające na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej, których podstawowym zadaniem nie jest działalność gospodarcza

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Wybór projektów do realizacji będzie opierał się na kryteriach zaakceptowanych przez Komitet Monitorujący. Stosowane kryteria zapewnią wybór projektów, które w największym stopniu przyczynią się do osiągnięcia zakładanych celów szczegółowych i rezultatów priorytetu inwestycyjnego. Główne kryteria wyboru będą odnosić się do następujących kwestii:

- polityki horyzontalne;
- zdolność instytucjonalna;
- zwiększenie racjonalnego wykorzystania zasobów;
- zapewnienie równego dostępu do oferowanego wsparcia i przeciwdziałanie dyskryminacji w tym zakresie osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie niezbędnego dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (kwestie dotyczące niepełnosprawności powinny być uwzględniane w sposób horyzontalny, tzn. potrzeby osób z niepełnosprawnościami powinny być brane pod uwagę we wszystkich działaniach).

Preferencyjnie będą traktowane projekty partnerskie realizowane we współpracy podmiotów publicznych i niepublicznych instytucji integracji i pomocy społecznej z instytucjami rynku pracy i/lub organizacjami pozarządowymi/ podmiotami ekonomii społecznej/ przedsiębiorstwami społecznymi oraz sprzyjające powstawaniu trwałych miejsc pracy. Na etapie ogłaszania konkursów zostanie określona minimalna efektywność społeczna i zatrudnieniowa. Będą premiowane te projekty, w których poziom ten jest wyższy od minimalnego.

Ponadto preferowane będą projekty umożliwiające kompleksowe wsparcie w zakresie instrumentów aktywizacji edukacyjnej, społecznej i zawodowej (w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla indywidualnych potrzeb uczestnika projektu).

Premiowane będą projekty, w których realizatorem usług społecznych będą podmioty ekonomii społecznej (np. poprzez stosowanie klauzul społecznych).

W celu poprawy skuteczności działań na rzecz walki z ubóstwem IZ RPO WZ zapewni zastosowanie mechanizmów gwarantujących komplementarność wsparcia EFS i

Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (PO PŻ), w szczególności zapewni możliwość korzystania przez grupy docelowe PO PŻ z usług aktywnej integracji oraz innych usług społecznych (w zależności od indywidualnych potrzeb i potencjału poszczególnych osób), a także współpracę beneficjentów EFS, w tym ośrodków pomocy społecznej, z organizacjami partnerskimi i ich regionalnymi i lokalnymi jednostkami zajmującymi się dystrybucją żywności.

Ocena dokonywana na podstawie przedmiotowych kryteriów będzie bezstronna, niedyskryminacyjna i przejrzysta. Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS będą realizowane po uprzednim dokonaniu analizy trendów demograficznych na danym obszarze.

IZ RPO WZ zapewni, że wszelkie wsparcie publiczne w ramach niniejszego programu będzie zgodne z zasadami proceduralnymi i materialnymi odnoszącymi się do pomocy państwowej obowiązującymi na dzień udzielenia wsparcia publicznego.

W ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego planowane jest wykorzystanie mechanizmu finansowania krzyżowego. Realizowane w ramach cross-financingu działania, dotyczące np. sfinansowania niezbędnych kosztów dostosowania infrastruktury do potrzeb wynikających ze specyfiki przedsięwzięcia, mogą być stosowane w przypadku, kiedy stanowią integralną część projektu i związane są z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, np. potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Beneficjenci zostaną zobowiązani do wykazania, że koszty poniesione w ramach cross-financingu będą niezbędne dla wdrożenia operacji. Instytucja Zarządzająca będzie monitorować wykorzystanie poziomu mechanizmu cross-financingu.

IZ RPO WZ w razie potrzeby zastosuje mechanizmy gwarantujące trwałość realizowanych z EFS przedsięwzięć dotyczących zapewniania dostępu do usług, w tym odpowiednie kryteria wyboru projektów oraz wymaganie należytego wkładu własnego beneficjentów.

Mechanizmy zapobiegające dublowaniu wsparcia z EFS i EFRROW zostaną wprowadzone na etapie wdrożeniowym, np. poprzez ograniczanie możliwości udziału w projektach osobom, które korzystają z drugiego funduszu i tych samych form pomocy. Mechanizmy te będą miały formę odpowiednich kryteriów wyboru projektów lub na etapie realizacji projektów – kontroli krzyżowych.

Wsparcie w ramach danego priorytetu inwestycyjnego będzie zgodne z krajowymi wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego dotyczącymi realizacji CT 9.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy, tryb pozakonkursowy - według schematu określonego w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia Społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Euroejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014 - 2020

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z

programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie planuje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
P.39	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	15230	SL 2014	bieżący monitoring
CO.16	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (C)	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	3 504	SL 2014	bieżący monitoring

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 9v: Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 2: Wzrost poziomu zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej

Ekonomia społeczna została wskazana jako innowacyjny instrument wpływający na zwiększenie integracji społecznej i zawodowej osób wykluczonych społecznie oraz kapitału społecznego, a także rozwoju lokalnego. Podmioty ekonomii społecznej odgrywają ważną rolę w realizowaniu celu wspierania włączenia społecznego i walki z ubóstwem. Działalność taka pozwala na rozwiązywanie zróżnicowanych problemów społecznych w wielu obszarach życia publicznego. W województwie zachodniopomorskim zauważa się wzrost liczby podmiotów ekonomii społecznej, jednak ich rozmieszczenie nie odpowiada strukturze demograficznej i rozpoznanym potrzebom społecznym.

W związku z powyższym podmioty ekonomii społecznej wymagają wsparcia zarówno w zakresie efektywności świadczonych usług, jak i profesjonalizacji i ekonomizacji działalności. Efektem realizowanych działań będzie stworzenie warunków do funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej, co wzmocni ich pozycję konkurencyjną. Ponadto efekty tych działań będą sprzyjać tworzeniu nowych miejsc pracy, a tym samym ograniczy to ryzyko bezrobocia wśród osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym.

Planowana interwencja ukierunkowana jest na realizację celów strategii Europa 2020 dotyczących zatrudnienia i zwalczania ubóstwa. Wpisuje się w cel główny – „obniżenie o 1,5 mln liczby osób zagrożonych ubóstwem i/lub deprywacją materialną i/lub żyjących w gospodarstwach domowych bez osób pracujących lub o niskiej intensywności pracy". Wiodącym dokumentem strategicznym w obszarze wspierania włączenia społecznego i walki z ubóstwem jest Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego. Na poziomie operacyjno-wdrożeniowym kluczowe w tym obszarze są Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 oraz Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej. Prowadzone działania przyczyniają się do realizacji tych celów, przynosząc efekty bezpośrednie lub pośrednie w dłuższej perspektywie czasowej, ograniczając ryzyko przerywania aktywności zawodowej oraz ryzyko ubóstwa i wykluczenia społecznego, w tym dziedziczenia ubóstwa.

Tabela 4. Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe, oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
R.34	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	słabiej rozwinięty	osoby	nie dotyczy	0	0	18	%	2011	0	0	18	SL2014	bieżący monitoring
R.36	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	słabiej rozwinięty	szt.	nie dotyczy	0	0	110	szt.	2014	0	0	300	SL2014	bieżący monitoring
R.37	Liczba miejsc pracy istniejących co najmniej 30 miesięcy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	słabiej rozwinięty	szt.	nie dotyczy	0	0	75	%	2013	0	0	75	badanie ewaluacyjne	zgodnie z wytycznymi dot. monitorowania postępu rzeczowego w perspektywie finansowej 2014-2020

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

3. Wsparcie dla utworzenia i/lub funkcjonowania (w tym wzmocnienia potencjału) instytucji wspierających ekonomię społeczną zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej

Rozwój ekonomii społecznej wymaga bieżącego zapewnienia wsparcia doradczego, szkoleniowego, animacyjnego na różnych poziomach zależnych od potrzeb podmiotów ekonomii społecznej czy przedsiębiorstw społecznych. W związku z powyższym w ramach danego priorytetu inwestycyjnego przewidziano możliwość finansowania usług wsparcia ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, które powinny składać się m.in. z usług doradczych i szkoleniowych, usług prawnych, księgowych, marketingowych.

Grupy docelowe:

– Osoby fizyczne – w zakresie doradztwa i szkoleń umożliwiających uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i/lub prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej

– Podmioty uprawnione do założenia spółdzielni socjalnej w zakresie doradztwa i szkoleń umożliwiających uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i/lub prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej, w tym w formie spółdzielni socjalnej

– Podmioty ekonomii społecznej

Typy beneficjentów:

– Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki, porozumienia i stowarzyszenia JST

– Akredytowane podmioty świadczące usługi na rzecz podmiotów ekonomii społecznej

– Organizacje pozarządowe działające w obszarze i na rzecz włączenia społecznego

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

4. Tworzenie miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej, m.in. poprzez wsparcie tworzenia przedsiębiorstw społecznych (w szczególności spółdzielni socjalnych)

Aby móc zrealizować cel szczegółowy, jakim jest wzrost poziomu zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej, niezbędne jest tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju tego

sektora w regionie. Cel ten ma być osiągnięty m.in. poprzez wsparcie zakładania przedsiębiorstw społecznych (w szczególności spółdzielni socjalnych), obejmujące wsparcie szkoleniowo-doradcze, dotacyjne i pomostowe (w trakcie rozpoczynania prowadzenia działalności oraz w początkowym okresie rozwoju). Istotne będzie również wsparcie inicjatyw związanych z tworzeniem nowych miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych (w szczególności spółdzielniach socjalnych).

Grupy docelowe:

- Osoby fizyczne ukierunkowane na założenie przedsiębiorstwa społecznego (w tym uprawnione do założenia spółdzielni socjalnej)
- Podmioty ukierunkowane na założenie przedsiębiorstwa społecznego (w tym uprawnione do założenia spółdzielni socjalnej)
- Przedsiębiorstwa społeczne (w tym spółdzielnie socjalne)

Typy beneficjentów: wszystkie podmioty, z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej na podstawie odrębnych przepisów), w szczególności organizacje pozarządowe

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

5. Koordynacja rozwoju sektora ekonomii społecznej oraz wsparcie rozwoju sieci kooperacji i partnerstw ekonomii społecznej w województwie

Efektywna realizacja działań związanych z rozwojem potencjału ekonomii społecznej wymaga zapewnienia mechanizmów koordynacji i spójności podejmowanych działań. W związku z powyższym w ramach przedmiotowego typu projektu zaplanowano rozwój systemu koordynacji, w tym m.in. działania animacyjne w zakresie ekonomii społecznej, mające na celu deinstytucjonalizację usług społecznych, sieciowanie PES, OWES oraz działania edukacyjne. W ramach danego typu projektu przewiduje się wsparcie tworzenia i wspieranie regionalnych i lokalnych partnerstw na rzecz rozwoju ekonomii społecznej.

Grupy docelowe:

- Podmioty ekonomii społecznej
- Jednostki sektora finansów publicznych
- Partnerzy społeczni i gospodarczy
- Instytucje rynku pracy oraz pomocy i integracji społecznej w zakresie rozwoju ekonomii społecznej (zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej oraz rozwoju partnerstwa)
- Jednostki samorządu terytorialnego, przedstawiciele lokalnych przedsiębiorstw i mediów w zakresie rozwoju ekonomii społecznej (zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej oraz rozwoju partnerstwa)

Typy beneficjentów: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Wybór projektów do realizacji będzie opierał się na kryteriach zaakceptowanych przez Komitet Monitorujący. Stosowane kryteria zapewnią wybór projektów, które w największym stopniu przyczynią się do osiągnięcia zakładanych celów szczegółowych i rezultatów priorytetu inwestycyjnego. Główne kryteria wyboru będą odnosić się do następujących kwestii:

- polityki horyzontalne;
- zdolność instytucjonalna;
- zwiększenie racjonalnego wykorzystania zasobów;
- zwiększenie efektywności organizacji/instytucji;
- zapewnienie równego dostępu i przeciwdziałanie dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami do oferowanego wsparcia oraz zapewnienie niezbędnego dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Preferencyjnie będą traktowane projekty sprzyjające powstawaniu trwałych miejsc pracyIZ RPO WZ zapewni, że wszelkie wsparcie publiczne w ramach niniejszego programu będzie zgodne z zasadami proceduralnymi i materialnymi odnoszącymi się do pomocy państwowej obowiązującymi na dzień udzielenia wsparcia publicznego.

Preferowane będą projekty, w których realizatorem usług społecznych będą podmioty ekonomii społecznej (np. poprzez stosowanie klauzul społecznych).

IZ RPO WZ zapewni zastosowanie mechanizmów gwarantujących komplementarność wsparcia EFS i Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (PO PŻ), w szczególności zapewni możliwość korzystania przez grupy docelowe PO PŻ z usług aktywnej integracji oraz innych usług społecznych, a także współpracę beneficjentów EFS, w tym ośrodków pomocy społecznej, z organizacjami partnerskimi i ich regionalnymi i lokalnymi jednostkami zajmującymi się dystrybucją żywności.

Ocena dokonywana na podstawie przedmiotowych kryteriów będzie bezstronna, niedyskryminacyjna i przejrzysta. Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS będą realizowane po uprzednim dokonaniu analizy trendów demograficznych na danym obszarze.

Ponadto decyzje o wyborze do realizacji operacji w zakresie wsparcia dla utworzenia i/lub funkcjonowania instytucji wspierających ekonomię społeczną będą podejmowane na podstawie kryteriów wyboru projektów wskazujących na wymagane ilościowe efekty działalności OWES w odniesieniu do wybranych kryteriów akredytacji OWES dla poszczególnych typów świadczonych usług (animacyjnych, inkubacyjnych, biznesowych).

IZ RPO WZ zapewni, że wszelkie wsparcie publiczne w ramach niniejszego programu będzie zgodne z zasadami proceduralnymi i materialnymi odnoszącymi się do pomocy państwowej obowiązującymi na dzień udzielenia wsparcia publicznego.

W ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego planowane jest wykorzystanie mechanizmu finansowania krzyżowego. Realizowane w ramach cross-financingu działania, dotyczące np. sfinansowania niezbędnych kosztów dostosowania infrastruktury do potrzeb wynikających ze specyfiki przedsięwzięcia, mogą być stosowane w przypadku, kiedy stanowią integralną część projektu i związane są z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Beneficjenci zostaną zobowiązani do wykazania, że koszty poniesione w ramach cross-financingu będą niezbędne dla wdrożenia operacji. Instytucja Zarządzająca będzie monitorować wykorzystanie poziomu mechanizmu cross-financingu.

IZ RPO WZ w razie potrzeby zastosuje mechanizmy gwarantujące trwałość realizowanych z EFS przedsięwzięć dotyczących zapewniania dostępu do usług, w tym odpowiednie kryteria wyboru projektów oraz wymaganie należytego wkładu własnego beneficjentów.

Mechanizmy zapobiegające dublowaniu wsparcia z EFS i EFRROW (np. odpowiednie kryteria wyboru projektów lub podczas realizacji projektów – kontrole krzyżowe) zostaną wprowadzone na etapie wdrożeniowym, np. poprzez ograniczanie możliwości udziału w projektach osobom, które korzystają z drugiego funduszu i tych samych form pomocy. Wsparcie w ramach danego priorytetu inwestycyjnego będzie zgodne z krajowymi wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego dotyczącymi realizacji CT 9.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy, tryb pozakonkursowy

Co do zasady projekty będą wybierane w trybie konkursowym, ze względu na jego konkurencyjny charakter. Zastosowanie trybu pozakonkursowego będzie możliwe w ramach 3. typu projektu, z uwagi na fakt, iż beneficjentem działań jest wskazany prawnie podmiot publiczny odpowiedzialny za koordynację rozwoju sektora ekonomii społecznej, czyli Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.

Zakres i zasady realizacji tego typu projektów pozakonkursowych zostaną ograniczone do przedsięwzięć wskazanych w wiążących wytycznych horyzontalnych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie planuje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
P.39	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	4289	SL 2014	bieżący monitoring
P.40	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	szt.	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	600	SL 2014	bieżący monitoring

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 9iv: Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 3: Zwiększenie dostępności usług społecznych, w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, dla osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym

W województwie zachodniopomorskim występuje wysoki odsetek osób, którym należy zapewnić dostęp do pomocy i podstawowych usług społecznych. Jednocześnie na obszarze województwa odnotowuje się znaczną liczbę osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji, tj.: osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, dzieci objętych systemem pieczy zastępczej, osób chorujących psychicznie, osób opuszczających zakłady penitencjarne. Dostęp do usług, w tym usług społecznych, jest szczególnie utrudniony dla mieszkańców terenów oddalonych od miast – często są to enklawy popegeerowskie. W związku z powyższym należy dążyć do ułatwienia dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym. Należy podjąć działania mające na celu rozwijanie instrumentów ukierunkowanych na wsparcie rodzin, w tym profilaktykę pomagającą przeciwdziałać dziedziczeniu biedy, oraz zwiększenie dostępności i jakości usług opiekuńczych. Należy mieć na względzie, że brak lub ograniczenie dostępu do tych usług powoduje trwałe, często nieodwracalne pogorszenie zdolności do uczestnictwa w życiu społecznym, w tym do podjęcia i utrzymania zatrudnienia, co bezpośrednio przyczynia się do zwiększenia ryzyka wystąpienia ubóstwa.

Oczekiwanym efektem planowanych interwencji będzie ograniczenie istniejących nierówności w zakresie dostępu do usług społecznych, w tym usług opiekuńczych, środowiskowych, usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, jak również podwyższenie standardu świadczonych usług. W rezultacie przyczyni się to do przeciwdziałania i łagodzenia efektów negatywnych zjawisk, w tym: ubóstwa, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży żyjących w rodzinach wielodzietnych, niepełnych, opiekujących się osobami zależnymi, w tym również osobami z niepełnosprawnościami. Taka wielowymiarowa interwencja pozwoli zmniejszyć oraz wyeliminować zjawisko wykluczenia społecznego, wyrównać dysproporcje, stwarzając warunki do podjęcia pracy. Wartością dodaną będzie rozwój sektora ekonomii społecznej, który będzie mógł świadczyć ww. usługi na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji.

Cel szczegółowy 4: Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych w szczególności dla osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym

Wady rozwojowe (wrodzone i nabyte) są uważane za najczęstszą przyczynę niepełnosprawności u dzieci. Zgodnie z danymi GUS (stan na 30 maja 2014 r.) przyczyną

ponad połowy zgonów niemowląt w Polsce są choroby i stany okresu okołoporodowego, czyli powstające w trakcie trwania ciąży matki i w okresie pierwszych 6 dni życia noworodka, 1/3 stanowią wady rozwojowe wrodzone. Równie istotnym problemem są wady nabyte. Zgodnie z „Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014–2020 – Krajowe ramy strategiczne" co piąte dziecko w Polsce ma problemy związane ze słuchem, wymagające stałej lub okresowej opieki audiologicznej, foniatrycznej, logopedycznej, psychologicznej bądź pedagogicznej. Co trzecie dziecko doświadcza problemów ze wzrokiem, a znaczny odsetek populacji z powodu zaburzeń słuchu ma problemy w adaptacji do środowiska szkolnego oraz zaburzenia komunikowania się i ograniczenia w przyswajaniu wiedzy, a zatem mniejszą znajomość języka, trudności w mówieniu, czytaniu i pisaniu. Osoby z poważnymi wadami rozwojowymi wymagają wieloletniej, wielokierunkowej opieki medycznej. Urodzenie dziecka z poważną wadą rozwojową/ zespołem wad zaburza funkcjonowanie rodziny. Istotne jest zatem podjęcie działań mających na celu wczesne wykrywanie wad rozwojowych wśród dzieci (w tym dzieci w wieku szkolnym) i niemowląt oraz wdrożenie programów rehabilitacji dzieci z niepełnosprawnościami lub zagrożonych niepełnosprawnością.

Zgodnie z Programem Strategicznym Ochrona Zdrowia dla województwa zachodniopomorskiego problemami regionu jest m.in. zbyt mała populacja mieszkańców objęta badaniami profilaktycznymi, nierówna dostępność do usług zdrowotnych oraz nierównomierne rozmieszczenie placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. Według danych GUS w województwie zachodniopomorskim występuje wysoki odsetek osób, którym należy zapewnić dostęp do usług zdrowotnych. Na terenie województwa powstały ośrodki specjalizujące się w niektórych dziedzinach, lecz zauważa się potrzebę ich optymalnego ukształtowania i wykorzystania do potrzeb społecznych. Istotne będzie ułatwienie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług opieki zdrowotnej. Wsparcie zostanie ukierunkowane na zwiększenie dostępu do usług zdrowotnych, w tym na deinstytucjonalizację w sferze opieki zdrowotnej i rehabilitacji medycznej nad osobami zależnymi. Będzie ono uwarunkowane w głównej mierze trendami demograficznymi, Oczekiwanym efektem planowanych interwencji będzie ograniczenie istniejących nierówności w zakresie dostępu do usług zdrowotnych. W rezultacie przyczyni się to do przeciwdziałania i łagodzenia ryzyka wykluczenia społecznego. Wartością dodaną będzie rozwój sektora ekonomii społecznej, który będzie mógł świadczyć ww. usługi na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji.

Planowana interwencja ukierunkowana jest na realizację celów strategii Europa 2020 dotyczących zatrudnienia i zwalczania ubóstwa. Wiodącym dokumentem strategicznym w obszarze wspierania włączenia społecznego i walki z ubóstwem jest Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego. Na poziomie operacyjno-wdrożeniowym kluczowe w tym obszarze są Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 oraz Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej. Prowadzone działania przyczyniają się do realizacji tych celów, przynosząc efekty bezpośrednie lub pośrednie w dłuższej perspektywie czasowej, ograniczając ryzyko przerywania aktywności zawodowej oraz ubóstwa i wykluczenia społecznego, w tym ryzyko dziedziczenia ubóstwa.

Tabela 4. Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe, oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
Cel szczegółowy 1: Zwiększenie dostępności usług społecznych, w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, dla osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym														
R.38	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	słabiej rozwinięty	szt.	nie dotyczy	0	0	Wartość bazowa wynosi 0, gdyż nie realizowano podobnych projektów/ interwencji, niezależnie od źródła ich finansowania	szt.	nie dotyczy	0	0	3960	SL2014	bieżący monitoring
Cel szczegółowy 2: Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych dla osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym														
R.39	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych istniejących po zakończeniu projektu	słabiej rozwinięty	szt.	nie dotyczy	0	0	Wartość bazowa wynosi 0, gdyż nie realizowano podobnych projektów/ interwencji, niezależnie od źródła ich finansowania	szt.	nie dotyczy	0	0	30	SL2014	bieżący monitoring

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
Cel szczegółowy 1: Zwiększenie dostępności usług społecznych, w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, dla osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym Cel szczegółowy 2: Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych dla osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym														
R.65	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu	słabiej rozwinięty	osoby	nie dotyczy	0	0	30	%	2012	0	0	30	SL2014	bieżący monitoring

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

6. Świadczenie wysokiej jakości zindywidualizowanych usług społecznych (pomocy społecznej, wsparcia rodziny i pieczy zastępczej) w celu zwiększenia ich dostępności

7. Tworzenie nowych i rozwój istniejących zdeinstytucjonalizowanych form usług środowiskowych, usług opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej

8. Wsparcie dla świadczenia i rozwoju usług w mieszkaniach chronionych, wspomaganych

W ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego duży nacisk położony zostanie na indywidualizację wsparcia oraz dostosowanie go w jak największym stopniu do zdiagnozowanych potrzeb konkretnych osób lub grup. Dla zwiększenia efektywności i kompleksowości oferowanej pomocy istotna będzie realizacja przedsięwzięć integrujących usługi różnych służb publicznych, a także innych podmiotów działających na rzecz włączenia społecznego i walki z ubóstwem. Działania w ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego będą ukierunkowane na rozwój usług wspierających funkcjonowanie rodziny zagrożonej ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (m.in. pomoc rodzinom dotkniętym problemem przemocy, rodzinom przeżywającym kryzys).

Wśród interwencji skierowanych do rodzin z dziećmi planowane jest wsparcie rodzin w rozwoju i samodzielnym wypełnianiu funkcji społecznych oraz wsparcie rozwoju pieczy zastępczej (jako element procesu deinstytucjonalizacji usług lub element kompleksowego procesu aktywnej integracji rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym). W celu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej udzielane będzie wsparcie dla rodzin, które ma na celu uniknięcie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej lub umożliwienie powrotu dziecka do rodziny. Wspierani będą również kandydaci na rodziny zastępcze oraz osoby obecnie pełniące rolę rodzin zastępczych.

Jednocześnie w odniesieniu do wsparcia w formie dziennej opieki środowiskowej preferowane będzie łączenie tej pomocy z aktywizacją społeczno-zawodową rodziców. Prowadzone będą również działania zmierzające do wsparcia rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej oraz kształcenie i doskonalenie osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka wraz z działaniami mającymi na celu profilaktykę oraz przeciwdziałanie niepożądanym zjawiskom społeczno-wychowawczym wśród młodzieży. Działania prewencyjne w zakresie

wsparcia rodzin będą zgodne z krajowymi wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego dotyczącymi realizacji CT 9.

Istotnym elementem Programu będzie również zapewnienie narzędzi wsparcia w zakresie procesu usamodzielniania się wychowanków opuszczających pieczę zastępczą. Szeroko skonstruowany program wsparcia, obejmujący pomoc materialną i aktywizacyjną pomoże odnaleźć się tym osobom w nowej rzeczywistości, w tym na otwartym rynku pracy.

Ponadto działania w ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego powinny skoncentrować się na rozwoju: usług opiekuńczych (w tym miejsc pobytu dziennego) dla osób z niepełnosprawnościami i starszych (wsparcie opieki nad osobami niesamodzielnymi będzie połączone z działaniami aktywizującymi ich opiekunów w celu promowania ich zatrudnienia); usług w mieszkaniach chronionych, wspomaganych,; usług poradnictwa prawnego i obywatelskiego, specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, usług interwencji kryzysowej (świadczone jako jeden z elementów szerszego, kompleksowego wsparcia zdefiniowanego na podstawie indywidualnej diagnozy uczestników projektów w ramach aktywnej integracji) oraz szerokiego wsparcia w zakresie tzw. opieki wytchnieniowej dla faktycznych opiekunów osób niesamodzielnych. Działania na rzecz usług mieszkalnictwa wspieranego odbywały się będą zgodnie z założeniami europejskich zasad przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki środowiskowej oraz zgodnie z horyzontalnymi, krajowymi wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego dotyczącymi realizacji CT 9.

W ramach dostępności do usług społecznych oraz ich korelacji z usługami zdrowotnymi przewiduje się szereg instrumentów mających na celu wsparcie osób oraz rodzin dotkniętych problemami schorzeń o podłożu psychicznym i niepełnosprawności. W ramach deinstytucjonalizacji usług społecznych zapewnione będzie m.in. wsparcie pracodawców zatrudniających osoby z zaburzeniami psychicznymi i/lub niepełnosprawne (np. w formule trenera pracodawcy – wsparcie to będzie mieć charakter uzupełniający w ramach tego samego projektu do działań nakierowanych na wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnych), pomoc specjalistów dla rodzin w których funkcjonują ww. osoby, a także pomoc psychologiczna i oferta diagnostyczno – terapeutyczna dla ww. osób. Będzie to wsparcie uzupełniające do działań w obszarze usług społecznych i zdrowotnych i pozwoli na realizację kompleksowych projektów, mających na celu pomoc osobom w najtrudniejszej sytuacji.

Powyższy zakres działań ma na celu zwiększenie dostępności usług społecznych, w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, dla osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, a tym samym realizację 1. celu szczegółowego dla priorytetu 9iv.

Grupy docelowe:

- Osoby zagrożone ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym,

– rodziny – w zakresie systemu wspierania rodziny, osoby sprawujące pieczę zastępczą, kandydaci na rodziny wspierające, zastępcze;

– osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny;

- opiekunowie faktyczni osób niesamodzielnych;
- podmioty realizujące usługi wsparcia rodziny i pieczy zastępczej i społeczne, w tym osoby prowadzące rodzinne domy dziecka (bezpośrednie wsparcie uzupełniające do działań nakierowanych na rodziny i osoby pozostające w pieczy zastępczej, działania te nie będą mieć charakteru systemowego wsparcia dostępnego w ramach POWER) .
- Osoby opuszczające pieczę zastępczą.
- Pracodawcy zatrudniający osoby z zaburzeniami psychicznymi i z niepełnosprawnościami (uzupełniająco w projektach kierowanych do osób z zaburzeniami psychicznymi i/lub z niepełnosprawnościami)

Typy beneficjentów:

- Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne Organizacje pozarządowe i podmioty ekonomii społecznej prowadzące działalność statutową lub gospodarczą w obszarze usług społecznych użyteczności publicznej
- Podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, statutowo świadczące usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

9. Świadczenie wysokiej jakości usług zdrowotnych w szczególności dla osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, w tym wdrożenie programów wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci z niepełnosprawnościami oraz zagrożonych niepełnosprawnością

Należy mieć na uwadze, że problem niepełnosprawności nie dotyczy wyłącznie osób starszych. Może on wystąpić także wśród niemowląt i dzieci (w tym dzieci w wieku szkolnym) wskutek wrodzonych i nabytych wad rozwojowych, które są obecnie uważane za najczęstszą przyczynę niepełnosprawności u dzieci. Późne wykrycie wad rozwojowych u dzieci wiąże się z zagrożeniem wystąpienia niepełnosprawności lub niepełnosprawnością. Jednocześnie niepełnosprawność u dziecka jest poważną barierą opiekunów w dostępie do rynku pracy. Obawa o stan zdrowia to najczęstsza przyczyna oporu opiekunów przed podjęciem pracy. Istotne jest zatem prowadzenie działań mających na celu wczesne wykrywanie wad rozwojowych wśród dzieci i niemowląt oraz wdrożenie programów rehabilitacji dzieci z niepełnosprawnościami lub zagrożonych niepełnosprawnością. Programy powinny być ukierunkowane na te obszary, które mogą prowadzić do niepełnosprawności u dzieci (np. wykrywanie zaburzeń: psychicznych, układu ruchu, komunikowania się). Interwencja będzie poprzedzona właściwą diagnozą i analizą istniejących potencjałów i poziomu ich wykorzystania oraz efektywności i skuteczności organizacyjno-finansowej w regionie.

Wsparcie kierunkowane będzie również na zwiększenie dostępu do usług publicznych o charakterze zdrowotnym, uwarunkowanych w głównej mierze trendami demograficznymi. Rozwój usług w formie instytucjonalnej, jak i deinstytucjonalnej w sferze opieki zdrowotnej

i rehabilitacji medycznej nad osobami zależnymi będzie istotnie przyczyniać się do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu tych osób oraz ich rodzin.

Grupy docelowe:

Osoby zagrożone ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, w tym:

– Osoby zagrożone ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym (w tym, osoby zależne i ich opiekunowie, kobiety w ciąży, dzieci z niepełnosprawnościami oraz zagrożone niepełnosprawnością)

– Otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (w takim zakresie w jakim jest to niezbędne dla wsparcia osób wykluczonych społecznie)

– Dzieci i młodzież w zakresie wczesnego wykrywania wad rozwojowych

– Otoczenie dzieci i młodzieży (w takim zakresie w jakim jest to niezbędne dla wczesnego wykrywania wad rozwojowych), w tym osoby pełniące obowiązki opiekuńcze, a także nauczyciele, wychowawcy

– Personel służb świadczących usługi zdrowotne (np. psychiatrzy, psychologowie)

– Podmioty realizujące usługi zdrowotne – wyłącznie w zakresie działań podnoszących standard i jakość usług realizowanych na rzecz bezpośrednich odbiorców

Typy beneficjentów:

– Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne

– Organizacje pozarządowe i podmioty ekonomii społecznej prowadzące działalność statutową lub gospodarczą w obszarze usług użyteczności publicznej

– Podmioty lecznicze wymienione w ustawie o działalności leczniczej

– Podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, statutowo świadczące usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Wybór projektów do realizacji będzie opierał się na kryteriach zaakceptowanych przez Komitet Monitorujący. Stosowane kryteria zapewnią wybór przedsięwzięć, które w największym stopniu przyczynią się do osiągnięcia zakładanych celów szczegółowych i rezultatów priorytetu inwestycyjnego. Główne kryteria wyboru będą odnosić się do następujących kwestii:

– polityki horyzontalne;

– zdolność instytucjonalna;

– zwiększenie racjonalnego wykorzystania zasobów;

– zwiększenie efektywności organizacji/instytucji;

– udostępnienie mieszkańcom województwa zasobów publicznych oraz zmniejszenie kosztów dla odbiorcy usługi;

– zapewnienie równego dostępu i przeciwdziałanie dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami do oferowanego wsparcia oraz zapewnienie niezbędnego dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (kwestie dotyczące niepełnosprawności powinny być uwzględniane w sposób horyzontalny, tzn. potrzeby osób z niepełnosprawnościami powinny być brane pod uwagę we wszystkich działaniach).

Preferencyjnie będą traktowane projekty kompleksowe, które zapewniają komplementarność poprzez realizację przedsięwzięć integrujących usługi różnych służb publicznych, a także innych podmiotów działających na rzecz włączenia społecznego i walki z ubóstwem. Ponadto premiowane będą przedsięwzięcia, w których realizatorem usług społecznych będą podmioty ekonomii społecznej (np. poprzez stosowanie klauzul społecznych).

Możliwe będzie również wspieranie rozwoju zintegrowanych usług zdrowotnych i społecznych. Pozwoli to na zapewnienie bardziej kompleksowego wsparcia.

W celu poprawy skuteczności działań na rzecz walki z ubóstwem IZ RPO WZ zapewni zastosowanie mechanizmów gwarantujących komplementarność wsparcia EFS i Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (PO PŻ), w szczególności zapewni możliwość korzystania przez grupy docelowe PO PŻ z usług aktywnej integracji oraz innych usług społecznych (w zależności od indywidualnych potrzeb i potencjału poszczególnych osób), a także współpracę beneficjentów EFS, w tym ośrodków pomocy społecznej, z organizacjami partnerskimi i ich regionalnymi i lokalnymi jednostkami zajmującymi się dystrybucją żywności.

Ocena dokonywana na podstawie przedmiotowych kryteriów będzie bezstronna, niedyskryminacyjna i przejrzysta. Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS będą realizowane po uprzednim dokonaniu analizy trendów demograficznych oraz analizy istniejących potencjałów i poziomu wykorzystania usług społecznych i zdrowotnych na danym obszarze.

IZ RPO WZ zapewni, że wszelkie wsparcie publiczne w ramach niniejszego programu będzie zgodne z zasadami proceduralnymi i materialnymi odnoszącymi się do pomocy państwowej obowiązującymi na dzień udzielenia wsparcia publicznego.

W ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego planowane jest wykorzystanie mechanizmu finansowania krzyżowego. Realizowane w ramach cross-financingu działania, dotyczące np. sfinansowania niezbędnych kosztów dostosowania infrastruktury do potrzeb wynikających ze specyfiki przedsięwzięcia, mogą być stosowane w przypadku, kiedy stanowią integralną część projektu i związane są z zapewnieniem realizacji zasady równości szans bądź zapewnieniem dostępu do usług społecznych lub zdrowotnych. Beneficjenci zostaną zobowiązani do wykazania, że koszty poniesione w ramach cross-

financingu będą niezbędne dla wdrożenia operacji. Instytucja Zarządzająca będzie monitorować wykorzystanie poziomu mechanizmu cross-financingu.

IZ RPO WZ w razie potrzeby zastosuje mechanizmy gwarantujące trwałość realizowanych z EFS przedsięwzięć dotyczących zapewniania dostępu do usług, w tym odpowiednie kryteria wyboru projektów oraz wymaganie należytego wkładu własnego beneficjentów.

Działania podejmowane w obszarze zdrowia będą podlegały zasadom koordynacji określonym w Umowie Partnerstwa oraz wytycznym przygotowanym przez MIiR i Ministerstwo Zdrowia. Jednocześnie wsparcie w ramach danego priorytetu inwestycyjnego będzie zgodne z krajowymi wytycznymi ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego dotyczącymi realizacji CT 9.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy

Projekty będą wybierane w trybie konkursowym, ze względu na jego konkurencyjny charakter.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie planuje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
P.39	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	10887	SL 2014 (suma wartości ze wskaźników P.41 i P.42)	bieżący monitoring

P.41	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	8260	SL 2014	bieżący monitoring
P.42	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	2627	SL 2014	bieżący monitoring

2.A.7. Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa i wkład EFS w realizację celów tematycznych 1-7

Nie planuje się działań w zakresie innowacji społecznej i współpracy ponadnarodowej.

Powiązanie z celami 1-7:

W zakresie komplementarności z działaniami realizowanymi w ramach celów tematycznych 1-7, finansowanych ze środków EFRR, występuje ona w ramach:

a) I osi priorytetowej – priorytety inwestycyjne 3a oraz 3c – poprzez umożliwienie dostępu do finansowania zwrotnego dla przedsiębiorstw społecznych oraz podmiotów ekonomii społecznej (PES), które prowadzą działalność gospodarczą na rzecz ich rozwoju (na zasadach rynkowych), wsparcie rekultywacji obszarów poprzemysłowych oraz zapewnienie preferencyjnego dostępu do finansowania dla przedsiębiorstw, które prowadzą działalność gospodarczą na obszarach Specjalnej Strefy Włączenia;

b) II osi priorytetowej – priorytet inwestycyjny 4c – w zakresie termomodernizacji mieszkalnictwa;

c) V osi priorytetowej – w zakresie zwiększenia dostępności transportowej do usług publicznych;

d) IX osi priorytetowej – priorytet inwestycyjny 2c – poprzez wykorzystanie TIK jako platformy wymiany informacji (mailing do firm, bank usług profilaktycznych) i w ramach wzmacniania zastosowania technologii komunikacyjno-informacyjnych w e-administracji, e-learningu, e-integracji, e-kulturze i e-zdrowiu (EFRR) w zakresie działań polegających na świadczeniu spersonalizowanych i zintegrowanych usług społecznych (EFS).

2.A.8. Ramy wykonania

Tabela 6. Ramy wykonania osi priorytetowej, w podziale na fundusze i kategorie regionów

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik postępu finansowego, produktu lub, jeśli właściwe, wskaźnik rezultatu)	Lp.	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
						M	K	O	M	K	O			
VII. Włączenie społeczne	**P.39** Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	1	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	4500			15230			SL 2014	Wykorzystany wskaźnik dotyczy projektów realizowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego 9i, w ramach osi priorytetowej VII – Włączenie społeczne	7,00%
	P.40 Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	2	sztuka	EFS	słabiej rozwiniety	200			600			SL 2014	Wykorzystany wskaźnik dotyczy projektów realizowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego 9 v w ramach osi priorytetowej VII- Włączenie społeczne	
	F.01 Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowanych	3	EUR	EFS	słabiej rozwinięty	17 238 636			124 917 647			SL 2014	Nie dotyczy	

2.A.9. Kategorie interwencji

Tabele 7-11. Tabele przedstawiające zastosowane w osi priorytetowej kategorie interwencji

Fundusz i kategoria regionu: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Społeczny

Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji			Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania			Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium			Tabela 10 Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania			Tabela 11 Wymiar 7 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€
Rozwój społeczny	109 Aktywne włączenie, w tym w celu promowania równości szans i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie szans na zatrudnienie	50 680 000	Rozwój społeczny	01 Dotacja bezzwrotna	131 180 000	Rozwój społeczny	03 Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	7 432 600	Rozwój społeczny	07 Nie dotyczy		Rozwój społeczny	03 Wzmacnianie konkurencyjności MŚP	
							02 Małe obszary miejskie (o ludności > 5000 i średniej gęstości zaludnienia)	49 373 700		07 Nie dotyczy			05 Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjnych i komunikacyjnych	
							01 Duże obszary	4		07 Nie dotyczy			06 Niedyskryminacja	

KATEGORIE INTERWENCJI

Fundusz i kategoria regionu: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Społeczny

Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji			Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania			Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium			Tabela 10 Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania			Tabela 11 Wymiar 7 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€
							miejskie (o ludności > 50 000 i dużej gęstości zaludnienia)						07 Równość płci	
													08 Nie dotyczy	
							07 Nie dotyczy							
	112 Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym	35 500 000												

KATEGORIE INTERWENCJI

Fundusz i kategoria regionu: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Społeczny

Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji			Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania			Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium			Tabela 10 Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania			Tabela 11 Wymiar 7 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€
	113 Promowanie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz gospodarki społecznej i gospodarki solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia	20 000 000												

VIII. EDUKACJA

2.A.1. Oś priorytetowa

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 10i: Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie liczby miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz rozszerzenie oferty placówek przedszkolnych o zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci

W województwie zachodniopomorskim, pomimo pozytywnych zmian na przestrzeni ostatnich lat, dostęp do placówek wychowania przedszkolnego jest nadal ograniczony, bądź to ze względu na brak odpowiedniej placówki na danym obszarze (tzw. białe plamy), bądź niewystarczającą liczbę miejsc w placówkach funkcjonujących. W regionie można zaobserwować niedostosowanie przestrzenne sieci placówek wychowania przedszkolnego do istniejących potrzeb – występują znaczne różnice pomiędzy miastami a terenami wiejskimi, gdzie wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej jest na dużo niższym poziomie. Ponadto rodzice dzieci, głównie z terenów wiejskich, często nie rozumieją, jak ważna dla rozwoju dziecka jest wczesna edukacja. Dzieci takie, jeśli mają zapewnioną opiekę w domu, nie są w ogóle wysyłane do placówek przedszkolnych, a tymczasem większość wrodzonych predyspozycji rozwija się intensywnie w wieku przedszkolnym, dotyczy to także zdolności uczenia się.

Prognozy demograficzne wskazują na trend wzrostowy liczby urodzeń dzieci w regionie. Tymczasem liczba miejsc wychowania przedszkolnego pozostaje niewystarczająca. Wskazuje to na konieczność kontynuowania interwencji w tym obszarze.

Nie należy zapominać również, że niezadowalający poziom rozwoju systemu opieki nad dziećmi stanowi jeden z ważniejszych czynników niekorzystnie wpływających na poziom aktywności zawodowej w regionie, szczególnie wśród kobiet. Promowanie godzenia życia zawodowego i prywatnego staje się zatem jednym z kluczowych obszarów, który należy wspierać, oraz stanowi dodatkowy efekt poprawy dostępności do placówek wychowania przedszkolnego.

Poza powyższym należy zwrócić uwagę, że wiele budynków przedszkolnych jest w złym stanie technicznym, a wyposażenie i brak dodatkowych zajęć nie pozwalają na efektywną i atrakcyjną opiekę. Niemniej jednak priorytetem jest objęcie jak największej liczby dzieci edukacją przedszkolną i dlatego wszelkie inne aspekty działania i funkcjonowania placówki

uzyskają wsparcie i będą stanowić niejako wartość dodaną podejmowanych działań – pod warunkiem wygenerowania dodatkowych miejsc przedszkolnych.

Cel szczegółowy 2: Doskonalenie kluczowych kompetencji uczniów oraz ich umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy , a także rozwój systemu indywidualnej pracy z uczniami, prowadzące do wzmocnienia ich zdolności do przyszłego zatrudnienia

Województwo zachodniopomorskie pozostaje w grupie regionów o najniższych wynikach edukacyjnych. Obrazują to dane statystyczne m.in. w obszarze wyników z egzaminów zewnętrznych. Należy podjąć działania zmierzające do wyrównywania i podnoszenia poziomu kształcenia w szkołach prowadzących kształcenie ogólne. Wdrażanie reformy edukacji w Polsce wiąże się ze zwiększonym zapotrzebowaniem na tworzenie nowych programów nauczania i dostosowania ich do potrzeb uczniów. Ważne jest wspieranie działań ukierunkowanych na podnoszenie kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych tzw. transversal skills, niezbędnych na rynku pracy. Istotnego znaczenia w procesie kształcenia nabierają wiedza formalna oraz umiejętność wykorzystania jej w praktyce do podejmowania i rozwiązywania problemów, umiejętność komunikacji międzyludzkiej, gotowość do współpracy i wymiany wiedzy, elastycznego funkcjonowania na rynku pracy. Ich zakres będzie obejmował: :

- Umiejętność posługiwania się językami obcymi (w tym język polski dla cudzoziemców i osób powracających do Polski i ich rodzin);
- umiejętności matematyczno ‑ przyrodnicze;
- TIK;
- umiejętności rozumienia;
- kreatywność;
- krytyczne myślenie;
- rozwiązywanie problemów;
- umiejętność uczenia się;
- umiejętność pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy;
- innowacyjność;
- przedsiębiorczość.

Wyzwaniem szkół i placówek oświatowych w województwie jest konieczność rozwoju pracy w obszarach związanych z indywidualizacją podejścia do ucznia. Istotne jest wsparcie procesu nauczania najzdolniejszych uczniów, jak i tych, którzy osiągają najsłabsze wyniki bądź z innych przyczyn potrzebują szczególnego wsparcia, poprzez wykorzystanie i rozwinięcie ich indywidualnych możliwości. Natomiast w kontekście niwelowania nierówności ekonomicznych czy społecznych pomocnym narzędziem będą programy stypendialne.

Istotne jest również identyfikowanie i wzmacnianie szkół z potencjałem edukacyjnym. Szczególnie ważne jest wsparcie uczniów zdolnych, do których indywidualnie kierowane programy edukacyjne stanowić będą element budowy kapitału społecznego i ludzkiego w regionie. W konsekwencji pozwoli to na zwiększanie ich szans na rynku pracy oraz długofalowo - wzmocnienie regionalnej gospodarki.

Problemem jest to, że uczniowie nie korzystają z pomocy profesjonalnego doradcy przy wyborze ścieżki edukacyjnej czy zawodowej. Rozwiązaniem problemu będzie rozwój systemu poradnictwa edukacyjno-zawodowego w szkołach i placówkach oświatowych.

Istotne są deficyty szkół w województwie w zakresie wyposażenia w nowoczesne pomoce dydaktyczne, w szczególności w sprzęt komputerowy oraz narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych z zastosowaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK). Efektem będzie budowanie lub podniesienie kompetencji w zakresie przyrody, biologii, chemii i fizyki oraz zwiększenie kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli.

Zasadnym jest również tworzenie programów w zakresie nauki przedsiębiorczości. Stworzenie programu edukacyjnego, opartego na kształtowaniu umiejętności teoretycznych i praktycznych będzie odpowiedzią na zapotrzebowanie nowoczesnego rynku pracy.

Tabela 4. Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe, oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
Cel szczegółowy 1: Zwiększenie liczby miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz rozszerzenie oferty placówek przedszkolnych o zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci														
R.40	Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	słabiej rozwinięty	osoby	nie dotyczy	0	0	92	%	2013	0	0	92	SL2014	bieżący monitoring
R.41	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS	słabiej rozwinięty	szt.	nie dotyczy	0	0	70	%	2012	0	0	70	badanie ewaluacyjne	zgodnie z wytycznymi dot. monitorowania postępu rzeczowego w perspektywie finansowej 2014-2020
Cel szczegółowy 2: Doskonalenie kluczowych kompetencji uczniów w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych, języków obcych, nauk matematyczno-przyrodniczych, kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej oraz rozwój systemu indywidualnej pracy z uczniami, prowadzące do wzmocnienia ich zdolności do przyszłego zatrudnienia														
R.69	Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne po opuszczeniu programu	słabiej rozwinięty	osoby	nie dotyczy	0	0	85	%	2014	0	0	85	SL2014	bieżący monitoring
R.43	Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	słabiej rozwinięty	osoby	nie dotyczy	0	0	92	%	2013	0	0	92	SL2014	bieżący monitoring
R.44	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt	słabiej rozwinięty	szt.	nie dotyczy	0	0	97	%	2013	0	0	97	SL2014	bieżący monitoring

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
	TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych													
R.45	Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują doposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych	słabiej rozwinięty	szt.	nie dotyczy	0	0	97	%	2013	0	0	97	SL2014	bieżący monitoring
R.46	Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK dzięki EFS	słabiej rozwinięty	osoby	nie dotyczy	0	0	90	%	2013	0	0	90	badanie ewaluacyjne	zgodnie z wytycznymi dot. monitorowania postępu rzeczowego w perspektywie finansowej 2014-2020

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

1. Upowszechnienie edukacji przedszkolnej

Przewidywane dofinansowanie ukierunkowane zostanie na tworzenie miejsc przedszkolnych, głównie poprzez wsparcie istniejących placówek wychowania przedszkolnego w tym zakresie (m.in. modernizacja, adaptacja, zakup sprzętu i materiałów niezbędnych do pracy z większym gronem dzieci). Możliwe będzie także finansowanie działań zmierzających do powstawania nowych placówek wychowania przedszkolnego, jednakże przede wszystkim na bazie istniejącej infrastruktury lokalowej, w tym zwłaszcza oświatowej (np. budynki likwidowanych szkół). Liczba utworzonych w ramach udzielonego wsparcia projektowego nowych miejsc edukacji przedszkolnej będzie odpowiadała faktycznemu i prognozowanemu zapotrzebowaniu na usługi edukacji przedszkolnej w regionie z wzięciem pod uwagę prognoz demograficznych.

Planowane w ramach tego typu projektów działania uwzględniają także inicjatywy mające na celu tworzenie przyzakładowych placówek edukacji przedszkolnej na obszarach charakteryzujących się dużą koncentracją zakładów pracy, np. w strefach ekonomicznych czy parkach naukowo-technologicznych.

Ponadto wspierana będzie organizacja i prowadzenie dodatkowych zajęć (w szczególności na obszarach wiejskich), jednakże w powiązaniu z działaniami skutkującymi wygenerowaniem dodatkowych miejsc wychowania przedszkolnego. Elementem wsparcia będzie również finansowanie programów rozwojowych dla dzieci, w tym w zakresie kompetencji kluczowych (np. nauki języków obcych, programowania, kompetencji społecznych, matematycznych itp.) i uniwersalnych umiejętności, dostosowanych do wieku i możliwości dzieci w wieku przedszkolnym.

Nauka programowania będzie realizowana przy zachowaniu demarkacji ze wsparciem udzielanym w tym zakresie z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa.

W ramach przedmiotowego typu projektu planowane jest wykorzystanie mechanizmu finansowania krzyżowego, w ramach którego wdrażane będą działania związane z dostosowaniem istniejącej infrastruktury oświatowej w zakresie tworzenia warunków niezbędnych do funkcjonowania nowo powstałych placówek wychowania przedszkolnego. Beneficjenci zostaną zobowiązani do wykazania, że koszty poniesione w ramach cross-financingu będą niezbędne dla wdrożenia operacji. Instytucja Zarządzająca będzie monitorować wykorzystanie poziomu mechanizmu cross-financingu.

Założona kwota alokacjina edukację przedszkolną w województwie zachodniopomorskim wynosi 25 483 230 euro, co stanowi ok. 62% wartości alokacji na priorytet 10i

Grupy docelowe:

- Dzieci w wieku przedszkolnym
- Rodzice dzieci w wieku przedszkolnym
- Nauczyciele i pracownicy pedagogiczni placówek wychowania przedszkolnego
- Istniejące przedszkola, w tym przedszkola specjalne
- Inne formy wychowania przedszkolnego

Typy beneficjentów: wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów)

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

2. Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, ponadpodstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym

W ramach tego typu projektów realizowane będą przedsięwzięcia w zakresie podnoszenia kluczowych kompetencji uczniów niezbędnych do poruszania się po rynku pracy (ICT, matematyczno-przyrodniczych, w zakresie języków obcych) oraz kształtowanie właściwych postaw (kreatywności, innowacyjności, umiejętności pracy zespołowej).

Ponadto wszelkie działania powinny uwzględniać zróżnicowane potrzeby edukacyjne uczniów, m.in. służące indywidualizacji podejścia do ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych (w tym zakup sprzętu specjalistycznego, pomocy dydaktycznych koniecznych do rozpoznawania potrzeb, wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, organizowanie i udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej), a także powinny być ukierunkowane na wsparcie uczniów zagrożonych przedwczesnym zakończeniem nauki szkolnej i uczniów zdolnych.. W tym celu realizowane będą m.in. programy stypendialne. Uczniowie zdolni otrzymywać będą zindywidualizowane wsparcie, nastawione na wzmocnienie ich potencjałów i umiejętności, co przełoży się docelowo na poprawę możliwości wykorzystania i rozwijania uzdolnień i docelowo na poprawę ich sytuacji na rynku pracy.

Mając na względzie aktualne wymagania rynku pracy niezwykle istotne jest zapewnienie wsparcia w zakresie nauki programowania już od najmłodszych klas szkół podstawowych. Pożądane są również programy mające na celu zwiększenie przedsiębiorczości i innowacyjności na poziomie edukacji szkolnej (w tym również w zakresie umiejętności uniwersalnych tzw. transveral skills) – zarówno w postaci finansowania wdrażania takich programów dla uczniów (w tym zakupu niezbędnego wyposażenia), jak i przygotowania nauczycieli do prowadzenia takich zajęć. Pozwoli to na zapewnienie efektu trwałości wsparcia i docelowe wdrożenie takich programów już poza finansowaniem w ramach EFS.

Istotnym elementem wsparcia będą również działania w zakresie nabywania i podnoszenia kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych na poziomie kształcenia ogólnego.

W celu zapewnienia jak najwyższej efektywności działań podejmowanych w szkołach i placówkach oświatowych, niezwykle istotne będą przedsięwzięcia o charakterze kompleksowym, przewidujące zarówno wskazane powyżej działania kierowane do uczniów, jak również wsparcie nauczycieli prowadzących kształcenie ogólne w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego (w odniesieniu do potrzeb szkoły i kierunków rozwoju edukacji), w obszarach związanych z priorytetami określonymi w dziedzinie edukacji, tj.: poprawa ich kompetencji interpersonalnych i społecznych, korzystanie z TIK, stosowanie eksperymentalnych metod nauczania w edukacji, rozwój psychologiczno-pedagogicznych narzędzi diagnostycznych oraz zindywidualizowane podejście do metod nauczania. Rozwijane będą także staże i szkolenia dla nauczycieli w przedsiębiorstwach.

Dodatkowo, jako uzupełnienie działań podejmowanych na rzecz uczniów i nauczycieli, planowane jest tworzenie w szkołach warunków do nauczania eksperymentalnego poprzez doposażenie bazy dydaktycznej i naukowej szkół i placówek oświatowych w nowoczesne pomoce dydaktyczne, zwłaszcza w mobilny sprzęt komputerowy (kontynuacja rządowego programu „Cyfrowa szkoła" w zakresie komponentu „e-szkoła"), jak również poprzez wyposażenie laboratoriów szkolnych w nowoczesne, współpracujące z urządzeniami TIK narzędzia do nauczania przyrody, biologii, chemii i fizyki. Powyższe ma związek z wdrażaniem w placówkach innowacyjnego nauczania przedmiotów przyrodniczych opartego na dochodzeniu i rozumowaniu naukowym (metodą eksperymentu uczniowskiego) oraz ma stanowić narzędzie służące budowaniu/rozwijaniu kompetencji uczniów. Działania w zakresie wyposażenia/doposażenia szkół w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne będą uzależnione od diagnozy zapotrzebowania odbiorców wsparcia na tego typu działania oraz będą zgodne ze standardem wyposażenia określonym w „Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 w obszarze edukacji".

Projekty związane z wyposażeniem pracowni TIK oraz pracowni przedmiotowych będą komplementarne do inicjatyw podejmowanych na rzecz uczniów oraz do doskonalenia nauczycieli finansowanych ze środków publicznych (w tym EFS), a łączny limit wydatków związanych z zakupem sprzętu nie przekroczy 30% alokacji na cały PI 10i (włączając cross-financing).

W ramach podejmowanych działań na rzecz uczniów przewidywany jest również rozwój i wsparcie systemu poradnictwa edukacyjno-zawodowego.

Grupy docelowe:

- Uczniowie i wychowankowie szkół i placówek systemu oświaty prowadzących wyłącznie kształcenie ogólne (z wyłączeniem słuchaczy szkół dla dorosłych)
- Rodzice uczniów i wychowanków szkół i placówek systemu oświaty prowadzących wyłącznie kształcenie ogólne (z wyłączeniem słuchaczy szkół dla dorosłych)Szkoły oraz

placówki systemu oświaty (instytucje i kadra pedagogiczna) realizujące wyłącznie kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych) i ich organy prowadzące

– Nauczyciele i pracownicy pedagogiczni szkół i placówek systemu oświaty realizujących wyłącznie kształcenie ogólne

Typy beneficjentów:

– Organy prowadzące szkół i placówek systemu oświaty realizujących kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych)

– Organizacje pozarządowe prowadzące działalność statutową w zakresie edukacji

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Wybór projektów do realizacji będzie opierał się na kryteriach zaakceptowanych przez Komitet Monitorujący. Stosowane kryteria zapewnią wybór przedsięwzięć, które w największym stopniu przyczynią się do osiągnięcia zakładanych celów szczegółowych i rezultatów priorytetu inwestycyjnego. Główne kryteria wyboru będą odnosić się do następujących kwestii:

– polityki horyzontalne;

– zdolność instytucjonalna;

– kompleksowość wsparcia.

Ponieważ można zaobserwować istotną różnicę w liczbie placówek przedszkolnych na obszarach wiejskich i miejskich, planowane jest takie warunkowanie konkursów, aby niwelować te dysproporcje (dodatkowo punktowane będą projekty zakładające tworzenie miejsc przedszkolnych na obszarach o najniższym wskaźniku uprzedszkolnienia, głównie na terenach wiejskich).

Po zakończeniu finansowania projektowego beneficjenci będą zobowiązani do zachowania trwałości utworzonych w ramach RPO miejsc edukacji przedszkolnej (poprzez stosowanie odpowiednich kryteriów wyboru projektów).

Ponadto wkład funduszy strukturalnych w realizację działań ukierunkowanych na upowszechnienie edukacji przedszkolnej w regionie nie będzie zastępować publicznych lub równoważnych wydatków przeznaczonych na ten cel.

W zakresie kształcenia ogólnego preferowane będą projekty przewidujące kompleksowe wsparcie szkół i placówek oświatowych, wykorzystujące jak najszersze spektrum możliwych do realizacji działań, w szczególności w zakresie wprowadzenia i wdrażania w jednostkach innowacyjnego nauczania opartego na dochodzeniu i rozumowaniu naukowym w powiązaniu z rozbudową bazy TIK, tak aby proces edukacji wsparty był nowoczesnymi technologiami. Ponadto premiowane będą przedsięwzięcia realizowane w partnerstwie organów prowadzących szkół i placówek oświatowych z innymi instytucjami stanowiącymi system oświaty bądź różnego rodzaju jednostkami edukacyjnymi (w tym w szczególności partnerstwa szkół podstawowych oraz zawodowych).

Ocena dokonywana na podstawie przedmiotowych kryteriów będzie bezstronna, niedyskryminacyjna i przejrzysta.

IZ RPO WZ zapewni, że wszelkie wsparcie publiczne w ramach niniejszego programu będzie zgodne z zasadami proceduralnymi i materialnymi odnoszącymi się do pomocy państwowej obowiązującymi na dzień udzielenia wsparcia publicznego.

W związku z trwającą reformą edukacji, a co za tym idzie zmianami dotyczącą szkół gimnazjalnych w przypadku nowych projektów finansowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego 10i skierowanych do szkół gimnazjalnych, które zostaną zlikwidowane w związku z reformą, wsparcie będzie skierowane jedynie do uczniów tych szkół.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
P.43	Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	12 000	SL 2014	bieżący monitoring
P.44	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie	szt.	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	12 000	SL 2014	bieżący monitoring

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
P.45	Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	970	SL 2014	bieżący monitoring
P.79	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	6427	SL 2014	bieżący monitoring
P.45a	Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	3498	SL 2014	bieżący monitoring
P.47	Liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	1698	SL 2014	bieżący monitoring
P.48	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych	szt.	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	80	SL 2014	bieżący monitoring
P.49	Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały doposażone w programie	szt.	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	124	SL 2014	bieżący monitoring

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 10iv: Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 3: Wzrost efektywności kształcenia zawodowego i jego dostosowanie do wymogów regionalnego rynku pracy zwiększające szanse na zatrudnienie

Istotne jest dążenie, aby programy nauczania w szkołach zawodowych były częścią gospodarki. Poprzez realizację działań na rzecz szkolnictwa zawodowego planowane jest osiągnięcie efektu synergii pomiędzy procesem kształcenia a wymaganiami stawianymi przez rynek pracy. Poprzez wzmacnianie współpracy szkół i placówek kształcenia zawodowego z pracodawcami oraz szkołami wyższymi oraz poprzez inwestycje mające na celu tworzenie w tych jednostkach warunków zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy planowany jest wzrost poziomu aktywności zawodowej osób posiadających wykształcenie zasadnicze zawodowe, zasadnicze branżowe i średnie branżowe.

Istotnym elementem tego wsparcia będą również działania ukierunkowane na wspieranie kluczowych kompetencji uczniów niezbędnych do poruszania się po rynku pracy (m.in. ICT, matematyczno-przyrodniczych, w zakresie języków obcych itp.) oraz kształtowanie właściwych postaw (m.in. kreatywności, innowacyjności, umiejętności pracy zespołowej itp.). Pożądane są również programy mające na celu zwiększenie przedsiębiorczości i innowacyjności na poziomie edukacji szkolnej (w tym również w zakresie umiejętności uniwersalnych tzw. transveral skills) – zarówno w postaci finansowania wdrażania takich programów dla uczniów (w tym zakupu niezbędnego wyposażenia), jak i przygotowania nauczycieli do prowadzenia takich zajęć.

Niezwykle istotne będą przedsięwzięcia o charakterze kompleksowym, przewidujące zarówno działania kierowane do uczniów, jak również wsparcie nauczycieli prowadzących kształcenie ogólne w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego (w odniesieniu do potrzeb szkoły i kierunków rozwoju edukacji).

Należy mieć na uwadze uczniów, którzy uzyskują słabe wyniki z egzaminów potwierdzających kwalifikacje oraz są grupą zagrożoną wypadnięciem z systemu edukacji. Istotne jest podejmowanie działań, które mają na celu wdrożenie indywidualizacji nauczania i zapewnienie wsparcia doradcy edukacyjno-zawodowego.

W województwie brakuje ośrodków, w których można uzyskać wykształcenie oraz kwalifikacje w zawodach właściwych dla danej branży. Szansą na zmianę sytuacji jest ustawowe włączenie szkół zawodowych w system kształcenia ustawicznego oraz wprowadzenie możliwości tworzenia centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego.

Proces formalnej edukacji zawodowej oraz kształcenia ustawicznego zostanie wsparty przez tworzenie i rozwój centrów, co będzie sprzyjało integracji i efektywnemu wykorzystaniu potencjału technicznego i kadrowego szkół i placówek kształcących w zawodach, a zainteresowanym osobom ułatwi znalezienie miejsc, gdzie mogą uzyskać określone wykształcenie i kwalifikacje. Nowoczesne centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego oferujące możliwość zdobycia kwalifikacji zawodowych może stać się instytucją edukacyjną, dającą możliwość uzyskania poszukiwanego na rynku wykształcenia oraz odpowiednich kwalifikacji uczniom szkół i placówek kształcenia zawodowego oraz osobom dorosłym, które chcą podnieść kwalifikacje zawodowe.

Ze względu na niedopasowanie wykształcenia mieszkańców regionu do potrzeb pracodawców, konieczne jest podejmowanie działań wpisujących się w oczekiwania rynku pracy w kontekście kształcenia osób dorosłych poza systemem formalnej edukacji zawodowej, tak aby miały one aktualne kwalifikacje i kompetencje, potwierdzone certyfikatem bądź odpowiednim zaświadczeniem.

Wszelkie podejmowane dla osiągnięcia wskazanego celu działania powinny być realizowane w zgodzie z inteligentnymi specjalizacjami regionu.

Tabela 4. Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe, oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
R.47	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia	słabiej rozwinięty	osoby	nie dotyczy	0	0	31	%	2013	0	0	31	SL2014	bieżący monitoring
R.48	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu	słabiej rozwinięty	osoby	nie dotyczy	0	0	92	%	2013	0	0	92	SL2014	bieżący monitoring
R.49	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących doposażenie zakupione dzięki EFS	słabiej rozwinięty	szt.	nie dotyczy	0	0	97	%	2013	0	0	97	SL2014	bieżący monitoring
R.50	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w programie, uczestniczących w kształceniu lub pracujących po 6 miesiącach po ukończeniu nauki	słabiej rozwinięty	osoby	nie dotyczy	0	0	60	%	2013	0	0	60	badanie ewaluacyjne	zgodnie z wytycznymi dot. monitorowania postępu rzeczowego w perspektywie finansowej 2014-2020

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
R.70	Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne po opuszczeniu programu [osoby]	słabiej rozwinięty	osoby	nie dotyczy	0	0	85	%	2018	0	0	85	SL2014	bieżący monitoring

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

3. Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego

W ramach tego typu projektów realizowane będą przedsięwzięcia o charakterze kompleksowym, przewidującym zarówno działania skierowane do uczniów (indywidualizacja podejścia do ucznia, wsparcie uczniów zagrożonych przedwczesnym zakończeniem nauki szkolnej, wsparcie w zakresie kształcenia ogólnego realizowanego w szkołach i placówkach prowadzących kształcenie zawodowe), jak również doskonalenie umiejętności nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu. Poza możliwością korzystania z różnych form dokształcania nauczyciele powinni mieć możliwość aktualizowania wiedzy przez bezpośredni kontakt z rzeczywistym środowiskiem pracy w przedsiębiorstwie o profilu odpowiadającym specyfice zawodu, w którym kształcą. W tym celu główny nacisk położony powinien być na organizację dla nauczycieli stażu i praktyk w przedsiębiorstwach.

Przedsięwzięcia realizowane w ramach tego typu projektów mają koncentrować się także na rozwoju współpracy szkół i placówek kształcenia zawodowego z ich otoczeniem, w tym zwłaszcza z pracodawcami i szkołami wyższymi, poprzez: wspólne opracowywanie programów nauczania dla zawodu, tworzenie modeli praktycznego kształcenia i szkolenia zawodowego, definiowanie kierunków, w których powinno być prowadzone kształcenie zawodowe, organizowanie kształcenia zawodowego praktycznego dla uczniów, wspólną organizację i prowadzenie kwalifikacyjnych kursów zawodowych, tworzenie ośrodków egzaminacyjnych przez pracodawców czy wypracowywanie wspólnych działań z uczelniami w obszarze doradztwa zawodowego.

Wsparcie w tym zakresie koncentrować się będzie w głównej mierze na wszelkich formach podwyższających kwalifikacje i kompetencje uczniów na rynku pracy oraz zwiększających ich szanse na znalezienie pracy, tj. praktykach, stażach, które będą charakteryzować się wysoką jakością i będą zgodne z „Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 w obszarze edukacji". Niemniej istotne będzie również wsparcie działań ukierunkowanych na wspieranie kluczowych kompetencji uczniów i umiejętności uniwersalnych u uczniów, niezbędnych do poruszania się po rynku pracy (m.in. ICT, umiejętności matematyczno-przyrodniczych, w zakresie języków obcych, umiejętności rozumienia itp.) oraz

kształtowanie właściwych postaw (m.in. kreatywności, innowacyjności, umiejętności pracy zespołowej, przedsiębiorczości itp).

Wspierane będą również inicjatywy mające na celu tworzenie placówek o charakterze lokalnych centrów kompetencji, w tym tworzenie i rozwój ukierunkowanych branżowo centrów kształcenia ustawicznego i zawodowego, których zadaniem będzie:

- inicjowanie współpracy z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w tym monitoring potrzeb szkół i pracodawców w zakresie współpracy oraz w zakresie stażu nauczycieli i praktycznej nauki zawodu uczniów;
- wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli kształcenia zawodowego we współpracy z pracodawcami i uczelniami oraz ośrodkami doskonalenia nauczycieli;
- tworzenie sieci wsparcia szkół kształcących w danej branży;
- wdrażanie nowych technologii i uczestnictwo w ich upowszechnianiu;
- opracowywanie i upowszechnianie elastycznych form kształcenia zawodowego, w tym dla osób z niepełnosprawnościami;
- tworzenie wyspecjalizowanych ośrodków egzaminacyjnych w celu potwierdzania wiedzy i umiejętności nabytych w ramach kształcenia zawodowego i ustawicznego;
- tworzenie wyspecjalizowanych ośrodków egzaminacyjnych, w tym ośrodków walidacji;
- potwierdzanie w trybie egzaminów eksternistycznych wiedzy i umiejętności nabytych w ramach pozaformalnego i nieformalnego uczenia się;
- tworzenie narzędzi i opracowywanie metod niezbędnych w pracy doradców edukacyjno-zawodowych oraz prowadzenie diagnozy kompetencji osób dorosłych;
- organizowanie praktyk pedagogicznych dla przyszłych nauczycieli kształcenia zawodowego.

Ważnym zadaniem centrów będzie dbałość – we współpracy z pracodawcami – o jak najlepsze wyposażenie poszczególnych pracowni i warsztatów, które to wyposażenie jest niezbędne do realizacji procesu kształcenia i egzaminowania.

Dodatkowo, wspierane będą inwestycje w infrastrukturę w celu podniesienia jakości bazy technologiczno-dydaktycznej szkolnictwa zawodowego, która często charakteryzuje się przestarzałym zapleczem i wyposażeniem pracowni do praktycznej nauki zawodu. Przedsięwzięcia w tym zakresie bazować powinny na wykorzystaniu obecnej infrastruktury, którą należy dostosować do warunków zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy zawodowej. Wyposażenie/doposażenie pracowni szkolnych ma być uzupełnieniem działań prowadzących do modernizacji oferty kształcenia w danej placówce we współpracy z jej otoczeniem społeczno-gospodarczym. Tego typu inwestycje będą poprzedzone analizą potrzeb szkół zawodowych pod kątem wyzwań regionalnego rynku pracy i uzależnione od diagnozy zapotrzebowania odbiorców wsparcia na tego typu działania oraz będą zgodne ze standardem wyposażenia określonym w „Wytycznych w zakresie zasad realizacji

przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 w obszarze edukacji".

Limit wydatków związanych z doposażeniem szkół i placówek kształcenia zawodowego w sprzęt niezbędny do realizacji kształcenia zawodowego nie przekroczy 30% całkowitej alokacji PI 10iv (włączając cross-financing). Wysokość limitu zostanie zweryfikowana w trakcie przeglądu śródokresowego programu.

Przewidziane jest również inwestowanie w projekty zakładające rozwój doradztwa zawodowego w szkołach i placówkach kształcenia zawodowego i ułatwienie dostępu do odpowiedniej informacji edukacyjno-zawodowej, tak aby uczniowie dokonywali świadomych wyborów edukacyjnych i zawodowych, kierując się swoimi indywidualnymi preferencjami, predyspozycjami i uzdolnieniami w celu lepszego przygotowania do uczestnictwa w rynku pracy.

Wspierane będą także działania na rzecz poszerzenia oferty kursów zawodowych dla osób dorosłych realizowane we współpracy z pracodawcami poprzez organizację tradycyjnych pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego (m.in. kwalifikacyjne kursy zawodowe), w tym również organizowanych w ramach działalności centrów kształcenia ustawicznego i zawodowego, oraz przewidujących wdrażanie programów potwierdzania kwalifikacji zawodowych, a w konsekwencji pozwalających na nabycie uprawnień zawodowych.

Grupy docelowe:

- Uczniowie i słuchacze szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe
- Młodociani pracownicy
- Osoby dorosłe
- Szkoły i placówki (instytucje i kadra pedagogiczna) prowadzące kształcenie zawodowe, w tym prowadzące kształcenie pomaturalne oraz kształcenie ustawiczne formalne i pozaformalne
- Nauczyciele prowadzący kształcenie ogólne w szkołach i placówkach kształcenia zawodowego
- Nauczyciele przedmiotów zawodowych
- Instruktorzy praktycznej nauki zawodu
- Partnerzy społeczno-gospodarczy
- Pracodawcy

Typy beneficjentów: wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów)

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Wybór projektów do realizacji będzie opierał się na kryteriach zaakceptowanych przez Komitet Monitorujący. Stosowane kryteria zapewnią wybór przedsięwzięć, które w największym stopniu przyczynią się do osiągnięcia zakładanych celów szczegółowych i rezultatów priorytetu inwestycyjnego. Główne kryteria wyboru będą odnosić się do następujących kwestii:

– polityki horyzontalne;

– zdolność instytucjonalna;

– kompleksowość wsparcia;

– wpływ na rozwój gospodarczy województwa;

– zwiększenie racjonalnego wykorzystania zasobów;

– wpływ na wzmacnianie regionalnych i inteligentnych specjalizacji.

Preferowane będą przede wszystkim projekty przewidujące kompleksowe wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe, wykorzystujące jak najszersze spektrum możliwych do realizacji działań, tak aby proces dydaktyczny uzupełniony był inwestycjami w wyposażenie/doposażenie bazy do praktycznej nauki zawodu – w celu zapewnienia warunków zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy zawodowej. Ponadto, ze względu na konieczność zapewnienia jak najszerszej współpracy szkół i placówek kształcenia zawodowego ze społeczno-gospodarczym otoczeniem, w szczególności z pracodawcami i szkołami wyższymi, premiowane będą projekty realizowane w partnerstwie organów prowadzących z ww. podmiotami. Wspieranie rozwoju centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego, które z zasady składają się z różnych typów szkół i placówek, jak również ściśle współpracują z pracodawcami, będzie stanowiło naturalny determinant realizacji projektów partnerskich. Preferowana będzie również realizacja projektów w obszarze kształcenia w branżach mających strategiczne znaczenie dla rozwoju gospodarki na poziomie krajowym i regionalnym, identyfikowanych w dokumentach strategicznych lub definiujących inteligentne specjalizacje.

Projekty związane z zakupem sprzętu lub infrastruktury (w ramach cross-financingu) w szkołach i placówkach edukacyjnych będą finansowane wyłącznie w sytuacji, jeżeli zostanie zagwarantowana trwałość inwestycji z EFS. Kryteria uwzględnią wyniki edukacyjne szkół i będą premiować szkoły położone na terenach wiejskich.

Ocena dokonywana na podstawie przedmiotowych kryteriów będzie bezstronna, niedyskryminacyjna i przejrzysta.

IZ RPO WZ zapewni, że wszelkie wsparcie publiczne w ramach niniejszego programu będzie zgodne z zasadami proceduralnymi i materialnymi odnoszącymi się do pomocy państwowej obowiązującymi na dzień udzielenia wsparcia publicznego.

W związku z trwającą reformą edukacji, a co za tym idzie zmianami dotyczącą Zasadniczych Szkół Zawodowych, w przypadku nowych projektów finansowanych w ramach priorytetu

inwestycyjnego 10iv skierowanych do Zasadniczych Szkół Zawodowych, wsparcie będzie skierowane jedynie do uczniów tych szkół.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy,

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
P.50	Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	11 752	SL2014	bieżący monitoring
P.51	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	1175	SL2014	bieżący monitoring
P.52	Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	12 943	SL2014	bieżący monitoring
P.53	Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego doposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji	szt.	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	92	SL2014	bieżący monitoring

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		
	kształcenia zawodowego								
P.54	Liczba podmiotów realizujących zadania centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego objętych wsparciem w programie	szt.	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	12	SL2014	bieżący monitoring
P.79	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	1000	SL2014	bieżący monitoring

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 10iii: Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 4: Wzrost kompetencji osób dorosłych, w szczególności osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych, w zakresie znajomości technologii informacyjno-komunikacyjnych i języków obcych

Uczenie się przez całe życie staje się kluczem do sukcesu całego społeczeństwa. Rynek pracy reaguje na sytuację gospodarczą i wymaga ciągłej gotowości do zmian w obszarze potencjału zawodowego. Istotnego znaczenia nabiera nabywanie kompetencji kluczowych, które zdefiniowane zostały przez Parlament Europejski jako „połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji".

Dwie z ośmiu kompetencji kluczowych wyróżnionych w Zaleceniach Parlamentu Europejskiego mają istotne znaczenie dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego w dobie transformacji społeczno-gospodarczej i globalizacji: umiejętność porozumiewania się w języku obcym oraz kompetencje informatyczne. W przypadku pierwszej z wymienionych otwarcie granic i uzyskanie statusu obywatela UE po akcesji Polski do Unii, a także fakt usytuowania województwa zachodniopomorskiego w sąsiedztwie Niemiec determinują konieczność rozwijania zdolności komunikacyjnych w zakresie języków obcych.

W odniesieniu do drugiej ze wskazanych kompetencji – w procesie edukacji coraz ważniejsze staje się zdobycie umiejętności uczenia się i posługiwania się informacją. Potrzebne są szczególnie umiejętności wyszukiwania, oceny źródła informacji, jego wiarygodności, przydatności informacji, umiejętność jej przetworzenia i zastosowania. Umiejętność korzystania z technologii jest coraz ważniejsza także dlatego, że czynnik ten staje się nowym wymiarem wykluczenia cyfrowego.

Zaproponowany katalog kompetencji ma wpływ na sytuację osób dorosłych na rynku pracy w województwie zachodniopomorskim – posiadanie ww. umiejętności przyczynia się do integracji społecznej i zatrudnienia, jednocześnie umożliwia dalszą samorealizację i rozwój osobisty.

Wsparcie w zakresie rozwijania umiejętności językowych i kompetencji informacyjno-komunikacyjnych powinno być kierowane w szczególności do osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych. Największy odsetek osób w wieku 18-69 lat, które nie potrafią posługiwać się językiem obcym, stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym, jak również osoby 50+. Niższy poziom wykształcenia skutkuje mniejszym stopniem znajomości języków obcych oraz rosnącym odsetkiem osób deklarujących znajomość języka obcego na poziomie podstawowym. Brak znajomości języka obcego zadeklarowało ponad 50% osób w grupie wiekowej 60-69 lat.

Podstawowym urządzeniem służącym rozwojowi umiejętności wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych jest komputer. Stopień umiejętności korzystania z komputera związany jest z wykształceniem. Im wyższy był poziom uzyskanego wykształcenia, tym wyższy udział osób korzystających z komputera (97% osób w wieku 18-69 lat z wykształceniem wyższym w stosunku do 36,9% osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym). Odsetek osób, które deklarowały korzystanie z komputera, zmniejszał się wraz ze wzrostem wieku osób badanych – z 97,5% w grupie 18-24 lata do 22,3% w grupie osób w wieku 65-69 lat. Sytuację taką odnotowano zarówno wśród kobiet (odpowiednio: z 97,6% do 21,0%), jak i mężczyzn (z 97,4% do 23,8%), a także – w mieście (z 98,4% do 29,6%) i na wsi (z 96,3% do 7,9%). Ponadto w 2013 r. w województwie zachodniopomorskim za najczęstszą przyczynę nieposiadania dostępu do Internetu w domu wskazano brak potrzeby korzystania z niego. Drugim istotnym powodem był brak odpowiednich umiejętności, stąd konieczność inwestowania w doskonalenie kompetencji w tym zakresie.

Tabela 4. Zestawienie wspólnych wskaźników rezultatu EFS, dla których zostały ustalone wartości docelowe, oraz wskaźników rezultatu EFS specyficznych dla programu, odnoszących się do celów szczegółowych, w podziale na priorytety inwestycyjne i kategorie regionów

Lp.	Wskaźnik	Kategoria regionu	Jednostka pomiaru wskaźnika	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celu	Wartość bazowa			Jednostka pomiaru dla wartości bazowej i docelowej	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
					M	K	O			M	K	O		
R.51	Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	słabiej rozwinięty	osoby	nie dotyczy	0	0	61	%	2013	0	0	61	SL2014	bieżący monitoring
R.52	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	słabiej rozwinięty	osoby	nie dotyczy	0	0	61	%	2013	0	0	61	SL2014	bieżący monitoring
R.53	Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu	słabiej rozwinięty	osoby	nie dotyczy	0	0	61	%	2013	0	0	61	SL2014	bieżący monitoring

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

4. Wsparcie osób dorosłych, w szczególności osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych, w zakresie doskonalenia umiejętności wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych i porozumiewania się w językach obcych

Przedsięwzięcia podejmowane w ramach tego typu projektów mają zapewnić wsparcie dla osób dorosłych, w szczególności osób starszych (powyżej 50. roku życia) i osób o niskich kwalifikacjach, chcących podnosić swoje umiejętności, wiedzę i kompetencje poprzez udział w kształceniu ustawicznym, ukierunkowane na zdobycie nowych lub podwyższenie kompetencji informatycznych oraz w zakresie języków obcych, które to kompetencje są najbardziej pożądane na rynku pracy. Jednocześnie interwencje w tych obszarach będą prowadziły przede wszystkim do zdobycia kwalifikacji, a nie wyłącznie do ponoszenia kompetencji.

Ponadto udzielane wsparcie obejmie działania ukierunkowane na przeprowadzenie formalnej oceny i certyfikacji umiejętności oraz kompetencji osiągniętych przez uczestników, co oznacza, że fakt nabycia nowych kompetencji powinien być udokumentowany co najmniej uzyskaniem uznanego na terytorium UE certyfikatu.

Wsparcie zostanie skierowane w szczególności do grup defaworyzowanych na rynku pracy, czyli do osób wykazujących największą lukę kompetencyjną i posiadających największe potrzeby w dostępie do edukacji we wskazanym powyżej zakresie, w tym w szczególności do osób o niskich kwalifikacjach i osób powyżej 50. roku życia.

Grupy docelowe:

– Osoby dorosłe zamierzające uczestniczyć w kształceniu ustawicznym w zakresie kształtowania kompetencji informatycznych oraz porozumiewania się w językach obcych, w szczególności osoby starsze (powyżej 50. roku życia) i osoby o niskich kwalifikacjach

Typy beneficjentów: wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie odrębnych przepisów)

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Wybór projektów do realizacji będzie opierał się na kryteriach zaakceptowanych przez Komitet Monitorujący. Stosowane kryteria zapewnią wybór przedsięwzięć, które w największym stopniu przyczynią się do osiągnięcia zakładanych celów szczegółowych i

rezultatów priorytetu inwestycyjnego. Główne kryteria wyboru będą odnosić się do następujących kwestii:

– polityki horyzontalne;

– zdolność instytucjonalna;

– zwiększenie racjonalnego wykorzystania zasobów;

– wpływ na wzmacnianie regionalnych i inteligentnych specjalizacji.

Preferowane będą przede wszystkim projekty wspierające osoby starsze i osoby o niskich kwalifikacjach.

Ocena dokonywana na podstawie przedmiotowych kryteriów będzie bezstronna, niedyskryminacyjna i przejrzysta.

Z uwagi na zobowiązanie władz polskich w zakresie wypełnienia warunkowości ex-ante nr 10.3, zawarte w PO WER, prowadzenie działań w ramach PI 10iii nadzorowanych przez IZ RPO WZ jest uzależnione od wywiązania się z tego obowiązku na szczeblu ogólnokrajowym przez IZ PO WER.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)			Źródło danych	Częstotliwość raportowania
					M	K	O		

P.55	Liczba osób o niskich kwalifikacjach, objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	**14 690**	SL2014	bieżący monitoring
P.33	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	**4197**	SL2014	bieżący monitoring
P.56	Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby	EFS	słabiej rozwinięty	0	0	**20 986**	SL2014	bieżący monitoring

2.A.7. Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa i wkład EFS w realizację celów tematycznych 1-7

W ramach przedmiotowego priorytetu nie planuje się działań w zakresie innowacji społecznych i współpracy ponadnarodowej.

W osi priorytetowej VIII – Edukacja zachodzi silna komplementarność działań realizowanych w obszarze edukacji przedszkolnej i kształcenia zawodowego do działań w ramach IX osi priorytetowej – Infrastruktura publiczna (priorytet inwestycyjny 10).

W zakresie komplementarności z działaniami realizowanymi w ramach celów tematycznych 1-7, finansowanych ze środków EFRR, występuje ona w ramach:

a) I osi priorytetowej – priorytet inwestycyjny 1b – poprzez podejmowanie działań edukacyjnych (EFS) na rzecz wzrostu innowacyjności przedsiębiorstw (EFRR); priorytet inwestycyjny 3a – poprzez łączenie realizacji projektów zakładających wsparcie dla przedszkoli lub form wychowania przedszkolnego (EFS) z projektami, w których przewidziano wsparcie rozwoju przedsiębiorstw (EFRR).

2.A.8. Ramy wykonania

Tabela 6. Ramy wykonania osi priorytetowej, w podziale na fundusze i kategorie regionów

Oś priorytetowa	Typ wskaźnika (KEW, wskaźnik postępu finansowego, produktu lub, jeśli właściwe, wskaźnik rezultatu)	Lp.	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)			Cel końcowy (2023)			Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
						M	K	O	M	K	O			
VIII. Edukacja	**P.56** Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie	1	osoby	EFS	słabiej rozwinięty			7200			20 986	SL2014	Wykorzystany wskaźnik dotyczy projektów realizowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego 10iii, na który wstępnie przeznaczono 9,41% alokacji osi priorytetowej VIII – Edukacja	7,00%
	P.50 Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie	2	osoby	EFS	słabiej rozwinięty			5288			11 752	SL2014	Wykorzystany wskaźnik dotyczy projektów realizowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego 10iv, na który wstępnie przeznaczono 52,07% alokacji osi priorytetowej VIII – Edukacja	
	P.52 Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy	3	osoby	EFS	słabiej rozwinięty			3100			12 943	SL2014	Wykorzystany wskaźnik dotyczy projektów realizowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego 10iv, na który wstępnie przeznaczono 52,07% alokacji osi priorytetowej VIII – Edukacja	
	P.53 Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego doposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego	4	Szt.	EFS	słabiej rozwinięty			20			92	SL2014	Wykorzystany wskaźnik dotyczy projektów realizowanych w ramach priorytetu inwestycyjnego 10iv, na który wstępnie przeznaczono 52,07% alokacji osi priorytetowej VIII – Edukacja	
	F.01 Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowanych	5	EUR	EFS	słabiej rozwinięty			17 240 470			124 930 936	SL2014	Nie dotyczy	

2.A.9. Kategorie interwencji

Tabele 7-11. Tabele przedstawiające zastosowane w osi priorytetowej kategorie interwencji

Fundusz i kategoria regionu: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Społeczny

Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji			Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania			Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium			Tabela 10 Wymiar 4 Terytorialne mechanizmy wdrażania			Tabela 11 Wymiar 6 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€
X. Edukacja	115 Ograniczanie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki, zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia	40 900 000	X. Edukacja	01 Dotacja bezzwrotna	90 191 295	X. Edukacja	01 Duże obszary miejskie (o ludności > 50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	44 069 387	X. Edukacja	01 Zintegrowane inwestycje terytorialne – miejskie	17 200 000	X. Edukacja	01 Wspieranie przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i zasobooszczędną	
													03 Wzmacnianie konkurencyjności MŚP	
						X. Edukacja	02 Małe obszary miejskie (o ludności > 5000 i średniej gęstości zaludnienia)	44 069 387					04 Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	
										07 Nie dotyczy	172 991 295			

VIII. EDUKACJA

KATEGORIE INTERWENCJI

Fundusz i kategoria regionu: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Społeczny														
Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji			Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania			Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium			Tabela 10 Wymiar 4 Terytorialne mechanizmy wdrażania			Tabela 11 Wymiar 6 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€
							03 Obszary wiejskie (o małej gęstości zaludnienia)	18 052 521						
													05 Zwiększanie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjnych i komunikacyjnych	
													06 Niedyskryminacja	
							07 Nie dotyczy						07 Równość płci	
													08 Nie dotyczy	

KATEGORIE INTERWENCJI

Fundusz i kategoria regionu: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Społeczny															
Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji			Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania			Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium			Tabela 10 Wymiar 4 Terytorialne mechanizmy wdrażania			Tabela 11 Wymiar 6 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		
Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€	Oś priorytetowa	Kod	€
	117 Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	10 000 000												
	118 Lepsze dopasowywanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami	55 291 295												

IX. INFRASTRUKTURA PUBLICZNA

2.A.1. Oś priorytetowa

2.A.2. Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu, więcej niż jeden cel tematyczny lub więcej niż jeden fundusz (w stosownych przypadkach)

Realizacja OP Infrastruktura publiczna oparta będzie na wypełnieniu celów CT 2, 9 i 10. Połączenie trzech CT w ramach jednej osi priorytetowej jest uzasadnione z uwagi na komplementarność zaplanowanych do realizacji typów projektów oraz proponowany zakres interwencji. OP Infrastruktura publiczna będzie ukierunkowana na interwencję zmierzającą do poprawy dostępności wysokiej jakości infrastruktury publicznej, w tym dzięki zastosowaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych. Działania te będą komplementarne w stosunku do interwencji z Europejskiego Funduszu Społecznego, co w konsekwencji wpłynie na podniesienie poziomu usług społecznych oraz publicznych.

Kreowanie korzystnych warunków do zrównoważonego rozwoju oraz równego dostępu do usług jest jednym z priorytetów w politykach Unii Europejskiej. W perspektywie finansowej 2014-2020 planuje się kompleksowe wsparcie obszarów zagrożonych wyłączeniem, nie tylko poprzez prowadzenie działań w obszarze usług społecznych z zakresu ochrony zdrowia i pomocy społecznej, ale również poprzez wzmocnienie działań polegających na wsparciu infrastruktury edukacyjnej oraz działań na rzecz poszerzenia zastosowań technologii informacyjno-komunikacyjnych w podmiotach publicznych. Uwzględniając szczególnie niekorzystną pod względem społecznym i ekonomicznym sytuację części województwa zachodniopomorskiego, dostrzega się potrzebę podejmowania równoległych i komplementarnych względem siebie działań na rzecz włączenia społecznego, zwłaszcza poprzez pobudzanie i kreowanie rynku pracy oraz wzmacnianie potencjału edukacyjnego. Ponadto zauważa się potrzebę podjęcia równoległych działań ukierunkowanych na poszerzenie i ułatwienie dostępu obywateli do administracji z wykorzystaniem technologii komunikacyjno-informacyjnych. Niezbędne jest podjęcie komplementarnych działań polegających na jednoczesnej rozbudowie określonych elementów infrastruktury publicznej (w tym edukacyjnej) wraz z poszerzaniem zastosowań technologii cyfrowych przy kontaktach podmiotów publicznych z odbiorcą zewnętrznym. Z tego względu zasadne jest połączenie w ramach jednej osi priorytetowej interwencji EFRR ukierunkowanej na infrastrukturę publiczną przyczyniającą się do likwidowania nierówności w dostępie do usług społecznych oraz wspierającej rewitalizację ubogich społeczności, jak też uwzględniającej działania na rzecz rozwoju infrastruktury edukacyjnej, a także wspierającej działania na rzecz poszerzenia dostępu do podmiotów publicznych z wykorzystaniem technologii cyfrowych.

Finansowanie będzie możliwe tylko w przypadku podmiotów (publicznych lub prywatnych) funkcjonujących w publicznym systemie opieki zdrowotnej oraz na podstawie kontraktu z NFZ. Podmioty będą musiały przedstawić stosowne dokumenty potwierdzające, że mają umowę na usługi podobne do celów planowanych inwestycji lub

zobowiązać się do przedstawienia umowy z NFZ w okresie następującym po okresie, w którym projekt został zrealizowany.

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 9a: Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 1: Zwiększona dostępność do wysokiej jakości infrastruktury zdrowotnej

Zmiany demograficzne zachodzące w województwie wymagają dostosowania infrastruktury i zakresu świadczeń ochrony zdrowia do istniejących potrzeb, zwłaszcza w obszarze opieki długoterminowej stacjonarnej i domowej, opieki paliatywno-hospicyjnej oraz rehabilitacji leczniczej. Należy też wskazać, że baza łóżek szpitalnych na terenie województwa wymaga przeprofilowania łóżek krótkoterminowych na miejsca przeznaczone do opieki długoterminowej, rehabilitacji leczniczej, psychiatrii i geriatrii. Szpitale na terenie województwa nie są wystarczająco wyposażone w aparaturę i sprzęt medyczny, a istniejący sprzęt nie jest dostatecznie unowocześniany. Dotyczy to zwłaszcza głównych zdiagnozowanych na terenie regionu schorzeń stanowiących przyczynę umieralności, tj. chorób układu krążenia oraz nowotworów. Wsparcia wymaga także rozwój infrastruktury w obszarze budowy i rozwoju domów hospicyjnych, w tym ich wyposażenie, oraz innych ośrodków świadczących opiekę paliatywną. Ponadto województwo charakteryzuje się wysokim w skali kraju i Europy wskaźnikiem zgonów niemowląt i umieralności okołoporodowej. W województwie odnotowuje się jeden z najniższych w Polsce współczynników przeciętnego dalszego trwania życia we wszystkich grupach wiekowych.

Podejmowane będą wyłącznie inwestycje zweryfikowane zidentyfikowanymi deficytami i potrzebami uwzględniające sytuację demograficzną i epidemiologiczną (odpowiednio identyfikowaną na poziomie województwa – w zależności od specyfiki podmiotu leczniczego i oferowanych przez niego usług) oraz faktyczne zapotrzebowanie i dostępność infrastruktury ochrony zdrowia na danym obszarze.

Interwencja w ramach priorytetu 9a będzie stanowiła komplementarne wsparcie wobec interwencji zaplanowanej z EFS. Działania te będą odpowiadały zmianom demograficznym zachodzącym w regionie, dotyczącym m.in. starzenia się społeczeństwa. W obszarze ochrony zdrowia będą one ukierunkowane zwłaszcza na zapobieganie przedwczesnej umieralności spowodowanej zachorowalnością na schorzenia stanowiące główną przyczynę umieralności w regionie. Ponadto podejmowane działania będą miały na celu zmniejszanie niekorzystnych skutków wysokiej zachorowalności na choroby nowotworowe oraz choroby układu krążenia. Celem tych działań będzie poprawa dostępności do placówek ochrony zdrowia prowadzących działalność leczniczą w zakresie zdiagnozowanych w regionie schorzeń stanowiących główną przyczynę umieralności.

Wiele placówek szpitalnych wymaga przekształceń infrastrukturalnych w zakresie określonym przez Krajowe Ramy Strategiczne. Wskazane przekształcenia zrównoważą i zwiększą wydajność i dostępność systemu ochrony zdrowia.

Cel szczegółowy 2: Zwiększona dostępność usług społecznych

Województwo zachodniopomorskie cechuje niekorzystna sieć osadnicza, znaczne rozproszenie siedlisk ludzkich, relatywnie niska gęstość zaludnienia oraz wciąż niewystarczająca dostępność infrastruktury usług publicznych dla mieszkańców. Znaczna część mieszkańców regionu, w tym zwłaszcza terenów najsłabiej zaludnionych, obejmujących centralną część regionu, ma utrudniony dostęp do podstawowych funkcji publicznych, w tym infrastruktury społecznej. Konsekwencją tego stanu rzeczy jest pogłębianie zjawiska wykluczenia społecznego kolejnych grup mieszkańców regionu i nierówność w dostępie do usług.

Województwo zachodniopomorskie charakteryzuje się najwyższymi w Polsce wskaźnikami: liczby rozwodów, liczby rodzin niepełnych, liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej – oraz nasilającymi się zjawiskami uzależnień, przemocy w rodzinie i niewydolności opiekuńczo-wychowawczej. Zjawiska te, w kontekście słabej sieci zaludnienia, wymagają kompleksowego, zintegrowanego i specjalistycznego systemu wsparcia rodziny.

Rozwój usług społecznych i zdrowotnych na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, wspierany ze środków EFRR, powinien być zgodny z założeniami europejskich zasad przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki środowiskowej oraz z kierunkami wskazanymi w Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020.

Tabela 3. Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
R.54	Średni czas pobytu chorego w szpitalu	dni	słabiej rozwinięty	5,7	2013	4,7	Informator statystyczny ochrony zdrowia województwa zachodniopomorskiego	raz na dwa lata
R.55	Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	szt.	słabiej rozwinięty	67 879	2013	68 817	GUS	raz w roku

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

1. Budowa (w wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach), przebudowa, modernizacja obiektów ochrony zdrowia

Poprzez realizację projektów tego typu poprawi się dostępność do wysokiej jakości infrastruktury zdrowotnej. Przedsięwzięcia polegać będą na modernizacji obiektów ochrony zdrowia, zgodnie z zapisami Policy Paper, w szczególności mającej na celu poprawę jakości i bezpieczeństwa świadczeń zdrowotnych. Poprzez tego typu działania zwiększy się dostępność mieszkańców regionu do wysokiej jakości świadczeń medycznych. Głównymi beneficjentami będą zakłady opieki zdrowotnej oraz organy je prowadzące. W przypadku obiektów infrastruktury publicznej chodzi o poprawę dostępności tego typu obiektów dla mieszkańców, zwłaszcza obszarów marginalizowanych. Przedsięwzięcia te będą realizowane jako działania komplementarne w stosunku do działań realizowanych przy współfinansowaniu z Europejskiego Funduszu Społecznego, których zasadniczym celem jest włączenie społeczne. Możliwość realizacji inwestycji w ochronie zdrowia będzie możliwa na zasadach wynikających z UP i Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020.

Dokument o nazwie „Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020" stanowi krajowe ramy strategiczne dla wszystkich przedsięwzięć realizowanych w obszarze zdrowia w perspektywie 2014-2020. Głównym narzędziem koordynacji interwencji podejmowanych w sektorze zdrowia ze środków UE będzie Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, działający pod przewodnictwem ministra właściwego ds. zdrowia.

W celu zapewnienia właściwego mechanizmu koordynacji Komitet na bieżąco analizuje kwestie związane z ochroną zdrowia, w szczególności pod kątem zapewnienia skuteczności i efektywności podejmowanych interwencji ze środków UE, osiągania oczekiwanych rezultatów oraz wpływu realizacji Planu działań na cele Policy Paper w zakresie ochrony zdrowia oraz cele Umowy Partnerstwa i Programów Operacyjnych.

Warunkiem koniecznym do podejmowania interwencji w sektorze zdrowia ze środków EFSI jest ich zgodność z uzgodnionym przez Komitet Sterujący Planem działań w sektorze zdrowia (Plan działań).

Plan działań – bezpośrednio powiązany z Umową Partnerstwa oraz uwzględniający inwestycje podejmowane ze środków krajowych (w tym w ramach konkursów na zadania finansowane ze środków publicznych oraz kontraktów na świadczone usługi) – zawiera

m.in. listę potencjalnych projektów realizowanych na poziomie krajowym i regionalnym utworzoną po analizie pod kątem komplementarności i efektywności kosztowej propozycji przedstawionych przez IZ, zasady dotyczące trybów i kryteriów wyboru projektów w ramach naborów ogłaszanych w ramach programów centralnych i regionalnych. Inwestycje będą realizowane wyłącznie przez podmioty wykonujące działalność leczniczą (publiczne i prywatne), udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W przypadku poszerzenia działalności podmiotu wykonującego działalność leczniczą wymagane będzie zobowiązanie do posiadania umowy na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych najpóźniej w kolejnym okresie kontraktowania świadczeń po zakończeniu realizacji projektu.

Podejmowane będą wyłącznie inwestycje zweryfikowane zidentyfikowanymi deficytami i potrzebami uwzględniające sytuację demograficzną i epidemiologiczną (odpowiednio identyfikowaną na poziomie województwa – w zależności od specyfiki podmiotu leczniczego i oferowanych przez niego usług) oraz faktyczne zapotrzebowanie i dostępność infrastruktury ochrony zdrowia na danym obszarze z wykorzystaniem map zdrowotnych w opracowaniu przez Ministerstwo Zdrowia[4] z zastrzeżeniem zasad opisanych w Kierunkowych zasadach wyboru projektów.

Na zasadach i w zakresie zgodnym z Policy Paper wspierane będą między innymi projekty polegające na przeprowadzeniu niezbędnych, z punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych, prac remontowo-budowlanych, w tym w zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami, a także na wyposażeniu w sprzęt medyczny oraz – jako element projektu – rozwiązaniach w zakresie IT (oprogramowanie, sprzęt). Z uwagi na charakter świadczeń realizowanych w POZ inwestycje prowadzone w ramach tego typu projektu mogą być ukierunkowane na wszystkie problemy zdrowotne dorosłych i dzieci rozwiązywane w ramach świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, przy czym powinny one przyczyniać się do rozwoju opieki koordynowanej, z uwzględnieniem środowiskowych form opieki (*community based care*). Komplementarnie w PO WER realizowane będą działania związane z doskonaleniem kompetencji lekarzy, w tym POZ. Zakres interwencji powinien wynikać z diagnozy lub danych ujętych w dostępnych rejestrach, wskazujących na potrzeby. Interwencja w obszarze ochrony zdrowia będzie silnie koordynowana przy uwzględnieniu mechanizmów koordynacji zgodnych z Umową Partnerstwa oraz na podstawie Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. Mapa potrzeb, która zostanie opracowana przez Ministerstwo Zdrowia, zapewni, że wsparcie w obszarze ochrony zdrowia udzielane z poziomu regionalnego będzie spójne ze wsparciem udzielanym z poziomu krajowego, a ponadto zagwarantuje efektywne wykorzystanie środków europejskich. Wsparcie na rzecz infrastruktury ochrony zdrowia ma służyć także poprawie warunków udzielania świadczeń w warunkach ambulatoryjnych oraz POZ na rzecz ograniczenia nadmiernych przyjęć szpitalnych. Istotnym elementem wsparcia będzie także poprawa warunków udzielania specjalistycznych i wysokospecjalistycznych świadczeń medycznych, co przyczyni się do ograniczenia problemu dostępności do

[4] 'Maps of needs to be developed in accordance with the Action Plan concerning the fulfillment of ex-ante conditionality 9.3 on Health'

specjalistycznej opieki oraz nowoczesnych technologii, jak też zmniejszy problem wydłużonego oczekiwania przez pacjentów na usługi specjalistyczne.

Celem udzielania wsparcia w obszarze ochrony zdrowia jest likwidacja ograniczeń związanych z utrudnioną dostępnością do opieki zdrowotnej. Takie działania będą sprzyjały restrukturyzacji systemu ochrony zdrowia. Wsparcie uzyskają projekty, które zostaną ocenione pod kątem ich opłacalności, zaś nie będą mogły otrzymać wsparcia przedsięwzięcia, które przyczyniłyby się do powiększenia nadwyżki potencjału istniejącej obecnie infrastruktury.

Głównym narzędziem koordynacji interwencji podejmowanych w sektorze zdrowia ze środków UE jest Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia.

Podejmowane działania będą komplementarne do działań planowanych w ramach CT 1 i 3. Komplementarność interwencji w ramach priorytetu inwestycyjnego 9a będzie możliwa w powiązaniu z projektami realizowanymi w zakresie innowacyjności i aktywności badawczo-wdrożeniowej przedsiębiorstw, co ostatecznie wpłynie na podniesienie poziomu innowacyjności i konkurencyjności gospodarki województwa, a jednocześnie poprawi skuteczność i efektywność usług w zakresie ochrony zdrowia.

Inwestycje EFRR nie powinny być ukierunkowane na duże instytucje o charakterze opiekuńczo-pobytowym, zdefiniowane zgodnie z polskim prawodawstwem, świadczące usługi długoterminowej pomocy dla osób z niepełnosprawnościami, dzieci, osób starszych oraz psychicznie chorych.

Grupy docelowe: mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

Typy beneficjentów:

- W przypadku projektów dotyczących wsparcia podmiotów leczniczych udzielających świadczeń zdrowotnych w zakresie geriatrii, opieki długoterminowej oraz opieki paliatywnej i hospicyjnej – podmioty wykonujące działalność leczniczą, udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, z wyłączeniem podmiotów, które będą kwalifikowały się do otrzymania wsparcia w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (wyłączenie to nie dotyczy szpitali ponadregionalnych posiadających w swoich strukturach oddziały geriatryczne)
- W przypadku pozostałych projektów – podmioty lecznicze udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych: samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, przedsiębiorcy, jednostki budżetowe oraz lekarze i pielęgniarki, którzy wykonują swój zawód w ramach działalności leczniczej i udzielają świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (z wyłączeniem podmiotów, które będą kwalifikowały się do otrzymania wsparcia w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – wyłączenie to nie dotyczy szpitali ponadregionalnych posiadających w swoich strukturach oddziały geriatryczne)

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

W ramach priorytetu inwestycyjnego określono obszary, w ramach których może zostać przyznana pomoc publiczna.

2. Budowa (w wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach), odbudowa, przebudowa, modernizacja i wyposażenie obiektów infrastruktury społecznej, w tym mieszkalnictwo chronione, infrastruktura społeczna wspierająca osoby bezdomne, zakłady aktywności zawodowej

Planowane do realizacji projekty przyczynią się do włączenia społecznego grup marginalizowanych i zagrożonych marginalizacją. Będą to przedsięwzięcia polegające np. na aranżowaniu obiektów z przeznaczeniem na mieszkania dla usamodzielniających się wychowanków domów dziecka, dostosowaniu infrastruktury dla celów wsparcia na rzecz wychodzenia z bezdomności, utworzeniu regionalnego ośrodka wsparcia rodziny. Ponadto planuje się wsparcie procesów usamodzielniania się osób z niepełnosprawnościami poprzez dostosowywanie infrastruktury społecznej do potrzeb tych osób oraz poprawę warunków usług publicznych świadczonych na ich rzecz. Wsparcie będą mogły uzyskać inwestycje polegające na przebudowie lub remoncie zdegradowanych budynków w celu ich adaptacji na mieszkania socjalne, wspomagane i chronione. Możliwa będzie interwencja wykraczająca poza części wspólne budynków mieszkalnych. Kluczowym efektem wsparcia będzie usamodzielnienie się ekonomiczne i społeczne osób objętych komplementarnym wsparciem z EFS.

W sytuacji, gdy wsparcie infrastruktury uznaje się za niezbędne, zostanie ono połączone z procesem integracji w społeczeństwie, aktywizacji społecznej i deinstytucjonalizacji.

Ponadto wsparcie przeznaczone będzie również na zakłady aktywności zawodowej, co poprawi dostępność do rynku pracy osób z niepełnosprawnościami oraz będzie sprzyjało ich rehabilitacji zawodowej oraz społecznej.

Wsparcie powiązane będzie z procesem integracji społecznej, aktywizacji społeczno-zawodowej i deinstytucjonalizacji usług (włączając formy stacjonarne), jednak tam, gdzie bardziej zasadne jest zastosowanie form instytucjonalnych, ich wsparcie również będzie możliwe. Tworzenie efektywnej opieki środowiskowej będzie elementem równoległym do dostosowania usług społecznych do potrzeb społeczeństwa. Ze względu na zróżnicowanie potrzeb poszczególnych grup docelowych dla zapewnienia efektywności wsparcia podejmowane interwencje muszą mieć charakter zindywidualizowany, kompleksowy i długofalowy. Oznacza to, że projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będą realizowane w ścisłym połączeniu z działaniami podejmowanymi w ramach wsparcia Europejskiego Funduszu Społecznego, który pełni funkcję wiodącą w tym obszarze.

W ramach RPO WZ 2014-2020 wsparcie będą mogły uzyskać jedynie projekty zgodne z demarkacją przeprowadzoną pomiędzy poszczególnymi programami operacyjnymi.

Projekty realizowane w ramach tego priorytetu inwestycyjnego będą stanowić uzupełnienie działań współfinansowanych przez Europejski Fundusz Społeczny.

Inwestycje EFRR nie powinny być ukierunkowane na duże instytucje o charakterze opiekuńczo-pobytowym, zdefiniowane zgodnie z polskim prawodawstwem, świadczące usługi długoterminowej pomocy dla osób z niepełnosprawnościami, dzieci, osób starszych oraz psychicznie chorych.

Grupy docelowe: mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

Typy beneficjentów: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne JST, organizacje pozarządowe, spółdzielnie mieszkaniowe, TBS, podmioty ekonomii społecznej

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

W ramach priorytetu inwestycyjnego określono obszary, w ramach których może zostać przyznana pomoc publiczna.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

W obszarze ochrony zdrowia głównym kryterium wyboru operacji będzie odniesienie do zidentyfikowanych na poziomie krajowym i regionalnym obszarów deficytowych oraz znajdowanie się na Mapie potrzeb.

Kryteria wyboru mają za zadanie eliminować projekty powielające infrastrukturę w regionie oraz promować projekty specjalizujące i przekształcające funkcje infrastruktury.

Kryteria wyboru powinny sprawdzać, czy cel inwestycji można osiągnąć poprzez wspólny dostęp i lepsze wykorzystanie istniejących zasobów, przez współpracę między usługodawcami, wykorzystując istniejący nadmiar infrastruktury będącej w posiadaniu innego usługodawcy lub poprawę ogólnej efektywności w istniejących już sąsiednich jednostkach zajmujących się kwestiami zdrowotnymi.

Projekty w obszarze ochrony zdrowia kwalifikują się do wsparcia, jeśli:

a) są zgodne z Planem działań w sektorze zdrowia, uzgodnionym przez Komitet Sterujący, i jeśli zasadność ich realizacji wynika z map potrzeb. Projekty będą wybierane zgodnie z kryteriami wyboru opartymi na rekomendacjach określonych w Planie działań;

b) wydatki ponoszone w ramach projektów dotyczących infrastruktury w zakresie opieki szpitalnej (w tym przygotowanie i ponoszenie w ich ramach wydatków) mogą być certyfikowane po wprowadzeniu map potrzeb w dziedzinie medycyny oraz rodzaju świadczeń zbieżnym tematycznie z zakresem danego projektu;

c) w drodze wyjątku od warunku określonego w punkcie b – inwestycje dotyczące infrastruktury w kontekście opieki koordynowanej mające na celu wzmocnienie podstawowej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej oraz środowiskowych form opieki (zarówno w kontekście deinstytucjonalizacji, jak i tworzenia środowiskowych form opieki) mogą być współfinansowane od razu po przyjęciu przez Komitet Sterujący Planu działań, pod warunkiem że diagnoza lub dane w dostępnych rejestrach umożliwiają weryfikację zasadności ich realizacji. Preferencyjnie traktowane będą projekty wspierające przeniesienie akcentów z usług wymagających hospitalizacji na rzecz POZ i AOS, jak również wspierające rozwój opieki koordynowanej, z uwzględnieniem środowiskowych form opieki.

Inwestycje polegające na dostosowaniu istniejącej infrastruktury do obowiązujących przepisów są niekwalifikowalne, chyba że ich realizacja jest uzasadniona z punktu widzenia

poprawy efektywności (w tym kosztowej) i dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej. Promowane będą projekty:

– efektywne kosztowo i realizowane przez podmioty, które wykazują największą efektywność finansową;

– przewidujące działania konsolidacyjne i inne formy współpracy podmiotów leczniczych, a także działania w zakresie reorganizacji i restrukturyzacji wewnątrz podmiotów leczniczych, w celu maksymalizacji wykorzystania infrastruktury, w tym sąsiadującej, oraz stopnia jej dostosowania do istniejących deficytów;

– przyczyniające się do racjonalizacji systemu opieki zdrowotnej w regionie.

W obszarze infrastruktury społecznej preferowane będą projekty ukierunkowane na rozwój usług na poziomie społeczności lokalnych.

Premiowane będą przedsięwzięcia dostarczające usługi niewystępujące na danym obszarze, co do których diagnoza wskazuje na duże zapotrzebowanie w danym zakresie.

Wszystkie projekty będą musiały uwzględniać trendy demograficzne i potrzeby terytorialne.

Wsparcie inwestycyjne projektów ze środków EFRR ma charakter uzupełniający (dodatkowy) i możliwe będzie wyłącznie w powiązaniu z działaniami realizowanymi ze środków EFS.

Budowa nowych obiektów będzie możliwa jedynie pod warunkiem braku możliwości adaptacji istniejących budynków oraz przedstawienia zdiagnozowanych potrzeb w zakresie wprowadzanych w danym obiekcie usług.

Wybór projektów do dofinansowania będzie następował w wyniku oceny poszczególnych przedsięwzięć na podstawie obiektywnych kryteriów zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący.

Kryteria wyboru projektów opracowane zostaną z uwzględnieniem aspektów umożliwiających weryfikację przedsięwzięć w zakresie zgodności z zasadami horyzontalnymi opisanymi w sekcji 11.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy, tryb pozakonkursowy

Tryb pozakonkursowy będzie stosowany w przypadku projektów infrastruktury ochrony zdrowia wskazanych w Kontrakcie Terytorialnym i zatwierdzonych przez Komitet Sterujący. Tryb pozakonkursowy będzie stosowany, gdy:

– występuje prawny obowiązek realizacji określonych zadań przez dany podmiot lub grupę podmiotów, wynikający z przepisów prawa lub dokumentów strategicznych, w szczególności gdy istnieje monopol kompetencyjny;

– uprzednio bezpośrednio zidentyfikowano konkretne projekty – w sposób zapewniający transparentność ich identyfikacji – w programie operacyjnym (lista dużych projektów zgodnie z art. 100 rozporządzenia ramowego, projekty wynegocjowane w kontrakcie

terytorialnym, zawarte w strategii rozwoju lub dokumentach przygotowanych na potrzeby warunkowości ex ante).

Identyfikacja i analiza projektów w trybie pozakonkursowym pozwala na:

– przedstawienie list projektów zgodnie z wymogami warunkowości ex ante,

– optymalne ukierunkowanie założeń planowanych przez różne podmioty projektów na realizację celów i wskaźników programu,

– zidentyfikowanie projektów o znaczącej wartości dodanej, których wybór byłby nieefektywny w trybie konkursowym,

– ocenę zintegrowanego charakteru planowanych przedsięwzięć,

– uruchomienie monitoringu i wsparcia w procesie przygotowania do realizacji.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie planuje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
P.57	Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	6	SL2014	raz w roku
CO.36	Ludność objęta ulepszonymi usługami zdrowotnymi	osoby	EFRR	słabiej rozwinięty	74 450	SL2014	raz w roku
P.78	Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	10	SL2014	raz w roku

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 9b: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 3: Zmniejszone zagrożenie wykluczeniem społecznym ludności zamieszkującej obszary zdegradowane i peryferyjne

Efektem wsparcia będzie wyprowadzenie obszarów zdegradowanych i ludności zamieszkującej te obszary z sytuacji problemowych.

Specyfiką województwa zachodniopomorskiego jest duża liczba tzw. obszarów popegeerowskich. Uwarunkowania społeczne sprawiły, że obszary te są często miejscem kumulacji różnorodnych problemów społecznych. Właśnie w tych miejscowościach transformacja gospodarcza najsilniej odcisnęła swoje piętno, w wyniku czego do dziś pozostają nierozwiązane problemy wykluczenia społecznego, lokalnego rynku pracy, wysokiego bezrobocia, niedoinwestowania infrastrukturalnego oraz pauperyzacji. Obszary objęte Specjalną Strefą Włączenia w sposób szczególny wymagają rewitalizacji fizycznej, społecznej i gospodarczej. Są to miejsca o szczególnie niekorzystnych uwarunkowaniach pod względem dostępności komunikacyjnej, istniejącej infrastruktury publicznej, cechujące się wysokim stopniem bezrobocia i niską atrakcyjnością gospodarczą, ale przede wszystkim odznaczające się dużymi problemami w zakresie wykluczenia społecznego. W województwie zachodniopomorskim występuje koncentracja powiatów marginalizowanych, o najwyższej stopie bezrobocia w centralnej i wschodniej części województwa.

Podejmowane działania mają służyć wspieraniu rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej obszarów zdegradowanych. Obszary takie w województwie zachodniopomorskim występują zarówno na terenach wiejskich, jak i miejskich. Na terenach wiejskich obejmują przede wszystkim obszary, na których do 1992 r. funkcjonowały państwowe gospodarstwa rolne. W miastach problem obszarów zdegradowanych dotyka głównie terenów poprzemysłowych, powojskowych, jak i niedoinwestowanych oraz zaniedbanych starych dzielnic miejskich. Rewitalizacja fizyczna ma służyć odbudowie potencjału tych terenów oraz na obszarach miejskich przyczyniać się do odbudowy tkanki miejskiej. Rewitalizacja fizyczna będzie przeprowadzana komplementarnie do działań służących rewitalizacji społecznej. Skutkiem tych działań będzie zniwelowanie zjawisk związanych z problemami społecznymi.

Tabela 3. Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
R.56	Odsetek mieszkańców żyjących w rodzinach korzystających z pomocy społecznej	%	słabiej rozwinięty	17,8 (SSW)	2013	15,5 (SSW)	Ocena Zasobów Pomocy Społecznej	raz w roku

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

1. Kompleksowa realizacja działań na podstawie programów rewitalizacji obszarów zdegradowanych jako zintegrowane przedsięwzięcia dotyczące wszystkich aspektów rewitalizacji danego obszaru

W ramach tego typu projektów realizowane będą przedsięwzięcia oparte na programach rewitalizacji obszarów zdegradowanych. Będą to zintegrowane projekty obejmujące zarówno rewitalizację fizyczną, jak i gospodarczą danego obszaru. Działania te będą komplementarne względem realizowanych przy współudziale Europejskiego Funduszu Społecznego działań na rzecz rewitalizacji społecznej. Przedsięwzięcia skoncentrują się na rewitalizacji obszarów po byłych państwowych gospodarstwach rolnych, a także terenów poprzemysłowych, powojskowych, a w drugiej kolejności na niedoinwestowanych i zaniedbanych obszarach miejskich.

Działania w obszarze rewitalizacji w PI 9b finansowane z EFRR będą mogły dotyczyć między innymi przebudowy lub adaptacji zdegradowanych budynków, obiektów, terenów i przestrzeni w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych lub rekreacyjnych. W zakresie projektów dotyczących mieszkalnictwa możliwa będzie realizacja jedynie działań związanych z częściami wspólnymi budynków.

W ramach priorytetu przewidziane jest finansowanie dróg lokalnych, jednakże jedynie jako element projektu oraz wsparcie to będzie musiało być częścią kompleksowej rewitalizacji.

Obszary rewitalizowane będą wyznaczane z uwzględnieniem kryteriów przestrzennych, ekonomicznych oraz społecznych. Szczególna uwaga przywiązana zostanie do stopnia nasilenia problemów społecznych na danym obszarze, głównie związanych z deprywacją materialną i społeczną jego mieszkańców, wynikającą m.in. ze znacznego oddalenia od rynku pracy czy niewystarczającego dostępu do dobrej jakości niedrogich usług publicznych.

Rezultatem interwencji będzie włączenie społeczne marginalizowanych grup z obszarów zdegradowanych i peryferyjnych, jak również – poprzez kompleksowe działania – niwelowanie wszystkich zjawisk związanych z problemami społecznymi dotyczącymi danych obszarów.

Podejmowane w ramach rewitalizacji działania będą miały na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz ożywienie gospodarcze i społeczne danego obszaru. Przyczyni się to do ograniczenia ryzyka ubóstwa i wykluczenia społecznego na tych terenach.

Interwencja związana będzie przede wszystkim z rozwiązywaniem problemów społecznych na rewitalizowanym obszarze poprzez przedsięwzięcia infrastrukturalne. Demarkacja pomiędzy pozostałymi PI, w szczególności pomiędzy 4a i 4c, będzie oparta na kryterium wynikania z lokalnego programu rewitalizacji (LPR) oraz bezpośredniego powiązania z działaniami „miękkimi" realizowanymi na danym obszarze. W ramach PI 9b będą mogły być wspierane projekty analogiczne PI 4a, 4c oraz 6c, jednak o mniejszej skali, uzupełniające inwestycje niezbędne dla rewitalizacji danego obszaru oraz znajdujące się w LPR. Nie będzie możliwości uzyskania wsparcia na te same przedsięwzięcia z dwóch różnych priorytetów inwestycyjnych. W przypadku realizacji projektów z zakresu kultury wartość pojedynczego projektu nie może być większa niż 2 mln euro wydatków kwalifikowanych.

Realizacja przedsięwzięć z zakresu mieszkalnictwa w przypadku termomodernizacji będzie wymagała audytu energetycznego.

Grupy docelowe: mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego.

Typy beneficjentów: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne JST, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, jednostki sektora finansów publicznych, kościoły i związki wyznaniowe, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, instytucje kultury, TBS.

Rewitalizacja jest to kompleksowy proces, w który – aby mógł być zrealizowany – muszą zostać zaangażowani wszyscy aktorzy z danego obszaru. Z tego też względu w katalogu beneficjentów zaplanowano możliwość udzielenia wsparcia szerokiej grupie odbiorców.

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Głównym kryterium wyboru w ramach PI 9b będzie bezpośrednie uwzględnienie interwencji na danym obszarze w programie rewitalizacji. Musi on wskazywać kierunki rozwoju oraz sposób wyprowadzenia danego obszaru ze stanu kryzysowego. W ramach priorytetu istnieje konieczność realizacji wspólnych działań z EFS. Interwencja z EFRR będzie uzupełnieniem działań finansowanych z EFS nakierowanych na integrację społeczną. Wszystkie podejmowane interwencje będą musiały być prowadzone kompleksowo (działania infrastrukturalne i miękkie), tak aby realizować wspólny cel na rzecz poprawy środowiska życia i otoczenia marginalizowanych grup społecznych. W ramach priorytetu będą premiowane partnerstwa wielu podmiotów zawiązywane na rzecz realizacji wspólnego celu.

Kryteria wyboru projektów opracowane zostaną z uwzględnieniem aspektów umożliwiających weryfikację przedsięwzięć w zakresie zgodności z zasadami horyzontalnymi opisanymi w sekcji 11. System wyboru projektów będzie koncentrował się przede wszystkim na zapewnieniu wyboru inicjatyw realizujących cele Programu, a także na zagwarantowaniu efektywności procesu selekcji i sprawności proceduralnej, przy zachowaniu zasad przejrzystości i bezstronności dokonywanej oceny.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy

W ramach priorytetu inwestycyjnego określono obszary, w których może zostać przyznana pomoc publiczna, w szczególności w ramach wsparcia dla przedsiębiorców.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI. Nie wyklucza się jednakże możliwości zastosowania tych instrumentów w przyszłości, jeśli analizy wskażą zapotrzebowanie w tym obszarze.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
P.59	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	EFRR	słabiej rozwinięty	14,54	SL2014	raz w roku
P.60	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	160	SL2014	raz w roku

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 10a: Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej

Efektem wsparcia w priorytecie inwestycyjnym 10a będzie poprawa jakości i dostępności infrastruktury edukacyjnej oraz umożliwienie równego dostępu do tego typu infrastruktury na poziomie regionalnym, dostosowanie do potrzeb rynku pracy. Spowoduje to zmniejszenie bezrobocia wśród osób młodych oraz wydłużenie aktywności zawodowej.

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 4: Lepsze kwalifikacje i umiejętności uczniów

Podstawowym instrumentem polityki wsparcia podażowej strony kształcenia w województwie zachodniopomorskim jest system oświaty publicznej, obejmujący swoim oddziaływaniem dzieci i młodzież poddane powszechnemu obowiązkowi kształcenia. Region charakteryzuje duża dysproporcja w dostępie do infrastruktury edukacyjnej na wszystkich szczeblach kształcenia, dlatego planowane są działania polegające na przebudowie, rozbudowie i funkcjonalnym dostosowaniu szkół i placówek oświatowych. Poprawa dostępu do wysokiej jakości infrastruktury przyczyni się do zwiększenia frekwencji na zajęciach oraz do poprawy jakości przeprowadzanych zajęć, co wpłynie na uzyskiwanie lepszych wyników w nauce. Uczniowie szkół w województwie zachodniopomorskim osiągają niskie wyniki egzaminów 6-klasistów, gimnazjalnych oraz maturalnych. Według badań UNDP dotyczących Lokalnego Wskaźnika Rozwoju Społecznego województwo zachodniopomorskie osiągnęło najgorszy wynik spośród wszystkich województw z wyników części matematyczno-przyrodniczej egzaminu gimnazjalnego w 2010 r.

Efektem bezpośrednim będzie poprawa infrastruktury, która w pośredni sposób wpłynie na realizację wskaźnika strategicznego poprzez wsparcie wysokiej jakości edukacji (dostęp dla osób z niepełnosprawnościami, unowocześnione obiekty dydaktyczne).

W celu stymulowania innowacyjności dzieci, jak i młodzieży konieczne są inwestycje w infrastrukturę instytucji popularyzujących naukę i innowacje. Przyczyni się to do zwiększenia atrakcyjności przekazywanych treści edukacyjnych oraz zainteresowania nauką i karierą naukową.

Województwo zachodniopomorskie charakteryzuje się najniższymi w Polsce wynikami egzaminów końcowych – na każdym etapie edukacji. Dodatkowo niepokojące jest zjawisko rozwarstwienia pomiędzy szkołami zlokalizowanymi w dużych miastach, a tymi w małych miejscowościach, a zatem aby móc pracować nad jakością kapitału kulturowego i społecznego, należy skupić się na zapewnieniu równego startu już na wczesnym etapie edukacji. Nie mniej istotna jest także potrzeba zmniejszenia zjawiska wykluczenia cyfrowego, jednak nie poprzez zapewnienie dostępu do Internetu, ale poprzez stworzenie trwałego mechanizmu absorbowania przez społeczeństwo nowych technologii.

W odpowiedzi na powyższe potrzeby planowane jest uruchomienie innowacyjnych rozwiązań w dziedzinie edukacji, które przyczynią się do kształtowania kluczowych kompetencji (twórcze myślenie, kooperacja) oraz rozbudzenia zainteresowania naukami ścisłymi wśród dzieci poprzez wsparcie multimedialnych centrów edukacyjnych. Ośrodki te mają przede wszystkim na celu inspirowanie do odkrywania i zrozumienia świata poprzez samodzielne doświadczenia oraz uczestnictwo w procesie twórczym.

Stworzenie infrastruktury pozwalającej w sposób innowacyjny przekazywać wiedzę, zachęcającej do twórczego odkrywania przyczyni się w sposób bezpośredni do zwiększenia zainteresowania naukami ścisłymi, a w dalszej kolejności przełoży się na wyniki egzaminów gimnazjalnych i maturalnych.

Cel szczegółowy 5: Lepsze warunki kształcenia zawodowego

Od kilku lat obserwuje się systematyczny spadek zainteresowania młodzieży szkolnictwem zawodowym. W związku z tym niezbędne jest zwiększenie potencjału szkół zawodowych i dalsze propagowanie korzyści płynących z wyboru tej ścieżki kształcenia. Jednocześnie należy zmodernizować szkoły zawodowe pod kątem infrastrukturalnym, gdyż można zaobserwować duże niedobory w tym zakresie.

Na obszarze województwa funkcjonuje 255 ponadgimnazjalnych szkół zawodowych. Programy nauczania w tych placówkach są niedostosowane do potrzeb regionalnego/lokalnego rynku pracy oraz w zakresie regionalnych specjalizacji. Ponadto brakuje kompleksowych rozwiązań i narzędzi, które powiązałyby zapotrzebowanie przedsiębiorców na konkretne kwalifikacje zawodowe absolwentów z ofertą szkół zawodowych.

Wszystkie działania przyczynią się do zwiększenia atrakcyjności wyboru kształcenia zawodowego jako ścieżki edukacyjnej, a także do dostosowania jego oferty do potrzeb rynku pracy (szczególnie w wymiarze lokalnym i regionalnym). Dzięki temu system szkolnictwa zawodowego powinien móc dostarczyć na rynek pracy większą liczbę wykwalifikowanych specjalistów o kwalifikacjach odpowiadających aktualnym wymogom pracodawców.

Tabela 3. Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
R.59	Zdawalność egzaminów maturalnych (w stosunku do średniej krajowej)	Wynik procentowy %	słabiej rozwinięty	100	2013	100	GUS	raz w roku

R.60	Zdawalność egzaminu zawodowego	Wynik procentowy %	słabiej rozwinięty	64,75	2014	69	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna	raz w roku

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

1. Inwestycje w infrastrukturę edukacyjną

Celem realizacji przedsięwzięć tego typu jest poprawa dostępności do oferty edukacyjnej na wszystkich poziomach powszechnej edukacji. Wsparte zostaną działania zmierzające do modernizacji i unowocześnienia istniejącej infrastruktury. Projekty będą w głównej mierze polegały na rozbudowie, przebudowie, dostosowaniu istniejącej infrastruktury przede wszystkim dla osób z niepełnosprawnościami.

Dostosowanie oraz wyposażenie sal dydaktycznych w zakresie kompetencji kluczowych (ICT, nauk przyrodniczo-matematycznych, języków obcych) będzie finansowane w sytuacji braku możliwości/wykorzystania wsparcia z EFS. Realizacja działań dotyczących inwestycji w infrastrukturę edukacyjną wpłynie na poprawę jakości i dostępności oraz dostosowanie dla osób z niepełnosprawnościami obiektów dydaktycznych. Powiązanie wskazanych działań ze wsparciem w ramach EFS przyczyni się do poprawy zdawalności egzaminów.

Inwestycje infrastrukturalne w dziedzinie kształcenia ogólnego nie są priorytetem i jako takie pozostają ściśle ograniczone.

Grupy docelowe:

- Uczniowie i wychowankowie szkół i placówek (w rozumieniu art. 2 pkt 3, 5 ustawy o systemie oświaty) prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem słuchaczy szkół dla dorosłych)
- Szkoły oraz placówki w rozumieniu art. 2 pkt 3, 5 ustawy o systemie oświaty (instytucje i kadra pedagogiczna) realizujące kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych) i ich organy prowadzące
- Nauczyciele i pracownicy pedagogiczni szkół

Typy beneficjentów: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne JST, podmioty prowadzące działalność oświatową

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

2. Budowa, rozbudowa, adaptacja infrastruktury instytucji popularyzujących naukę i innowacje

Dostępność do nowoczesnych metod nauczania, a zwłaszcza urządzeń i środków wykorzystujących techniki multimedialne, jest obecnie w placówkach edukacyjnych regionu ograniczona. Nauczyciele zgłaszają problemy związane z brakiem pomocy dydaktycznych, źle wyposażonymi pracowniami, ale również z brakiem czasu – zbyt małą liczbą godzin lekcyjnych. W związku z tym niezbędne jest tworzenie placówek, które mogą uzupełniać zajęcia obowiązkowe w szkole. W ramach tego typu projektów zostanie utworzona sieć ośrodków popularyzujących naukę, tzw. centra nauki. Zakładane wsparcie będzie skierowane na utworzenie jednego regionalnego centrum oraz kilku mniejszych powiązanych z nim ośrodków. Główne centrum nauki będzie przede wszystkim opierać się na doświadczeniach i eksperymentach z zakresu gospodarki morskiej, a powiązana z nim sieć mniejszych ośrodków będzie nakierowana na potencjały endogeniczne, w odniesieniu do regionalnych specjalizacji.

Cała sieć utworzy naukowe zaplecze dla wsparcia interwencji skierowanej z EFS.

Ponadto poszczególne ośrodki powinny ściśle współpracować z uczelniami. Celem realizacji projektów tego typu jest poprawa dostępności do nowoczesnego nauczania na wszystkich poziomach edukacji, a przez to dostosowanie treści edukacyjnych do aktualnego stanu wiedzy, stanu techniki oraz warunków sytuacji społeczno-gospodarczej. Projekty te mają prowadzić do powstania na każdym etapie nauczania możliwości uzupełniania wiedzy teoretycznej zajęciami praktycznymi wykorzystującymi najnowsze możliwości nauki i techniki. Interwencja będzie skierowana w głównej mierze na tworzenie specjalistycznych laboratoriów, pokojów doświadczalnych wraz z dostosowaniem infrastruktury, a w uzasadnionych przypadkach również na budowę niezbędnej infrastruktury. Wszystkie inwestycje będą miały na celu dostarczenie usług dydaktycznych.

Nowo utworzone inwestycje popularyzujące naukę będą wprowadzały nowe usługi edukacyjne, niedostępne dotychczas dla mieszkańców danego obszaru.

Planowaną zmianą będzie zwiększenie udziału społeczeństwa w edukacji pozaformalnej, z głównym naciskiem na edukację wspartą technikami multimedialnymi nakierunkowanymi na innowacje i nowości technologiczne.

W ramach przedmiotowego typu projektu planowane jest wykorzystanie mechanizmu finansowania krzyżowego, w ramach którego finansowane będą działania edukacyjne związane z prowadzeniem zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych w centrach popularyzujących naukę i innowacje. Beneficjenci zostaną zobowiązani do wykazania, że koszty poniesione w ramach cross-financingu będą niezbędne dla wdrożenia operacji.

Instytucja Zarządzająca będzie monitorować wykorzystanie poziomu mechanizmu cross-financingu.

Grupy docelowe: mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

Typy beneficjentów: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne JST

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

3. Inwestycje w infrastrukturę szkolnictwa zawodowego (w tym wyższego) służące dostosowaniu jej do potrzeb rynku pracy i specjalizacji regionu

Wspierane będą projekty, których celem jest dostosowanie istniejącej infrastruktury szkolnictwa zawodowego do aktualnych potrzeb rynku pracy oraz specjalizacji regionu. Istniejąca infrastruktura szkolnictwa zawodowego jest często niedostosowana do aktualnego stanu gospodarki i wymogów rynku pracy, przez co szkolnictwo zawodowe jawi się jako nieatrakcyjne.

Wobec powyższego, celem zwiększenia potencjału i lepszego dopasowania kształcenia zawodowego do potrzeb pracodawców, w ramach priorytetu wsparcie otrzymają projekty polegające na budowie (jedynie w uzasadnionych przypadkach, w szczególności gdy adaptacja istniejącej infrastruktury nie jest możliwa lub nieefektywna kosztowo), przebudowie i modernizacji infrastruktury służącej kształceniu zawodowemu. Remont laboratoriów, dostosowanie oraz wyposażenie sal do praktycznej nauki zawodu będą finansowane w sytuacji braku możliwości/wykorzystania wsparcia z EFS.

Interwencja będzie nakierowana głównie na wsparcie istniejącej infrastruktury szkół zawodowych. Jednakże w przypadku zdiagnozowania potrzeby utworzenia regionalnego ośrodka kształcenia zawodowego, zapewniającego infrastrukturę (warsztaty, wyposażenie), której brak jest na rynku kształcenia zawodowego, możliwe będzie również wsparcie w tym zakresie.

Ponadto planowane są inwestycje w infrastrukturę państwowych wyższych szkół zawodowych z uwzględnieniem preferencji dla branż mających strategiczne znaczenie dla rozwoju gospodarki na poziomie krajowym i regionalnym, identyfikowanych w dokumentach strategicznych lub definiujących inteligentne specjalizacje.

Wsparcie w zakresie infrastruktury wyższych szkół zawodowych możliwe będzie wyłącznie na rzecz wybranych inwestycji przewidzianych do realizacji w odniesieniu do kierunków/działań wynikających z inteligentnych specjalizacji i/lub strategii rozwoju regionalnego dla danego regionu oraz w odpowiedzi na zidentyfikowane deficyty w ww. zakresie poparte stosownymi analizami.

Wsparcie dla wyższego szkolnictwa zawodowego w ramach priorytetu będzie uwarunkowane uzyskaniem pozytywnej opinii Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na etapie wdrażania Programu.

Nie będzie możliwości wsparcia modernizacji obiektów, jeśli nie zostaną zaplanowane działania przyczyniające się do wzrostu efektywności kształcenia zawodowego i jego dostosowania do wymogów regionalnego rynku pracy realizowane w ramach EFS.

Kluczową zmianą wprowadzonych działań będzie wzmocnienie szkolnictwa zawodowego, tj. wdrożenie i rozwój kierunków zgłaszanych przez pracodawców, w powiązaniu z regionalnymi specjalizacjami.

Przykłady działań planowanych do wsparcia:

1. Rozbudowa, przebudowa i funkcjonalne dostosowanie placówek kształcenia zawodowego
2. Inwestycje w infrastrukturę państwowych wyższych szkół zawodowych, z uwzględnieniem konieczności wsparcia działań wynikających ze specjalizacji regionu
3. Tworzenie infrastruktury o zasięgu co najmniej regionalnym, na potrzeby kształcenia zawodowego

Grupy docelowe:

– Uczniowie i słuchacze szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe (z wyłączeniem słuchaczy szkół dla dorosłych)

– Młodociani pracownicy

– Szkoły i placówki (instytucje i kadra pedagogiczna) prowadzące kształcenie zawodowe (z wyłączeniem szkół dla dorosłych)

– Instruktorzy praktycznej nauki zawodu, zgodnie z § 10 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz.U. z 2010 r. Nr 244, poz. 1626, ze zm.)

– Przedsiębiorcy

Typy beneficjentów: szkoły zawodowe, państwowe wyższe szkoły zawodowe, jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne JST, podmioty prowadzące działalność oświatową

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

W związku z planowanym wsparciem infrastruktury edukacyjnej w kryteriach wyboru projektów premiowane będą rozwiązania realizujące zasadę zrównoważonego rozwoju.

Wsparcie infrastrukturalne finansowane z EFRR możliwe jest jako uzupełnienie działań realizowanych z EFS lub gdy jest niezbędne do osiągnięcia celów odnoszących się do CT10. Wspierane będą projekty, które wynikają ze zdiagnozowanych potrzeb oraz uwzględniające długotrwałe trendy demograficzne.

Budowa nowych obiektów możliwa jest jedynie w sytuacji, gdy nie ma możliwości adaptacji istniejącej infrastruktury.

Inwestycje w infrastrukturę oświaty będą nakierowane na dostosowanie obiektów dla osób z niepełnosprawnościami.

W zakresie projektów dotyczących instytucji popularyzujących naukę wnioskodawca powinien przedstawić, jak zaangażuje szkoły we wspólne działania edukacyjne (w tym aktywny udział uczniów, stymulacja kreatywności, praca zespołowa itp.), a także przedstawić program edukacyjny oraz sposób, w jaki będzie współpracował z uczelniami.

Ponadto instytucje popularyzujące naukę powinny wziąć pod uwagę regionalne i inteligentne specjalizacje przy tworzeniu sal doświadczalnych, jak również przedstawić analizę popytu na tego typu usługi dydaktyczne, w tym szacowaną liczbę zwiedzających, w szczególności grup szkolnych. Wsparcie projektów instytucji promujących innowacje zostanie ograniczone do podmiotów oferujących różnorodne formy zajęć i doświadczeń, jak również obejmujących swoim zasięgiem jak największą liczbę odbiorców. Inwestycje będą także oceniane z punktu widzenia długoterminowej stabilności finansowej.

Ponadto w ramach PI 10a premiowane będą projekty z zakresu wzmocnienia kształcenia zawodowego w obszarach wskazanych przez pracodawców oraz kompetencje potwierdzone w systemie egzaminów zewnętrznych umiejętności zawodowych.

Projekty w ramach PI 10a z zakresu edukacji zawodowej muszą być powiązane z regionalnymi specjalizacjami i być nakierowane na zwiększenie zatrudnienia absolwentów.

Wszystkie projekty powinny wykazać zapewnione finansowanie po zakończeniu ich realizacji, jak również wykazać zdolność do ew. odtworzenia zużytych elementów wyposażenia.

W ramach priorytetu wsparcie może być udzielane wyłącznie na infrastrukturę bezpośrednio związaną z usługami dydaktycznymi.

Kryteria wyboru projektów opracowane zostaną z uwzględnieniem aspektów umożliwiających weryfikację przedsięwzięć w zakresie zgodności z zasadami horyzontalnymi opisanymi w sekcji 11. System wyboru projektów będzie koncentrował się przede wszystkim na zapewnieniu wyboru inicjatyw realizujących cele Programu, a także na zagwarantowaniu efektywności procesu selekcji i sprawności proceduralnej, przy zachowaniu zasad przejrzystości i bezstronności dokonywanej oceny.

Narzędzia realizacji: tryb konkursowy, tryb pozakonkursowy

Tryb konkursowy będzie stosowany w ramach pierwszego i trzeciego typu projektów.

W ramach drugiego typu zaplanowano tryb pozakonkursowy, który będzie wykorzystywany w przypadku projektów samorządu województwa oraz jednostek podległych.

Tryb pozakonkursowy będzie stosowany, gdy:

– występuje prawny obowiązek realizacji określonych zadań przez dany podmiot lub grupę podmiotów, wynikający z przepisów prawa lub dokumentów strategicznych, w szczególności gdy istnieje monopol kompetencyjny;

– uprzednio bezpośrednio zidentyfikowano konkretne projekty – w sposób zapewniający transparentność ich identyfikacji – w programie operacyjnym (lista dużych projektów zgodnie z art. 100 rozporządzenia ramowego, projekty wynegocjowane w kontrakcie terytorialnym, zawarte w strategii rozwoju lub dokumentach przygotowanych na potrzeby warunkowości ex ante).

Identyfikacja i analiza projektów w trybie pozakonkursowym pozwala na:

– przedstawienie list projektów zgodnie z wymogami warunkowości ex ante,

– optymalne ukierunkowanie założeń planowanych przez różne podmioty projektów na realizację celów i wskaźników programu,

– zidentyfikowanie projektów o znaczącej wartości dodanej, których wybór byłby nieefektywny w trybie konkursowym,

– ocenę zintegrowanego charakteru planowanych przedsięwzięć,

uruchomienie monitoringu i wsparcia w procesie przygotowania do realizacji.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

W ramach przedmiotowego priorytetu nie planuje się realizacji dużego projektu.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
P.61	Liczba wspartych obiektów infrastruktury edukacji ogólnej	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	6	SL2014	raz w roku
P.62	Liczba wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	18	SL2014	raz w roku
P.63	Liczba wspartych instytucji popularyzujących naukę i innowacje	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	7	SL2014	raz w roku
P.64	Liczba odwiedzających instytucje popularyzujące naukę i innowacje w zorganizowanych grupach szkolnych	osoby	EFRR	słabiej rozwinięty	49 200	SL2014	raz w roku

CO.35	Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej	osoby	EFRR	słabiej rozwinięty	5822	SL2014	raz w roku

2.A.7. Innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa i wkład EFS w realizację celów tematycznych 1-7

Nie dotyczy.

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

PRIORYTET INWESTYCYJNY 2c: Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 6: Zwiększona dostępność do e-usług publicznych

Dzięki realizacji celu priorytetu inwestycyjnego nastąpi zwiększenie liczby osób korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną, usprawnienie oraz obniżenie kosztów funkcjonowania usług publicznych.

Zastosowanie technologii komunikacyjnych i informacyjnych pozwala na zwiększenie dostępności zasobów gromadzonych przez wszelkie służby publiczne oraz na tanie lub bezpłatne udostępnianie ich mieszkańcom. Oczekiwanym efektem wsparcia w ramach priorytetu inwestycyjnego będzie umożliwienie zdalnego załatwienia większej liczby spraw przez mieszkańców regionu. Zmniejszy to ponoszone przez mieszkańców koszty związane z koniecznością udania się na miejsce świadczenia usługi oraz zaoszczędzi czas z tym związany. Dodatkowym efektem będzie zmniejszenie kosztów funkcjonowania służb publicznych.

Szerokie udostępnienie zasobów publicznych pozwoli na większe wykorzystanie ich przez podmioty gospodarcze. Odnosi się to zarówno do korzystania z informacji publicznej w podstawowej działalności firmy, jak i budowania przedsiębiorczości w oparciu o dane publiczne.

Przedsięwzięcia realizowane w ramach celu tematycznego powinny zakładać interoperacyjność systemów informatycznych, która pozwala na szybką i sprawną wymianę danych pomiędzy różnymi podmiotami.

Tabela 3. Specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu w podziale na poszczególne cele (w odniesieniu do EFRR i Funduszu Spójności)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Kategoria regionu	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
R.61	Odsetek obywateli korzystających z e-administracji	%	słabiej rozwinięty	23,5	2014	28,6	GUS	raz w roku

2.A.6. Przedsięwzięcie, które ma zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego

2.A.6.1. Opis typów i przykłady przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Typy projektów:

1. Wsparcie rozwoju elektronicznych usług publicznych szczebla regionalnego/lokalnego oraz zwiększenie do nich dostępu dla obywateli, w tym m.in. projektów z zakresu e-administracji, e-zdrowia, e-kultury, systemów informacji przestrzennej

Planowane wsparcie koncentrować się będzie na udostępnianiu nowych e-usług oraz poprawie funkcjonalności i stopnia dojrzałości już istniejących w obszarach uznanych za priorytetowe dla rozwoju e-usług, zgodnie z Umową Partnerstwa oraz polityką państwa w tym zakresie.

Realizacja przedsięwzięć polegających na rozwoju elektronicznych usług publicznych przyczyni się do wzrostu liczby uruchomionych systemów teleinformatycznych oraz zainstalowanych aplikacji w instytucjach publicznych, co w bezpośredni sposób przełoży się na wzrost liczby mieszkańców korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną.

2. Wsparcie digitalizacji zasobów kulturowych, naukowych będących w posiadaniu instytucji szczebla regionalnego/lokalnego, a także zapewnienie powszechnego, otwartego dostępu w postaci cyfrowej do tych zasobów

Planowane typy przedsięwzięć to prowadzenie prac digitalizacyjnych, tworzenie i rozwijanie repozytoriów cyfrowych wraz z zapewnieniem warunków bezpiecznego przechowywania danych cyfrowych, udostępnianiem i scalaniem informacji o zdigitalizowanych zasobach, udostępnianie zasobów cyfrowych w sposób otwarty.

Ten typ projektu zwiększy podaż zasobów będących w posiadaniu instytucji publicznych, co przełoży się na wzrost stopnia wykorzystania TIK w instytucjach publicznych oraz wzrost liczby mieszkańców/przedsiębiorców korzystających z Internetu w kontaktach z administracją.

3. Rozwój infrastruktury informatycznej, w tym aplikacji i systemów bazodanowych, służącej poprawie efektywności zarządzania oraz upowszechnianiu komunikacji elektronicznej w instytucjach publicznych (np. podpis elektroniczny, elektroniczny obieg dokumentów itp.) oraz instytucji publicznych z klientami

W ramach realizowanych przedsięwzięć podjęte będą działania mające na celu informatyzację instytucji publicznych poprzez wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych wewnętrznie wspierających ich pracę. Przedsięwzięcia mają zwiększać efektywność funkcjonowania instytucji poprzez wprowadzenie wymiany danych i informacji w formie elektronicznej, bezpieczeństwo teleinformatyczne, elektroniczną

dostępność urzędu i jego usług dla osób z niepełnosprawnościami zgodnie ze standardami WCAG.

Realizacja przedsięwzięć polegających na rozwoju infrastruktury informatycznej przyczyni się do zwiększenia zastosowania komunikacji elektronicznej w instytucjach publicznych, co w bezpośredni i pośredni sposób przełoży się na wzrost liczby mieszkańców korzystających z Internetu w kontaktach z administracją publiczną.

W ramach RPO WZ 2014-2020 wsparcie będą mogły uzyskać jedynie projekty zgodne z demarkacją przeprowadzoną pomiędzy poszczególnymi programami operacyjnymi.

W ramach RPO WZ wsparte zostaną projekty o zasięgu regionalnym, realizowane przy udziale podmiotów szczebla lokalnego i regionalnego. Priorytetowo traktowane będą przedsięwzięcia zapewniające interoperacyjność i integrację istniejących systemów informatycznych.

Wsparciem objęte zostaną w szczególności inicjatywy w obszarach zidentyfikowanych jako priorytetowe dla rozwoju e-usług, zgodnie z Umową Partnerstwa oraz w nawiązaniu do polityki państwa w obszarze zintegrowanej informatyzacji.

Polska zapewni, że wszelkie wsparcie publiczne w ramach niniejszego programu będzie zgodne z zasadami proceduralnymi i materialnymi odnoszącymi się do pomocy państwowej obowiązującymi na dzień udzielenia wsparcia publicznego.

W ramach wszystkich typów projektów planowane jest wykorzystanie mechanizmu finansowania krzyżowego, w ramach którego finansowane będą działania szkoleniowe. Beneficjenci zostaną zobowiązani do wykazania, że koszty poniesione w ramach cross-financingu będą niezbędne dla wdrożenia operacji.

Instytucja Zarządzająca będzie monitorować wykorzystanie poziomu mechanizmu cross-financingu.

Grupy docelowe: mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego

Typy beneficjentów: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne JST, jednostki sektora finansów publicznych, organizacje pozarządowe, instytucje kultury

Terytorialny obszar realizacji: obszar województwa zachodniopomorskiego

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru projektów

Wybór projektów do realizacji będzie opierał się na kryteriach zaakceptowanych przez Komitet Monitorujący. Kryteria wyboru projektów opracowane zostaną z uwzględnieniem aspektów umożliwiających weryfikację przedsięwzięć w zakresie zgodności z zasadami horyzontalnymi opisanymi w sekcji 11. System wyboru projektów będzie koncentrował się przede wszystkim na zapewnieniu wyboru inicjatyw realizujących cele Programu, a także na zagwarantowaniu efektywności procesu selekcji i sprawności proceduralnej, przy zachowaniu zasad przejrzystości i bezstronności dokonywanej oceny.

Kryteria wyboru projektów zostaną oparte w miarę możliwości na rekomendacjach Zespołu ds. koordynacji, powołanego przez ministra właściwego do spraw administracji i cyfryzacji w ramach programu operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020.

Główne kryteria wyboru będą odnosić się do następujących kwestii:

– zapewnienie interoperacyjności;

– komplementarność do realizowanych/planowanych projektów;

– zgodność z wymogami prawa;

– zwiększenie efektywności organizacji;

– udostępnienie obywatelom zasobów publicznych oraz zmniejszenie kosztów dla ostatecznego odbiorcy usługi;

– zdolność instytucjonalna;

– wpływ na wizerunek podmiotu publicznego;

– analiza kosztów i korzyści, pozwalająca oszacować ekonomiczno-społeczną stopę zwrotu.

Narzędzia realizacji: tryb pozakonkursowy, tryb konkursowy

Tryb pozakonkursowy zostanie zastosowany w odniesieniu do realizowanych przez samorząd województwa, regionalnych projektów z zakresu eZdrowia oraz budowy infrastruktury informacji przestrzennej.

Tryb pozakonkursowy będzie stosowany, gdy:

– występuje prawny obowiązek realizacji określonych zadań przez dany podmiot lub grupę podmiotów, wynikający z przepisów prawa lub dokumentów strategicznych, w szczególności gdy istnieje monopol kompetencyjny;

– uprzednio bezpośrednio zidentyfikowano konkretne projekty – w sposób zapewniający transparentność ich identyfikacji – w programie operacyjnym (lista dużych projektów zgodnie z art. 100 rozporządzenia ramowego, projekty wynegocjowane w kontrakcie terytorialnym, zawarte w strategii rozwoju lub dokumentach przygotowanych na potrzeby warunkowości ex ante, projekty zidentyfikowane w strategii ZIT oraz pozytywnie zaopiniowane przez właściwe IZ, na podstawie kryteriów wskazanych przez IZ).

Identyfikacja i analiza projektów w trybie pozakonkursowym pozwala na:

– przedstawienie list projektów zgodnie z wymogami warunkowości ex ante;

– optymalne ukierunkowanie założeń projektów planowanych przez różne podmioty na realizację celów i wskaźników programu;

– zidentyfikowanie projektów o znaczącej wartości dodanej, których wybór byłby nieefektywny w trybie konkursowym;

– ocenę zintegrowanego charakteru planowanych przedsięwzięć;

– uruchomienie monitoringu i wsparcia w procesie przygotowania do realizacji.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Zastosowanie instrumentów finansowych powinno być rozważone w przypadku wsparcia inwestycji, które są potencjalnie finansowo wykonalne. Decyzja o dokonaniu wkładu z programu operacyjnego do instrumentu finansowego jest poprzedzana oceną ex ante, zgodnie z art. 37 rozporządzenia (UE) 1303/2013.

Na podstawie oceny ex ante instrumentów finansowych IZ RPO WZ podjęła decyzję o niestosowaniu instrumentów finansowych w ramach przedmiotowego PI.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie przewiduje się realizacji dużych projektów.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu w podziale na priorytety inwestycyjne oraz, w stosownych przypadkach, na kategorie regionu

Tabela 5. Wspólne i specyficzne dla programu wskaźniki produktu (wg priorytetu inwestycyjnego, w podziale na kategorie regionów – w odniesieniu do EFS oraz, w stosownych przypadkach, w odniesieniu do EFRR)

Lp.	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Fundusz	Kategoria regionu	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
P.65	Liczba instytucji publicznych, które usprawniły funkcjonowanie dzięki awansowi cyfrowemu	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	79	SL2014	raz w roku
P.66	Liczba udostępnionych on-line usług na poziomie 3 – dwustronna interakcja	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	29	SL2014	raz w roku
P.67	Liczba udostępnionych on-line usług na poziomie 4 – transakcja	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	18	SL2014	raz w roku

2.A.10. Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, z uwzględnieniem, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów

Nie dotyczy.

2.A.8. Ramy wykonania

Tabela 6. Ramy wykonania osi priorytetowej, w podziale na fundusze i kategorie regionów

KEW Wskaźnik produktu Wskaźnik postępu finansowego Wskaźnik rezultatu	Jednostka pomiaru (w stosownych przypadkach)	Fundusz	Kategoria regionu	Cel pośredni (2018)	Cel końcowy (2023)	Źródło danych	Wyjaśnienie adekwatności wskaźnika (w stosownych przypadkach)	Kwota rezerwy wykonania, która zostanie ostatecznie alokowana w 2019 r.
P.57 Liczba wspartych podmiotów leczniczych	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	0	6	SL2014	Przewidziana alokacja to 40 000 000 euro, co daje 27,59% alokacji osi priorytetowej	6,00%
K.06 Wartość wskaźnika Liczba wspartych podmiotów leczniczych w podpisanych umowach	szt.	EFRR	słabiej rozwinięty	2		SL2014		
P.59 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	EFRR	słabiej rozwinięty	0	14,54	SL2014	Przewidziana alokacja to 40 000 000 euro, co daje 27,59% alokacji osi priorytetowej	
K.07 Wartość wskaźnika Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją w podpisanych umowach	ha	EFRR	słabiej rozwinięty	8		SL2014		
F.01 Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowanych	EUR	EFRR	słabiej rozwinięty	15 298 226	170 588 236	SL2014		

Do końca 2018 r. planowane jest podpisanie umów kontraktujących wskaźnik: Wartość wskaźnika Liczba wspartych podmiotów leczniczych w podpisanych umowach – wartość docelowa: 6 szt.

Do końca 2018 r. planowane jest podpisanie umów kontraktujących 8 ha wskaźnika: Wartość wskaźnika Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją w podpisanych umowach – wartość docelowa: 14,54 ha.

2.A.9. Kategorie interwencji

Tabele 7-11. Tabele przedstawiające zastosowane w osi priorytetowej kategorie interwencji

Kategoria regionu i fundusz: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10 Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11 Wymiar 4 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		Tabela 12 Wymiar 6 Cel tematyczny (EFRR/FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
049 Struktura edukacyjna na potrzeby szkolnictwa wyższego	4 000 000	01 Dotacja bezzwrotna	145 000 000	01 Duże obszary miejskie (o ludności > 50 000 i dużej gęstości zaludnienia)	63 805 000	05 Inne zintegrowane podejścia do zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich/wiejskich	40 000 000	08 Nie dotyczy		02 Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK	20 000 000
050 Infrastruktura edukacyjna na potrzeby kształcenia i szkolenia zawodowego oraz kształcenia osób dorosłych	10 000 000,00					07 Nie dotyczy	105 000 000			09 Promowanie włączenia społecznego oraz walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	90 000 000
051 Infrastruktura edukacyjna na potrzeby edukacji szkolnej (na poziomie podstawowym i średnim ogólnokształcącym)	20 800 000,00			02 Małe obszary miejskie (o ludności > 5000 i średniej gęstości zaludnienia)	30 429 000					10 Inwestowanie w kształcenie, szkolenie i szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	35 000 000
				03 Obszary wiejskie (o małej gęstości	766 000						

KATEGORIE INTERWENCJI

Kategoria regionu i fundusz: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego											
Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10 Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11 Wymiar 4 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		Tabela 12 Wymiar 6 Cel tematyczny (EFRR/FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
053 Infrastruktura ochrony zdrowia	40 000 000,00			zaludnienia)							
054 Infrastruktura mieszkalnictwa	7 000 000,00										
055 Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do rozwoju regionalnego i lokalnego	43 000 000,00										
078 Usługi i aplikacje w zakresie e-administracji (w tym elektronicznych zamówień publicznych, informatycznych środków wsparcia reformy administracji publicznej, bezpieczeństwa cybernetycznego, środków na rzecz zaufania i ochrony prywatności, e-sprawiedliwości i demokracji elektronicznej	10 000 000,00										

KATEGORIE INTERWENCJI

Kategoria regionu i fundusz: Region słabiej rozwinięty, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego											
Tabela 7 Wymiar 1 Zakres interwencji		Tabela 8 Wymiar 2 Forma finansowania		Tabela 9 Wymiar 3 Typ terytorium		Tabela 10 Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		Tabela 11 Wymiar 4 EFS secondary theme (wyłącznie EFS)		Tabela 12 Wymiar 6 Cel tematyczny (EFRR/FS)	
Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€	Kod	€
081 Rozwiązania informatyczne na rzecz aktywnego i zdrowego starzenia się oraz usługi i aplikacje w zakresie e-zdrowia (w tym e-opieka i nowoczesne technologie w służbie osobom starszym)	10 000 000,00										
101 Finansowanie krzyżowe w ramach EFRR (wsparcie dla przedsięwzięć typowych dla EFS, koniecznych dla zadowalającego wdrożenia części przedsięwzięć związanej bezpośrednio z EFRR)	200 000										

X. POMOC TECHNICZNA

Celem głównym priorytetu jest zapewnienie sprawnego systemu wdrażania i zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020.

2.B.2. Przyczyny utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jedną kategorię regionu

Nie dotyczy.

2.B.3. Fundusz oraz kategoria regionu

Fundusz – Europejski Fundusz Społeczny (EFS)

Kategoria regionu – Region słabiej rozwinięty

2.B.4. Cele szczegółowe i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 1: Utrzymanie niezbędnych warunków pracy, odpowiedniego poziomu zatrudnienia oraz zapewnienie wysoko wykwalifikowanej kadry w instytucjach gwarantujących skuteczne wykonywanie obowiązków związanych z realizacją RPO WZ 2014-2020

Rezultat 1: Dostępność niezbędnych i kompetentnych zasobów kadrowych i innych umożliwiających sprawne wdrażanie Programu

Kluczowe znaczenie ma zapewnienie odpowiedniego potencjału i zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych w sprawne zarządzanie i wdrażanie Programu. Wobec tego niezbędne jest wsparcie Instytucji Zarządzającej i instytucji zaangażowanych w proces wdrażania RPO w zakresie zatrudnienia wysoko wykwalifikowanych pracowników i ciągłe podnoszenie ich kwalifikacji zawodowych i umiejętności.

Cel szczegółowy 2: Sprawna realizacja kluczowych procesów systemu wdrażania RPO WZ 2014-2020

Rezultat 2: Sprawny i efektywny system wdrażania Programu

Skuteczny i efektywny system realizacji Programu wymaga właściwego zaplanowania i wdrażania wszystkich procesów oraz narzędzi, tak aby tworzyły one spójny i kompleksowy system, m.in. w zakresie: przygotowania, zarządzania, wdrażania, monitorowania, ewaluacji, informacji i komunikacji, tworzenia sieci, wymiany doświadczeń i wiedzy, rozpatrywania skarg, certyfikacji oraz kontroli i audytu.

Cel szczegółowy 3: Zapewnienie dopasowanego do potrzeb odbiorców przekazu w zakresie celów i korzyści z wdrażania RPO WZ 2014-2020 oraz wzmocnienie kompetencji beneficjentów i potencjalnych beneficjentów Programu

Rezultat 3: Podniesienie poziomu świadomości społeczeństwa w zakresie możliwości uzyskania wsparcia i wykorzystania środków w ramach RPO WZ 2014-2020 oraz rozwój potencjału kompetencyjnego beneficjentów

Działania promocyjne i informacyjne koordynowane będą na poziomie krajowym, a podstawą ich prowadzenia będzie opracowanie przez Instytucję Zarządzającą strategii komunikacji dla RPO WZ, zgodnej ze wspólną strategią komunikacji polityki spójności.

2.B.5. Wskaźniki rezultatu

Tabela 13. Wskaźniki rezultatu dla EFRR/FS/EFS

	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (na rok 2023)	Źródło danych	Częstotliwość raportowania
R.62	Poziom fluktuacji pracowników w instytucjach zaangażowanych w politykę spójności	%	7	2013	6	IZ RPO WZ/ IP	corocznie
R.63	Średni czas zatwierdzenia projektu (od złożenia wniosku o dofinansowanie do podpisania umowy)	dzień	180	2013	150	IZ RPO WZ/ IP	corocznie
R.64	Ocena przydatności form szkoleniowych dla beneficjentów	skala 0-5	4	2013	4	IZ RPO WZ/ IP	corocznie

2.B.6. Przedsięwzięcia, które mają zostać objęte wsparciem oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych (w podziale na poszczególne osie priorytetowe)

2.B.6.1. Opis przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych

Doświadczenia poprzednich perspektyw 2004-2006 oraz 2007-2013 w zakresie wdrażania funduszy unijnych potwierdzają, że dla sprawnego i efektywnego wdrażania środków w ramach RPO WZ 2014-2020 konieczne jest wsparcie finansowe Instytucji Zarządzającej oraz pozostałych instytucji działających w strukturze funkcjonalnej Programu – w zakresie: programowania, zarządzania, wdrażania, monitorowania, ewaluacji, certyfikacji, tworzenia sieci, rozpatrywania skarg, informacji, promocji i komunikacji oraz kontroli i audytu. Uwzględniony zostanie udział niezbędnych kosztów bazowych, nieodzownych dla realizacji nowego programu, jednakże z uwagi na nowy charakter koniecznych interwencji zostaną dokonane korekty priorytetyzacji poszczególnych przedsięwzięć w kierunku zwiększenia wsparcia potencjału beneficjentów i włączenia partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz zapewnienia m.in. komplementarności instytucjonalnej i wdrożeniowej planowanego wsparcia.

Określone powyżej cele szczegółowe będą możliwe do osiągnięcia dzięki zastosowaniu adekwatnych typów i rodzajów działań, realizowanych w zgodności z politykami

horyzontalnymi UE, w szczególności z zasadą promowania równych szans, zapobiegania dyskryminacji oraz zasadą zrównoważonego rozwoju.

Wsparcie w ramach osi priorytetowej X – Pomoc techniczna będzie miało komplementarny charakter wobec krajowego Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020, jednakże ograniczony do interwencji regionalnej, projektów realizowanych na terenie i na rzecz województwa zachodniopomorskiego. Alokacja wkładu unijnego dla osi priorytetowej X – Pomoc techniczna zapewni osiągnięcie wymienionych powyżej wskaźników rezultatu przypisanych do osi, gwarantując przy tym realizowanie rezultatów zakładanych we wszystkich osiach priorytetowych RPO WZ 2014-2020, co bezpośrednio przełoży się na wykonanie celów i rezultatów prognozowanych dla realizacji polityki spójności przez państwo polskie i w konsekwencji Unię Europejską.

Prawidłowe zarządzanie RPO wiąże się z systematyczną oceną działań związanych z realizacją Programu, analizą postępu jego realizacji, oceną przydatności podejmowanych działań oraz oceną oddziaływania zaangażowanych środków na rozwój społeczno-gospodarczy województwa. Instytucja Zarządzająca RPO WZ deklaruje pełne uczestnictwo w krajowym, jednolitym komputerowym systemie monitoringu. Dofinansowaniem zostanie objęty również rozwój stałej bazy danych o projektach gotowych do realizacji. Na potrzeby Programu zostanie zapewniony sprawny system informatyczny wraz z odpowiednimi narzędziami informatycznymi, służącymi obsłudze procesu realizacji Programu i jego monitorowania. Systemy informatyczne, które zostały zbudowane w poprzednim okresie programowania, a także wszystkie inne poczynione inwestycje, w szczególności w sprzęt, będą wykorzystywane w obecnej perspektywie finansowej.

Zapewnienie odpowiedniego potencjału i zdolności administracyjnych instytucji odpowiedzialnych za efektywne i sprawne zarządzanie i wdrażanie Programu odbywać się będzie poprzez finansowanie wynagrodzeń pracowników instytucji zaangażowanych w realizację RPO WZ oraz podnoszenie ich kwalifikacji zawodowych (np. warsztaty, szkolenia, seminaria, konferencje, kursy językowe, studia podyplomowe i inne formy doskonalenia zawodowego). Realizowane będą szkolenia specjalistyczne odpowiadające na potrzeby rozpoznane na poziomie wdrażania Programu oraz szkolenia indywidualne, przeprowadzane na podstawie planów szkoleń instytucji. Zasady finansowania wynagrodzeń oraz szkoleń przeznaczonych dla pracowników zaangażowanych we wdrażanie Programu zostaną określone i oparte na Planie działania w zakresie zasobów ludzkich realizujących RPO WZ 2014-2020. Szczególnie istotne jest utrzymanie wykwalifikowanej kadry i zapewnienie płynnego przejścia pomiędzy kolejnymi okresami programowania: 2007-2013, 2014-2020 oraz perspektywą po 2020 r., z uwzględnieniem konieczności wykorzystania dotychczasowych doświadczeń. Zapewnione zostanie także niezbędne zaplecze techniczne i organizacyjne, związane ze stworzeniem i utrzymaniem warunków umożliwiających sprawną realizację procesów dotyczących wdrażania Programu. Odnosi się to zarówno do stworzenia i utrzymania odpowiednich warunków pracy (w tym powierzchni biurowej, materiałów eksploatacyjnych i wyposażenia biurowego, finansowania wydatków administracyjnych, dostosowania i utrzymania stanowisk pracy), jak i do sprzętu komputerowego. IZ RPO WZ zapewnia, że środki z

pomocy technicznej nie będą wykorzystywane na budowę i renowację budynków administracji publicznej.

Ze środków pomocy technicznej finansowane będą działania związane z przeprowadzaniem badań ewaluacyjnych, analiz, ekspertyz, ocen czy audytów oraz ze zbieraniem danych niezbędnych do monitorowania inteligentnych specjalizacji, których celem będzie usprawnienie systemu wdrażania i zarządzania RPO WZ 2014-2020 zarówno w obecnym, jak i przyszłym okresie programowania. Monitoring, ewaluacja i aktualizacja regionalnej strategii inteligentnych specjalizacji[5] obejmować będzie:

- proces przedsiębiorczego odkrywania, angażujący regionalne instytucje: zarządzającą i pośredniczące, oraz zainteresowane podmioty, takie jak szkoły wyższe, instytucje otoczenia biznesu, przedsiębiorców, jednostki B+R oraz partnerów społecznych;
- stopę zwrotu na inwestycji w zakresie strategii inteligentnych specjalizacji, obliczaną dla EFRR i EFS[6].

Środkami priorytetu finansowane będą działania związane z utworzeniem i obsługą komitetów, grup roboczych oraz innych ciał dialogu społecznego funkcjonujących na poziomie Programu (np. organizacja i obsługa prac Komitetu Monitorującego), a także działania w zakresie szkoleń i innych form przygotowania członków tych ciał do efektywnego i eksperckiego wypełniania zadań. Wspierane będą również działania związane z wdrożeniem i funkcjonowaniem instrumentów terytorializacji polityki rozwoju, w szczególności ewentualnych związków ZIT, ustanawianych przez samorząd województwa na poziomie miast subregionalnych. W przypadku wystąpienia takiej konieczności ewentualnym wsparciem ze środków pomocy technicznej objęte zostanie zapewnienie bieżącej działalności Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego (ROT) na terenie województwa zachodniopomorskiego, z wyłączeniem ewaluacji i studiów wykraczających poza teren województwa.

Wsparciem środkami priorytetu objęte zostaną działania koordynacyjne i monitorujące w zakresie aktywnej integracji instytucji działających na rzecz włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa w regionie. W związku z tym, że ww. interwencje realizowane są poprzez różne instytucje, konieczna jest koordynacja oraz monitoring na poziomie regionalnym instytucji działających w tym obszarze. W ramach tych zadań prowadzone będą w szczególności działania polegające na rozpoznaniu obszarów, w których istnieją deficyty w zakresie dostępności do poszczególnych rodzajów usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym na poziomie lokalnym i regionalnym, oraz na badaniu postępów w likwidowaniu tych deficytów. Środkami pomocy technicznej będzie mogła być finansowana wyłącznie koordynacja działań wspieranych środkami ESIF.

Wzmocnienie kompetencji beneficjentów i potencjalnych beneficjentów funduszy RPO WZ 2014-2020 odbywać się będzie poprzez szkolenia specjalistyczne odpowiadające ich potrzebom, identyfikowanym na poziomie wdrażania poszczególnych projektów (np.: rozliczanie projektów, zarządzanie projektami). W ramach inicjatywy pipeline prowadzone będą działania, które mają na celu wsparcie realizacji projektów, poprawę jakości

[5] W zakresie wsparcia EFRR i EFS dla regionalnej strategii inteligentnych specjalizacji.
[6] Stopa zwrotu powinna być obliczana począwszy od 2016 r. z zastosowaniem jednolitej metodologii.

sporządzanej dokumentacji, przekazywanie wiedzy z zakresu polityk horyzontalnych UE oraz kwestii środowiskowych. Na potrzeby wdrażania Programu zostanie zapewnione wsparcie eksperckie i prawne.

Ze środków priorytetu finansowane będą także działania dotyczące zapewnienia właściwego procesu naboru, oceny i selekcji projektów, które będą miały otrzymać dofinansowanie w ramach Programu, a także związane z prowadzeniem bieżącego monitoringu projektów, jak i Programu oraz weryfikacją płatności, kontroli projektów i rozpatrywania skarg i odwołań w zakresie Programu.

Umowa Partnerstwa zapewnia kontynuację mechanizmów stosowanych w ramach NSRO w celu zapobiegania oszustwom, w tym korupcji, i skutecznego wykrywania oraz eliminowania nadużyć. Działania te będą, w razie potrzeby, finansowane w ramach PO PT. Na poziomie regionalnym będą prowadzone działania mające na celu poprawę przejrzystości, zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego, organizacji strażniczych „watch-dog", zastosowanie środków prewencyjnych, oceny ryzyka, ustalania punktów odniesienia i wzajemnej analizy porównawczej.

Wsparciem objęty zostanie także proces wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk w zakresie przebiegu przygotowania, zarządzania i wdrażania projektów. Powyższe działanie będzie polegało na promowaniu najlepszych rozwiązań, wspieraniu beneficjentów w obszarach problemowych, poszukiwaniu wspólnych rozwiązań podobnych problemów.

W celu zapewnienia skutecznej koordynacji działań komunikacyjnych prowadzonych przez poszczególne instytucje Polska, zgodnie z art. 106 rozporządzenia ogólnego, opracowuje horyzontalny dokument – wspólną strategię komunikacji polityki spójności. Na podstawie ww. strategii Instytucja Zarządzająca, zgodnie z art. 116 rozporządzenia ogólnego, opracuje dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego „strategię komunikacji", będącą podstawą prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych dla tego Programu. Strategia komunikacji podlega zarówno uzgodnieniom z Instytucją Koordynującą Umowę Partnerstwa, jak i jej akceptacji w zakresie zgodności ze wspólną strategią komunikacji i wytycznymi odnośnie do informacji i promocji, a następnie akceptacji Komitetu Monitorującego danego programu. Raz do roku na forum Komitetu Monitorującego przedstawiana jest informacja nt. realizacji przedmiotowej strategii dla Programu Regionalnego oraz planowanych działań w następnym roku.

W obszarze dotyczącym prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych będą finansowane przedsięwzięcia, które mają na celu zwiększenie poziomu wiedzy beneficjentów i potencjalnych beneficjentów na temat możliwości wsparcia oraz zasad realizacji i rozliczania projektów, co wpłynie na jakość i sprawniejszą realizację składanych w ramach RPO WZ projektów, a w konsekwencji przyczyni się do maksymalnego wykorzystania środków dostępnych w ramach Programu. Ponadto działania w ramach tego obszaru mają też na bieżąco informować opinię publiczną o postępach wdrażania Programu, m.in. poprzez serwis internetowy poświęcony Programowi, co gwarantuje przejrzystość jego procedur oraz przyczyni się do upowszechniania wiedzy o efektach udzielonego wsparcia. Portal dla Programu Regionalnego – celem uspójnienia i skoordynowania polityki informacyjnej i

promocyjnej prowadzonej z wykorzystaniem Internetu – będzie ściśle związany z portalem prowadzonym centralnie przez Instytucję Zarządzającą PO PT.

Wsparcie powyższych działań ma służyć upowszechnianiu informacji na temat możliwości ubiegania się o dofinansowanie w ramach RPO wśród potencjalnych beneficjentów oraz informowaniu opinii publicznej o zaangażowaniu środków unijnych w rozwój województwa. Działania informacyjne i promocyjne będą prowadzone w relacji do skali interwencji zaplanowanej w Programie i podejmowane wyłącznie w niezbędnym zakresie. Wsparciem objęte zostaną konkretne, dostosowane do potrzeb przedsięwzięcia (np.: podnoszenie poziomu świadomości na temat możliwości dofinansowania działań klimatycznych albo inwestycji w energię ze źródeł odnawialnych i podnoszenie sprawności energetycznej). Szeroko zakrojone powszechne kampanie, zwiększające świadomość społeczeństwa na temat wpływu funduszy europejskich na rozwój kraju, będą prowadzone na poziomie kraju i finansowane z PO PT.

Prowadzone działania informacyjne i promocyjne będą komplementarne do działań finansowanych z PO PT oraz zachowają zgodność z jednolitym systemem informowania o funduszach.

Przedsięwzięcia realizowane w ramach osi priorytetowej X – Pomoc techniczna mają zapewnić płynne przejście pomiędzy okresami programowania 2007-2013, 2014-2020 oraz perspektywą finansową po 2020 r. W związku z powyższym mogą obejmować swoim zasięgiem trzy wspomniane perspektywy (zgodnie z zapisami rozporządzenia ogólnego), np.: w zakresie zamykania poprzedniej perspektywy oraz programowania kolejnej perspektywy, pod warunkiem zapewnienia odpowiedniej demarkacji oraz uwzględnienia zasad kwalifikowalności.

Główni beneficjenci:

- Instytucja Zarządzająca RPO WZ 2014-2020
- Instytucje pośredniczące
- Instytucja Certyfikująca
- inne instytucje biorące udział w systemie wdrażania i realizacji RPO WZ 2014-2020

2.B.6.2. Wskaźniki produktu, które mają się przyczynić do osiągnięcia rezultatów (w podziale na osie priorytetowe)

Tabela 13. Wskaźniki produktu dla EFRR/FS/EFS(w podziale na osie priorytetowe)

L.p.	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (na rok 2023) (opcjonalnie)	Źródło danych
P.68	Liczba etatomiesięcy finansowanych ze środków pomocy technicznej	szt.	4566	IZ RPO WZ/ IP
P.69	Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji	osoby	5936	IZ RPO WZ/ IP
P.70	Liczba przeprowadzonych ewaluacji	szt.	35	IZ RPO WZ/ IP

L.p.	Nazwa wskaźnika	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (na rok 2023) (opcjonalnie)	Źródło danych
P.71	Liczba użytkowników systemów informatycznych	osoby	9703	IZ RPO WZ/ IP
P.72	Liczba posiedzeń sieci tematycznych, grup roboczych, komitetów oraz innych ciał angażujących partnerów spoza administracji publicznej	szt.	84	IZ RPO WZ/ IP
P.73	Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów	osoby	13 336	IZ RPO WZ/ IP
P.74	Liczba działań informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu	szt.	14	IZ RPO WZ/ IP

2.B.7. Kategorie interwencji (w podziale na osie priorytetowe)

Tabela 14. Wymiar 1 Zakres interwencji		**Tabela 15. Wymiar 2 Forma finansowania**		**Tabela 16. Wymiar 3 Typ terytorium**	
Kod	**€**	**Kod**	**€**	**Kod**	**€**
121 – przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie oraz kontrola	57 644 611	01 Dotacja bezzwrotna	57 644 611	07 Nie dotyczy	57 644 611
122 – ewaluacja i badania	1 601 239	01 Dotacja bezzwrotna	1 601 239	07 Nie dotyczy	1 601 239
123 – informacja i komunikacja	4 803 718	01 Dotacja bezzwrotna	4 803 718	07 Nie dotyczy	4 803 718

SEKCJA 3. PLAN FINANSOWY PROGRAMU

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 jest programem operacyjnym finansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Obszarem realizacji programu jest obszar województwa. Województwo jest zaliczone do regionów słabiej rozwiniętych.

Zgodnie z Umową Partnerstwa alokacja środków unijnych na Program wynosi 1150,8 mln euro z EFRR i 450,4 mln euro z EFS. Minimalne zaangażowanie środków krajowych – szacowane na podstawie art. 120 rozporządzenia ramowego, zakładającego maksymalny poziom dofinansowania każdej osi priorytetowej EFRR i EFS w regionach słabiej rozwiniętych na poziomie 85% – wynosi w momencie programowania 282,6 mln euro. W realizację Programu zaangażowane będą środki krajowe publiczne i prywatne. Zakłada się, że ostateczne zaangażowanie środków krajowych, głównie prywatnych, w momencie zamknięcia Programu będzie mogło być wyższe, w zależności od zakresu i stopnia udzielania pomocy publicznej w ramach Programu[7].

Podstawa certyfikacji

Podstawę obliczania wkładu UE w ramach Programu stanowią całkowite wydatki kwalifikowalne.

Kategorie regionów

Program jest realizowany na obszarze jednego województwa, zaliczanego do kategorii regionów słabiej rozwiniętych.

Rezerwa wykonania

W Programie wyodrębniona została rezerwa wykonania w wysokości 6% jego całkowitej alokacji EFRR oraz 6% jego całkowitej alokacji EFS.

Udział rezerwy wykonania w podziale na lata dla każdego roku dla EFRR oraz EFS przedstawia tabela 17.

Rezerwa wykonania ustanawiana jest w każdej osi priorytetowej Programu w proporcji do jej wartości. W osiach priorytetowych założono udział w rezerwie wykonania od 5% do 7%, z wyjątkiem osi Pomoc techniczna (finansowane wyłącznie z EFS), dla której zgodnie z przepisami nie ustanowiono rezerwy (wyłączenie osi pomocy technicznej wymaga dla zachowania wymaganego poziomu na funduszu w Programie odpowiedniego zwiększenia rezerwy na inną/inne osie EFS). Szczegóły przedstawia tabela 18a.

[7] Przepisy rozporządzenia ramowego, w szczególności art. 129, gwarantują, że niezależnie od poziomu stopy dofinansowania przyjętej dla osi priorytetowej w tabeli 18a – wartość środków ostatecznie wypłaconych przez Komisję Europejską na moment zamknięcia programu nigdy nie będzie wyższa niż wkład publiczny przekazany beneficjentom. Art. 131.2 dodatkowo zapewnia, że w ramach płatności pośrednich KE zawsze będzie wypłacać kwotę niższą z dwóch kwot: kwoty wynikającej z przemnożenia podstawy certyfikacji z wniosku o płatność przez stopę dofinansowania na osi priorytetowej z tabeli 18a lub kwoty wykazanych we wniosku wydatków publicznych. Wielkość płatności pośrednich będzie uwzględniała także zasady związane z systemem rocznego badania i akceptacji kont, polegającym m.in. na udzielaniu zaliczek rocznych, wypłacaniu w trakcie roku jedynie 90% należnych płatności i rocznym rozliczaniu kont poprzez bilansowanie zaliczki rocznej wypłaconych środków i 10% zatrzymanych płatności pośrednich.

Koncentracja tematyczna

Założone w Programie poziomy koncentracji wynikają z Umowy Partnerstwa i pozwalają zachować poziomy koncentracji wymagane na poziomie UP przez rozporządzenia unijne.

SEKCJA 3.1. ŚRODKI FINANSOWE Z POSZCZEGÓLNYCH FUNDUSZY ORAZ KWOTY NA REZERWĘ WYKONANIA

Tabela 17. Tabela przedstawiająca całkowitą kwotę środków finansowych przewidzianych jako wkład każdego z funduszy do programu, w podziale na lata i kategorie regionów (mln EUR)

	Fundusz	Kategoria regionu	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		Razem	
			Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania	Podstawowa alokacja	Rezerwa wykonania
(1)	EFRR	Reg. słabiej rozwinięte	131 668 871	8 404 396	139 394 202	8 897 502	147 449 360	9 411 661	154 798 616	9 880 762	162 160 223	10 350 653	169 503 160	10 819 350	176 794 820	11 284 777	1 081 769 252	69 049 101
(2)		Reg. przejściowe	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(3)		Reg. lepiej rozwinięte	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(4)		Razem	131 668 871	8 404 396	139 394 202	8 897 502	147 449 360	9 411 661	154 798 616	9 880 762	162 160 223	10 350 653	169 503 160	10 819 350	176 794 820	11 284 777	1 081 769 252	69 049 101
(5)	EFS	Reg. słabiej rozwinięte	51 534 116	3 289 411	54 557 747	3 482 410	57 710 470	3 683 647	60 586 908	3 867 250	63 468 181	4 051 160	66 342 146	4 234 605	69 196 043	4 416 769	423 395 611	27 025 252
(6)		Regiony przejściowe	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(7)		Reg. lepiej rozwinięte	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(8)		Razem	51 534 116	3 289 411	54 557 747	3 482 410	57 710 470	3 683 647	60 586 908	3 867 250	63 468 181	4 051 160	66 342 146	4 234 605	69 196 043	4 416 769	423 395 611	27 025 252
(9)	YEI – dodatkowa alokacja	Nie dotyczy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
(10)	FS	Nie dotyczy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
(11)	EFRR	Specjalna alokacja dla obszarów peryferyjnych lub słabo zaludnionych																
(12)		Razem	183 202 987	11 693 807	193 951 949	12 379 912	205 159 830	13 095 308	215 385 524	13 748 012	225 628 404	14 401 813	235 845 306	15 053 955	245 990 863	15 701 546	1 505 164 863	96 074 353

SEKCJA 3.2. ŁĄCZNE ŚRODKI FINANSOWE W PODZIALE NA FUNDUSZ ORAZ WSPÓŁFINANSOWANIE KRAJOWE (EUR)

Tabela 18a. Plan finansowy programu (mln EUR)

Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji wsparcia UE (Całkowite koszty kwalifikowalne albo koszty kwalifikowalne publiczne)	Wkład UE	Wkład krajowy	Szacunkowy podział wkładu krajowego		Finansowanie ogółem	Poziom współfinansowania	Dla celów informacyjnych	Główna alokacja		Rezerwa wykonania		Udział rezerwy wykonania (wsparcie UE) w łącznej kwocie wsparcia UE na oś priorytetową
						Krajowe środki publiczne	Krajowe środki prywatne			Wkład EBI	Wkład UE	Wkład krajowy	Wkład UE	Wkład krajowy	
				a	b=c+d	c	d	e=a+b	f=a/e	g	h=a-j	i=b-k	j	k=b*j/a	l=j/a*100
I. Gospodarka, innowacje, nowoczesne technologie	EFRR	słabiej rozwinięty	379 470 588	323 050 000	57 008 824	16 448 581	40 580 243	380 058 824	85%	-	302 227 000	53 510 648	19 823 000	3 498 176	6,14%
II. Gospodarka niskoemisyjna	EFRR	słabiej rozwinięty	283 778 137	240 711 416	42 478 486	26 342 228	16 136 258	238 189 902	85%	-	228 485 284	40 320 933	12 226 132	2 157 553	5,08
III. Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom	EFRR	słabiej rozwinięty	74 117 647	63 000 000	11 117 648	10 731 177	386 471	74 117 648	85%	-	59 850 000	10 561 766	3 150 000	555 882	5,00%
IV. Naturalne otoczenie człowieka	EFRR	słabiej rozwinięty	113 413 700	96 401 645	17 012 055	13 366 741	3 645 314	113 413 700	85%	-	91 037 546	16 065 449	5 364 099	946 606	5,56%
V. Zrównoważony transport	EFRR	słabiej rozwinięty	332 535 638	282 655 292	49 880 346	48 763 026	1 117 320	332 535 638	85%	-	262 869 422	46 388 722	19 785 870	3 491 624	7,00%
VI. Rynek pracy	EFS	słabiej rozwinięty	204 705 883	174 000 000	30 705 883	21 792 971	8 912 912	204 705 883	85%	-	161 845 000	28 560 883	12 155 000	2 145 000	6,99%
VII. Włączenie społeczne	EFS	słabiej rozwinięty	124 917 647	106 180 000	18 737 647	12 635 462	6 102 186	124 917 647	85%	-	98 747 400	17 426 012	7 432 600	1 311 635	7,00%
VIII. Edukacja	EFS	słabiej rozwinięty	124 930 936	106 191 295	18 739 641	13 348 854	5 390 787	124 930 936	85%	-	98 753 643	17 427 114	7 437 652	1 312 527	7,00%
IX. Infrastruktura publiczna	EFRR	słabiej rozwinięty	170 588 236	145 000 000	25 588 236	21 750 001	3 838 235	170 588 236	85%	-	136 300 000	24 052 942	8 700 000	1 535 294	6,00%
X. Pomoc techniczna	EFS	słabiej rozwinięty	75 352 433	64 049 568	11 302 865	11 302 865	0	75 352 433	85%	-	64 049 568	11 302 865	0	0	0,00%
Razem	EFRR	słabiej rozwinięty	1 353 903 947	1 150 818 353	203 085 594	137 401 753	65 683 841	1 353 903 947	85%	-	1 081 769 252	190 900 459	69 049 101	12 185 135	6,00%
Razem	EFS	słabiej rozwinięty	529 906 899	450 420 863	79 486 036	59 080 152	20 405 884	529 906 899	85%	-	423 395 611	74 716 874	27 025 252	4 769 162	6,00%

Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji wsparcia UE (Całkowite koszty kwalifikowalne albo koszty kwalifikowalne publiczne)	Wkład UE	Wkład krajowy	Szacunkowy podział wkładu krajowego		Finansowanie ogółem	Poziom współfinansowania	Dla celów informa-cyjnych	Główna alokacja		Rezerwa wykonania		Udział rezerwy wykonania (wsparcie UE) w łącznej kwocie wsparcia UE na oś priorytetową
						Krajowe środki publiczne	Krajowe środki prywatne			Wkład EBI	Wkład UE	Wkład krajowy	Wkład UE	Wkład krajowy	
				a	b=c+d	c	d	e=a+b	f=a/e	g	h=a-j	i=b-k	j	k=b*j/a	l=j/a*100
Razem	YEI	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem	FS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ŁĄCZNIE		-	1 883 810 846	1 601 239 216	282 571 630	196 481 905	86 089 725	1 883 810 846	85%		1 505 164 863	265 617 332	96 074 353	16 954 297	6,00%

Tabela 18b. Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych – szczególna alokacja na EFS i Inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych

	Fundusz	Kategoria regionu	Podstawa kalkulacji wsparcia UE (Całkowite koszty kwalifikowalne albo koszty kwalifikowalne publiczne)	Wkład UE	Wkład krajowy	Szacunkowy podział wkładu krajowego		Finansowanie ogółem	Stopa współfinansowania	Dla celów informacyjnych
						Krajowe środki publiczne	Krajowe środki prywatne			Wkład EBI
				a	b=c+d	c	d	e=a+b	f=a/e	
1	YEI	nd.								
2	EFS	słabiej rozwinięty								
3	RAZEM	słabiej rozwinięty		0	0	0	0	0		0
4			Stosunek EFS do alokacji dla YEI							
5			Stosunek EFS do reg. słabiej rozwiniętych							

Tabela 18c. Plan finansowy w podziale na osie priorytetowe, fundusze, kategorie regionu i cele tematyczne (mln EUR)

Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Cel tematyczny	Wsparcie UE	Wkład krajowy	Finansowanie ogółem
I. Gospodarka, innowacje, nowoczesne technologie	EFRR	słabiej rozwinięty	1	70 385 000	12 420 883	82 805 883
			3	252 665 000	44 587 941	297 252 941
II. Gospodarka niskoemisyjna	EFRR	słabiej rozwinięty	4	236 711 416	41 772 604	278 484 020
	EFRR	słabiej rozwinięty	6	4 000 000	705 882	4 705 882
III. Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom	EFRR	słabiej rozwinięty	5	30 000 000	5 294 119	35 294 119
			6	33 000 000	5 823 529	38 823 529
IV. Naturalne otoczenie człowieka	EFRR	słabiej rozwinięty	6	51 000 000	9 000 001	60 000 001
			8	45 401 645	8 012 055	53 413 700
V. Zrównoważony transport	EFRR	słabiej rozwinięty	7	282 655 292	49 880 346	332 535 638
VI. Rynek pracy	EFS	słabiej rozwinięty	8	174 000 000	30 705 883	204 705 883
VII. Włączenie społeczne	EFS	słabiej rozwinięty	9	106 180 000	18 737 647	124 917 647
VIII. Edukacja	EFS	słabiej rozwinięty	10	106 191 295	18 739 641	124 930 936
IX. Infrastruktura publiczna	EFRR	słabiej rozwinięty	2	20 000 000	3 529 412	23 529 412
			9	90 000 000	15 882 353	105 882 353
			10	35 000 000	6 176 471	41 176 471
X. Pomoc techniczna	EFS	słabiej rozwinięty		64 049 568	11 302 865	75 352 433
RAZEM				1 601 239 216	282 571 630	1 883 810 846

Tabela 19. Szacunkowa kwota wsparcia, która ma być wykorzystana na cele związane ze zmianami klimatu (mln EUR)

Oś priorytetowa	Szacunkowa wysokość środków na cele związane ze zmianą klimatu (EUR)	Udział w całości alokacji na PO (%)
I. Gospodarka, innowacje, nowoczesne technologie	8 000 000	0,50%
II. Gospodarka niskoemisyjna	190 061 416	11,87 %
III. Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom	27 240 000	1,70%
IV. Naturalne otoczenie człowieka	22 401 645	1,40%
V. Zrównoważony transport	48 000 000	3,00%
VI. Rynek pracy		0,00%
VII. Włączenie społeczne		0,00%
VIII. Edukacja		0,00%
IX. Infrastruktura publiczna		0,00%
X. Pomoc techniczna		0,00%
Razem	295 703 061	18, 47%

SEKCJA 4. ZINTEGROWANE PODEJŚCIE DO ROZWOJU TERYTORIALNEGO

Przestrzenne odzwierciedlenie potencjałów i problemów rozwojowych delimituje region na trzy obszary[8]: dwa o wysokiej (Szczeciński Obszar Metropolitalny – SOM[9], Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzki Obszar Funkcjonalny – KKBOF[10]) oraz jeden o niższej zdolności rozwojowej (Specjalna Strefa Włączenia – SSW[11]). Wsparcie RPO WZ 2014-2020, uwzględniające OSI wskazane w UP, w wymiarze terytorialnym skoncentrowane będzie na ww. obszarach.

Diagnoza SOM wskazuje główne potrzeby rozwojowe obszaru, którymi są: zintegrowany, niskoemisyjny transport publiczny; poprawa mobilności pracowników; poprawa efektywności energetycznej; wzrost zatrudnienia, m.in. poprzez wspólne działania na rzecz wzmacniania konkurencyjności sektora MŚP (stwarzanie warunków do prowadzenia i rozwoju działalności, wzmacnianie innowacyjności) oraz dopasowanie edukacji do potrzeb rynku pracy.

Diagnoza KKBOF wskazuje główne potrzeby rozwojowe obszaru, takie jak: połączenie potencjału gospodarczo-naukowego Koszalina z gospodarczo-uzdrowiskowo-turystycznym Kołobrzegu oraz pozostałych ośrodków w celu dyfuzji impulsów rozwojowych na cały KKBOF; wzmocnienie istniejącego potencjału gospodarczego i turystycznego; zintegrowanie działań ochrony środowiska oraz poprawa dostępności transportowej wewnątrz obszaru.

SSW jest typowym obszarem problemowym, głównie o charakterze wiejskim. Najważniejsze potrzeby rozwojowe to: zwiększenie dostępności transportowej; zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług integracji społecznej, zdrowotnej i zawodowej; tworzenie nowych miejsc pracy, z wykorzystaniem progospodarczego potencjału OZE; przystosowanie MŚP i pracowników do zmian; ograniczenie wykluczenia społecznego. Zintegrowane podejście w SSW realizowane będzie m.in. przez dedykowane terytorialnie i tematycznie konkursy oraz stosowanie preferencji w konkursach.

Wyniki ewaluacji RPO WZ na lata 2007-2013 i zalecenia KE wskazują na potrzebę odejścia od interwencji punktowej na rzecz realizacji wielosektorowych strategii terytorialnych. Instrumenty ZIT realizowane w OF dwóch największych miast województwa zapewnią realizację projektów odpowiadających zidentyfikowanym terytorialnie potencjałom i deficytom, powiązanych i komplementarnych, efektywnych pod względem kosztów, o szerszym oddziaływaniu prorozwojowym i skali rozwiązywanych problemów.

Skoordynowana terytorialnie interwencja, ukierunkowana na wzmocnienie potencjałów rozwojowych danych obszarów, będzie możliwa także poprzez mechanizm wsparcia oparty na tzw. kontraktach samorządowych (KS). KS pozwala na uzgodnienie profilu rozwoju obszaru na podstawie zidentyfikowanych potencjałów gospodarczych oraz

[8] Na podstawie prac analitycznych oraz zapisów SRWZ i PZPWZ.
[9] UP, s. 148.
[10] UP, s. 150.
[11] UP, s. 149; SSW wyznaczono w ekspertyzie „Specjalna Strefa Włączenia na obszarze WZ oraz planowane kierunki działań interwencyjnych".

deklarowanego zaangażowania ze strony grupy JST i partnerów społeczno-gospodarczych, preselekcji proponowanych przez nich powiązanych synergicznie i komplementarnie wiązek projektów pod kątem wpływu na wzmocnienie potencjału gospodarczego danego obszaru oraz realizację celów RPO. Tryb konkursowy KS będzie dotyczył wiązek projektów, w przeciwieństwie do normalnego trybu dotyczącego wyboru pojedynczych projektów.

Zgodnie z UP narzędzia uwzględnią problematykę obszarów wiejskich (OW). Rozwiązania dla OW znajdą się w URPO. Podstawowa alokacja na OW wyniesie min. 11% alokacji RPO WZ 2014-2020 (EFRR i EFS), tj. min. 175 967 000 euro.

SEKCJA 4.1. ROZWÓJ LOKALNY KIEROWANY PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH)

W ramach RPO WZ 2014-2020 nie będzie zastosowany instrument RLKS w formule bezpośredniej.

W ramach programu planuje się wsparcie lokalnych grup działania (LGD) jako potencjalnych beneficjentów. Interwencja RPO będzie stanowiła uzupełnienie wsparcia EFRROW i EFMR na terytorium danej LGD i będzie spójna z lokalną strategią rozwoju. Koszty przygotowawcze, bieżące oraz koszty animacji LGD nie będą wspierane środkami EFS w ramach RPO.

SEKCJA 4.2. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OBSZARÓW MIEJSKICH

Miasta i ich obszary funkcjonalne odgrywają podstawową rolę w kreowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego, zapewnieniu mieszkańcom dostępu do wysokiej jakości usług publicznych. W regionie mieszkańcy miast stanowią 68,84% ogółu ludności (GUS 2012). Pod względem współczynnika urbanizacji region plasuje się na 3. pozycji w kraju. Z ogólnej liczby pracujących w regionie aż 85% to osoby pracujące w miastach.

Sieć osadnicza regionu jest stosunkowo równomierna, jednak obszary aglomeracyjne (Szczecina i Koszalina), zamieszkiwane przez ponad 950 tys. mieszkańców (55% ogółu ludności regionu), usytuowane są przy jego granicach zewnętrznych. Centralna i południowa część województwa charakteryzuje się mniejszym potencjałem demograficznym i niższym poziomem urbanizacji, usytuowane tu miasta to głównie ośrodki o znaczeniu subregionalnym i lokalnym.

Wsparcie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich koncentrować się będzie na wzmocnieniu roli miast i ich OF jako ośrodków wzrostu oraz dyfuzji procesów rozwojowych poprzez rozwój potencjału gospodarczego i społecznego, koordynację współpracy w miastach i ich OF.

Podstawowym narzędziem zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich będą ZIT dedykowane głównym ośrodkom wzrostu regionu (ZIT SOM oraz ZIT KKBOF) i pozwalające na optymalizację efektów wsparcia zaplanowanego w osiach priorytetowych.

ZIT SOM wdrażane będą na terenie gmin tworzących Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego. Cele ZIT SOM zawarte w Strategii ZIT dotyczyć będą następujących obszarów:

– rozwój zrównoważonego transportu (OP II, V);

– poprawa efektywności energetycznej(OP II);

– wzmocnienie rozwoju gospodarczego i potencjału B+R oraz MŚP (OP I);

– poprawa systemów kształcenia i szkolenia i dostosowanie do potrzeb rynku pracy (w ramach OP VIII).

Poza ZIT SOM przewiduje się realizację zintegrowanego podejścia terytorialnego w KKBOF, skoncentrowanego na realizacji celów rozwojowych w następujących obszarach:

– rozwój zrównoważonego transportu oraz wspieranie strategii niskoemisyjnych (OP II, V);

– wzmocnienie rozwoju gospodarczego i potencjału B+R oraz MŚP (OP I);

– poprawa systemów kształcenia i szkolenia i dostosowanie do potrzeb rynku pracy (OP VIII).

Zakres powierzenia władzom miejskim zadań związanych z realizacją programu w ramach ZIT określa pisemne porozumienie pomiędzy władzami miejskimi i IZ RPO. Zgodnie z art. 123 ust. 6 rozporządzenia (UE) 1303/2013 władze miejskie realizują zadania związane przynajmniej z wyborem projektów do dofinansowania. Minimalny zakres powierzenia zadań oznacza, że władze miejskie przedkładają IZ RPO listy projektów wyłonionych w konkursie bądź – w przypadku trybu pozakonkursowego – zidentyfikowanych w Strategii ZIT, spriorytetyzowanych w oparciu o kryteria zatwierdzone przez KM RPO. IZ RPO dokonuje ostatecznego sprawdzenia kwalifikowalności projektów do dofinansowania, zgodnie z art. 7 ust 5 rozporządzenia (UE) 1301/2013, chyba że porozumienie przewiduje inaczej. Techniczna organizacja naboru i pełna ocena projektów pod względem formalnym i merytorycznym może być dokonywana przez władze miejskie lub IZ RPO, z udziałem, w stosownych przypadkach, ekspertów zewnętrznych, zgodnie z postanowieniami porozumienia.

Tabela 20. Zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich – szacunkowa alokacja wsparcia z EFRR i szacunkowa alokacja EFS

Fundusz	Wsparcie z EFRR i EFS (wartości szacunkowe) (EUR)	Udział całkowitej alokacji z funduszu w programie
Łącznie EFRR	131 900 000	11,46%
Łącznie EFS	17 200 000	3,81%
Razem EFRR + EFS	149 100 000	9,31%

SEKCJA 4.3. RAMY REALIZACJI ZIT POZA ZINTEGROWANYMI PRZEDSIĘWZIĘCIAMI Z ZAKRESU ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU OBSZARÓW MIEJSKICH ORAZ SZACUNKOWA ALOKACJA Z POSZCZEGÓLNYCH OSI PRIORYTETOWYCH

Nie dotyczy.

SEKCJA 4.4. ROZWIĄZANIA DOTYCZĄCE PRZEDSIĘWZIĘĆ MIĘDZYREGIONALNYCH I TRANSNARODOWYCH W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO, Z UDZIAŁEM BENEFICJENTÓW ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W CO NAJMNIEJ JEDNYM INNYM PAŃSTWIE CZŁONKOWSKIM (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH)

W ramach RPO WZ 2014-2020 nie wyklucza się pośredniego wsparcia współpracy międzynarodowej, szczególnie poprzez realizację projektów komplementarnych do przedsięwzięć planowanych w ramach programów międzyregionalnych i transnarodowych.

SEKCJA 4.5. WKŁAD PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ W RAMACH PROGRAMU W ODNIESIENIU DO STRATEGII MAKROREGIONALNYCH I STRATEGII MORSKICH, Z ZASTRZEŻENIEM POTRZEB OBSZARU OBJĘTEGO PROGRAMEM ZIDENTYFIKOWANYCH PRZEZ PAŃSTWO CZŁONKOWSKIE (W STOSOWNYCH PRZYPADKACH)

Programując RPO WZ 2014-2020, uwzględniono cele Strategii Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020[12].

Strategia stanowi odpowiedź na zdefiniowane potencjały i deficyty rozwojowe makroregionu oraz wspólne dla 5 województw (dolnośląskie, lubuskie, opolskie, wielkopolskie i zachodniopomorskie) potrzeby, m.in.: zwiększenie dostępności komunikacyjnej dla powstrzymania peryferyzacji makroregionu; wykorzystanie szansy na ożywienie transportu w kierunku północ–południe w ramach Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego; udrożnienie i gospodarcze wykorzystanie Odrzańskiej Drogi Wodnej i włączenie jej w system śródlądowych dróg Europy; wzmocnienie pozycji województw wobec sąsiednich landów niemieckich, pobudzenie transgranicznej współpracy gospodarczej oraz koordynacja i skuteczna realizacja zamierzeń inwestycyjnych; wykorzystanie szans wynikających z rozwoju nowoczesnych technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych; zahamowanie spadku znaczenia miast makroregionu przy jednoczesnym pełnym wykorzystaniu policentrycznej sieci osadniczej, a szczególnie ośrodków miejskich o znaczącym potencjale naukowym i intelektualnym; poszukiwanie sposobów przeciwdziałania negatywnym tendencjom demograficznym, zwłaszcza na rynku pracy.

Makroregionalne porozumienie dotyczące ponadregionalnych projektów priorytetowych pozwoli na zwiększenie koordynacji ponadregionalnego i regionalnego planowania i realizacji działań oraz odpowiadających im interwencji funduszy EFSI, w tym RPO oraz pozostałych środków krajowych.

[12] Dokument przyjęty przez Radę Ministrów dnia 30 kwietnia 2014 r.

W ramach RPO WZ 2014-2020 zakłada się wdrażanie projektów mających bezpośredni wpływ na realizację celów EUSBSR. Założenia poszczególnych obszarów priorytetowych związanych z celem EUSBSR „ocalenie morza" będą pośrednio realizowane przez projekty RPO WZ 2014-2020 następujących osi priorytetowych:

– I. Gospodarka, innowacje, nowoczesne technologie – PA Hazards, głównie dzięki wykorzystaniu wyników badań naukowych i prac rozwojowych w gospodarce;

– III. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu – PA Nutri, m.in. poprzez zakładany wzrost liczby ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków;

– V. Zrównoważony transport – PA Safe oraz PA Ship, dzięki zwiększeniu udziału transportu przyjaznego środowisku w transporcie ogółem.

Natomiast założenia poszczególnych obszarów priorytetowych celu EUSBSR związanego z rozwojem połączeń w regionie będą realizowane poprzez projekty w ramach osi priorytetowych:

– V. Zrównoważony transport – PA Transport, głównie dzięki poprawie dostępności drogowej do regionalnych ośrodków wzrostu i obszarów wykluczonych.

Z kolei założenia obszarów priorytetowych celu EUSBSR dotyczącego wzrostu dobrobytu będą realizowane poprzez projekty w ramach następujących osi priorytetowych:

– I. Gospodarka, innowacje, nowoczesne technologie – PA Market, poprzez działania związane ze wzrostem konkurencyjności i innowacyjności sektora MŚP, udoskonaleniem regionalnego systemu wsparcia wzrostu przedsiębiorstw i absorpcji innowacji; PA Innovation oraz PA SME, dzięki wykorzystaniu wyników badań naukowych i prac rozwojowych w gospodarce, a także zwiększeniu zaangażowania przedsiębiorstw w prowadzenie badań oraz poszukiwaniu innowacyjnych rozwiązań.

Ponadto zakłada się, że realizacja projektów w ramach wskazanych osi priorytetowych RPO WZ 2014-2020 przyczyni się do realizacji założeń poszczególnych obszarów priorytetowych i działań horyzontalnych EUSBSR.

W związku z powyższym przy wyborze projektów w ramach priorytetów inwestycyjnych 1b, 3a, 5b, 6b, 6d, 7b i 7c stosowane będą kryteria faworyzujące przedsięwzięcia przyczyniające się do osiągania celów strategii.

W powyższych PI zapewniona zostanie komplementarność do projektów realizowanych w ramach programów współpracy transgranicznej (m.in. Program Południowy Bałtyk 2014-2020 oraz Program Współpracy INTERREG V A Meklemburgia–Pomorze Przednie / Brandenburgia / Polska), dzięki czemu realizowane projekty przyczynią się do poprawy sytuacji regionu Morza Bałtyckiego i umocnienia współpracy międzynarodowej.

Monitoring realizacji EUSBSR opierał się będzie na dotychczasowym systemie informatycznym identyfikacji według kategorii interwencji funduszy adekwatnych tematycznie do obszarów priorytetowych EUSBSR oraz na kwalifikacji poszczególnych projektów na podstawie wskazanej zgodności z dokumentem strategicznym na etapie wniosku aplikacyjnego.

SEKCJA 5. SZCZEGÓLNE POTRZEBY OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM LUB GRUP DOCELOWYCH NAJBARDZIEJ ZAGROŻONYCH DYSKRYMINACJĄ LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

SEKCJA 5.1. OBSZARY GEOGRAFICZNE NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTE UBÓSTWEM/ GRUPY DOCELOWE NAJBARDZIEJ ZAGROŻONE DYSKRYMINACJĄ

Przestrzenna struktura województwa oparta jest na dwóch biegunach rozwoju (obszary funkcjonalne Szczecina i Koszalina), położonych skrajnie względem pozostałej części województwa. Negatywne zjawiska sfery społecznej, dotyczące głównie rynku pracy i warunków życia ludności, skupione są wewnątrz regionu. Niski potencjał wzrostowy kapitału ludzkiego i duże obciążenie negatywnymi zjawiskami społecznymi charakterystyczne są szczególnie w powiatach, które do początku lat 90. ubiegłego wieku były silnie zdominowane przez uspołecznioną gospodarkę rolną. Niepokojący jest fakt utrwalania się wśród kolejnych pokoleń zamieszkujących te obszary postaw niepożądanych i pojawienia się zjawiska określanego mianem „dziedziczenia ubóstwa". Transformacja gospodarcza odcisnęła swoje piętno najsilniej wśród ludności zamieszkującej obszary wiejskie oraz małe miasta, gdzie nadal nierozwiązane zostały problemy wysokiego bezrobocia, niedoinwestowania infrastrukturalnego oraz pauperyzacji[13].

Niska dostępność komunikacyjna tych obszarów (a zwłaszcza ich południowo-wschodniej części) do głównych wojewódzkich i krajowych ośrodków wzrostu oraz podstawowych usług publicznych, jak również szczególnie niska kondycja społeczna i gospodarcza skutkują postępującą depopulacją, ciągle wysokim bezrobociem strukturalnym, niskim poziomem aktywności gospodarczej, inwestycyjnej oraz narastającym wykluczeniem społecznym. Tereny te są jednocześnie w głównej mierze wiejskimi obszarami funkcjonalnymi wymagającymi wsparcia procesów rozwojowych.

Nakreślony powyżej problem został zdiagnozowany i znalazł swoje odzwierciedlenie w regionalnych ekspertyzach[14] oraz krajowych dokumentach strategicznych określających cele rozwojowe państwa[15].

Na obszarze województwa zachodniopomorskiego likwidacja państwowego sektora rolnego miała znaczący wpływ na możliwości rozwojowe znacznych obszarów regionu, w szczególności położonych peryferyjnie względem dużych ośrodków miejskich czy strefy nadmorskiej. Niższy poziom rozwoju społeczno-gospodarczego oraz ograniczona dostępność do podstawowych usług publicznych są obserwowane szczególnie we

[13] Ubóstwo – analiza przestrzenna problemu. Obserwatorium Integracji Społecznej, Szczecin 2010.
[14] M.in. Specjalna Strefa Włączenia na obszarze województwa zachodniopomorskiego oraz planowane kierunki działań interwencyjnych. Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Szczecin 2013; Diagnoza sytuacji społeczno–gospodarczej obszarów wiejskich województwa zachodniopomorskiego wraz z analizą SWOT. Raport końcowy. CSRG, Szczecin, lipiec 2013; Ubóstwo – analiza przestrzenna…, op. cit.; M. Dutkowski, Województwo Zachodniopomorskie. Raport Regionalny 2011, op. cit.; D. Dziechciarz, Diagnoza środowisk popegeerowskich. Biuletyn Obserwatorium Integracji Społecznej nr 2/13, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego.
[15] M.in. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowana Kraju 2030, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020, Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie.

wschodniej i centralnej części województwa, w których gospodarka i zatrudnienie na obszarach wiejskich w przeważającej części były monokulturowe i zależne od PGR.

W następstwie opisanych wyżej zjawisk znaczna część mieszkańców regionu dotknięta jest wykluczeniem społecznym. Region znajduje się w obszarze koncentracji i nasilenia problemów biedy i niezdolności do samodzielnego włączenia w procesy rozwojowe. Na przeważającym obszarze województwa pomoc społeczna jest jednym z najważniejszych źródeł utrzymania, korzysta z niej nawet 1/3 populacji poszczególnych gmin, co pogłębia zjawisko wykluczenia, które w tym natężeniu powoduje marginalizację całej środkowej i wschodniej części województwa.

Na podstawie dostępnych danych statystycznych oraz opartych na nich analizach kierunkowych można wskazać zakres zagadnień warunkujących potrzebę wdrożenia specjalnej interwencji oraz obszar, do którego miałaby się ona odnieść – Specjalną Strefę Włączenia (SSW).

Do wyznaczenia SSW przyjęto zestaw sześciu mierników syntetycznych odpowiadających poszczególnym obszarom problemowych (dostępność do usług publicznych, demografia, infrastruktura techniczna, problemy miejscowości popegeerowskich, potencjał gospodarczy, ubóstwo). Przy ostatecznej delimitacji Specjalnej Strefy Włączenia – obszaru o najbardziej niekorzystnych wskaźnikach rozwoju społeczno-gospodarczego – przyjęto zasadę kumulacji deficytów, co oznacza, że SSW winna obejmować gminy, w których występują deficyty w co najmniej trzech obszarach problemowych.

SEKCJA 5.2. STRATEGIA SŁUŻĄCA ZASPOKOJENIU SZCZEGÓLNYCH POTRZEB OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH/ GRUP DOCELOWYCH NAJBARDZIEJ DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM ORAZ, W STOSOWNYCH PRZYPADKACH, WKŁAD ZINTEGROWANEGO PODEJŚCIA USTANOWIONEGO W UMOWIE PARTNERSTWA

SSW Pomorza Zachodniego nie stanowi jednorodnego obszaru wsparcia pod względem potencjału i przestrzennych uwarunkowań rozwojowych. W szczególnie niekorzystnym położeniu znajduje się południowo-wschodnia część SSW, w której powiązania i oddziaływanie rozwojowe pochodzące z obszarów wzrostu jest znikome. Pozostałe terytorium SSW sąsiaduje z obszarami charakteryzującymi się lepszą sytuacją społeczno-gospodarczą, w szczególności ze Szczecińskim Obszarem Metropolitalnym oraz strefą nadmorską.

Mając na uwadze uwarunkowania przestrzenne, niezbędne jest zaplanowanie interwencji w sposób terytorialny, z uwzględnieniem zidentyfikowanych potencjałów i barier oraz wzajemnych przestrzennych zależności. Zakłada się, że działania rozwojowe na obszarze SSW zostaną zaplanowane przede wszystkim w oparciu o wykorzystanie potencjałów społeczno-gospodarczych gmin: Choszczno, Drawsko Pomorskie, Kamień Pomorski i miast: Sławno, Szczecinek, Świdwin, Wałcz. Jednostki te stanowią naturalne katalizatory procesów rozwojowych realizowanych w gminach stanowiących SSW i powinny aktywnie włączyć się w animację działań na rzecz spójności terytorialnej SSW z resztą regionu. W zależności od przyjętej strategii rozwoju i szczegółowych rozwiązań interwencjonizmu regionalnego, realizowanego także przy wykorzystaniu środków unijnych, ośrodki wzrostu mogą pełnić różne role: od bycia beneficjentem pośrednim i bezpośrednim projektów realizowanych przez

podmioty z obszaru SSW, poprzez udzielanie wsparcia merytorycznego działalności rozwojowej gmin SSW, wspólną koordynację i zapewnienie synergii swoich działań z działaniami podmiotów z obszaru SSW, po wspólną realizację projektów partnerskich.

Zakłada się, że przy realizacji działań prorozwojowych wykorzystane zostaną narzędzia terytorializacji interwencji publicznej, w tym w szczególności kontrakt samorządowy. Umożliwi to zaplanowanie i objęcie wspólnymi ramami działań rozwojowych oraz dostępnych typów wsparcia, w tym w szczególności z RPO WZ 2014-2020, ale również pozwoli na komplementarne zaplanowanie wsparcia z PROW 2014-2020 i innych środków pozostających w dyspozycji regionu (inne środki europejskie objęte WRS, środki krajowe). Przyczyni się to do realizacji wielosektorowych terytorialnych strategii rozwojowych wypracowanych przez wszystkich partnerów procesów rozwojowych obecnych na danych obszarach.

Obszary objęte SSW w sposób szczególny wymagają rewitalizacji fizycznej, społecznej i gospodarczej. Są to obszary o niekorzystnych uwarunkowaniach pod względem dostępności komunikacyjnej, istniejącej infrastruktury publicznej, cechujące się wysokim poziomem bezrobocia i niską atrakcyjnością gospodarczą. Oprócz kontraktów samorządowych planuje się realizację równolegle konkursów ukierunkowanych obszarowo, w tym dedykowanych wyłącznie Specjalnej Strefie Włączenia.

Instrumenty zostaną skoordynowane z instrumentami (konkursy, projekty strategiczne, projekty systemowe) dedykowanymi projektom infrastrukturalnym (infrastruktura komunikacyjna, sieci energetyczne itp.) w celu zapewnienia jak najszerszego oddziaływania tych inwestycji na rozwój SSW i ograniczenia zjawisk ubóstwa, dyskryminacji i wykluczenia.

Tabela 22. Przedsięwzięcia mające na celu zaspokojenie szczególnych potrzeb obszarów geograficznych najbardziej dotkniętych ubóstwem/ grup docelowych najbardziej zagrożonych dyskryminacją lub wykluczeniem społecznym

Grupa docelowa/ obszar geograficzny	Główne typy planowanych przedsięwzięć w ramach podejścia zintegrowanego	Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Priorytet inwestycyjny
SSW	Inwestycje na rzecz rozwoju produktów i usług przedsiębiorstw	I. Gospodarka, innowacje, nowoczesne technologie	EFRR	słabo rozwinięty	3c Wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług
SSW	Budowa, przebudowa, modernizacja obiektów infrastruktury publicznej, tj. ochrony zdrowia, infrastruktury społecznej, zakładów aktywności zawodowej	IX. Infrastruktura publiczna	EFRR	słabo rozwinięty	9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowania

Grupa docelowa/ obszar geografi-czny	Główne typy planowanych przedsięwzięć w ramach podejścia zintegrowanego	Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Priorytet inwestycyjny
					włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych
SSW	Zintegrowane przedsięwzięcia dot. rewitalizacji obszaru	IX. Infrastruktura publiczna	EFRR	słabo rozwinięty	9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich
SSW	Wspieranie przedsiębiorczości, samozatrudnienia i tworzenia nowych miejsc pracy	VI. Rynek pracy	EFS	słabo rozwinięty	8iii Samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy
SSW	Wsparcie tworzenia i funkcjonowania podmiotów opieki	VI. Rynek pracy	EFS	słabo rozwinięty	8iv Równouprawnienie płci oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego
SSW	Usługi podnoszące kwalifikacje przedsiębiorców i ich pracowników zgodnie z potrzebami rynku pracy	VI. Rynek pracy	EFS	słabo rozwinięty	8v Adaptacja pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian
SSW	Opracowanie i wdrożenie projektów profilaktycznych chorób, w tym nowotworowych Opracowanie i wdrożenie programów rehabilitacji leczniczej	VI. Rynek pracy	EFS	słabo rozwinięty	8vi Aktywne i zdrowe starzenie się
SSW	Programy integracji osób i rodzin wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem dotyczące aktywizacji społeczno-zawodowej, poprzez instrumenty aktywizacji edukacyjnej, zdrowotnej, społecznej, zawodowej i środowiskowej	VII. Włączenie społeczne	EFS	słabo rozwinięty	9i Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie

Grupa docelowa/ obszar geograficzny	Główne typy planowanych przedsięwzięć w ramach podejścia zintegrowanego	Oś priorytetowa	Fundusz	Kategoria regionu	Priorytet inwestycyjny
SSW	Świadczenie wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych Usługi opieki nad osobami zależnymi i poprawa dostępu do usług opiekuńczych	VII. Włączenie społeczne	EFS	słabo rozwinięty	9iv Ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym
SSW	Tworzenie regionalnych i lokalnych partnerstw na rzecz rozwoju ekonomii społecznej Wsparcie dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym Tworzenie miejsc pracy w sektorze przedsiębiorczości społecznej	VIII. Włączenie społeczne	EFS	słabo rozwinięty	9v Wspieranie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych
SSW	Upowszechnienie wysokiej jakości edukacji przedszkolnej Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym	VIII. Edukacja	EFS	słabo rozwinięty	10i Ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji elementarnej, kształcenia podstawowego i ponadpodstawowego
SSW	Wsparcie osób dorosłych w zakresie kształcenia formalnego i pozaformalnego	VIII. Edukacja	EFS	słabo rozwinięty	10iii Poprawa dostępności i wspieranie uczenia się przez całe życie, podniesienie umiejętności i kwalifikacji pracowników i osób poszukujących pracy, zwiększenie dopasowania systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy m.in. przez poprawę jakości kształcenia i szkolenia zawodowego oraz utworzenie i rozwijanie systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami

SEKCJA 6. SZCZEGÓLNE POTRZEBY OBSZARÓW GEOGRAFICZNYCH, KTÓRE CIERPIĄ NA SKUTEK POWAŻNYCH I TRWAŁYCH NIEKORZYSTNYCH WARUNKÓW PRZYRODNICZYCH LUB DEMOGRAFICZNYCH

W sekcji 5 wskazano na koncentrację problemów demograficznych i związanych z dostępnością podstawowych usług publicznych w centralnej i wschodniej części województwa zachodniopomorskiego, w tym szczególnie na obszarach wiejskich (SSW).

Obszar postulowanego wsparcia w oparciu o sumaryczny wskaźnik rozwoju społeczno-gospodarczego przedstawiony w sekcji 5 niemalże w całości pokrywa się z obszarem o poważnych i trwałych niekorzystnych warunkach przyrodniczych lub demograficznych, o których mowa w art. 10 rozporządzenia EFRR[16] oraz art. 121 pkt 4 rozporządzenia ogólnego[17] ze względu na niską (tj. poniżej 50 osób na kilometr kwadratowy) gęstość zaludnienia. Potwierdza to potrzebę zintegrowanej interwencji na tym terenie. Strategia interwencji programu dla obszarów SSW, w tym w kontekście problemów demograficznych, została wskazana w sekcji 5.

Przeprowadzona na poziomie kraju analiza zmian klimatycznych[18] w przedziale czasowym 2001-2020 z perspektywą do roku 2030 wskazuje na wzrost temperatury powietrza, co pociąga za sobą wzrost zmienności i częstsze występowanie w badanym okresie zjawisk ekstremalnych. Bogactwem regionu zachodniopomorskiego są lasy, w tym wiele obszarów szczególnie cennych przyrodniczo. Zmiany klimatyczne powodują spadek wilgotności ściółki, co przekłada się na większe zagrożenie pożarem. Obszarem zagrożenia jest teren całego województwa, szczególnie tam, gdzie lasy są jednorodne (zwłaszcza iglaste), powstałe przez nasadzanie.

Rozwój regionu jest ściśle determinowany przez jego nadmorskie położenie. Scenariusze zmian poziomu morza pokazują, że w okresie 2011-2030 średni roczny poziom morza wzdłuż całego wybrzeża regionu będzie wyższy o około 5 cm w stosunku do wartości z okresu referencyjnego, tj. 1971-1990. Bardzo istotnym skutkiem zmian klimatu będzie wzrost częstotliwości powodzi sztormowych i częstsze zalewanie terenów nisko położonych oraz degradacja nadmorskich klifów i brzegu morskiego, co spowoduje silną presję na infrastrukturę znajdującą się na tych terenach. Szczególnie trudnym problemem mogą być narastające okresowe niedostatki wody pitnej, wywołane przez skażenie lub zasolenie wód gruntowych, stanowiących główne źródła wody pitnej dla wielu miejscowości. Inną trudność może stanowić zalewanie oczyszczalni ścieków komunalnych

[16] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia" oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006.

[17] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.

[18] Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030. Ministerstwo Środowiska 2012.

i przemysłowych przez wody powodziowe, co będzie prowadzić do niekontrolowanej emisji zanieczyszczeń do środowiska morskiego[19].

Problematyka obserwowanych zmian klimatu jest kluczowym elementem polityki Unii Europejskiej. Na obszarze województwa zachodniopomorskiego do najbardziej dostrzegalnych radykalnych zjawisk pogodowych należą susze, nawalne deszcze, upały oraz pożary lasów. W związku z tym w RPO WZ 2014-2020 zwraca się uwagę na przywrócenie dobrego stanu infrastruktury retencjonującej wodę, w tym infrastruktury form małej retencji, a także na zapobieganie postępującej degradacji systemu melioracji. Integralne dla podejmowanych działań jest usprawnienie organizacji systemów wczesnego reagowania i ratownictwa. Efektem tych działań ma być redukcja negatywnych skutków anomalii pogodowych będących wynikiem zmian klimatycznych.

Interwencja Programu dotycząca ww. zagadnień prowadzona będzie w ramach osi priorytetowej IV – Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom.

[19] Szeroko zakrojone regionalne analizy i badania obszarów przybrzeżnych przedstawiono w: ZZOP w Polsce – stan obecny i perspektywy – pod red. K. Furmańczyka, In Plus Oficyna, Szczecin 2005 oraz Zintegrowane Zarządzanie Obszarami Przybrzeżnymi w Polsce – stan obecny i perspektywy, część 2. Brzeg morski – zrównoważony – pod red. K. Furmańczyka, PrintGroup, Szczecin 2006.

SEKCJA 7. INSTYTUCJE I PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA ZARZĄDZANIE, KONTROLĘ I AUDYT ORAZ ROLA POSZCZEGÓLNYCH PARTNERÓW

SEKCJA 7.1. ODPOWIEDNIE INSTYTUCJE I PODMIOTY

Aby zagwarantować sprawną i efektywną realizację RPO WZ 2014-2020, w myśl art. 123 rozporządzenia 1303/2013, w ramach systemu instytucjonalnego przewidziano wyznaczenie następujących instytucji: Instytucji Zarządzającej (IZ), Instytucji Certyfikującej (IC) oraz instytucji pośredniczących (IP). Zadania IZ oraz IC realizowane będą przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego z zachowaniem zasady rozdzielności funkcji, natomiast rolę IP planuje się powierzyć Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy w Szczecinie (WUP) oraz Wojewódzkiemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie (WFOŚiGW).

Tabela 23. Wykaz IZ, IC, IA, IP oraz dane kontaktowe

Instytucja	Nazwa instytucji, departament lub inna jednostka organizacyjna	Kierownictwo instytucji (zajmowane stanowisko)	Adres	E-mail
Instytucja Zarządzająca	Zarząd Województwa obsługiwany przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego (UMWZ), Wydział Zarządzania Strategicznego – IZ	Marszałek województwa	UMWZ ul. Korsarzy 34 70-540 Szczecin	zarzad@wzp.pl
Instytucja Certyfikująca (jeśli dotyczy)	Zarząd Województwa obsługiwany przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego (UMWZ), Wydział Zarządzania Strategicznego	Marszałek województwa	ul. Korsarzy 34 70-540 Szczecin	zarzad@wzp.pl
Instytucja Audytowa	Ministerstwo Finansów, Departament Ochrony Interesów Finansowych Unii Europejskiej	Minister właściwy ds. finansów publicznych	ul. Świętokrzyska 12 00-916 Warszawa	kancelaria@mf.gov.pl
Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności z KE	Ministerstwo Finansów, Departament Instytucji Płatniczej	Minister właściwy ds. finansów publicznych	ul. Świętokrzyska 12 00-916 Warszawa	kancelaria@mf.gov.pl
Podmiot udzielający desygnacji	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Departament Certyfikacji i Desygnacji	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego	ul. Wspólna 2/4 00-926 Warszawa	sekretariatDCD@mir.gov.pl

Instytucja Zarządzająca (IZ)

Funkcję Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym pełni Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego poprzez wyznaczone do tego celu komórki organizacyjne w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Zachodniopomorskiego. Instytucja Zarządzająca jest odpowiedzialna za zarządzanie regionalnym programem operacyjnym i jego realizację zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami. Ponosi ona odpowiedzialność za skuteczne i efektywne wdrażanie programu oraz za

przestrzeganie i stosowanie odpowiednich regulacji i zasad dotyczących jego implementacji.

Zgodnie, z zapisami art. 125 rozporządzenia 1303/2013 do zadań Instytucji Zarządzającej należą:

1. w odniesieniu do zarządzania:
   - wspieranie prac komitetu monitorującego i dostarczanie mu informacji wymaganych do wykonywania jego zadań,
   - opracowanie i przedkładanie Komisji rocznych i końcowych sprawozdań z wdrażania po ich zatwierdzeniu przez komitet monitorujący,
   - udostępnianie instytucjom pośredniczącym oraz beneficjentom informacji, które są istotne odpowiednio dla wykonywania ich zadań i realizacji operacji,
   - tworzenie systemu elektronicznej rejestracji i przechowywania danych dotyczących każdej operacji, które są niezbędne do monitorowania, ewaluacji, zarządzania finansowego, weryfikacji i audytu,
   - zapewnienie, aby dane, o których mowa powyżej, były gromadzone, wprowadzane do systemu;
2. w odniesieniu do wyboru operacji:
   - sporządzanie i, po zatwierdzeniu, stosowanie odpowiednich procedur wyboru i kryteriów oceny projektów,
   - zapewnienie, aby wybrana operacja wchodziła w zakres funduszu lub funduszy polityki spójności oraz mogła być przypisana do kategorii interwencji,
   - przedkładanie beneficjentowi dokumentu określającego warunki wsparcia dla każdej operacji, w tym szczegółowe wymagania dotyczące produktów lub usług, które mają być dostarczone w ramach operacji, plan finansowy oraz termin realizacji,
   - upewnianie się przed zatwierdzeniem operacji, że beneficjenci dysponują administracyjną, finansową i operacyjną zdolnością do spełnienia warunków,
   - upewnianie się, że, jeżeli operacja rozpoczęła się przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie do instytucji zarządzającej, przestrzegano obowiązujących przepisów prawa dotyczących danej operacji,
   - pilnowanie, aby operacje wybrane do dofinansowania z funduszy nie obejmowały przedsięwzięć będących częścią operacji, które zostały objęte lub powinny były zostać objęte procedurą odzyskiwania,
   - określanie kategorii interwencji, w odniesieniu do której przypisane są wydatki związane z operacją;
3. w odniesieniu do zarządzania finansami i kontroli programu operacyjnego:

- kontrolowanie, czy dofinansowane produkty i usługi zostały dostarczone, czy wydatki deklarowane przez beneficjentów zostały przez nich zapłacone oraz czy spełniają one obowiązujące przepisy prawa, wymagania programu operacyjnego oraz warunki wsparcia operacji,
- zapewnienie, aby beneficjenci uczestniczący we wdrażaniu operacji, których koszty zwracane są na podstawie faktycznie poniesionych kosztów kwalifikowalnych, prowadzili oddzielny system księgowości lub korzystali z odpowiedniego kodu księgowego dla wszystkich transakcji związanych z operacją,
- wprowadzanie skutecznych i proporcjonalnych środków zwalczania nadużyć finansowych, uwzględniając stwierdzone rodzaje ryzyka,
- ustanawianie procedury gwarantującej przechowywanie wszystkich dokumentów dotyczących wydatków i audytów wymaganej do zapewnienia właściwej ścieżki audytu,
- sporządzanie deklaracji zarządczej i rocznego podsumowania.

Dodatkowo Instytucji Zarządzającej zostały powierzone zadania związane z certyfikacją wydatków do Komisji Europejskiej. Zadania z zakresu certyfikacji będą realizowane zgodnie z zapisami art. 126 rozporządzenia 1303/2013 poprzez właściwą komórkę organizacyjną Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego wyznaczoną z zachowaniem zasady rozdzielności funkcji pomiędzy IZ a IC.

Dane kontaktowe:
Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego
Ul. Korsarzy 34
70-540 Szczecin

Instytucja Pośrednicząca (IP)

Instytucja Zarządzająca programem, zgodnie z zapisami art. 123 ust. 7 rozporządzenia 1303/2013, ma możliwość przekazania zarządzania częścią programu operacyjnego Instytucji Pośredniczącej. Pomimo przekazania tych zadań Instytucja Zarządzająca zachowa całkowitą odpowiedzialność za całość realizacji programu. Zakres obowiązków, jaki zostanie nałożony na Instytucję, określi stosowna umowa lub porozumienie zawarte pomiędzy Instytucją Zarządzającą a Pośredniczącą. Wstępnie do wykonywania zadań Instytucji Pośredniczącej wskazuje się Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

Dane kontaktowe:
Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie
ul. A. Mickiewicza 41
70-383 Szczecin

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie
ul. Solskiego 3
71-323 Szczecin

Instytucja Audytowa (IA)

Organem pełniącym funkcję Instytucji Audytowej jest Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej. Funkcję Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej pełni sekretarz albo podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów. Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej wykonuje swoje zadania za pośrednictwem Departamentu Ochrony Interesów Finansowych UE Ministerstwa Finansów oraz 16 urzędów kontroli skarbowej. W urzędach kontroli skarbowej zostały utworzone wyodrębnione komórki organizacyjne odpowiedzialne za audyt środków pochodzących z Unii Europejskiej. Instytucja Audytowa dba o to, aby czynności audytowe uwzględniały uznane w skali międzynarodowej standardy audytu. Instytucja Audytowa jest niezależna od Instytucji Zarządzającej oraz Instytucji Certyfikującej. Instytucja Audytowa posiada wyłączną odpowiedzialność w zakresie planowania i wyboru operacji będących przedmiotem audytu, jak również sposobu wykonywania audytu i raportowania o podjętych ustaleniach i rekomendacjach.

Dane kontaktowe:
Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej
Ministerstwo Finansów
ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE

Instytucją odpowiedzialną za otrzymywanie płatności dokonywanych przez KE jest minister właściwy ds. finansów publicznych. Środki przekazywane przez KE jako zaliczki, płatności okresowe i płatność końcowa zostaną włączone do budżetu państwa jako jego dochody. Z kolei z budżetu państwa będą przekazywane środki na finansowanie projektów. Mechanizm przepływów finansowych oparty będzie na budżecie środków europejskich w ramach budżetu państwa.

Dane kontaktowe:
Ministerstwo Finansów
Departament Instytucji Płatniczej
ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

Instytucja odpowiedzialna za udzielenie desygnacji w imieniu państwa członkowskiego

Podmiotem udzielającym desygnacji jest minister właściwy ds. rozwoju regionalnego. Desygnacja ma na celu potwierdzenie spełnienia przez daną instytucję warunków zapewnienia prawidłowej realizacji programu operacyjnego.

Udzielona desygnacja zostanie zawieszona w przypadku zaprzestania spełniania przez daną instytucję kryteriów desygnacji albo wycofana w razie niezrealizowania przez desygnowaną instytucję działań naprawczych, mających na celu ponowne spełnienie kryteriów desygnacji. Zawieszenie lub wycofanie desygnacji skutkuje częściowym lub całkowitym wstrzymaniem certyfikacji wydatków do Komisji Europejskiej. Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego informuje Komisję Europejską o każdym przypadku zawieszenia i wycofania desygnacji.

Dane kontaktowe:
Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
Departament Certyfikacji i Desygnacji
ul. Wspólna 2/4,
00-926 Warszawa

System monitorowania i sprawozdawczości

System monitorowania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 będzie obejmował monitorowanie:

- założonych celów Programu poprzez monitorowanie wskaźników produktu oraz wskaźników rezultatu strategicznego przypisanych do poszczególnych priorytetów inwestycyjnych;
- założonych poziomów wydatkowania środków poprzez monitorowanie wskaźników finansowych;
- utrzymania warunków koncentracji tematycznej poprzez monitorowanie poziomów alokacji w wyznaczonych obszarach.

Wskaźniki produktu przypisane do poszczególnych priorytetów inwestycyjnych w Programie pochodzą z Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych 2014-2020 (w tym Common Indicators), a w uzasadnionych przypadkach zostały uzupełnione o wskaźniki specyficzne dla Programu.

Proces monitorowania i sprawozdawczości będzie prowadzony na wszystkich poziomach instytucjonalnych wdrażania Programu oraz przez wszystkich beneficjentów Programu. Dane będą gromadzone przede wszystkim w lokalnym systemie informatycznym i w centralnym systemie teleinformatycznym (SL2014).

W ramach systemu monitorowania i sprawozdawczości IZ RPO WZ będzie sporządzać sprawozdania z wdrażania Programu zgodnie z zasadami określonymi przez KE oraz według krajowych wytycznych w zakresie sprawozdawczości.

System sprawozdawczości będzie przede wszystkim zakładał przekazywanie do KE sprawozdań rocznych z wdrażania Programu, które będą sporządzane co roku, począwszy od 2016 r., za poprzedni rok budżetowy. Sprawozdania te będą zawierać informacje na temat realizacji Programu, w tym stan wdrażania poszczególnych osi priorytetowych w powiązaniu z danymi finansowymi oraz stopniem osiągania wskaźników, a także syntezy ewaluacji przeprowadzonych w roku poprzednim. Sprawozdania roczne sporządzane w latach 2017, 2019 oraz sprawozdanie końcowe zostaną poszerzone o informacje dotyczące stopnia osiągania założonych celów, w tym wartości pośrednich wskaźników wskazanych w tabeli 6 dla każdej z osi priorytetowych (stanowiących tzw. ramy wykonania osi), a jeśli będzie możliwe to również ocenę wpływu Programu na wskaźniki strategiczne. Sprawozdanie przedkładane w 2019 r. i końcowe dodatkowo będą zawierały informacje na temat wkładu Programu w realizację strategii Europa 2020. Sprawozdanie końcowe IZ RPO WZ przedłoży w 2024 r.

Przekazywanie sprawozdań rocznych do KE będzie się odbywać poprzez system informatyczny wymiany danych udostępniony przez Komisję Europejską (SFC2014 – System for Fund Management in the European Union).

IZ RPO WZ zapewni, że proces sprawozdawczości i monitoringu będzie realizowany prawidłowo, systematycznie i terminowo przez cały okres programowania.

W systemie monitorowania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 istotną rolę będzie pełnił również Komitet Monitorujący, który zostanie ustanowiony w terminie trzech miesięcy od przyjęcia Programu przez KE.

Do zadań Komitetu będzie należało rozpatrywanie w szczególności:

- wszelkich kwestii, które wpływają na wykonanie programu operacyjnego;
- postępów w realizacji planu ewaluacji oraz ewaluacji dotyczących programu operacyjnego, w tym wykorzystania wyników ewaluacji;
- postępów w realizacji strategii komunikacji;
- realizacji dużych projektów;
- działań mających na celu promowanie równouprawnienia płci, równych szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami;
- działań mających na celu promowanie zrównoważonego rozwoju;
- działań w ramach programu operacyjnego odnoszących się do spełnienia warunków wstępnych;
- instrumentów finansowych.

Ponadto Komitet Monitorujący będzie rozpatrywał i zatwierdzał:

- metodykę i kryteria wyboru operacji;
- roczne i końcowe sprawozdania z wdrażania;
- plan ewaluacji dla programu operacyjnego i wszelkie zmiany planu;
- strategię komunikacji dla danego programu operacyjnego i wszelkie zmiany tej strategii;
- wszelkie propozycje instytucji zarządzającej dotyczące każdej zmiany programu operacyjnego.

System ewaluacji

Celem ewaluacji jest poprawa jakości projektowania i realizacji Programu oraz ocena jego efektywności, skuteczności i wpływu na rozwój regionu. Ocena wpływu Programu będzie się odnosić w szczególności do osiągania celów ustalonych dla poszczególnych osi priorytetowych/ priorytetów inwestycyjnych, w tym do wpływu interwencji na wskaźniki strategiczne ustalone w Programie.

System ewaluacji Programu będzie niezależny, obiektywny, przejrzysty i jawny, a same ewaluacje będą realizowane przez niezależnych ekspertów. Proces ewaluacji Programu będzie prowadzony przez Jednostkę Ewaluacyjną, wyodrębnioną w strukturze Instytucji Zarządzającej. Jej zasoby będą się opierały na kapitale ludzkim zbudowanym w perspektywie 2007-2013 w związku z wdrażaniem funduszy unijnych w regionie, zarówno w zakresie EFRR, jak i EFS.

Do zadań Jednostki Ewaluacyjnej w zakresie ewaluacji będzie należało:

- realizowanie i koordynowanie procesu ewaluacji Programu;
- współpracowanie z Krajową Jednostką Ewaluacji;
- budowanie potencjału ewaluacyjnego na poziomie Programu;
- zapewnienie zasobów kadrowych i finansowych potrzebnych do przeprowadzania ewaluacji;
- pozyskiwanie i gromadzenie danych niezbędnych do realizacji ewaluacji, w tym danych dotyczących realizacji wskaźników;
- opracowanie Planu Ewaluacji na cały okres programowania i przekazanie do zatwierdzenia przez Komitet Monitorujący;
- przekazywanie wyników ewaluacji Komitetowi Monitorującemu i Komisji Europejskiej;
- upublicznianie wyników ewaluacji;
- przekazanie Komisji Europejskiej do 31 grudnia 2020 r. raportu podsumowującego wyniki ewaluacji przeprowadzonych w ramach Programu przez cały okres programowania;
- współpracowanie z Komisją Europejską i Krajową Jednostką Ewaluacji przy przeprowadzaniu ewaluacji ex post.

Jednostka Ewaluacyjna jest zobowiązana do przeprowadzenia następujących rodzajów ewaluacji:

- ewaluacji ex ante – przed rozpoczęciem realizacji Programu;
- ewaluacji w trakcie okresu programowania – oceniających skuteczność, efektywność i wpływ interwencji. Przynajmniej raz w ciągu okresu programowania zostaną zrealizowane ewaluacje oceniające sposób, w jaki wsparcie udzielane w ramach poszczególnych osi priorytetowych Programu przyczyniło się do osiągnięcia założonych w nich celów.

W celu ukierunkowania i organizacji procesu ewaluacji regionalnego programu operacyjnego zostanie przygotowany Plan Ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego na cały okres programowania. Dokument ten zostanie przedstawiony do zatwierdzenia Komitetowi Monitorującemu.

System kontroli

System kontroli w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 będzie się opierał na dwóch typach kontroli:

1. kontrolach systemowych;
2. weryfikacji wydatków.

Kontrola systemowa ma miejsce w sytuacji, gdy IZ deleguje część swoich funkcji innym podmiotom, w tym również zadania z zakresu weryfikacji wydatków. Celem kontroli systemowej jest uzyskanie pewności, że wszystkie delegowane funkcje są realizowane w odpowiedni sposób, a system zarządzania i kontroli RPO funkcjonuje prawidłowo, efektywnie i zgodnie z prawem. Kontrola systemowa obejmuje kontrolę dokumentacji oraz kontrolę na miejscu.

Weryfikacja wydatków polega na sprawdzeniu dostarczenia towarów i usług współfinansowanych w ramach projektów, faktyczności poniesienia wydatków oraz ich zgodności z zasadami wspólnotowymi i krajowymi. W ramach tego typu kontroli IZ będzie przeprowadzała:

- weryfikacje wniosków o płatność;
- kontrole projektów na miejscu/ w siedzibie beneficjenta;
- kontrole trwałości, o której mowa w art. 71 rozporządzenia ogólnego;
- kontrole krzyżowe;
- kontrole na zakończenie realizacji projektu.

Weryfikacja wniosków o płatność – są to w szczególności czynności sprawdzające prowadzone na dokumentach w siedzibie instytucji weryfikującej. Weryfikacja obejmuje wszystkie złożone przez beneficjenta dokumenty finansowe.

Kontrola projektów na miejscu/ w siedzibie beneficjenta – jest formą weryfikacji wydatków potwierdzającą, że przedmiot współfinansowania został dostarczony oraz że wydatki zadeklarowane przez beneficjentów w związku z realizowanymi projektami zostały rzeczywiście poniesione i są zgodne z zasadami wspólnotowymi i krajowymi.

Kontrole trwałości – są formą weryfikacji przez IZ lub instytucję sprawdzającą, do której IZ delegowała część swoich zadań, czy przekazany wkład funduszy nadal służy określonym celom przedsięwzięcia, w terminie określnym zgodnie ze stosownymi regulacjami. Pojęcie trwałości definiuje art. 71 rozporządzenia Rady PE i Rady (UE) nr 1303/2013.

Kontrole krzyżowe – celem kontroli krzyżowych jest wykrywanie i eliminowanie podwójnego finansowania tych samych wydatków zarówno w ramach RPO WZ 2014-2020, jak i RPO z innymi programami pomocowymi[20].

[20] IZ będzie przeprowadzała kontrole krzyżowe horyzontalne (z innymi programami pomocowymi) tylko w sytuacjach, kiedy na poziomie krajowym zostaną przyjęte ustalenia/wytyczne określające odpowiedzialność i uprawnienia innych instytucji do przeprowadzania takich kontroli.

Kontrole na zakończenie realizacji projektu – służą sprawdzeniu kompletności dokumentów potwierdzających właściwą ścieżkę audytu w odniesieniu do zrealizowanego projektu.

System informatyczny

Zgodnie z UP minister właściwy ds. rozwoju regionalnego zapewnia budowę i funkcjonowanie centralnego systemu informatycznego SL2014, który będzie wspierał realizację programów operacyjnych. System ten tworzony jest w celu spełnienia wymogów rozporządzenia ogólnego w zakresie:

- obowiązku rejestrowania i przechowywania danych dotyczących każdego projektu, niezbędnych do monitorowania, oceny, zarządzania finansowego, kontroli i audytu, w tym danych osobowych uczestników projektów na potrzeby monitorowania i ewaluacji projektów współfinansowanych z EFS (art. 125 ust. 2 rozporządzenia ogólnego);
- zapewnienia systemu komputerowego służącego prowadzeniu księgowości, przechowywaniu i przekazywaniu danych finansowych i danych na temat wskaźników, dla celów monitorowania i sprawozdawczości (art. 72 d. rozporządzenia ogólnego);
- zapewnienia funkcjonowania systemu informatycznego, za pomocą którego pełna komunikacja pomiędzy beneficjentem a właściwymi instytucjami odbywać się będzie wyłącznie drogą elektroniczną (art. 122 ust. 3 rozporządzenia ogólnego).

System informatyczny SL2014 służy w szczególności do wspierania procesów związanych z:

- obsługą projektu od momentu podpisania umowy o jego dofinansowanie albo podjęcia decyzji o jego dofinansowaniu;
- ewidencjonowaniem danych dotyczących programów operacyjnych;
- obsługą procesów związanych z certyfikacją wydatków.

Instytucje oraz beneficjenci korzystają z funkcjonalności udostępnionych za pośrednictwem centralnego systemu informatycznego SL2014 w zakresie obsługi projektu od momentu podpisania umowy o dofinansowanie projektu albo podjęcia decyzji o jego dofinansowaniu.

Dostęp do danych gromadzonych w SL2014 mają:

- wszystkie instytucje uczestniczące w realizacji programów operacyjnych, tj. między innymi Instytucja Zarządzająca, instytucje pośredniczące, instytucje wdrażające, Instytucja Audytowa, w zakresie niezbędnym dla prawidłowego realizowania swoich zadań;
- beneficjenci, w zakresie danych dotyczących realizowanych przez nich projektów.

System informatyczny SL2014 umożliwia tworzenie określonych raportów, między innymi:

- informacji o poziomie wydatkowania środków UE;
- prognoz wydatków;

– informacji o stanie wdrażania funduszy strukturalnych;

– informacji na temat przeprowadzonych kontroli.

Wymiana informacji pomiędzy Komisją Europejską a Instytucją Zarządzającą odbywać się będzie poprzez system SFC 2014.

Instytucja Zarządzająca zapewnia budowę i funkcjonowanie lokalnego systemu informatycznego do obsługi procesu wnioskowania o dofinansowanie oraz zasilania centralnego systemu informatycznego SL2014 danymi w minimalnym zakresie, wynikającym z odpowiednich wytycznych wydanych przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

Zarządzanie finansowe

Podstawowy mechanizm przepływów finansowych w zakresie środków funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oparty jest na budżecie środków europejskich, czyli wyodrębnionej części budżetu państwa zasilanej transferami z Komisji Europejskiej (dochody budżetu środków europejskich), z której następnie dokonywane są płatności na rzecz beneficjentów w kwocie odpowiadającej przyznanemu dofinansowaniu unijnemu (wydatki budżetu środków europejskich). Budżet środków europejskich nie obejmuje wydatków ponoszonych w ramach pomocy technicznej.

Instytucją dokonującą płatności jest Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK). Podstawą dokonania płatności na rzecz beneficjenta jest przekazane do BGK zlecenie płatności wystawione przez instytucję, z którą beneficjent zawarł umowę o dofinansowanie projektu, przygotowane na podstawie zweryfikowanego wniosku beneficjenta o płatność.

Rozliczenie wydatków kwalifikowalnych poniesionych przez beneficjenta odbywa się na podstawie wniosku o płatność złożonego do właściwej instytucji.

Podstawą do wyliczenia wkładu unijnego, o której mowa w art. 120 ust. 2 rozporządzenia ogólnego, są całkowite wydatki kwalifikowalne.

Schemat przepływów finansowych w ramach RPO WZ na lata 2014-2020

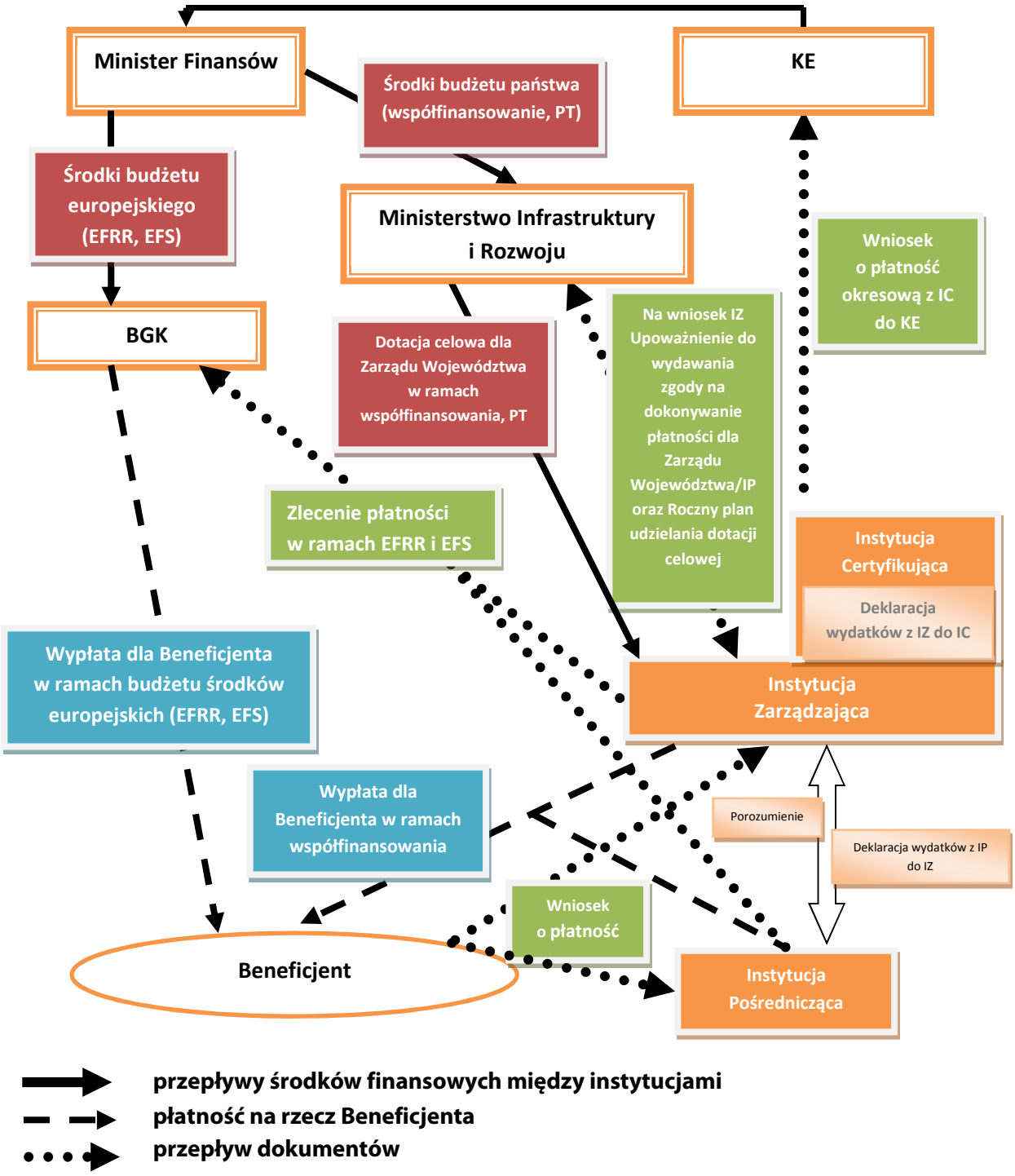

System informacji i promocji

IZ jest odpowiedzialna za zapewnienie właściwej informacji i promocji programu operacyjnego.

W celu zagwarantowania skutecznej koordynacji działań komunikacyjnych prowadzonych przez poszczególne instytucje Polska, zgodnie z art. 116 rozporządzenia ogólnego, opracowuje horyzontalny dokument – wspólną strategię komunikacji polityki spójności.

Na podstawie wspólnej strategii komunikacji IZ, zgodnie z art. 116 rozporządzenia ogólnego, opracowuje dla RPO strategię komunikacji, będącą podstawą prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych dla tego programu.

IZ przygotowuje również roczne plany działań o charakterze wykonawczym.

Działania informacyjne i promocyjne wspierają realizację regionalnego programu.

Wsparcie to będzie realizowane w szczególności poprzez:

– informowanie potencjalnych beneficjentów o możliwościach finansowania w ramach Programu oraz sposobach jego pozyskania;

– dostarczanie beneficjentom informacji potrzebnych do realizacji projektów na ich różnych etapach;

– upowszechnianie wśród mieszkańców województwa informacji o roli oraz osiągnięciach polityki spójności i funduszu przez działania informacyjne i promocyjne dotyczące efektów i wpływu Programu oraz poszczególnych projektów, a także w stosownym zakresie UP.

Kluczowe jest, aby realizując działania informacyjno-promocyjne w perspektywie programowej 2014-2020, dążyć do wzmocnienia koordynacji działań, celem utrzymania wysokiej spójności przekazu i komplementarności komunikatów oraz narzędzi.

Wyzwaniem leżącym u podstaw skutecznej komunikacji będzie opracowanie dokumentów skierowanych do potencjalnych beneficjentów i beneficjentów, a także materiałów przeznaczonych do komunikacji w mediach, z zastosowaniem czytelnego i zrozumiałego powszechnie języka.

W okresie 2014-2020 należy położyć większy nacisk na wykorzystanie potencjału komunikacyjnego samych beneficjentów.

Kluczowe jest również wdrażanie polityk horyzontalnych, jak równy dostęp do informacji dla osób niepełnosprawnych, dbałość o środowisko naturalne oraz współpraca z partnerami społeczno-gospodarczymi.

SEKCJA 7.2. ZAANGAŻOWANIE WŁAŚCIWYCH PARTNERÓW

7.2.1. Przedsięwzięcia podjęte w celu zaangażowania właściwych partnerów w przygotowanie programu operacyjnego oraz rola tych partnerów we wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji programu operacyjnego

(1) Krótkie podsumowanie procesu przygotowania programu operacyjnego, z uwzględnieniem zasady partnerstwa

PRZEBIEG KONSULTACJI, OKRES PRZEPROWADZENIA KONSULTACJI

20 grudnia 2013 r. Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego rozpoczął konsultacje społeczne projektu RPO WZ 2014-2020, dokumentu określającego kierunki regionalnej interwencji w latach 2014-2020. Konsultacje trwały do 27 stycznia 2014 r.

Głównym instrumentem służącym zbieraniu uwag był formularz zgłaszania uwag (zamieszczony na stronie www.perspektywa2020.wzp.pl), który każdy zainteresowany mógł przesyłać na adres e-mail: konsultacjerpo@wzp.pl. Dodatkowo wypełniony formularz można było przesłać pocztą tradycyjną lub bezpośrednio przekazać IZ RPO WZ na trzech spotkaniach otwartych, które odbyły się:

– 9 stycznia 2014 r. w Szczecinie;

– 16 stycznia 2014 r. w Koszalinie;

– 21 stycznia 2014 r. w Szczecinie.

Wielu interesariuszy przekazało swoje uwagi o charakterze ogólnym bez korzystania z formularza. Zgłaszane były one przede wszystkim w sposób pisemny.

Spotkania

IZ RPO WZ w okresie trwania konsultacji społecznych przeprowadziła trzy otwarte spotkania z osobami zainteresowanymi założeniami projektu RPO WZ 2014-2020. Informacja o planowanych spotkaniach, zawierająca również zaproszenie do wzięcia w nich udziału, została upubliczniona z wykorzystaniem regionalnych mediów, w tym m.in. regionalnych dzienników oraz rozgłośni radiowych.

Spotkania w Szczecinie (9 stycznia 2014 r.) i Koszalinie (16 stycznia 2014 r.) były adresowane do szerokiego grona potencjalnych beneficjentów RPO WZ 2014-2020. W trakcie spotkań konsultacyjnych przedstawiono pełny zakres interwencji zaplanowany w projekcie RPO WZ 2014-2020 oraz uzasadniono dokonane wybory, opierając się na uwarunkowaniach społeczno-gospodarczych rozwoju województwa. Omówiono również różnice między założeniami RPO WZ 2014-2020 i jego instrumentarium w perspektywie finansowej 2007-2013 oraz perspektywie 2014-2020. Znaczącą część spotkania przeznaczono na bezpośrednią dyskusję przedstawicieli IZ RPO WZ z uczestnikami spotkań.

Dodatkowo spotkanie zorganizowane w Szczecinie (9 stycznia 2014 r.) było transmitowane na żywo za pośrednictwem strony internetowej IZ RPO WZ, a zapis archiwalny transmisji został zamieszczony w Internecie i jest obecnie ogólnodostępny.

Spotkanie w Szczecinie, przeprowadzone 21 stycznia 2014 r., IZ RPO WZ zorganizowała przy współudziale Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych oraz skierowała do przedstawicieli organizacji pozarządowych z terenu województwa. W trakcie spotkania z reprezentantami III sektora w szczególny sposób skoncentrowano się na przedstawieniu tej części planowanej interwencji projektu RPO WZ 2014-2020, w której mogą partycypować organizacje pozarządowe.

Czat z marszałkiem

Istotnym uzupełnieniem procesu konsultacji IZ RPO WZ było przeprowadzenie we współpracy z redakcją „Głosu Szczecińskiego" czatu mieszkańców regionu z Marszałkiem Województwa Zachodniopomorskiego. Czat odbył się 24 stycznia 2014 r. w godzinach 10.30–12.30.

Uczestnicy konsultacji

W konsultacjach społecznych projektu RPO WZ 2014-2020 mogli uczestniczyć wszyscy zainteresowani. Łącznie 143 podmioty i instytucje oraz osoby fizyczne złożyły do projektu RPO WZ 2014-2020 626 uwag w formie e-mailowej i pisemnej. W trzech bezpośrednich spotkaniach konsultacyjnych wzięło udział ponad 500 osób. W publicznej debacie na temat projektu RPO WZ 2014-2020 aktywnie uczestniczyli przedstawiciele różnych środowisk, dla których przeznaczony jest Program.

Statystyka konsultacji

Spośród 143 interesariuszy, którzy zgłosili uwagi w trakcie procesu konsultacji społecznych, najliczniejsza była grupa spółdzielni (głównie mieszkaniowych) oraz jednostek samorządu terytorialnego wraz z ich agendami. Pod względem liczby zgłoszonych uwag najaktywniejsze były także JST oraz pozostałe podmioty publiczne, które osiągnęły najwyższą wartość wskaźnika uwag na jeden podmiot, wynoszącą 8,5. Ogółem ponad połowa uwag nadeszła z sektora publicznego. W konsultacjach odnotowano znikomy udział osób fizycznych, niezbyt wysoka była też aktywność organizacji pozarządowych, z których zaledwie 18 zgłosiło uwagi, stanowiące 20% całkowitej liczby uwag.

DZIAŁANIA POPRZEDZAJĄCE KONSULTACJE

Przebieg komunikacji i konsultacji społecznych założeń RPO WZ 2014-2020

Od 2012 r. Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego prowadził szereg działań mających na celu komunikację społeczną obejmującą konsultacje założeń nowego okresu programowania w województwie zachodniopomorskim. W tym zakresie m.in.: prowadzono prace Kolegium Redakcyjnego RPO WZ 2014-2020, przeprowadzono spotkania konsultacyjne z KE i MRR, uruchomiono stronę internetową poświęconą pracom przygotowującym województwo do perspektywy lat 2014-2020, przeprowadzono badanie ankietowe instytucji otoczenia biznesu oraz konsultacje dotyczące regionalnych i inteligentnych specjalizacji, zorganizowano szereg spotkań z przedstawicielami JST, w tym przeprowadzono badanie ankietowe JST, przygotowano założenia dotyczące wykorzystania w nowym RPO WZ 2014-2020 formuły ZIT, zorganizowano cykl spotkań dotyczących zarówno założeń RPO WZ 2014-2020, jak i kształtu poszczególnych osi priorytetowych, na bieżąco prowadzono konsultacje e-mailowe.

Kolegium Redakcyjne RPO WZ 2014-2020

W celu przygotowania zapisów RPO WZ 2014-2020 uchwałą Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego nr 1978/11 z dnia 25 listopada 2011 r. (z późn. zm.) powołano Kolegium Redakcyjne ds. Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020.

Spotkania z KE i MRR

W listopadzie 2012 r. Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego przy okazji spotkania rocznego z przedstawicielami KE, związanego z realizacją RPO WZ na lata 2007-2013 za 2011 r., zorganizował seminarium, w trakcie którego zaprezentowano regionalnym

interesariuszom opracowany przez KE „Position Paper", czyli dokument określający kierunki wykorzystywania przez Polskę funduszy europejskich w latach 2014-2020. „Position Paper" stanowi podstawę mandatu negocjacyjnego KE do zawarcia z Polską Umowy Partnerstwa.

Również w listopadzie 2012 r. zorganizowano spotkanie konsultacyjne założeń UP z udziałem Ministra Rozwoju Regionalnego pani Elżbiety Bieńkowskiej. W trakcie spotkania w Szczecinie omówiono zasadnicze zręby założeń UP, przedstawiono zakres i sposób interwencji funduszy europejskich w nowym okresie programowania. Wskazano, że będzie istnieć możliwość finansowania projektów z różnych funduszy, nastąpi też odejście od stricte sektorowego punktu widzenia.

IZ RPO WZ angażowała się w liczne spotkania robocze i konsultacyjne organizowane przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (obecnie Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju) dotyczące dokumentów krajowych i regionalnych w zakresie polityki spójności.

Strona internetowa

W celu jak najszerszej komunikacji z partnerami w ramach portalu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego uruchomiono stronę internetową poświęconą perspektywie finansowej 2014–2020 (www.perspektywa2020.wzp.pl), a także podstronę (przekierowanie) na stronie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie (www.wup.pl). Za pośrednictwem specjalnie przeznaczonego do tego celu adresu e-mailowego zapewniono możliwość stałego przesyłania propozycji projektów (inwestycji) możliwych do zrealizowania w nowej perspektywie finansowej.

Zwięzłe informacje dotyczące prac nad projektem RPO WZ 2014-2020 zamieszczane są również na profilu https://www.facebook.com/rpowz.

Badanie ankietowe instytucji otoczenia biznesu

W drugiej połowie 2012 r. wykonano badanie ankietowe instytucji otoczenia biznesu. Głównym celem ankiety było uzyskanie opinii instytucji otoczenia biznesu na temat gospodarczych potencjałów rozwojowych regionu, kluczowych branż województwa oraz możliwości i oczekiwań przedsiębiorców.

Podstawowe źródło danych badania stanowiły dane uzyskane za pomocą ankiety pocztowej i e-mailowej – miała ona charakter badania pełnego i objęła zidentyfikowane instytucje otoczenia biznesu działające na obszarze województwa zachodniopomorskiego.

Łączna liczba IOB poddanych badaniu ankietowemu objęła 52 jednostki. Kompletne i prawidłowo wypełnione kwestionariusze ankiet otrzymano od 35 instytucji, co dało zwrotność na poziomie 67,3%.

Spotkania z przedstawicielami JST

W toku prac związanych z przygotowaniem projektu RPO WZ 2014-2020 przeprowadzono szereg spotkań informacyjno-konsultacyjnych z reprezentantami JST. W lipcu 2012 r. odbyło się łącznie 8 spotkań z udziałem przedstawicieli Zarządu Województwa

Zachodniopomorskiego oraz pracowników Urzędu Marszałkowskiego, w trakcie których prezentowano: wstępne założenia wynikające z przedstawionej przez Komisję Europejską wizji polityki spójności, zasady, jakie będą nią kierować w następnym okresie programowania, a także cele i założenia strategii Europa 2020. Przedstawiano również wyniki badań statystycznych i analiz w zakresie potencjałów oraz barier mających wpływ na rozwój poszczególnych części województwa. Podczas spotkań odbywały się także dyskusje z przedstawicielami JST na temat lokalnych potrzeb rozwojowych. Ponadto pracownicy Urzędu Marszałkowskiego prezentowali oraz szczegółowo omawiali założenia ankiet, które zostały przesłane do JST w celu ukierunkowania wsparcia w nowej perspektywie finansowej.

Badanie ankietowe JST

W powiązaniu ze spotkaniami konsultacyjnymi JST poddane zostały szerokim badaniom ankietowym. JST określały w nich swoje bariery i potencjały, a także wskazywały projekty, inwestycje i przedsięwzięcia planowane do realizacji w kontekście nowej perspektywy finansowej.

Badaniem ankietowym objęto wszystkie gminy i powiaty województwa. Wypełnione ankiety przysłane zostały z 14 na 21 powiatów (67%), w tym z 11 powiatów ziemskich (61%) i wszystkich 3 powiatów grodzkich. Ze 114 gmin ankiety przysłało 66 (58%), nie przysłało ich 48 (42%). W ramach badania zgłoszono łącznie ponad 1000 przedsięwzięć.

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

Jednym z nowych aspektów realizacji wsparcia w perspektywie finansowej 2014-2020, wymagających szerokiej partycypacji społecznej, są Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. Zgodnie ze wstępnie przyjętymi założeniami RPO WZ 2014-2020 ZIT miałyby być realizowane na obszarach funkcjonalnych największych miast regionu, tj. Szczecina i Koszalina. W celu urzeczywistnienia tej idei podjęta została współpraca z przedstawicielami Stowarzyszenia Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego oraz przedstawicielami samorządów Koszalina, Kołobrzegu i Białogardu (tu w ramach Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego).

W wyniku współpracy z przedstawicielami SSOM odbyły się m.in.: spotkania konsultacyjne z reprezentantami Stowarzyszenia, spotkanie Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego z włodarzami gmin i powiatów tworzących SSOM, warsztaty dotyczące budowania założeń strategii dla Stowarzyszenia i ZIT. W ich wyniku przygotowane zostało zestawienie projektów, które mogłyby być realizowane w ramach RPO WZ 2014-2020 oraz programów krajowych w nowej perspektywie finansowej.

Spotkania dotyczące założeń RPO WZ 2014-2020

W toku prac nad projektem RPO WZ 2014-2020 odbyło się szereg spotkań z różnymi gremiami interesariuszy, potencjalnych beneficjentów, ale i ekspertów branżowych. Poniżej przywołano wybór tych najistotniejszych z perspektywy prowadzonych prac:

W dniu 27 maja 2013 r. Urząd Marszałkowski wraz ze Stowarzyszeniem „Rowerowy Szczecin" zorganizował w Szczecinie konferencję pn. „Rowerowe Przyspieszenie –

transport miejski i rowerowy w perspektywie finansowej UE 2014-2020", w trakcie której poruszane były kwestie dotyczące roli transportu rowerowego oraz tworzenia przyjaznej dla cyklistów infrastruktury. Uczestnicy próbowali znaleźć odpowiedzi na pytania, czym jest transport zrównoważony i jaką odgrywa rolę w kształtowaniu przestrzeni miejskiej, opierając się na kilku modelowych przykładach, w tym z Gdańska, Torunia, hiszpańskiej Sewilli czy fińskiego Oulu. Zaprezentowano zarówno polskie, jak i zagraniczne miasta, które sukcesywnie wspierają transport rowerowy, rozbudowując układ tras rowerowych oraz dobrze nimi zarządzając.

W dniach 12, 16 i 17 lipca 2013 r. odbyły się spotkania konsultacyjne w Koszalinie, Łobzie i Szczecinie poświęcone przygotowaniom województwa do nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej. Na spotkaniach z reprezentantami JST oraz partnerami społeczno-gospodarczymi przedstawiciele Zarządu Województwa prezentowali m.in. zasady przyświecające budowaniu nowego RPO WZ 2014-2020. Omawiane były zapisy dotyczące poszczególnych osi priorytetowych, wpływ ring-fencingów na poziom koncentracji środków w celach tematycznych uwzględnionych w projekcie RPO WZ 2014-2020 i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego.

W październiku i listopadzie 2013 r. do procesu konsultacji projektu RPO WZ 2014-2020 zaproszono ekspertów z poszczególnych branż oraz organizacji reprezentujących potencjalnych beneficjentów RPO WZ 2014-2020 celem weryfikacji adekwatności układu zaplanowanych działań w poszczególnych osiach priorytetowych w kontekście potencjału regionu, planów rozwojowych oraz potrzeb beneficjentów. Zakres informacji, które były omawiane na spotkaniach, objął analizę zapisów osi priorytetowych, przypisanej im alokacji, podziału na działania przewidywanych grup beneficjentów oraz form i rodzajów wspieranych projektów.

W całym cyklu spotkań wzięło udział na zaproszenie IZ RPO WZ 122 ekspertów i przedstawicieli potencjalnych beneficjentów.

Konsultacje drogą elektroniczną

W dniach 15-31 października 2013 r. odbyły się konsultacje projektu RPO WZ 2014-2020 z wykorzystaniem formuły elektronicznego formularza uwag oraz korespondencji e-mailowej.

W dniu 15 października 2013 r. IZ RPO WZ przedstawiła na stronie www.perspektywa2020.wzp.pl wstępny projekt RPO WZ 2014-2020. Do 31 października 2013 r. każdy zainteresowany mógł zgłaszać na wskazanym formularzu uwagę do przedstawionego dokumentu. Z tej możliwości skorzystało 67 podmiotów, przedstawiając łącznie ponad 500 uwag.

7.2.2. Granty globalne (w odniesieniu do EFS, w stosownych przypadkach)

IZ RPO WZ docenia udział partnerów społecznych i innych zainteresowanych stron we wdrażaniu polityki rozwoju regionu. W związku z powyższym konieczne jest uwzględnienie lokalnych strategii rozwoju (LSR) przygotowanych przez lokalne grupy działania w pracach nad kontraktami samorządowymi oraz zintegrowanymi inwestycjami terytorialnymi.

IZ RPO WZ rozważy wydzielenie środków w celu wykorzystania mechanizmu grantów globalnych w przypadku wpisywania się LSR w koncepcję kontraktu samorządowego/ZIT. Wykorzystanie grantów globalnych będzie możliwe również w ramach innych kompleksowych przedsięwzięć łączących interwencję z wielu priorytetów inwestycyjnych.

7.2.3. Środki przeznaczone na budowanie potencjału (w odniesieniu do EFS, w stosownych przypadkach)

IZ RPO WZ planuje podjąć wszelkie niezbędne działania w celu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych w realizację, monitorowanie i ocenę Programu. Na etapie wdrażania partnerzy reprezentujący organy regionalne, lokalne, miejskie i władze publiczne, partnerzy gospodarczy i społeczni oraz podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, w tym partnerzy działający na rzecz ochrony środowiska, organizacje pozarządowe oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie równości i niedyskryminacji, będą włączeni w pracę Komitetu Monitorującego Program.

Ponadto w trakcie prac nad uszczegółowieniem Programu, jak i redagowania dokumentów takich jak: regulaminy konkursów, zasady, zalecenia i wytyczne wspierające projektodawców w zakresie przygotowywania projektów planowany jest udział partnerów społecznych w formie grup roboczych, konsultacji czy nieformalnych spotkań. Dlatego też IZ RPO WZ przeznaczy odpowiednie środki w ramach Pomocy technicznej na budowanie potencjału, który służyć będzie realizacji wskazanych założeń – aby udział partnerów przyniósł jak najbardziej wymierne efekty. W celu zaopatrzenia podmiotów, z którymi zakładana jest współpraca przy wdrażaniu Programu, w niezbędne kompetencje merytoryczne organizowane będą szkolenia, warsztaty czy platformy dialogu społecznego.

SEKCJA 8. KOORDYNACJA MIĘDZY FUNDUSZAMI POLITYKI SPÓJNOŚCI, EFRROW, EFMR ORAZ INNYMI UNIJNYMI I KRAJOWYMI INSTRUMENTAMI FINANSOWANIA ORAZ EBI

Znaczenie koordynacji dla efektywnej realizacji Programu

Za jeden z kluczowych obszarów przygotowania, a następnie wdrażania RPO WZ 2014-2020 uznaje się zapewnienie odpowiedniego systemu koordynacji wsparcia na wszystkich możliwych poziomach interwencji i z wykorzystaniem wszystkich dostępnych źródeł finansowania. Od zastosowania skutecznych mechanizmów koordynacyjnych uzależnione jest zmaksymalizowanie efektów realizacji tak RPO WZ 2014-2020, jak i komplementarnych względem niego programów operacyjnych w ramach Wspólnych Ram Strategicznych, instrumentów krajowych oraz instrumentów oferowanych z poziomu Unii Europejskiej. Określone poniżej elementy systemu koordynacji zaplanowane zostały w celu osiągnięcia komplementarności, spójności, skuteczności oraz efektywności wsparcia.

Na poziomie ogólnokrajowym system koordynacji określa Umowa Partnerstwa, regulując przede wszystkim relacje pomiędzy celami Umowy Partnerstwa a celami tematycznymi, relacje pomiędzy interwencją programów polityki spójności i programów wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa oraz relacje z innymi instrumentami krajowymi i unijnymi, w tym oferowanymi przez Europejski Bank Inwestycyjny. W Umowie Partnerstwa dokonuje się też – co jest kluczowe z perspektywy samorządu województwa i nie pozostaje bez istotnego wpływu na cały system koordynacji – demarkacji pomiędzy krajowymi i regionalnymi programami operacyjnymi.

Zaprojektowane na poziomie RPO WZ 2014-2020 rozwiązania koordynacyjne uwzględniają głównie zarządzanie zależnościami pomiędzy celami tematycznymi, priorytetami inwestycyjnymi, osiami priorytetowymi oraz instrumentami rozwoju terytorialnego, przy uwzględnieniu uwarunkowań wynikających z zakresu interwencji dwóch funduszy współfinansujących realizację Programu: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Interwencja w ramach EFRR oraz EFS będzie komplementarna wobec siebie poprzez udzielanie wsparcia uzależnionego od siebie wzajemnie oraz poprzez jasno określoną demarkację. W pierwszym przypadku mechanizmy komplementarności będą dotyczyły głównie działań związanych z infrastrukturą społeczną, tj. interwencji w ramach CT 9 oraz 10, która będzie wspierana z EFRR jedynie wtedy, gdy wskazanym działaniom będą towarzyszyły działania finansowane w ramach EFS. Planuje się m.in. następujące mechanizmy:

- koordynację terminów ogłaszanych konkursów w danych obszarach;
- wspólne komisje wyboru projektów lub umożliwienie przekazywania poszczególnych komplementarnych projektów do wiadomości ekspertów EFRR oraz EFS;
- udzielanie wsparcia z EFRR jedynie jako następstwa wsparcia z EFS.

W drugim przypadku już na etapie programowania przeprowadzono szczegółową demarkację pomiędzy zakresem wsparcia z EFRR oraz EFS. Dotyczy to w główniej mierze wsparcia w ramach CT 3 oraz CT 8.

System koordynacji, opracowany dla potrzeb programowania i wdrażania RPO WZ 2014-2020, obejmuje dwie płaszczyzny:

– płaszczyznę koordynacji wewnętrznej, odnoszącą się do rozwiązań stymulujących komplementarność i synergię interwencji, zawartych w Programie oraz zapewnionych w systemie jego realizacji;

– płaszczyznę komplementarności zewnętrznej, odnoszącą się do relacji Programu do innych wdrażanych w ramach Wspólnych Ram Strategicznych w Polsce programów, innych instrumentów krajowych i unijnych.

Koordynacja wewnętrzna

Rozwiązania koordynacyjne zawarte w Programie oraz systemie jego realizacji na poziomie IZ RPO WZ, potencjalnych instytucji pośredniczących i wdrażających, obecne są w procesach:

1. programowania, poprzez:
   – zaprojektowanie układu osi priorytetowych Programu w relacji do wspólnych/komplementarnych obszarów interwencji, kategorii beneficjentów i grup docelowych, możliwych do wsparcia w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego oraz z uwzględnieniem układu i zawartości celów tematycznych; wynikiem tego procesu jest chociażby powiązanie interwencji osi priorytetowych VI (EFS) oraz VII (EFS) i IX (EFRR) lub ujęcie w jednej osi – osi priorytetowej I – dwóch celów tematycznych: 1 i 3 oraz skorelowanie jej interwencji z działaniami zaplanowanymi w osiach priorytetowych V, IX,
   – zastosowanie wewnętrznej demarkacji w Programie, zakładającej podział zakresów interwencji opisanych celami tematycznymi i priorytetami inwestycyjnymi w sposób zapobiegający nakładaniu się obszarów wsparcia i gwarantujący ich dopasowanie i uzupełnianie się;
2. zarządzania i wdrażania, poprzez:
   – skupienie funkcji zarządzania Programem w ramach jednego wydziału Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego, właściwego dla prowadzenia procesu programowania rozwoju województwa, projektowania i koordynacji wdrażania narzędzi finansujących ten rozwój, w tym programów operacyjnych, zapewnienie właściwej współpracy pomiędzy wydziałami Urzędu Marszałkowskiego, jego jednostkami organizacyjnymi i innymi instytucjami zaangażowanymi w realizację Programu na poziomie Instytucji Zarządzającej, ewentualnych instytucji pośredniczących i wdrażających w ramach wspólnego ciała – Komitetu Koordynacyjnego (Komitetowi przypisane zostaną również zadania związane z zapewnieniem – w miarę przypisanych samorządowi województwa kompetencji – komplementarności względem innych programów operacyjnych Wspólnych Ram Strategicznych, przynajmniej w części wdrażanych na poziomie

regionalnym, w tym programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa),

- wyłanianie w ramach Komitetu Koordynacyjnego zespołów zadaniowych dla różnym aspektów realizacji Programu, w tym na przykład zespołu weryfikującego i korygującego w miarę potrzeb mechanizmy komplementarności czy też zespołu dokonującego bieżącej ewaluacji Programu,
- koordynację wdrażania Programu, obejmującą koordynację współpracy, wspólnych procedur wszystkich instytucji pośredniczących. Wspólne obszary dla wszystkich IP:
  - jednolite zasady tworzenia dokumentacji programowej oraz realizacji naborów projektów,
  - jednolite zasady oceny projektów oraz wyboru list rankingowych,
  - jednolite zasady rozpatrywania protestów/odwołań,
  - jednolite zasady kontroli,
  - jednolite zasady przepływów finansowych,
- wspólny Komitet Monitorujący dla wszystkich IP, zapewnienie udziału w systemie koordynacji Komitetowi Monitorującemu dla Programu, z uwzględnieniem zasady partnerstwa oraz przypisanych mu w procesie realizacji Programu zadań. Koordynacja na tym poziomie będzie przede wszystkim zapewnieniem w obszarze jednolitych kryteriów przyjętych dla całego Programu,
  - KM powoływany będzie przez IZ w ciągu trzech miesięcy od daty powiadomienia państwa członkowskiego o decyzji w sprawie przyjęcia Programu,
  - KM zostanie ukształtowany zgodnie z art. 47-49 rozporządzenia ramowego,
  - KM będzie wspierany pracami podkomitetów/ grup roboczych o charakterze zadaniowym, zajmujących się wybranymi CT/ grupami CT, wybranymi funduszami lub kwestiami przekrojowymi, takimi jak kwestie społeczne, wymiar terytorialny, koordynacja pomiędzy programami krajowymi i regionalnymi w specyficznych kwestiach,
- zaplanowanie mechanizmów finansowania krzyżowego, kluczowych w kontekście utrzymywania monofunduszowych osi priorytetowych oraz braku możliwości łączenia wsparcia więcej niż jednego funduszu (EFRR, EFS) na poziomie projektu (operacji),
- sterowanie procesem organizacji naborów na projekty w sposób zsynchronizowany, pozwalający między innymi na zapewnienie jednoczesnej oceny i jednoczesnego finansowania grupy komplementarnych projektów realizowanych w ramach różnych funduszy oraz różnych osi priorytetowych Programu (tzw. wiązki projektów),

- zharmonizowanie, a nawet ujednolicenie kryteriów wyboru projektów, zwłaszcza w tych osiach priorytetowych Programu, w których zaplanowano komplementarne względem siebie wsparcie i w których planuje się harmonizację procesów ogłaszania i prowadzenia naborów na projekty oraz jednoczesne udzielanie wsparcia,
- tam, gdzie będzie to możliwe – ujednolicenie zasad związanych z realizacją projektów, głównie w odniesieniu do projektów komplementarnych, w tym między innymi zapewnienie tożsamych lub porównywalnych zasad finansowania projektów na etapie zapewniania środków na ich realizację i następnie – na etapie ich rozliczania – zaprojektowanie wspólnych rozwiązań informatycznych dla wnioskodawców i beneficjentów (wspólny wzór wniosku o dofinansowanie, wspólny wzór wniosku o płatność; jednolite zasady korzystania z systemów informatycznych Programu),
- prowadzenie wspólnych dla komplementarnych obszarów wsparcia Programu działań informacyjno-promocyjnych, skoordynowanych na poziomie IZ RPO WZ, celem dotarcia z jednorodnym, spójnym przekazem do wszystkich potencjalnych beneficjentów projektów, mogących zapewnić maksymalnie duży efekt synergii i kompleksowości interwencji Programu,
- wprowadzenie panelów ekspertów identyfikujących punkty styczne między projektami oraz możliwości ich integracji w szersze wiązki projektów (np. w ramach ZIT lub projektów parasolowych),

Instytucja Zarządzająca, realizując swoją rolę lidera sterującego procesem zarządzania i wdrażania Programu, będzie wydawać wytyczne programowe dotyczące poszczególnych procesów programowo-wdrożeniowych, obowiązujące wszystkie instytucje uczestniczące w systemie wdrażania Programu.

Komplementarność zewnętrzna

Zapewnienie odpowiedniego poziomu komplementarności zewnętrznej Programu jest wynikiem przede wszystkim zapisów Umowy Partnerstwa, układu programów operacyjnych uzgodnionych w Umowie, zapisanych w niej mechanizmów osiągania ring-fencingów oraz warunków ex ante, a także przyjętego na poziomie ogólnokrajowym systemu koordynacji wsparcia i odbywa się w oparciu o:

1. demarkację z interwencją krajowych programów operacyjnych w ramach Wspólnych Ram Strategicznych; linia demarkacyjna tworzy dla RPO WZ 2014-2020 ramy programowania interwencji – zakres wsparcia dostępny z poziomu centralnego determinuje zakres interwencji Programu;
2. kontrakt terytorialny, przewidziany zapisami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020 i stawiający sobie za cel ścisłe powiązanie instrumentów polityki spójności z instrumentami tych polityk krajowych, które wykazują silne sterytorializowanie; zakres uzgodnień między polskim rządem a samorządem województwa, obejmujący ustalenie konkretnych przedsięwzięć priorytetowych w ramach krajowych polityk sektorowych, najważniejszych z regionalnego punktu widzenia, przekłada się na wymierne zapisy tak

krajowych programów operacyjnych, jak i RPO WZ 2014-2020 (wykorzystywanych do finansowania uzgodnień kontraktowych) i jako taki – zapewnia komplementarność interwencji; elementem uzgodnień w toku negocjacji kontraktu terytorialnego są także przedsięwzięcia międzyregionalne realizujące Strategię Rozwoju Polski Zachodniej – strategię dla makroregionu pięciu województw stanowiącą odpowiedź na zdefiniowane deficyty rozwojowe makroregionu i wspólne dla niego potrzeby; makroregionalne porozumienie dotyczące celów rozwojowych Polski Zachodniej prowadzi do zwiększenia koordynacji ponadregionalnego i regionalnego planowania działań rozwojowych oraz odpowiadających im interwencji funduszy strukturalnych objętych WRS, w tym RPO WZ 2014-2020 oraz pozostałych środków krajowych;

3. zakres planowanej w ramach programów operacyjnych Europejskiej Współpracy Terytorialnej kooperacji z regionami granicznymi na granicy polsko-niemieckiej oraz w basenie Morza Bałtyckiego – prowadzonej głównie w aspekcie transgranicznym; Województwo uczestniczy w realizacji dwóch programów współpracy transgranicznej: Południowy Bałtyk oraz Województwo Zachodniopomorskie – Meklemburgia-Pomorze Przednie / Brandenburgia, które stanowią kontynuację programów realizowanych w perspektywie 2007-2013; funkcjonujące na poziomie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego mechanizmy koordynacji pozwalają na zapewnienie komplementarności wsparcia pomiędzy zakresem interwencji programów operacyjnych EWT a RPO WZ 2014-2020, zarówno na etapie programowania (udział przedstawicieli Urzędu w gremiach eksperckich przygotowujących programy współpracy transgranicznej i wpływ na obszary wsparcia w nich planowane), jak i na etapie realizacji – poprzez wskazywany już w tej sekcji Komitet Koordynacyjny, funkcjonujący na poziomie Urzędu Marszałkowskiego;
4. korelację z innymi programami, instrumentami dostępnymi głównie bezpośrednio z poziomu UE, w tym w ramach Europejskiego Banku Inwestycyjnego;
5. koordynację terminów organizacji konkursów;
6. identyfikację możliwości realizacji komplementarnych operacji w danym obszarze tematycznym lub na danym terytorium; identyfikację komplementarnych osi priorytetowych w różnych programach;
7. identyfikację struktur odpowiedzialnych za koordynację w poszczególnych programach;
8. współpracę między instytucjami właściwymi dla poszczególnych instrumentów w kontekście komplementarności działań.

Szczególną formą koordynacji wsparcia w ramach Programu będzie mechanizm Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz mechanizm kontraktów samorządowych, których przedmiotem będą wynegocjowane strategie i uzgodnione z Instytucją Zarządzającą kompleksowe przedsięwzięcia. Zakres strategii ma obejmować nie tylko interwencję z RPO WZ 2014-2020, ale również inne źródła w ramach EFSI oraz źródła publiczne. Ponadto dzięki narzędziom wprowadzonym w Programie będzie prowadzona koordynacja w osiąganiu zaplanowanych wskaźników sprzyjających realizacji celów RPO WZ 2014-2020.

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny danego PO	Komplementarny program, inicjatywa, polityka, instrument krajowy, EBI	CT (dotyczy tylko programów wspieranych z EFSI)	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dotyczące koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
OP I. GOSPODARKA, INNOWACJE, NOWOCZESNE TECHNOLOGIE							
1b Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, budowanie sieci współpracy pomiędzy firmami, ośrodkami naukowo-badawczymi, ośrodkami akademickimi w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych i aplikacji z dziedziny usług publicznych, tworzenie sieci, pobudzanie popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację (...), wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii (...)	POIR		1. Badania oraz prace rozwojowe 2. Demonstracja/ prace rozwojowe i demonstracje 3. Projekty aplikacyjne 4. Programy sektorowe 5. Programy wspierające regionalne inteligentne specjalizacje 6. Wsparcie współpracy nauki i kształtowanie i promocja innowacyjności jako źródła konkurencyjności gospodarki 7. Stymulowanie współpracy nauki z biznesem – bony na innowacje 8. Rozwój projektów przedsiębiorstw o wysokim potencjale innowacyjnym 9. Kredyt technologiczny na wdrożenie B+R 10. Tworzenie warunków infrastrukturalnych dla prowadzenia działalności B+R przez przedsiębiorstwa		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	
	PROW		(1a) Zwiększanie innowacyjności i bazy wiedzy na obszarach wiejskich Działanie: TRANSFER WIEDZY I DZIAŁALNOŚĆ (1b) Wzmacnianie powiązań między rolnictwem i leśnictwem a badaniami i innowacją Działanie: WSPÓŁPRACA (1c) Promowanie uczenia się przez całe życie oraz szkolenia zawodowego w sektorach rolnym i leśnym Działanie: TRANSFER WIEDZY I DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA Działanie: USŁUGI DORADCZE, USŁUGI Z ZAKRESU ZARZĄDZANIA GOSPODARSTWEM ROLNYM I USŁUGI Z ZAKRESU ZASTĘPSTW		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	
	PO Rybactwo i Morze		1. partnerstwa między naukowcami a rybakami 2. projekty innowacyjne w zakresie rybołówstwa morskiego i śródlądowego, akwakultury oraz służące ochronie morskich i śródlądowych zasobów biologicznych 3. promowanie kapitału ludzkiego i tworzenia sieci		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych	Kryteria wyboru	

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny danego PO	Komplementarny program, inicjatywa, polityka, instrument krajowy, EBI	CT (dotyczy tylko programów wspieranych z EFSI)	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dotyczące koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
			kontaktów w sektorze rybackim		projektów		
1a Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i podnoszenie zdolności do tworzenia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności leżących w interesie Europy	POIR		1. Finansowanie badań naukowych 2. Rozwój nowoczesnej infrastruktury badawczej sektora nauk 3. Wsparcie powstawania międzynarodowych agend badawczych 4. Rozwój kadr sektora B+R		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	
	PROW		1b) Wzmacnianie powiązań między rolnictwem i leśnictwem a badaniami i innowacją Działanie: TRANSFER WIEDZY I DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA Działanie: WSPÓŁPRACA		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	
	Horyzont 2020		Część I. Doskonałość bazy naukowej Część II. Wiodąca pozycja w przemyśle		Identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru dotyczące komplementarności	
PI 3c Wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług	PO Rybactwo i Morze		1. podnoszenie jakość produktów i wartości dodanej produktów rybołówstwa i akwakultury, w tym inwestycje produkcyjne, 2. wspieranie szukania nowych form dochodów podmiotów sektora rybołówstwa i akwakultury, 3. tworzenie i wdrażanie planów produkcji i wprowadzania do obrotu, 4. dopłaty do przechowywania, 5. środki dotyczące wprowadzania do obrotu, 6. przetwarzanie produktów rybołówstwa i akwakultury		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	
	COSME		Działania służące poprawie dostępu MŚP do finansowania		Identyfikacja kluczowych powiązań	Kryteria wyboru dotyczące komplementarn	

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny danego PO	Komplementarny program, inicjatywa, polityka, instrument krajowy, EBI	CT (dotyczy tylko programów wspieranych z EFSI)	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dotyczące koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
						ości	
	NER300		Wsparcie finansowe dla co najmniej ośmiu projektów związanych z technologiami wychwytywania i składowania dwutlenku węgla (CCS) i co najmniej trzydziestu czterech projektów związanych z innowacyjnymi technologiami w zakresie energii odnawialnej (RES). Możliwość sfinansowania innowacyjnych komponentów projektu – znanych jako koszty istotne, które odpowiadają za dodatkowe instrumenty wymagane w wyniku zastosowania innowacyjnych technologii RES lub CCS		Identyfikacja kluczowych powiązań	Kryteria wyboru dotyczące komplementarności	
	COSME		1. poprawa warunków do konkurencyjności i trwałości (*sustainability*) przedsiębiorstw Unii, włączając sektor turystyki, 2. wzmacnianie kultury przedsiębiorczości w Europie, 3. poprawa dostępu MSP do finansowania, w formie kapitału lub pożyczek, poprawa dostępu do rynków w Unii i na świecie		Identyfikacja kluczowych powiązań	Kryteria wyboru dotyczące komplementarności	
	Horyzont 2020		Wiodąca pozycja w przemyśle – INNOWACJE W MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTWACH		Identyfikacja kluczowych powiązań	Kryteria wyboru dotyczące komplementarności	
	PROW		(3a) Lepsze zintegrowanie głównych producentów z łańcuchem żywnościowym poprzez systemy jakości, promocję na rynkach lokalnych i krótkie cykle dostaw, grupy producentów i organizacje międzybranżowe Działanie: SYSTEMY JAKOŚCI PRODUKTÓW ROLNYCH I ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH Działanie: TWORZENIE GRUP I ORGANIZACJI PRODUCENTÓW		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny danego PO	Komplementarny program, inicjatywa, polityka, instrument krajowy, EBI	CT (dotyczy tylko programów wspieranych z EFSI)	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dotyczące koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
PI 3a Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie tworzenia nowych firm, z uwzględnieniem inkubatorów przedsiębiorczości	POIR		1. Wsparcie funduszy typu venture capital, sieci aniołów biznesu oraz inkubatorów technologicznych 2. Fundusz gwarancyjny dla wsparcia innowacyjnych przedsiębiorstw		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	
	PO Rybactwo i Morze		(2b) Rozpoczęcie działalności przez młodych rybaków		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	
	PROW		(2a) Ułatwianie restrukturyzacji gospodarstw stojących przed problemami strukturalnymi, szczególnie Działanie: INWESTYCJE W ŚRODKI TRWAŁE Działanie: ROZWÓJ GOSPODARSTW ROLNYCH I DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ (2b) Ułatwianie wymiany pokoleniowej w sektorze rolnym Działanie: ROZWÓJ GOSPODARSTW ROLNYCH I DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ 6b Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich Działanie: LEADER		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	
	COSME		1. poprawa warunków do konkurencyjności i trwałości (*sustainability*) przedsiębiorstw Unii, włączając sektor turystyki, 2. wzmacnianie kultury przedsiębiorczości w Europie, 3. poprawa dostępu MSP do finansowania, w formie kapitału lub pożyczek, 4. poprawa dostępu do rynków w Unii i na świecie		Identyfikacja kluczowych powiązań	Kryteria wyboru dotyczące komplementarności	
	Horyzont 2020		Wiodąca pozycja w przemyśle INNOWACJE W MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTWACH		Identyfikacja kluczowych powiązań	Kryteria wyboru dotyczące komplementarności	

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny danego PO	Komplementarny program, inicjatywa, polityka, instrument krajowy, EBI	CT (dotyczy tylko programów wspieranych z EFSI)	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dotyczące koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
PI 3b Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu internacjonalizacji	PO Rybactwo i Morze		1. usługi z zakresu zarządzania, zastępstw i doradztwa dla gospodarstw akwakultury		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	
	PROW		(3a) Lepsze zintegrowanie głównych producentów z łańcuchem żywnościowym poprzez systemy jakości, promocję na rynkach lokalnych i krótkie cykle dostaw, grupy producentów i organizacje międzybranżowe Działanie: TWORZENIE GRUP i ORGANIZACJI PRODUCENTÓW		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	
	COSME		1. poprawa warunków do konkurencyjności i trwałości (*sustainability*) przedsiębiorstw Unii, włączając sektor turystyki, 2. wzmacnianie kultury przedsiębiorczości w Europie, 3. poprawa dostępu MSP do finansowania, w formie kapitału lub pożyczek, 4. poprawa dostępu do rynków w Unii i na świecie.		Identyfikacja kluczowych powiązań	Kryteria wyboru dotyczące komplementarności	
	Horyzont 2020		Wiodąca pozycja w przemyśle INNOWACJE W MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTWACH		Identyfikacja kluczowych powiązań	Kryteria wyboru dotyczące komplementarności	
	Program Południowy Bałtyk 2014-2020		- Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych w celu internacjonalizacji błękitnego i zielonego sektora MSP - Badania na rzecz błękitnego i zielonego sektora MSP, wsparcie usług na ich rzecz - Organizacja wydarzeń (targi, wystawy, kampanie marketingowe) promujących ekspansję błękitnego i zielonego sektora MSP z obszaru Morza Bałtyckiego na rynki międzynarodowe - Usługi doradcze dla przedsiębiorstw		Identyfikacja kluczowych powiązań	Kryteria wyboru dotyczące komplementarności	
PI 3d Wspieranie zdolności MŚP w zaangażowanie się	POIR		1. Wsparcie współpracy nauki i biznesu, kształtowanie i promocja innowacyjności jako źródła		Linia demarkacyjna, identyfikacja	Kryteria wyboru	

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny danego PO	Komplementarny program, inicjatywa, polityka, instrument krajowy, EBI	CT (dotyczy tylko programów wspieranych z EFSI)	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dotyczące koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
w proces wzrostu ekonomicznego i innowacji			konkurencyjności gospodarki 2. Wsparcie rozwoju otwartych innowacji 3. Rozwój i profesjonalizacja proinnowacyjnych usług IOB		kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów		
	Horyzont 2020		Wiodąca pozycja w przemyśle INNOWACJE W MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTWACH		Identyfikacja kluczowych powiązań	Kryteria wyboru dotyczące komplementarności	
	COSME		1. poprawa warunków do konkurencyjności i trwałości (*sustainability*) przedsiębiorstw Unii, włączając sektor turystyki, 2. wzmacnianie kultury przedsiębiorczości w Europie, 3. poprawa dostępu MSP do finansowania, w formie kapitału lub pożyczek, 4. poprawa dostępu do rynków w Unii i na świecie		Identyfikacja kluczowych powiązań	Kryteria wyboru dotyczące komplementarności	
	Program Południowy Bałtyk 2014-2020		- Świadczenie usług doradczych na rzecz przedsiębiorstw - Rozwój i testowanie modeli pozwalających na lepszą absorpcję innowacji przez błękitny i zielony sektor MŚP z obszaru Południowego Bałtyku - Organizacja wydarzeń (np. targi, wystawy, kampanie marketingowe itp.), w celu umożliwienia wymiany doświadczeń i transfer wiedzy oraz zwiększenie potencjału innowacyjnego		Identyfikacja kluczowych powiązań	Kryteria wyboru dotyczące komplementarności	
OP II. GOSPODARKA NISKOEMISYJNA							
4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich typów obszarów, w szczególności na obszarach miejskich, wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego	PO IiŚ		1. Poprawa efektywności dystrybucji ciepła do odbiorców oraz poprawa sprawności wytwarzania ciepła przez zmianę źródeł ciepła na jednostki wysokosprawnej kogeneracji 2. Wsparcie transportu publicznego, wynikające z przygotowanych przez samorządy planów gospodarki niskoemisyjnej a) projekty infrastrukturalne (w tym budowa, przebudowa, rozbudowa sieci szynowych, sieci		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny danego PO	Komplementarny program, inicjatywa, polityka, instrument krajowy, EBI	CT (dotyczy tylko programów wspieranych z EFSI)	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dotyczące koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
oraz podejmowania odpowiednich działań adaptacyjnych i mitygacyjnych			energetycznych, zapleczy technicznych do obsługi i konserwacji taboru, centrów przesiadkowych oraz elementów wyposażenia dróg i ulic w infrastrukturę służącą obsłudze transportu publicznego i pasażerów), b) zakup/modernizacja taboru c) projekty wzbogacone o pozostałe komplementarne względem podstawowej infrastruktury liniowej elementy (inwestycje), w tym ITS				
4c Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania OZE w budynkach publicznych i sektorze mieszk.	PO IiŚ		1. Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych wraz z wymianą wyposażenia tych budynków na energooszczędne 2. Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego i mieszkaniowego w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	
	Fundusz Termomodernizacji i Remontów		przedsięwzięcia termomodernizacyjne, remontowe oraz remonty budynków mieszkalnych jednorodzinnych		Identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru dotyczące komplementarności	
4g promowanie wysokosprawnej kogeneracji energii cieplnej i elektrycznej w oparciu o popyt na użytkową energię cieplną	PO IiŚ		1. Budowa lub rozbudowa jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w technologii wysokosprawnej kogeneracji oraz przebudowa jednostki wytwarzania ciepła, w wyniku której jednostki te zostaną zastąpione jednostkami wytwarzania energii w technologii wysokosprawnej kogeneracji 2. Budowa przyłączeń do sieci ciepłowniczej dla jednostek wytwarzających energię elektryczną i ciepła w skojarzeniu, w tym i z OZE		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	
OP III. OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU							
5b Promowanie inwestycji ukierunkowanych na	PROW		(3b) Wspieranie zarządzania ryzykiem w gospodarstwach rolnych		Linia demarkacyjna, identyfikacja	Kryteria wyboru	

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny danego PO	Komplementarny program, inicjatywa, polityka, instrument krajowy, EBI	CT (dotyczy tylko programów wspieranych z EFSI)	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dotyczące koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi			Działanie: PRZYWRACANIE POTENCJAŁU PRODUKCJI ROLNEJ ZNISZCZONEGO W WYNIKU KLĘSK ŻYWIOŁOWYCH I KATASTROF ORAZ WPROWADZANIE ODPOWIEDNICH ŚRODKÓW ZAPOBIEGAWCZYCH		kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów		
	PO Rybactwo i Morze		1. przyczynianie się do osiągnięcia celów zintegrowanego nadzoru morskiego, a w szczególności do realizacji celów CISE		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	
	PO IiŚ		1. Opracowanie lub aktualizacja dokumentów strategicznych i planistycznych w obszarze gospodarki wodnej 2. Poprawa bezpieczeństwa powodziowego i przeciwdziałanie suszy. Projekty mające na celu zwiększenia naturalnej retencji, projekty z zakresu małej retencji, budowa lub modernizacja urządzeń wodnych 3. Zabezpieczenie przed skutkami zmian klimatu obszarów szczególnie wrażliwych, w tym zagospodarowanie wód opadowych w szczególności na obszarach miejskich, ochrona brzegów morskich, w szczególności przy zastosowaniu metod przyrodniczych opartych na ochronie biotechnicznej 4. Rozwój systemów wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń oraz wsparcia systemu ratownictwa chemiczno-ekologicznego oraz służb ratowniczych na wypadek wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii 5. Wsparcie systemu monitorowania środowiska 6. Działania promujące informacyjno-edukacyjne na temat zmian klimatu i adaptacji do nich dla szerokiego grona odbiorców		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	
	Program działań na rzecz środowiska		Podprogram działań na rzecz środowiska – obszary priorytetowe:		Identyfikacja	Kryteria wyboru dotyczące	

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny danego PO	Komplementarny program, inicjatywa, polityka, instrument krajowy, EBI	CT (dotyczy tylko programów wspieranych z EFSI)	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dotyczące koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
	i klimatu (LIFE) w latach 2014-2020		– ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami, – zarządzanie i informacja w zakresie środowiska. Podprogram działań na rzecz klimatu: – łagodzenie skutków zmiany klimatu, – dostosowywanie się do skutków zmiany klimatu, – zarządzanie i informacja w zakresie klimatu.		kluczowych powiązań	komplementarności	
6b Zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki wodnej, tak aby wypełnić zobowiązania wynikające z prawa unijnego	PROW		(4b) Poprawa gospodarki wodnej		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	
	PO IiŚ		1. kompleksowa gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach co najmniej 10 000 RLM, w tym wyposażenie ich w: systemy odbioru ścieków komunalnych, oczyszczalnie ścieków; systemy i obiekty zaopatrzenia w wodę (wyłącznie w ramach kompleksowych projektów); infrastrukturę zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych 2. racjonalizacja gospodarowania wodą w procesach produkcji oraz poprawa procesu oczyszczania ścieków		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	
6a Zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, tak aby wypełnić zobowiązania wynikające z prawa unijnego	PO IiŚ		1. infrastruktura niezbędna do zapewnienia kompleksowej gospodarki odpadami w regionie, w tym w zakresie systemów selektywnego zbierania odpadów 2. instalacje do termicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz frakcji palnej wydzielonej z odpadów komunalnych z odzyskiem energii 3. absorbcja technologii, w tym innowacyjnych, w zakresie zmniejszania materiałochłonności procesów produkcji 4. racjonalizacja gospodarki odpadami, w tym		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny danego PO	Komplementarny program, inicjatywa, polityka, instrument krajowy, EBI	CT (dotyczy tylko programów wspieranych z EFSI)	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplemen-tarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dotyczące koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
			odpadami niebezpiecznymi, przez przedsiębiorców				
OP IV. NATURALNE OTOCZENIE CZŁOWIEKA							
6c Ochrona, promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego	PO IiŚ		1. kompleksowe zadania związane z ochroną i udostępnieniem, w tym turystycznym, zabytków o znaczeniu ogólnopolskim i światowym, w tym znajdujących się na liście Światowego Dziedzictwa UNESCO i liście obiektów uznanych przez Prezydenta RP za pomniki historii 2. projekty dotyczące rozwoju zasobów kultury jako miejsc prezentacji dziedzictwa kulturowego, w tym poprzez poprawę standardów funkcjonowania instytucji kultury pełniących rolę kulturotwórczą i rolę ośrodków życia kulturalnego w wielu miastach Polski 3. nowoczesne rozwiązania w zakresie dostępu do kultury 4. projekty z zakresu ochrony, zachowania i udostępnienia, w tym turystycznego, zabytkowych obiektów o znaczeniu ponadregionalnym, dotyczące renowacji zabytków nieruchomych wraz z otoczeniem, konserwacji zabytków ruchomych i ich digitalizacji 5. działania dotyczące zwiększenia dostępu do zasobów kultury, poprawy jakości funkcjonowania instytucji kultury, w tym poprzez podnoszenie standardów infrastruktury oraz zakup trwałego wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej i edukacyjnej 6. wsparcie szkół i uczelni artystycznych, które oferując m.in. przestrzeń dla działalności twórczej, wystawienniczej i in., spełniają rolę aktywnych instytucji kultury 7. projekty uzupełniające inwestycje infrastrukturalne o elementy związane z wykorzystaniem nowych technologii w obszarze kultury		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	
	KREATYWNA		KOMPONENT KULTURA PROGRAMU KREATYWNA		Identyfikacja	Kryteria wyboru dotyczące komplementarn	

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny danego PO	Komplementarny program, inicjatywa, polityka, instrument krajowy, EBI	CT (dotyczy tylko programów wspieranych z EFSI)	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplemen-tarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dotyczące koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
	EUROPA		EUROPA		kluczowych powiązań	ości	
	Program Współpracy Transgranicznej Meklemburgia-Pomorze Przednie/ Brandenburgia/ Polska (Województwo Zachodniopomorskie) INTERREG V A		6c – Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego		identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru, współpraca pomiędzy instytucjami	Struktury koordynacji w instytucjach zarządzających i komitetach monitorujących poszczególnych programów
	Program Południowy Bałtyk 2014-2020		- Wspólna promocja zasobów dziedzictwa naturalnego i kulturalnego obszaru Południowego Bałtyku - Organizacja wspólnych wydarzeń oraz tworzenie transgranicznych strategii i produktów promujących region Południowego Bałtyku jako kierunek turystyczny - Inwestycje w renowację obiektów dziedzictwa kulturowego oraz ich włączenie w sieci tematyczne - Rozbudowa istniejącego szlaku rowerowego		Identyfikacja kluczowych powiązań	Kryteria wyboru dotyczące komplementarności	
6d Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz promowanie usług ekosystemowych, w tym programu Natura 2000 oraz zielonej infrastruktury	PROW		(4a) Odtwarzanie i zachowanie różnorodności biologicznej, w tym na obszarach Natura 2000, oraz rolnictwa o wysokiej wartości przyrodniczej i stanu europejskich krajobrazów 1. Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne 2. Działanie: ROLNICTWO EKOLOGICZNE (4c) Poprawa gospodarowania glebą (5e) Zwiększenie sekwestracji węgla w rolnictwie i leśnictwie Działanie: INWESTYCJE W ROZWÓJ OBSZARÓW LEŚNYCH I POPRAWĘ ŻYWOTNOŚCI LASÓW		Identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny danego PO	Komplementarny program, inicjatywa, polityka, instrument krajowy, EBI	CT (dotyczy tylko programów wspieranych z EFSI)	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplemen-tarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dotyczące koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
	PO Rybactwo i Morze		1. ochrona i odbudowa morskiej różnorodności biologicznej i ekosystemów morskich w ramach zrównoważonej działalności połowowej 2. zmniejszanie oddziaływania rybołówstwa na środowisko morskie 3. środki dotyczące zdrowia i dobrostanu zwierząt 4. inwestycje w zakresie rybołówstwa śródlądowego służące ochronie środowiska 5. akwakultura świadcząca usługi w zakresie ochrony środowiska		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	
	POIiŚ		1. ochrona in situ i ex situ zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych 2. utrzymanie lub zwiększanie drożności korytarzy ekologicznych lądowych i wodnych mających znaczenie dla ochrony różnorodności biologicznej i adaptacji do zmian klimatu, w tym rozwój zielonej infrastruktury 3. opracowanie i wdrażanie dokumentów planistycznych zgodnie z kierunkami określonymi w Priorytetowych Ramach Działań dla sieci Natura 2000 na Wieloletni Program Finansowania UE w latach 2014-2020 (PAF) oraz w Krajowej strategii ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej 4. wspieranie zrównoważonego zarządzania obszarami cennymi przyrodniczo 5. doposażenie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (wyłącznie podlegające Parkom Narodowym) 6. prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska i efektywnego wykorzystania jego zasobów		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	
	Program działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE) w		Podprogram działań na rzecz środowiska – obszar priorytetowy różnorodność biologiczna		Identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych	Kryteria wyboru dotyczące komplementarn	

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny danego PO	Komplementarny program, inicjatywa, polityka, instrument krajowy, EBI	CT (dotyczy tylko programów wspieranych z EFSI)	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dotyczące koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
	latach 2014-2020				projektów	ości	
	Program Współpracy Transgranicznej Meklemburgia-Pomorze Przednie/ Brandenburgia/ Polska (Województwo Zachodniopomorskie) INTERREG V A		6d – Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program Natura 2000 i zieloną infrastrukturę		Identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru dotyczące komplementarności	Struktury koordynacji w instytucjach zarządzających i komitetach monitorujących poszczególnych programów
8b Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój	COSME		1. poprawa warunków do konkurencyjności i trwałości (sustainability) przedsiębiorstw Unii, włączając sektor turystyki		Identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru dotyczące komplementarności	
OP V. ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT							
7b Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych	POIiŚ		1. projekty drogowe związane z połączeniem ośrodków miejskich z siecią TEN-T (drogi ekspresowe i drogi krajowe poza TEN-T) oraz odciążeniem miast od nadmiernego ruchu drogowego (obwodnice, drogi wylotowe z miast)		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych	Kryteria wyboru	

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny danego PO	Komplementarny program, inicjatywa, polityka, instrument krajowy, EBI	CT (dotyczy tylko programów wspieranych z EFSI)	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dotyczące koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
z infrastrukturą TEN-T			2. montaż infrastruktury monitoringu i zarządzania ruchem (ITS) oraz systemów poprawiających bezpieczeństwo ruchu drogowego		projektów		
	Instrument „Łącząc Europę"		Łącząc Europę: transport		Identyfikacja kluczowych powiązań	Kryteria wyboru dotyczące komplementarności	
	Program Współpracy Transgranicznej Meklemburgia-Pomorze Przednie/ Brandenburgia/ Polska (Województwo Zachodniopomorskie) INTERREG V A		7b – Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi		Identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru, współpraca pomiędzy instytucjami	Struktury koordynacji w instytucjach zarządzających i komitetach monitorujących poszczególnych programów
7d Rozwój i rehabilitacja kompleksowego, nowoczesnego i interoperacyjnego systemu transportu kolejowego	POIiŚ		Wsparcie transportu kolejowego poza siecią TEN-T: 1. infrastruktura linii kolejowych, służących przewozom pasażerskim, towarowym oraz infrastruktura i tabor przewoźników działających na obszarach funkcjonalnych miast (koleje miejskie, metro) 2. inwestycje infrastrukturalne w rozwój systemu kolei miejskiej oraz metra w obszarze ciążenia metropolii (uznanych za perspektywiczne) 3. inwestycje w odniesieniu do infrastruktury liniowej (podstawowej i systemów sterowania ruchem), punktowej (przystanki kolejowe, dworce przesiadkowe) oraz tabor kolejowy		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	
7c Rozwój przyjaznych dla środowiska i niskoemisyjnych systemów transportu,	Horyzont 2020		WYZWANIA SPOŁECZNE- Zasobooszczędny transport, który szanuje środowisko		Identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych	Kryteria wyboru dotyczące komplementarn	

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny danego PO	Komplementarny program, inicjatywa, polityka, instrument krajowy, EBI	CT (dotyczy tylko programów wspieranych z EFSI)	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplemen-tarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dotyczące koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
włączając transport śródlądowy, morski, porty i połączenia multimodalne					projektów	ości	
	Program Współpracy Transgranicznej Meklemburgia-Pomorze Przednie/ Brandenburgia/ Polska (Województwo Zachodniopomorskie) INTERREG V A		7c – Rozwój i usprawnianie przyjaznych środowisku (w tym o obniżonej emisji hałasu) i niskoemisyjnych systemów transportu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych oraz infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej		Identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru, współpraca pomiędzy instytucjami	Struktury koordynacji w instytucjach zarządzających i komitetach monitorujących h poszczególnyc h programów
	Program Południowy Bałtyk 2014-2020		- Dostarczanie rozwiązań w celu poprawy stabilności i jakości usług transportu morskiego w obszarze Południowego Bałtyku - Dostarczanie rozwiązań w celu zwiększenia gęstości połączeń transportu lotniczego między regionami programu - Przygotowanie studiów wykonalności dla transportu multimodalnego wąskich gardeł i brakujących ogniw o znaczeniu transgranicznym - Transfer wiedzy i wymiana doświadczeń w promowaniu zrównoważonych rozwiązań w odniesieniu do zmniejszenia zależność od samochodów osobowych i ciężarowych oraz lepsze wykorzystanie publicznych usług transportowych		Identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru dotyczące komplementarn ości	
OP VI. RYNEK PRACY							
8i Zapewnianie dostępu do zatrudnienia osobom poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo, w tym podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników	Program Unii Europejskiej na rzecz przemian i innowacji społecznych		Oś EURES, która ma na celu wspieranie działalności sieci EURES, tj. wyspecjalizowanych służb ustanowionych przez państwa należące do EOG i Konfederację Szwajcarską, we współpracy z zainteresowanymi stronami, aby budować system wymiany i rozpowszechniania informacji oraz rozwijać inne formy współpracy służące promowaniu mobilności geograficznej pracowników		Identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru dotyczące komplementarn ości	

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny danego PO	Komplementarny program, inicjatywa, polityka, instrument krajowy, EBI	CT (dotyczy tylko programów wspieranych z EFSI)	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dotyczące koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
	Horyzont		akcja Maria Skłodowska-Curie		Identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru dotyczące komplementarności	
	PROW		6b) Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich Działanie: LEADER		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	
8iii Samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy	PROW		(6a) Ułatwianie różnicowania działalności, zakładania nowych, małych przedsiębiorstw i tworzenia miejsc pracy Działanie: ROZWÓJ GOSPODARSTW I DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ 6b) Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich Działanie: LEADER		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	
	PO Rybactwo i Morze		1. dywersyfikacja działalności gospodarczej i zatrudnienia podmiotów sektora rybołówstwa i akwakultury, szkolenia w zakresie przekwalifikowania do zawodu niezwiązanego z rybactwem dla rybaków i hodowców ryb oraz ich współmałżonków lub pracowników		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	
	COSME		Działania służące promocji przedsiębiorczości		Identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru dotyczące komplementarności	
	Program Unii Europejskiej na rzecz przemian		Oś mikrofinansów i przedsiębiorczości społecznej, która ma na celu ułatwianie dostępu do finansowania przedsiębiorcom, w szczególności tym najbardziej		Identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych	Kryteria wyboru dotyczące komplementarn	

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny danego PO	Komplementarny program, inicjatywa, polityka, instrument krajowy, EBI	CT (dotyczy tylko programów wspieranych z EFSI)	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dotyczące koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
	i innowacji społecznych		oddalonym od rynku pracy		komplementarnych projektów	ości	
8(iv) równouprawnienie płci oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego	POWER		1. Tworzenie warunków do wyrównywania szans płci na rynku pracy		Identyfikacja kluczowych powiązań	Współpraca pomiędzy instytucjami	
8(v) adaptacja pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	POWER		1. Podniesienie jakości zarządzania rozwojem przedsiębiorstw 2. Poprawa efektywności systemu wczesnego ostrzegania i szybkiego reagowania przedsiębiorstw na zmiany gospodarcze 3. Upowszechnienie mechanizmów i narzędzi dialogu społecznego		Identyfikacja kluczowych powiązań	Współpraca pomiędzy instytucjami	
8vi Aktywne i zdrowe starzenie się	POWER		1. Poprawa świadomości zdrowotnej społeczeństwa oraz wykrywalności chorób negatywnie wpływających na zasoby rynku pracy		Identyfikacja kluczowych powiązań	Współpraca pomiędzy instytucjami	
OP VII. WŁĄCZENIE SPOŁECZNE							
9i Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie	POWER		1. Poprawa jakości kształtowania polityki państwa na rzecz włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa 2. Poprawa jakości działań realizowanych na rzecz osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym 3. Integracja, indywidualizacja i standaryzacja usług na rzecz osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz rozwój aktywnej integracji społeczno-zawodowej osób, rodzin i lokalnych społeczności		Identyfikacja kluczowych powiązań	Współpraca pomiędzy instytucjami	
	Fundusz Azylu, Migracji i Integracji		Promowanie skutecznej integracji obywateli państw trzecich		Identyfikacja kluczowych powiązań	Kryteria wyboru dotyczące komplementarności	
9iv Ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych oraz	POWER		1. Poprawa jakości usług społecznych (w tym deinstytucjonalizacja pomocy oraz usługi opiekuńcze		Identyfikacja	Współpraca pomiędzy	

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny danego PO	Komplementarny program, inicjatywa, polityka, instrument krajowy, EBI	CT (dotyczy tylko programów wspieranych z EFSI)	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dotyczące koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym			dla osób starszych i niesamodzielnych) i zdrowotnych na rzecz osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym 2. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności systemu opieki zdrowotnej		kluczowych powiązań	instytucjami	
9v Wspieranie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych	POWER		1. Wzmocnienie koordynacji na rzecz rozwoju ekonomii społecznej, w tym w zakresie sektorowych polityk publicznych i polityk regionalnych 2. Tworzenie warunków do rozwoju sektora ekonomii społecznej		Identyfikacja kluczowych powiązań	Współpraca pomiędzy instytucjami	
OP VIII. EDUKACJA							
10i Ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji elementarnej, kształcenia podstawowego i ponadpodstawowego	POWER		1. Rozwój narzędzi polityki edukacyjnej 2. Poprawa jakości pracy szkół i placówek oświatowych 3. Tworzenie warunków do rozwoju nowoczesnych metod wspierania uczenia się, dostosowanego do wyzwań gospodarki opartej na wiedzy		Identyfikacja kluczowych powiązań	Współpraca pomiędzy instytucjami	
	PROW		(6b) Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich Działanie LEADER		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	
	ERASMUS +		Akcja 2. Współpraca na rzecz innowacji i dobrych praktyk		Identyfikacja kluczowych powiązań	Kryteria wyboru dotyczące komplementarności	
	Program Współpracy Transgranicznej Meklemburgia-Pomorze Przednie/ Brandenburgia/		Priorytet Inwestycyjny 10 (EWT) – Rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia		Identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru, współpraca pomiędzy instytucjami	Struktury koordynacji w instytucjach zarządzających i komitetach monitorujących

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny danego PO	Komplementarny program, inicjatywa, polityka, instrument krajowy, EBI	CT (dotyczy tylko programów wspieranych z EFSI)	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dotyczące koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
	Polska (Województwo Zachodniopomorskie) INTERREG V A						h poszczególnych programów
10iii Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie dla wszystkich grup wiekowych o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kwalifikacji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia również dzięki doradztwu i uznawaniu nabytych kompetencji	POWER		1. Stworzenie warunków do współpracy przedsiębiorców ze szkołami i placówkami edukacyjnymi różnego typu i szczebla w procesie kształcenia i egzaminowania, ukierunkowanych na zapewnienie wykwalifikowanych kadr gospodarki 2. Rozwój uczenia się przez całe życie poprzez budowę krajowego systemu kwalifikacji 3. Poprawa dostępności, jakości i adekwatności usług edukacyjnych (rozwojowych) świadczonych na rzecz przedsiębiorstw i ich pracowników 4. Zapewnienie wykwalifikowanych kadr medycznych odpowiadających na potrzeby epidemiologiczno-demograficzne kraju		Identyfikacja kluczowych powiązań	Współpraca pomiędzy instytucjami	
	ERASMUS +		Akcja 2. Współpraca na rzecz innowacji i dobrych praktyk		Identyfikacja kluczowych powiązań	Kryteria wyboru dotyczące komplementarności	
10iv Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy	POWER		1. Stworzenie warunków do współpracy przedsiębiorców ze szkołami i placówkami edukacyjnymi różnego typu i szczebla w procesie kształcenia i egzaminowania, ukierunkowanych na zapewnienie wykwalifikowanych kadr gospodarki 2. Rozwój uczenia się przez całe życie poprzez budowę krajowego systemu kwalifikacji 3. Poprawa dostępności, jakości i adekwatności usług edukacyjnych (rozwojowych) świadczonych na rzecz przedsiębiorstw i ich pracowników 4. Zapewnienie wykwalifikowanych kadr medycznych odpowiadających na potrzeby epidemiologiczno-		Identyfikacja kluczowych powiązań	Współpraca pomiędzy instytucjami	

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny danego PO	Komplementarny program, inicjatywa, polityka, instrument krajowy, EBI	CT (dotyczy tylko programów wspieranych z EFSI)	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dotyczące koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami			demograficzne kraju				
	Program Współpracy Transgranicznej Meklemburgia-Pomorze Przednie/ Brandenburgia/ Polska (Województwo Zachodniopomorskie) INTERREG V A		Priorytet Inwestycyjny 10 (EWT) – Rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia		Identyfikacja kluczowych powiązań	Kryteria wyboru, współpraca pomiędzy instytucjami	Struktury koordynacji w instytucjach zarządzających i komitetach monitorujących poszczególnych programów
OP IX. INFRASTRUKTURA PUBLICZNA							
9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych	POIiŚ		1. infrastruktura ratownictwa medycznego a) wsparcie istniejących oraz utworzenie nowych szpitalnych oddziałów ratunkowych, ze szczególnym uwzględnieniem stanowisk wstępnej intensywnej terapii (roboty budowlane, doposażenie); b) modernizacja istniejących oraz utworzenie nowych centrów urazowych (roboty budowlane, doposażenie); c) wsparcie istniejących oraz utworzenie nowych przyszpitalnych całodobowych lotnisk lub lądowisk dla śmigłowców – przy SOR oraz jednostkach organizacyjnych szpitali wyspecjalizowanych w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych niezbędnych dla ratownictwa medycznego (roboty budowlane, doposażenie); d) wsparcie istniejących oraz utworzenie nowych baz lotniczego pogotowia ratunkowego (roboty budowlane, doposażenie) oraz wyposażenie śmigłowców ratowniczych w sprzęt umożliwiający loty w trudnych warunkach atmosferycznych i w nocy 2. infrastruktura ponadregionalnych podmiotów leczniczych: a) wsparcie oddziałów oraz innych jednostek organizacyjnych szpitali ponadregionalnych udzielających świadczeń zdrowotnych stacjonarnych i		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny danego PO	Komplementarny program, inicjatywa, polityka, instrument krajowy, EBI	CT (dotyczy tylko programów wspieranych z EFSI)	Możliwe obszary komplementarności i synergii	Praktyczne przykłady komplementarności	Mechanizmy koordynacyjne		Rozwiązania dotyczące koordynacji z PO EWT
					Poziom programowania	Poziom wdrażania	
			całodobowych na rzecz osób dorosłych, dedykowanych chorobom układu krążenia, nowotworowym, układu kostno–stawowo–mięśniowego, układu oddechowego, psychicznym (roboty budowlane, doposażenie); b) wsparcie oddziałów oraz innych jednostek organizacyjnych szpitali ponadregionalnych udzielających świadczeń zdrowotnych stacjonarnych i całodobowych w zakresie ginekologii, położnictwa, neonatologii, pediatrii oraz innych oddziałów zajmujących się leczeniem dzieci (roboty budowlane, doposażenie); c) wsparcie pracowni diagnostycznych oraz innych jednostek zajmujących się diagnostyką współpracujących z jednostkami wymienionymi powyżej				
9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich	PROW		(6b) Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich 1. Działanie LEADER 2. Działanie PODSTAWOWE USŁUGI I ODNOWA MIEJSCOWOŚCI NA OBSZARACH WIEJSKICH		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	
	PO Rybactwo i Morze		1. wsparcie na rzecz zintegrowanego rozwoju lokalnego, realizacja lokalnych strategii rozwoju przez LGD, działania prowadzone w ramach współpracy pomiędzy LGD		Linia demarkacyjna, identyfikacja kluczowych powiązań, możliwych komplementarnych projektów	Kryteria wyboru	
10 inwestycje w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej							Struktury koordynacji w instytucjach zarządzających i komitetach monitorujących

Cel tematyczny lub priorytet inwestycyjny danego PO	**Komplementarny program, inicjatywa, polityka, instrument krajowy, EBI**	**CT (dotyczy tylko programów wspieranych z EFSI)**	**Możliwe obszary komplementarności i synergii**	**Praktyczne przykłady komplemen-tarności**	**Mechanizmy koordynacyjne**		**Rozwiązania dotyczące koordynacji z PO EWT**
					Poziom programowania	**Poziom wdrażania**	
							poszczególnych programów
2c Wzmacnianie zastosowania technologii komunikacyjno-informacyjnych dla e-administracji, e-learningu, e-integracji, e-kultury i e-zdrowia	PO PC		1. Podniesienie dostępności i jakości e-usług publicznych 2. Poprawa cyfrowej efektywności urzędów 3. Zwiększenie dostępności i wykorzystania informacji sektora publicznego 4. E-integracja i e-aktywizacja na rzecz zwiększenia aktywności oraz jakości korzystania z Internetu		Identyfikacja kluczowych powiązań	Kryteria wyboru	
	Instrument „Łącząc Europę”		Łącząc Europę: telekomunikacja i ICT		Identyfikacja kluczowych powiązań	Kryteria wyboru dotyczące komplementarności	
	Erasmus +		Akcja 2. Współpraca na rzecz innowacji i dobrych praktyk		Identyfikacja kluczowych powiązań	Kryteria wyboru dotyczące komplementarności	

SEKCJA 9. WARUNKI WSTĘPNE

W trakcie realizacji prac nad spełnieniem wymogów warunkowości ex ante dla funduszy WRS 2014-2020 zidentyfikowano trzy zasadnicze obszary, w których niezbędne jest zaangażowanie samorządów regionalnych:

– badania naukowe i innowacje;

– gospodarka odpadami;

– transport.

SEKCJA 9.1. WARUNKI WSTĘPNE

Warunki ogólne (poza warunkiem ogólnym 7) oraz warunki tematyczne (poza warunkami tematycznymi: 1.1 (dotyczącym inteligentnych specjalizacji), 6.2 (dotyczącym gospodarki odpadami) oraz 7.1. Transport – w zakresie secondary connectivity) są spełniane na poziomie krajowym. Samoocena dotycząca warunków spełnianych na poziomie krajowym mających zastosowanie dla Programu jest jednakowa dla wszystkich programów operacyjnych. Zmiany w statusie poszczególnych warunków na poziomie krajowym automatycznie obowiązują wszystkie programy, których dotyczą.

W przypadku warunków spełnianych na poziomie regionalnym ich niespełnienie rodzi konsekwencje wskazane w art. 19 rozporządzenia ramowego wyłącznie dla regionu.

Do programu została załączona szczegółowa samocena spełniania warunków ex ante.

1. *Warunek 1.1. Badania naukowe i innowacje*

   Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki w dziedzinie badań i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji, w odpowiednich przypadkach, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych.

Warunek ten jest przez Województwo Zachodniopomorskie spełniony. Prace nad identyfikacją inteligentnych specjalizacji Pomorza Zachodniego oraz przygotowaniem dokumentów niezbędnych do spełnienia warunkowości ex-ante prowadzone były w ramach zadań Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego.
Proces przedsiębiorczego odkrywania dotyczył zarówno analiz statystycznych opartych m.in. na kryteriach gospodarczych, aktywności przedsiębiorców i innowacyjności, jak również bezpośrednich wywiadów z zachodniopomorskimi firmami, klastrami, szkołami wyższymi oraz organizacji spotkań fokusowych, czy giełd kooperacyjnych. Ważnym elementem procesu był także Kontrakt Samorządowy stanowiący mechanizm projektu zintegrowanego, który był swojego rodzaju katalizatorem procesu wyłaniania wiodących, kluczowych branż. Wszystkie te działania były przeprowadzone zgodzie z założeniem, iż to właśnie interesariusze zajmujący się przedsiębiorczością mają najlepszą wiedzę lub mogą najbardziej trafnie ustalić, co jest mocną stroną ich aktywności.
Wynikiem tych prac była przyjęta przez Zarząd Województwa uchwałą Nr 1488/16 z dnia 19 września 2016 r. *Regionalna Strategia Rozwoju Inteligentnych Specjalizacji Województwa*

Zachodniopomorskiego 2020+ (RIS3 WZ), przedstawiająca założenia i sposób realizacji zachodniopomorskiej polityki innowacyjnej oraz będąca jednym z dokumentów wypełniających warunek wstępny dla Celu Tematycznego 1 Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w okresie 2014-2020.
Projekt *Regionalnej Strategii Rozwoju Inteligentnych Specjalizacji Województwa Zachodniopomorskiego 2020+* został poddany konsultacjom społecznym, których celem było m.in. pozyskanie uwag i opinii od szerokiego grona partnerów społeczno-gospodarczych w zakresie zgodności działań podejmowanych przez Województwo Zachodniopomorskie w obszarze rozwoju innowacji z potrzebami regionalnej gospodarki.
W uzupełnieniu, w kontekście oczekiwań Komisji, przedstawiono *Wykaz Inteligentnych Specjalizacji Województwa Zachodniopomorskiego* przyjęty przez Zarząd Województwa uchwałą nr 933/16 w dniu 13 czerwca 2016 r. oraz *Politykę gospodarczą województwa zachodniopomorskiego* przyjętą uchwałą nr 1443/16 w dniu 13 września 2016 r.
Wykaz specjalizacji przedstawia pakiet zidentyfikowanych inteligentnych specjalizacji Pomorza Zachodniego, ich charakterystykę oraz metodologię ich identyfikacji. Jest on również elementem komplementarnym przyjętej RIS3. Z kolei polityka gospodarcza definiuje oczekiwany stan rzeczy i zakres działań zmierzających do uzyskania pożądanego poziomu rozwoju gospodarczego województwa. Określa kierunki rozwoju gospodarki, jego strategiczne współrzędne, relacje pomiędzy aktorami procesu i stopień ich zaangażowania w jego realizację, a także dostępne narzędzia stymulowania tego procesu.
Pismem z dnia 11 listopada 2016 roku Dyrektor Generalny DG REGIO zaakceptował *Regionalną Strategię Rozwoju Inteligentnych Specjalizacji Województwa Zachodniopomorskiego 2020+* i tym samym potwierdził spełnienie warunku ex-ante dla celu związanego z badaniami naukowymi i innowacjami dla Pomorza Zachodniego.

2. *Warunek 6.2. Gospodarka odpadami*
   Promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE w sprawie odpadów oraz z hierarchią postępowania z odpadami.

W dniu 27 grudnia 2016 r. Uchwałą Nr XVIII/321/16 Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego uchwalił aktualizację Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2023-2028 wraz z załącznikiem Planem inwestycyjnym.

Podstawę prawną do sporządzenia Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2023-2028 stanowią przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r., poz. 21, ze zm.)

Opracowanie niniejszego dokumentu umożliwia osiągnięcie celów i spełnienie wymagań wynikających z przepisów prawa Unii Europejskiej, w szczególności z dyrektywy 94/62/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych (Dz. Urz. WE L 365 z 31.12.1994, str. 10, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie

wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 13, str. 349), dyrektywy Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów (Dz. Urz. WE L 182 z 16.07.1999, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 4, str. 228) oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektywy (Dz. Urz. UE L 312 z 22.11.2008, str. 3).

Celem niniejszego dokumentu jest również uporządkowanie systemu gospodarki odpadami w województwie w świetle zmiany ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o zmianie ustawy o odpadach (Dz. U. z 2015 r., poz. 122), która:

- uszczegóławia definicję instalacji regionalnej oraz zstępczej,
- daje możliwość wskazania spalarni odpadów komunalnych, jako ponadregionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych pochodzących z więcej niż jednego regionu gospodarki odpadami komunalnymi,
- wskazuje potrzebę stworzenia planów inwestycyjnych.

Na podstawie pisma Komisji Europejskiej nr Ref. Ares(201703863690-02/08/2017 w sprawie Uwag dotyczących rocznych sprawozdań z wdrażania przedłożonych w 2017 r., i dotyczących art. 19 ust. 6 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 uznano, że wszystkie wymagane działania zostały wypełnione i warunek warunek ex ante 6.2 Gospodarka odpadami: Promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów, został spełniony

3. Warunek 7.1. Drogi

Istnienie kompleksowego planu/planów lub ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksowymi i bazowymi sieciami TEN-T.

4. Warunek 7.2 Kolej

Istnienie w kompleksowym planie/ kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej rozwoju kolei zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), który wspiera rozwój infrastruktury i poprawia łączność z kompleksowymi i bazowymi sieciami TEN-T. Inwestycje obejmują aktywa ruchome, interoperacyjność oraz rozwijanie potencjału.

Warunek dotyczący 7.1 oraz 7.2. jest przez Województwo Zachodniopomorskie spełniony.

Opracowanie *Planu Inwestycji Transportowych dla województwa zachodniopomorskiego* na perspektywę finansową UE 2014-2020 było jednym z wymogów spełnienia warunków wstępnych dotyczących efektywnego i skutecznego wykorzystania EFSI, o których mowa w art. 19 ust. 1 i 2 oraz załączniku XI (warunek 7.1 i 7.2) rozporządzenia *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013*, dotyczących celu tematycznego *7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej*.

Prace związane ze zdiagnozowaniem stanu, hierarchiczności celów i działań, zapewnieniem spójności, a także komplementarności z innym dokumentami strategicznymi oraz przygotowaniem dokumentów niezbędnych do spełnienia warunkowości ex-ante prowadzone były przez Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego. Wynikiem tych prac był przyjęty przez Zarząd Województwa uchwałą Nr 1837/16 z 30 listopada 2016 roku *Plan Inwestycji Transportowych dla województwa zachodniopomorskiego*.

Dokument ten został zaakceptowany przez Komisję Europejską i tym samym wypełnił warunkowość ex-ante dla celu 7 (warunek 7.1 i 7.2).

Plan Inwestycji Transportowych dla województwa zachodniopomorskiego, obejmujący całe województwo zachodniopomorskie, jest narzędziem służącym m.in. do realizacji interwencji zaplanowanych w zakresie transportu w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020. Stanowi on podstawę przy planowaniu i priorytetyzacji inwestycji na Pomorzu Zachodnim zgodnie z przyjętymi kierunkami rozwoju systemu transportowego (drogowego, kolejowego i wodnego) na terenie województwa, makroregionu Polski zachodniej, kraju i Europy, w celu optymalnego połączenia z siecią TEN-T. Ponadto Plan pozwala na określenie pożądanych docelowych rozwiązań na terenie województwa, które stworzą układ transportowo-komunikacyjny mający istotne znaczenie dla rozwoju regionu i jego sieci osadniczej, stanowiąc czynnik stymulujący procesy społeczno-gospodarcze, wzmacniając spójność społeczną, gospodarczą i przestrzenną Pomorza Zachodniego oraz optymalnie włączając Pomorze Zachodnie w europejski system transportowy.

Tabela 24. Wykaz warunków ex ante obowiązujących Program oraz ocena ich spełnienia

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
1. Zapobieganie dyskryminacji Istnienie zdolności administracyjnych które zapewnią wdrożenie i stosowanie prawa i polityki UE w dziedzinie zapobiegania dyskryminacji w zakresie funduszy strukturalnych i inwestycyjnych	I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X	Częściowo spełniony	1. rozwiązania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państw członkowskich w zakresie zaangażowania odpowiedzialnych podmiotów w promowanie równego traktowania wszystkich osób w procesie przygotowania i realizacji programów, w tym doradztwo w zakresie równego traktowania w działaniach związanych z funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi	Tak	Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania, http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20102541700 Agenda działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020	Agenda została przesłana do KE przez MIR w dn. 12.08.2014 r.
			2. rozwiązania w zakresie szkoleń pracowników organów zaangażowanych w zarządzanie funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi w zakresie prawa i polityki UE w dziedzinie zapobiegania dyskryminacji i w kontrolowanie tych funduszy	Nie	Agenda działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020	Agenda została przesłana do KE przez MIR w dn. 12.08.2014 r.

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
2. Równouprawnienie płci Istnienie zdolności administracyjnych, które zapewnią wdrożenie i stosowanie prawa i polityki UE w dziedzinie równouprawnienia płci w zakresie funduszy strukturalnych i inwestycyjnych	I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X	Częściowo spełniony	1. rozwiązania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państw członkowskich w zakresie równouprawnienia płci poprzez zaangażowania podmiotów odpowiedzialnych za przygotowanie i realizację programów, w tym doradztwo w zakresie równouprawnienia płci w działaniach związanych z funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi	Tak	Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania, http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20102541700 Agenda działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020	Agenda została przesłana do KE przez MIR w dn. 12.08.2014 r.
			2. rozwiązania w zakresie szkoleń pracowników organów zaangażowanych w zarządzanie funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi w zakresie prawa i polityki UE w dziedzinie równouprawnienia płci i w kontrolowanie tych funduszy	Nie	Agenda działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020	Agenda została przesłana do KE przez MIR w dn. 12.08.2014 r.
3. Niepełnosprawność Istnienie zdolności administracyjnych, które zapewnią wdrożenie i stosowanie konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych (UNCRPD) w zakresie funduszy strukturalnych	I ,II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X	Częściowo	1. rozwiązania zgodne z ramami instytucjonalnymi i prawnymi państw członkowskich w celu konsultacji i zaangażowania podmiotów odpowiedzialnych ochronę praw osób niepełnosprawnych lub organizacji reprezentujących osoby niepełnosprawne i inne zainteresowane strony w procesie przygotowania i realizacji programów	Tak	Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania, http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20102541700 Agenda działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy	Agenda została przesłana do KE przez MIR w dn. 12.08.2014 r.

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
i inwestycyjnych zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE					unijnych 2014-2020	
			2. rozwiązania w zakresie szkoleń pracowników organów zaangażowanych w zarządzanie funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi w zakresie prawa i polityki na szczeblu UE i na szczeblu krajowym w dziedzinie niepełnosprawności, w tym, w odpowiednich przypadkach, dostępności i praktycznego stosowania UNCRPD odzwierciedlonej w prawie UE i prawie krajowym, i w kontrolowanie tych funduszy	Nie	Agenda działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020	Agenda została przesłana do KE przez MIR w dn. 12.08.2014 r.
			3. rozwiązania mające na celu zapewnienie monitorowania wdrażania art. 9 UNCRPD w odniesieniu do funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w procesie przygotowania i realizacji programów	Tak	Agenda działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020	Agenda została przesłana do KE przez MIR w dn. 12.08.2014 r.

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
4. Zamówienia publiczne Istnienie uregulowań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych w obszarze europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych	I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X	Tak	1. rozwiązania dotyczące skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych poprzez stosowne mechanizmy	Tak	Ustawa o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych obejmująca dostosowanie do wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawie C-465/11, tj. modyfikacji art. 24 ust. 1 pkt 1 i art. 24 ust. 1 pkt 1a ustawy PZP, http://www.uzp.gov.pl/cmsws/page/?F;248;ustawa_pzp.html	
			2. rozwiązania gwarantujące przejrzystość postępowań o udzielanie zamówienia	Tak	Ustawa o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych obejmująca dostosowanie do wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawie C-465/11, tj. modyfikacji art. 24 ust. 1 pkt 1 i art. 24 ust. 1 pkt 1a ustawy PZP, http://www.uzp.gov.pl/cmsws/page/?F;248;ustawa_pzp.html „Zalecenia dla beneficjentów Funduszy UE dotyczące interpretacji przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych", „Zestawienie naruszeń ustawy Prawo zamówień publicznych, popełnionych przez beneficjentów Funduszu Spójności i Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, stwierdzonych podczas kontroli zrealizowanych przez Prezesa UZP - wersja z 22 listopada 2010 r.", „Kryteria wyboru oferty najkorzystniejszej	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
					ekonomicznie – rekomendacje dla beneficjentów realizujących projekty indywidualne". „Korekty finansowe związane z naruszeniami PZP. Audyty Komisji Europejskiej i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego" Ustawa z dnia 9 stycznia 2009 r. o koncesji na roboty budowlane lub usługi	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
			3. uregulowania dotyczące szkoleń i rozpowszechniania informacji wśród pracowników zaangażowanych we wdrażanie funduszy	Tak	Ustawa o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych obejmująca dostosowanie do wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawie C-465/11, tj. modyfikacji art. 24 ust. 1 pkt 1 i art. 24 ust. 1 pkt 1a ustawy PZP, http://www.uzp.gov.pl/cmsws/page/?F;248;ustawa_pzp.html Publikacje (m.in. dotyczące wyników kontroli, „Zamówienia publiczne w orzecznictwie. Zeszyty orzecznicze", „Kryteria oceny ofert w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego – przykłady i zastosowanie" czy „Aukcja elektroniczna. Praktyczny poradnik dla użytkowników Platformy Aukcji Elektronicznej UZP") System szkoleń specjalistycznych w zakresie zamówień publicznych dla pracowników zajmujących się ww. tematyką w instytucjach zaangażowanych we wdrażanie funduszy europejskich	
			4. rozwiązania gwarantujące potencjał administracyjny w celu wdrożenia i stosowania unijnych przepisów w zakresie zamówień publicznych	Tak	Ustawa o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych obejmująca dostosowanie do wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawie C-465/11, tj. modyfikacji art. 24 ust. 1 pkt 1 i art. 24 ust. 1 pkt 1a ustawy PZP,	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
					http://www.uzp.gov.pl/cmsws/page/?F;248;ustawa_pzp.html Organem odpowiedzialnym za skuteczne wdrożenie i stosowanie przepisów w zakresie zamówień publicznych jest Prezes Urzędu Zamówień Publicznych. W UZP wyodrębniono komórki organizacyjne odpowiedzialne za interpretację stosowania przepisów unijnych w zakresie zamówień publicznych oraz opinie prawne związane ze stosowaniem unijnego prawa.	
5. Pomoc państwa Istnienie uregulowań dotyczących skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie pomocy państwa w obszarze europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych	I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X	Tak	1. rozwiązania dotyczące skutecznego stosowania unijnych przepisów w zakresie pomocy państwa	Tak	Baza danych tzw. SHRIMP (System Harmonogramowania, Raportowania i Monitorowania Pomocy), http://www.uokik.gov.pl/kompetencje_prezesa_uokik_w_zakresie_pomocy_publicznej.php Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (tj. Dz.U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404, z późn. zm.), http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20070590404	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
			2. rozwiązania dotyczące szkoleń i rozpowszechniania informacji wśród pracowników zaangażowanych we wdrażanie funduszy	Tak	Baza danych tzw. SHRIMP (System Harmonogramowania, Raportowania i Monitorowania Pomocy), http://www.uokik.gov.pl/kompetencje_prezesa_uokik_w_zakresie_pomocy_publicznej.php Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (tj. Dz.U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404, z późn. zm.), http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20070590404	
			3. rozwiązania gwarantujące potencjał administracyjny w celu wdrożenia i stosowania unijnych przepisów w zakresie pomocy	Tak	Baza danych tzw. SHRIMP (System Harmonogramowania, Raportowania i Monitorowania Pomocy), http://www.uokik.gov.pl/kompetencje_prezesa_uokik_w_zakresie_pomocy_publicznej.php Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (tj. Dz.U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404, z późn. zm.), http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20070590404	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
6. Prawodawstwo w dziedzinie ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (EIA) oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko (SEA) Istnienie uregulowań dotyczących efektywnego stosowania unijnych przepisów w dziedzinie ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (EIA) oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko (SEA)	I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X	Tak	1. uregulowania dotyczące skutecznego stosowania dyrektyw w zakresie ocen oddziaływania na środowisko (EIA) oraz strategicznych ocen oddziaływania na środowisko (SEA)	Tak	Ustawa o zmianie ustawy Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw, http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20140000850 Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20130000817 Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20130000817 Ustawa z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1238). http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20130001238.	
			2. uregulowania w zakresie szkoleń i rozpowszechniania informacji wśród pracowników zaangażowanych we wdrażanie dyrektyw EIA i SEA	Tak	Ustawa o zmianie ustawy Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw, http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20140000850 Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?i	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
					d=WDU20130000817 Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20130000817 Ustawa z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1238), http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20130001238	
			3. uregulowania mające na celu zapewnienie odpowiedniego potencjału administracyjnego	Tak	Ustawa o zmianie ustawy Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw, http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20140000850 Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20130000817 Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20130000817 Ustawa z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
					(Dz.U. poz. 1238), http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20130001238	
7. Systemy statystyczne i wskaźniki rezultatu. Istnienie podstawy statystycznej niezbędnej do przeprowadzenia ocen skuteczności i ocen skutków programów Istnienie systemu wskaźników rezultatu niezbędnych przy wyborze działań, które w najefektywniejszy sposób przyczyniają się do osiągnięcia pożądanych rezultatów, do monitorowania postępów w osiąganiu rezultatów oraz do podejmowania oceny skutków	I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X	Częściowo	1. gotowe są rozwiązania w zakresie: terminowego gromadzenia i agregowania danych statystycznych, uwzględniające następujące elementy:	Tak	W przypadku wskaźników, których źródłem jest statystyka publiczna – Ustawa o statystyce publicznej z dn. 29 czerwca 1995 r. (z późn. zm. – http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19950880439) W przypadku wskaźników pochodzących spoza statystyki publicznej (np. z badań ewaluacyjnych) właściwa instytucja zapewnia mechanizmy właściwej kontroli jakości danych i walidacji statystycznej	
			– identyfikację źródeł i mechanizmów mających na celu zagwarantowanie walidacji statystycznej	Tak		
			– uregulowania dotyczące publikacji i dostępności publicznej zagregowanych danych	Tak		
			2. skuteczny system wskaźników rezultatu, obejmujący:		W przypadku wskaźników, których źródłem jest statystyka publiczna – Ustawa o statystyce publicznej z dn. 29 czerwca 1995 r. (z późn. zm. – http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19950880439) W przypadku wskaźników pochodzących spoza statystyki publicznej (np. z badań ewaluacyjnych) właściwa instytucja zapewnia mechanizmy właściwej kontroli jakości	
			– wybór wskaźników rezultatu dla każdego programu, dostarczających informacji na temat przyczyn uzasadniających wybór działań z zakresu polityki finansowanych przez dany program	Tak		
			– ustanowienie wartości docelowych dla	Nie		

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
			tych wskaźników		danych i walidacji statystycznej	
			– spójność każdego wskaźnika z następującymi wymogami: odporność oraz walidacja statystyczna, jasność interpretacji normatywnej, reagowanie na politykę, terminowe gromadzenie danych	Tak		
			3. gotowe są procedury zapewniające, że wszystkie operacje finansowane z programu stosują skuteczny system wskaźników	Tak	Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020, (http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20140001146)	
WARUNKI TEMATYCZNE						
1.1. Badania naukowe i innowacje: Istnienie krajowych lub regionalnych strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących	OP I	Nie	Gotowa jest krajowa lub regionalna strategia na rzecz inteligentnej specjalizacji, która:	Tak	Szerokie ramy strategiczne dla przyjęcia strategii inteligentnych specjalizacji zapewnia Regionalna Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020 oraz Regionalna Strategia Innowacji Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2011-2020, która jest podstawą procesu identyfikacji inteligentnych specjalizacji w województwie. Dodatkowo, opracowany został szczegółowy action plan, wskazujący ścieżkę dojścia do pełnej realizacji warunku ex ante w terminie do lipca	
			1. opiera się na analizie SWOT lub podobnej analizie, aby skoncentrować zasoby na ograniczonym zestawie priorytetów badań i innowacji,	Tak		
			2. przedstawia działania na rzecz pobudzenia prywatnych inwestycji w badania i rozwój,	Tak		
			3. obejmuje mechanizm monitorowania.	Tak		

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji			4. przyjęto ramy określające dostępne środki budżetowe na badania i innowacje	Tak	2016 r.	
1.2. Infrastruktura badań i innowacji: Istnienie wieloletniego planu dotyczącego budżetu i priorytetów inwestycji	OP I	Tak	Przyjęto orientacyjny wieloletni plan dotyczący budżetu i priorytetów inwestycji związanych z priorytetami UE oraz – w odpowiednich przypadkach – z Europejskim Forum Strategii ds. Infrastruktur Badawczych (ESFRI)	Tak	Warunek jest spełniony przez dokument Polska Mapa Drogowa Infrastruktury Badawczej, który został przyjęty w 2011 r. Realizuje on rekomendacje Europejskiego Forum Strategicznego Infrastruktur Badawczych (ESFRI) w tym zakresie. W 2012 r. opracowany został system finansowania projektów dużej infrastruktury badawczej objętych Mapą, który zakłada 10-letni (2013-2023) horyzont czasowy. Mapa została zaktualizowana w sierpniu 2014 r., http://www.nauka.gov.pl/g2/oryginal/2014_08/caf36c2da9fef183c32ce8772ec5b426.pdf Opracowany i kierunkowo zaakceptowany przez KE został także szacunkowy plan finansowania infrastruktury B+R, obejmujący źródła krajowe, fundusze strukturalne oraz programy międzynarodowe. Podstawą prawną do ustalenia wydatków pochodzących ze środków europejskich (wraz z wymaganym wkładem krajowym) są programy operacyjne przyjmowane uchwałą Rady Ministrów (zgodnie z art. 14j Ustawy z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, Dz.U. z 2006 r. Nr 227, poz. 1658, z późn. zm.). Natomiast dla wydatków pochodzących z budżetu	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
					państwa podstawą prawną są Wieloletnie Plany Finansowe Państwa, sporządzane na podstawie art. 103-108 Ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) i uchwalane przez Radę Ministrów	
2.1. Strategiczne ramy polityki w dziedzinie rozwoju cyfrowego w celu pobudzenia popytu na przystępne, dobrej jakości i interoperacyjne usługi, prywatne i publiczne, wykorzystujące technologie informacyjno-komunikacyjne, a także aby przyspieszyć ich asymilację przez obywateli, grupy w trudnej sytuacji, przedsiębiorstwa i administrację publiczną, w tym inicjatywy transgraniczne	OP IX	Tak	1. Strategiczne ramy polityki rozwoju cyfrowego, na przykład w ramach krajowej lub regionalnej strategii na rzecz inteligentnej specjalizacji, zawierają:	Tak	Strategia Sprawne Państwo (SSP), https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2011/12/SSP-20-12-2012.pdf Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa, https://mac.gov.pl/files/pzip_ostateczny.pdf Policy paper dotyczący cyfrowego rozwoju Polski do 2020 r., aktualizowany przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji Plan Działań na rzecz wdrażania strategii „Sprawne Państwo 2020" przygotowany w marcu 2014 r. przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji	
			– budżet i priorytety działań określone na podstawie analizy SWOT lub podobnej analizy spójnej z tabelą wyników europejskiej agendy cyfrowej;	Tak	Strategia Sprawne Państwo (SSP), https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2011/12/SSP-20-12-2012.pdf Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa, https://mac.gov.pl/files/pzip_ostateczny.pdf	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
					Policy paper dotyczący cyfrowego rozwoju Polski do 2020 r., aktualizowany przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji Plan Działań na rzecz wdrażania strategii „Sprawne Państwo 2020" przygotowany w marcu 2014 r. przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji	
			– została przeprowadzona analiza równoważenia wsparcia dla popytu i podaży TIK;	Tak	Strategia Sprawne Państwo (SSP), https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2011/12/SSP-20-12-2012.pdf Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa, https://mac.gov.pl/files/pzip_ostateczny.pdf Policy paper dotyczący cyfrowego rozwoju Polski do 2020 r., aktualizowany przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji Plan Działań na rzecz wdrażania strategii „Sprawne Państwo 2020" przygotowany w marcu 2014 r. przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
			– wskaźniki miary postępów interwencji w takich dziedzinach jak umiejętności cyfrowe, e-integracja, e-dostępność oraz postęp w zakresie e-zdrowia w granicach określonych w art. 168 TFUE, spójne w stosownych przypadkach z istniejącymi odpowiednimi unijnymi, krajowymi lub regionalnymi strategiami sektorowymi;	Tak	Strategia Sprawne Państwo (SSP), https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2011/12/SSP-20-12-2012.pdf Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa, https://mac.gov.pl/files/pzip_ostateczny.pdf Policy paper dotyczący cyfrowego rozwoju Polski do 2020 r., aktualizowany przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji Plan Działań na rzecz wdrażania strategii „Sprawne Państwo 2020" przygotowany w marcu 2014 r. przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji	
			– ocenę potrzeb w zakresie budowania większego potencjału TIK.	Tak	Strategia Sprawne Państwo (SSP), https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2011/12/SSP-20-12-2012.pdf Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa, https://mac.gov.pl/files/pzip_ostateczny.pdf Policy paper dotyczący cyfrowego rozwoju Polski do 2020 r., aktualizowany przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji Plan Działań na rzecz wdrażania strategii „Sprawne Państwo 2020"	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
					przygotowany w marcu 2014 r. przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji	
3.1. Przeprowadzono konkretne działania wspierające promowanie przedsiębiorczości z uwzględnieniem programu „Small Business Act"	OP I	Częściowo spełniony	1. wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na rozpoczęcie działalności gospodarczej i zmniejszenie kosztów zakładania przedsiębiorstw, z uwzględnieniem celów programu „Small Business Act";	Tak	Rejestracja własnej działalności gospodarczej poprzez wykorzystanie wniosku CEIDG-1 na portalu https://prod.ceidg.gov.pl/ceidg.cms.engine/ Art. 29, art. 25 pkt 3, art. 14 pkt 1 Ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, isap.sejm.gov.pl Ustawa o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów isap.sejm.gov.pl Ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej, isap.sejm.gov.pl Ustawa o ułatwieniu dostępu do wykonywania niektórych zawodów regulowanych, isap.sejm.gov.pl Rejestracja sp. z o.o. odbywa się elektronicznie poprzez wykorzystanie systemu S24 na portalu https://ems.ms.gov.pl/ Ustawa z dnia 26 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz zmianie niektórych innych ustaw, która obowiązuje od	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie kryterium: Ministerstwo Gospodarki we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
					1 grudnia 2014 r., isap.sejm.gov.pl	
			2. wprowadzono środki mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na uzyskanie licencji i pozwoleń na podjęcie i prowadzenie szczególnego rodzaju działalności w ramach przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem celów programu „Small Business Act”;	Nie	Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2004 r. Nr 173, poz. 1807) – Rozdział 4. Koncesje oraz regulowana działalność gospodarcza: – art. 46, dot. koncesji – art. 65-66, dot. wpisu do rejestru działalności regulowanej – art. 75.1, dot. zezwoleń (działalności związane z handlem alkoholem, usługami komunalnymi, usługi finansowe, bankowe i ubezpieczeniowe) – art. 75.3, dot. licencji – art. 75.4, dot. zgody Program deregulacji zawodów oraz aktywności gospodarczej w Polsce: – I transza – Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów – weszła w życie – II transza – Ustawa z dnia 9 maja 2014 r. o ułatwieniu dostępu do wykonywania niektórych zawodów regulowanych –	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
					– podpisana przez Prezydenta RP w dniu 30 maja 2014 r. – III transza – Projekt ustawy o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów. Projekt ustawy został przekazany do Sejmu i w dniu 7 maja 2014 r. odbyło się jego I czytanie	
			3. wprowadzono mechanizm monitorowania procesu wdrażania programu „Small Business Act" i oceny wpływu prawodawstwa na MŚP.	Nie	Raport „Przedsiębiorczość w Polsce", http://www.mg.gov.pl/Analizy+i+prognozy/Przedsiebiorczosc Platforma konsultacji online, konsultacje.gov.pl „Wytyczne do Oceny Skutków Regulacji" z 2006 r. to element obligatoryjny oceny wpływu projektowanej regulacji na przedsiębiorstwa Program „Lepsze Regulacje 2015" Wytyczne do przeprowadzania Oceny Wpływu w rządowym procesie legislacyjnym	
4.1. Przeprowadzono działania promujące racjonalne kosztowo ulepszenie efektywnego końcowego wykorzystania energii oraz racjonalne kosztowo inwestycje w efektywność energetyczną przy	OP II	Częściowo spełniony	1. Działania służące zapewnieniu wdrożenia minimalnych wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków, zgodnie z art. 3, 4 i 5 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE1;	Tak	1. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 czerwca 2014 roku w sprawie metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku i lokalu mieszkalnego lub części budynku stanowiącej samodzielną całość techniczno-użytkową oraz sposobu sporządzania i wzorów świadectw ich charakterystyki energetycznej	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
budowaniu lub renowacji budynków					2. Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie – obowiązuje od 1 stycznia 2014 r. 3. Informacja w sprawie krajowego celu indykatywnego w zakresie efektywności energetycznej dla Polski ustalonego na podstawie art. 3 ust. 1 dyrektywy 2012/27/UE – przekazana przez Ministerstwo Gospodarki do Komisji Europejskiej 4. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne wraz z aktami wykonawczymi 5. Ustawa z dnia 29 sierpnia 2014 r. o charakterystyce energetycznej budynków (podpisana przez Prezydenta RP w dniu 8 września 2014 r.)	
			2. Działania konieczne do utworzenia systemu certyfikacji w odniesieniu do charakterystyki energetycznej budynków spójnego z art. 11 dyrektywy 2010/31/UE;	Nie	1. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 czerwca 2014 roku w sprawie metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku i lokalu mieszkalnego lub części budynku stanowiącej samodzielną całość techniczno-użytkową oraz sposobu sporządzania i wzorów świadectw ich	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
					charakterystyki energetycznej 2. Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie – obowiązuje od 1 stycznia 2014 r. 3. Informacja w sprawie krajowego celu indykatywnego w zakresie efektywności energetycznej dla Polski ustalonego na podstawie art. 3 ust. 1 dyrektywy 2012/27/UE – przekazana przez Ministerstwo Gospodarki do Komisji Europejskiej 4. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne wraz z aktami wykonawczymi 5. Ustawa z dnia 29 sierpnia 2014 r. o charakterystyce energetycznej budynków (podpisana przez Prezydenta RP w dniu 8 września 2014 r.)	
			3. Działania służące zapewnieniu planowania strategicznego w dziedzinie efektywności energetycznej, spójne z art. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE2;	Tak	1. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 czerwca 2014 roku w sprawie metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku i lokalu mieszkalnego lub części budynku stanowiącej samodzielną całość techniczno-użytkową oraz sposobu	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
					sporządzania i wzorów świadectw ich charakterystyki energetycznej 2. Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie – obowiązuje od 1 stycznia 2014 r. 3. Informacja w sprawie krajowego celu indykatywnego w zakresie efektywności energetycznej dla Polski ustalonego na podstawie art. 3 ust. 1 dyrektywy 2012/27/UE – przekazana przez Ministerstwo Gospodarki do Komisji Europejskiej 4. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne wraz z aktami wykonawczymi 5. Ustawa z dnia 29 sierpnia 2014 r. o charakterystyce energetycznej budynków (podpisana przez Prezydenta RP w dniu 8 września 2014 r.)	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
			4. Działania spójne z art. 13 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/32/WE1 w sprawie końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych, mające zapewnić dostarczenie klientom końcowym indywidualnych liczników w zakresie, w jakim jest to możliwe technicznie, racjonalne finansowo i proporcjonalne w odniesieniu do potencjalnych oszczędności energii.	Tak	1. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 czerwca 2014 roku w sprawie metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku i lokalu mieszkalnego lub części budynku stanowiącej samodzielną całość techniczno-użytkową oraz sposobu sporządzania i wzorów świadectw ich charakterystyki energetycznej 2. Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie – obowiązuje od 1 stycznia 2014 r. 3. Informacja w sprawie krajowego celu indykatywnego w zakresie efektywności energetycznej dla Polski ustalonego na podstawie art. 3 ust. 1 dyrektywy 2012/27/UE – przekazana przez Ministerstwo Gospodarki do Komisji Europejskiej 4. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne wraz z aktami wykonawczymi 5. Ustawa z dnia 29 sierpnia 2014 r. o charakterystyce energetycznej budynków (podpisana przez Prezydenta RP w dniu 8 września 2014	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
					r.)	
4.2. Przeprowadzono działania promujące wysoko wydajną kogenerację energii cieplnej i elektrycznej	OP II	Tak	1. Wsparcie dla kogeneracji opiera się na popycie na użytkową energię cieplną i oszczędności energii pierwotnej, zgodnie z art. 7 ust. 1 i art. 9 ust. 1 lit. a) i b) dyrektywy 2004/8/WE; państwa członkowskie lub ich właściwe organy oceniły istniejące prawodawstwo i ramy regulacyjne pod kątem procedur udzielania zezwoleń lub innych procedur, aby: – zachęcać do projektowania jednostek kogeneracji dla pokrycia ekonomicznie uzasadnionego zapotrzebowania na ciepło użytkowe i unikania produkcji ciepła w ilościach przekraczających zapotrzebowanie na ciepło użytkowe oraz – ograniczyć regulacyjne i pozaregulacyjne bariery utrudniające rozwój kogeneracji.	Tak	Ustawa o zmianie ustawy – Prawo energetyczne z dnia 14 marca 2014 r. Ustawa z dnia 21 marca 2014 r. o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (…) Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych Ustawa dotycząca odnawialnych źródeł energii Krajowy Plan Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych	http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU2 http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20140000045701400000490 http://www.mg.gov.pl/files/upload/8134/Polityka%20energetyczna%20ost.pdf http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20061691199 http://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/19349/228300/dokument118770.pdf http://www.mg.gov.pl/files/upload/12326/KPD_RM.pdf
4.3. Przeprowadzono działania promujące wytwarzanie i dystrybucję odnawialnych źródeł energii	OP II	Tak	1. Gotowe są przejrzyste systemy wsparcia, priorytetowy lub gwarantowany dostęp do sieci oraz pierwszeństwo w dystrybucji, jak również standardowe zasady odnoszące się do ponoszenia i podziału kosztów dostosowań technicznych, które to zasady zostały podane do publicznej wiadomości,	Tak	Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne wraz z aktami wykonawczymi, http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20140000490 Ustawa z dnia 21 marca 2014 r. o	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
			zgodnie z art. 14 ust. 1, art. 16 ust. 2 oraz art. 16 ust. 3 dyrektywy 2009/28/WE.		zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw, http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20061691199 Krajowy Plan Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2010 r., http://www.mg.gov.pl/files/upload/12326/KPD_RM.pdf Polityka Energetyczna do 2030 roku, http://www.mg.gov.pl/files/upload/8134/Polityka%20energetyczna%20ost.pdf	
			2. Państwo członkowskie przyjęło krajowy plan działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych zgodnie z art. 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE.	Tak	Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne wraz z aktami wykonawczymi, http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20140000490 Ustawa z dnia 21 marca 2014 r. o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw, http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20061691199 Krajowy Plan Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2010 r., http://www.mg.gov.pl/files/upload/12326/KPD_RM.pdf	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
					Polityka Energetyczna do 2030 roku, http://www.mg.gov.pl/files/upload/8134/Polityka%20energetyczna%20ost.pdf	
5.1. Zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem: Istnienie krajowych lub regionalnych ocen ryzyka na potrzeby zarządzania klęskami i katastrofami, uwzględniających dostosowanie do zmian klimatu	OP III	Tak	1. Gotowa jest krajowa lub regionalna ocena ryzyka zawierająca następujące elementy:	Tak	„Ocena ryzyka na potrzeby zarządzania kryzysowego. Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego" – wyciąg z niejawnego dokumentu „Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego", przyjętego uchwałą Rady Ministrów w dniu 12 lipca 2013 r. – przekazany KE, http://rcb.gov.pl/wp-content/uploads/ocenaryzyka.pdf „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020, z perspektywą do roku 2030" (SPA 2020) – przyjęty przez Radę Ministrów 29 października 2013 r., http://klimada.mos.gov.pl/dokument-spa-2020	
			2. opis procesu, metodologii, metod i niewrażliwych danych wykorzystywanych w ocenach ryzyka, jak również opartych na ryzyku kryteriów określania inwestycji priorytetowych;	Tak	„Ocena ryzyka na potrzeby zarządzania kryzysowego. Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego" – wyciąg z niejawnego dokumentu „Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego", przyjętego uchwałą Rady Ministrów w dniu 12 lipca 2013 r. – przekazany KE, http://rcb.gov.pl/wp-content/uploads/ocenaryzyka.pdf „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
					zmiany klimatu do roku 2020, z perspektywą do roku 2030" (SPA 2020) – przyjęty przez Radę Ministrów 29 października 2013 r., http://klimada.mos.gov.pl/dokument-spa-2020	
			3. opis scenariuszy zakładających jeden rodzaj ryzyka i scenariuszy zakładających wiele rodzajów ryzyka;	Tak	„Ocena ryzyka na potrzeby zarządzania kryzysowego. Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego" – wyciąg z niejawnego dokumentu „Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego", przyjętego uchwałą Rady Ministrów w dniu 12 lipca 2013 r. – przekazany KE, http://rcb.gov.pl/wp-content/uploads/ocenaryzyka.pdf „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020, z perspektywą do roku 2030" (SPA 2020) – przyjęty przez Radę Ministrów 29 października 2013 r., http://klimada.mos.gov.pl/dokument-spa-2020	
			4. uwzględnienie, w stosownych przypadkach, krajowych strategii dostosowania do zmiany klimatu.	Tak	„Ocena ryzyka na potrzeby zarządzania kryzysowego. Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego" – wyciąg z niejawnego dokumentu „Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego", przyjętego uchwałą Rady Ministrów w dniu 12 lipca 2013 r. – przekazany KE, http://rcb.gov.pl/wp-content/uploads/ocenaryzyka.pdf	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
					„Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020, z perspektywą do roku 2030" (SPA 2020) – przyjęty przez Radę Ministrów 29 października 2013 r., http://klimada.mos.gov.pl/dokument-spa-2020	
6.1. Gospodarka wodna: Istnienie – w odniesieniu do inwestycji wspieranych przez programy – a) polityki taryfowej w zakresie cen wody, przewidującej odpowiednie zachęty dla użytkowników, aby efektywnie korzystali z zasobów wodnych oraz b) odpowiedniego wkładu różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w stopniu określonym w zatwierdzonych planach gospodarowania wodami w dorzeczu	OP III	Częściowo spełniony	1. w sektorach wspieranych z EFRR i Funduszu Spójności państwo członkowskie zapewniło wkład różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w podziale na sektory, zgodnie z art. 9 ust. 1 tiret pierwsze dyrektywy 2000/60/WE, przy uwzględnieniu w stosownych przypadkach skutków społecznych, środowiskowych i gospodarczych zwrotu, jak również warunków geograficznych i klimatycznych dotkniętego regionu lub dotkniętych regionów;	Częściowo spełnione	Nowelizacja ustawy Prawo wodne, http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20140000659 Aktualizacja planów gospodarowania wodami w dorzeczach Masterplany dla dorzeczy Odry i Wisły, http://www.mos.gov.pl/artykul/7_archiwum/23261_rzad_przyjal_masterplany_dla_dorzeczy_wisly_i_odry.html Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2001 r. Nr 62, poz. 627), http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20010620627	
			2. przyjęcie planu gospodarowania wodami w dorzeczu dla obszaru dorzecza spójnego z art. 13 dyrektywy 2000/60/WE.	Nie	Aktualizacja planów gospodarowania wodami w dorzeczach Masterplany dla dorzeczy Odry i Wisły, http://www.mos.gov.pl/artykul/7_archiwum/23261_rzad_przyjal_masterplany_dla_dorzeczy_wisly_i_odry.html Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
					2001 r. Nr 62, poz. 627), http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20010620627	
6.2. Gospodarka odpadami: Promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów	OP III	Częściowo spełniony	1. zgodnie z wymogami art. 11 ust. 5 dyrektywy 2008/98/WE Komisji przekazano sprawozdanie z realizacji dotyczące postępów w osiąganiu celów określonych w art. 11 dyrektywy 2008/98/WE;	Tak	Sprawozdanie o wdrażaniu dyrektywy ramowej o odpadach (2008/98/WE)	
			2. istnienie jednego lub kilku planów gospodarki odpadami zgodnie z wymogami art. 28 dyrektywy 2008/98/WE;	Tak	Krajowy plan gospodarki odpadami [KPGO] https://bip.mos.gov.pl/strategie-plany-programy/krajowy-plan-gospodarki-odpadami/krajowy-plan-gospodarki-odpadami-2022/ Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2023-2028 wraz z załącznikiem Plan inwestycyjny [WPGO] http://bip.rbip.wzp.pl/artykul/plan-gospodarki-odpadami-dla-wojewodztwa-zachodniopomorskiego-na-lata-2016-2022-z	
			3. istnienie programów zapobiegania powstawaniu odpadów, zgodnie z wymogami art. 29 dyrektywy 2008/98/WE;	Tak	Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów https://www.mos.gov.pl/g2/big/2014_02/9eb50a325ed3098179730907a88a53d5.pdf	
			4. przyjęto środki niezbędne do osiągnięcia celów na 2020 r. dotyczących przygotowania	Tak	Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
			do ponownego wykorzystania i recyklingu, zgodnie z art. 11 ust. 2 dyrektywy 2008/98/WE.		gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi. Dz.U.2016.1863 t.j. z dnia 2016.11.17	
7.1. Transport: Istnienie kompleksowego planu/planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T	OP V	Tak	1. Istnienie kompleksowego planu/planów transportu lub ram w zakresie inwestycji transportowych spełniających wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. 2. Istnienie kompleksowego planu/planów transportu lub ram w zakresie inwestycji transportowych określających wkład w jednolity europejski obszar transportu zgodnie z art. 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1315/2013, w tym priorytetów w zakresie inwestycji w: 3. bazową i kompleksową sieć TEN-T, w których przewiduje się inwestycje w ramach EFRR i Funduszu Spójności, oraz wtórną łączność. 4. Istnienie kompleksowego planu/planów transportu lub ram w zakresie inwestycji transportowych określających identyfikację odpowiedniej liczby realistycznych i zaawansowanych w przygotowaniu projektów, które mają być wspierane w ramach EFRR i Funduszu Spójności. 5. Istnienie kompleksowego planu/planów transportu lub ram w zakresie inwestycji transportowych określających działania mające na celu zapewnienie zdolności	Tak	Warunek zostanie spełniony przez Strategię Rozwoju Transportu (SRT) do roku 2020 (przyjęta) oraz przygotowywany Dokument implementacyjny dla SRT, który będzie planem inwestycyjnym dla przedsięwzięć współfinansowanych ze środków UE, ale także z innych środków, w tym CEF. Będzie on zawierał wskazane elementy, w tym informację na temat zapewnienia odpowiednich zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów. Region przygotowuje własny plan inwestycji drogowych (regionalnych) i ewentualnych inwestycji lokalnych – sieć dróg powiatowych	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
			instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.			
7.2. Kolej: Istnienie w kompleksowym planie/ kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej rozwoju kolei zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), która wspiera rozwój infrastruktury i poprawia łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T. Inwestycje obejmują tabor, interoperacyjność oraz rozwijanie potencjału	OP V	Tak	1. Istnienie w kompleksowym planie/planach lub ramach dotyczących transportu części odnoszącej się do rozwoju kolei spełniającej wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko 2. Istnienie w kompleksowym planie/planach lub ramach dotyczących transportu części odnoszącej się do rozwoju kolei identyfikującej odpowiednią liczbę realistycznych i zaawansowanych w przygotowaniu projektów (wraz z harmonogramem i budżetem) 3. Działania mające na celu zapewnienie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów	Tak	Warunek zostanie spełniony przez Strategię Rozwoju Transportu (SRT) do roku 2020 (przyjęta) oraz przygotowywany Dokument implementacyjny dla SRT, który będzie planem inwestycyjnym dla przedsięwzięć współfinansowanych ze środków UE, ale także z innych środków, w tym CEF. Będzie on zawierał wskazane elementy, w tym informację na temat zapewnienia odpowiednich zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów. Region przygotowuje regionalną listę projektów kolejowych w porozumieniu z PKP PLK.	
7.3. Inne rodzaje transportu, w tym śródlądowe drogi morskie i transport morski, porty, połączenia multimodalne i infrastruktura portów lotniczych: Istnienie w kompleksowym planie	OP V	Tak	1. Istnienie w kompleksowym planie lub kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej śródlądowych dróg morskich i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych i infrastruktury portów lotniczych, która spełnia wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	Tak	Warunek zostanie spełniony przez Strategię Rozwoju Transportu (SRT) do roku 2020 (przyjęta) oraz przygotowywany Dokument implementacyjny dla SRT, który będzie planem inwestycyjnym dla przedsięwzięć współfinansowanych ze środków UE, ale także z innych środków, w tym CEF. Będzie on zawierał wskazane elementy, w tym informację	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
lub kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej śródlądowych dróg morskich i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych i infrastruktury portów lotniczych, które poprawiają łączność z kompleksowymi i bazowymi sieciami TEN-T i przyczyniają się do promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej			2. Istnienie w kompleksowym planie lub kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej śródlądowych dróg morskich i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych i infrastruktury portów lotniczych, która identyfikuje odpowiednią liczbę realistycznych i zaawansowanych w przygotowaniu projektów (wraz z harmonogramem i budżetem) 3. Działania mające na celu zapewnienie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów		na temat zapewnienia odpowiednich zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.	
8.1. Została opracowana i jest realizowana aktywna polityka rynku pracy w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia	OP VI	Tak	a) Służby zatrudnienia mają możliwość zapewnienia i faktycznie zapewniają zindywidualizowane usługi, doradztwo oraz aktywne i zapobiegawcze środki rynku pracy na wczesnym etapie, otwarte dla wszystkich osób poszukujących pracy, przy jednoczesnym koncentrowaniu się na osobach najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osobach ze społeczności zmarginalizowanych.	Tak	Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001, z późn. zm.), http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20040991001 Rozporządzenia wykonawcze do ww. ustawy, http://www.psz.praca.gov.pl/main.php?do=ShowPage&nPID=867685&pT=details&sP=CONTENT,objectID,873075 Indywidualne Plany Działania (IPD)	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
			b) Służby zatrudnienia mają możliwość zapewnienia i faktycznie zapewniają pełne i przejrzyste informacje o nowych wakatach i możliwościach zatrudnienia z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb na rynku pracy.	Tak	Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001, z późn. zm.), http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20040991001 Rozporządzenia wykonawcze do ww. ustawy, http://www.psz.praca.gov.pl/main.php?do=ShowPage&nPID=867685&pT=details&sP=CONTENT,objectID,873075 Centralna Baza Ofert Pracy, www.psz.praca.gov.pl Centrum „Zielona Linia", www.zielonalinia.gov.pl	
			c) Służby zatrudnienia stworzyły formalne lub nieformalne rozwiązania dotyczące współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi podmiotami.	Tak	Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001, z późn. zm.), http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20040991001 Rozporządzenia wykonawcze do ww. ustawy, http://www.psz.praca.gov.pl/main.php?do=ShowPage&nPID=867685&pT=details&sP=CONTENT,objectID,873075	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
8.2. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw: Istnienie strategicznych ram polityki na rzecz nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu	OP VI	Tak	1. Gotowe są strategiczne ramy polityki na rzecz wspierania nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu obejmujące następujące elementy: – wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na rozpoczęcie działalności gospodarczej i zmniejszenie kosztów zakładania przedsiębiorstw, z uwzględnieniem celów programu Small Business Act;	Tak	Program Rozwoju Przedsiębiorstw przyjęty przez Radę Ministrów 8 kwietnia 2014 r., http://www.mg.gov.pl/Wspieranie+przedsiebiorczosci/Polityki+przedsiebiorczosci+i+innowacyjnosci/Program+Rozwoju+Przedsiebiorstw (działania horyzontalne skierowane do wszystkich rodzajów przedsiębiorstw) Program „Lepsze regulacje 2015”, http://www.mg.gov.pl/Prawo+dla+przedsiebiorcy/Program+Lepsze+regulacje+2015 (działania horyzontalne ukierunkowane na polepszenie warunków prowadzenia działalności gospodarczej) Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej, http://dokumenty.rcl.gov.pl/MP/rok/2014/pozycja/811	
			– wprowadzono działania mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na uzyskanie licencji i pozwoleń na podjęcie i prowadzenie szczególnego rodzaju działalności w ramach przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem celów programu Small Business Act;	Tak	Program Rozwoju Przedsiębiorstw przyjęty przez Radę Ministrów 8 kwietnia 2014 r., http://www.mg.gov.pl/Wspieranie+przedsiebiorczosci/Polityki+przedsiebiorczosci+i+innowacyjnosci/Program+Rozwoju+Przedsiebiorstw (działania horyzontalne skierowane do wszystkich rodzajów przedsiębiorstw) Program „Lepsze regulacje 2015”, http://www.mg.gov.pl/Prawo+dla+przedsiebiorcy/Program+Lepsze+regulacje	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
					+2015 (działania horyzontalne ukierunkowane na polepszenie warunków prowadzenia działalności gospodarczej) Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej, http://dokumenty.rcl.gov.pl/MP/rok/2014/pozycja/811	
			– działania łączące odpowiednie usługi rozwoju przedsiębiorstw i usługi finansowe (dostęp do kapitału), w tym – w razie konieczności – kontakty w celu zaangażowania grup lub obszarów w niekorzystnej sytuacji	Tak	Program Rozwoju Przedsiębiorstw przyjęty przez Radę Ministrów 8 kwietnia 2014 r., http://www.mg.gov.pl/Wspieranie+przedsiebiorczosci/Polityki+przedsiebiorczosci+i+innowacyjnosci/Program+Rozwoju+Przedsiebiorstw (działania horyzontalne skierowane do wszystkich rodzajów przedsiębiorstw) Program „Lepsze regulacje 2015”, http://www.mg.gov.pl/Prawo+dla+przedsiebiorcy/Program+Lepsze+regulacje+2015 (działania horyzontalne ukierunkowane na polepszenie warunków prowadzenia działalności gospodarczej) Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej, http://dokumenty.rcl.gov.pl/MP/rok/2014/pozycja/811	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
8.3. Instytucje rynku pracy są modernizowane i wzmacniane w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia. Reformy instytucji rynku pracy zostaną poprzedzone jasnymi ramami strategicznymi i oceną ex ante obejmującą m.in. kwestię płci	OP VI	Tak	1. Działania mające na celu reformę służb zatrudnienia, tak aby miały one możliwość zapewniania zindywidualizowanych usług, doradztwa oraz aktywnych i zapobiegawczych środków rynku pracy na wczesnym etapie, które są otwarte dla wszystkich osób poszukujących pracy, przy jednoczesnym koncentrowaniu się na osobach najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osobach ze społeczności zmarginalizowanych.	Tak	Polska 2030. Wyzwania rozwojowe, https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2011/12/Polska2030_final_november2012.pdf Strategia Rozwoju Kraju 2020, http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WMP20120000882 Strategia Europa 2020, http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_PL_ACT_part1_v1.pdf Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020, http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nrp/nrp_poland_pl.pdf	Odniesienia do dokumentów cd.: Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020. Aktualizacja 2012/2013, http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nd/nrp2012_poland_pl.pdf Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020. Aktualizacja 2013/2014, http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nd/nrp2013_poland_pl.pdf Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020. Aktualizacja 2014/2015, http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2014/nrp2014_poland_pl.pdf Krajowy Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia 2012-2014, http://www.mpips.gov.pl/gfx/mpips/userfiles/_public/1_NOWA%20STRONA/rynek%20pracy/programy/KPDZ%202012-2014.pdf Rozporządzenia wykonawcze do ww. ustawy, http://www.psz.praca.gov.pl/main.php?do=ShowPage&nPID=867685&pT=details&sP=CONTENT,objectID,873075
			2. Działania mające na celu reformę służb zatrudnienia, tak aby miały one możliwość zapewniania pełnych i przejrzystych informacji o nowych wakatach i możliwościach zatrudnienia z uwzględnieniem zmieniających się potrzeb na rynku pracy.	Tak	Polska 2030. Wyzwania rozwojowe, https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2011/12/Polska2030_final_november2012.pdf Strategia Rozwoju Kraju 2020, http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WMP20120000882 Strategia Europa 2020, http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_PL_ACT_part1_v1.pdf Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020, http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nrp/nrp_poland_pl.pdf	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
			3. Reformy służb zatrudnienia będą obejmowały tworzenie formalnych lub nieformalnych sieci współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi stronami.	Tak	Polska 2030. Wyzwania rozwojowe, https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2011/12/Polska2030_final_november2012.pdf Strategia Rozwoju Kraju 2020, http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WMP20120000882 Strategia Europa 2020, http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_PL_ACT_part1_v1.pdf Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020, http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nrp/nrp_poland_pl.pdf	
8.4. Aktywne i zdrowe starzenie się: Została opracowana polityka dotycząca aktywnego starzenia się w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia	OP VI	Częściowo spełniony	1. Właściwe zainteresowane strony są zaangażowane w opracowywanie polityki aktywnego starzenia się i związane z nią działania następcze z myślą o utrzymaniu starszych pracowników na rynku pracy i promowanie ich zatrudnienia;	Tak	Solidarność Pokoleń 50+ (przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 24 grudnia 2013 r.), http://www.mpips.gov.pl/seniorzyaktywne-starzenie/program-solidarnosc-pokolen/ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej (ZDPS, przyjęte przez Radę Ministrów 24 grudnia 2013 r.), http://www.mpips.gov.pl/seniorzyaktywne-starzenie/zalozenia-dlugofalowej-polityki-senioralnej-w-polsce-na-lata-20142020/	Odniesienia do dokumentów cd.: Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 – Krajowe ramy strategiczne Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020, http://www.mpips.gov.pl/seniorzyaktywne-starzenie/rzadowy-program-asos/ Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000378&type=2

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
			2. Państwo członkowskie przygotowało działania mające na celu promowanie aktywnego starzenia się.	Nie	Solidarność Pokoleń 50+ (przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 24 grudnia 2013 r.), http://www.mpips.gov.pl/seniorzyaktywne-starzenie/program-solidarnosc-pokolen/ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej (ZDPS, przyjęte przez Radę Ministrów 24 grudnia 2013 r.), http://www.mpips.gov.pl/seniorzyaktywne-starzenie/zalozenia-dlugofalowej-polityki-senioralnej-w-polsce-na-lata-20142020/	Odniesienia do dokumentów cd.: Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 – Krajowe ramy strategiczne Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020, http://www.mpips.gov.pl/seniorzyaktywne-starzenie/rzadowy-program-asos/ Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000378&type=2
8.5. Przystosowywanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian: Istnienie polityk sprzyjających przewidywaniu i dobremu zarządzaniu zmianami i restrukturyzacją	OP VI	Tak	1. Gotowe są instrumenty mające na celu wspieranie partnerów społecznych i władz publicznych w opracowywaniu i monitorowaniu proaktywnych podejść do zmian i restrukturyzacji, które obejmują działania:	Tak	Program „Polityka Nowej Szansy", http://bip.mg.gov.pl/node/20367 Na poziomie regionalnym funkcjonują dwa rodzaje instytucji dialogu społecznego, które mogą kształtować warunki sprzyjające dobremu zarządzaniu zmianami i restrukturyzacją: – wojewódzkie komisje dialogu społecznego, działające na podstawie ustawy o Trójstronnej Komisji i WKDS), biorące udział w procesie formułowania zasad i priorytetów regionalnych strategii rynku pracy, jak również rozpatrujące sprawy społeczne lub gospodarcze powodujące konflikty między pracodawcami i pracownikami – w celu zachowania spokoju społecznego;	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
					– wojewódzkie rady zatrudnienia (działające na podstawie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy), stanowiące organ opiniotwórczo-doradczy marszałka województwa w zakresie polityki rynku pracy, do których zadań należy m.in. inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do pełnego i produktywnego zatrudnienia w województwie, opiniowanie kryteriów podziału środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych danego województwa na finansowanie programów dotyczących promocji zatrudnienia, składanie wniosków i wydawanie opinii w sprawach dotyczących kierunków kształcenia, szkolenia zawodowego oraz zatrudnienia w województwie	
			2. działania służące promowaniu przewidywania zmian: – działania umożliwiające długofalowe planowanie, adaptacyjność i zatrudnialność – narzędzia umożliwiające przewidywanie zapotrzebowania na kwalifikacje	Tak	Program „Polityka Nowej Szansy”, http://bip.mg.gov.pl/node/20367 Na poziomie regionalnym funkcjonują dwa rodzaje instytucji dialogu społecznego, które mogą kształtować warunki sprzyjające dobremu zarządzaniu zmianami i restrukturyzacją: – wojewódzkie komisje dialogu społecznego, działające na podstawie ustawy o Trójstronnej Komisji i WKDS), biorące udział w procesie formułowania zasad i priorytetów regionalnych strategii rynku pracy, jak również rozpatrujące sprawy społeczne lub	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
					gospodarcze powodujące konflikty między pracodawcami i pracownikami – w celu zachowania spokoju społecznego; – wojewódzkie rady zatrudnienia (działające na podstawie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy), stanowiące organ opiniotwórczo-doradczy marszałka województwa w zakresie polityki rynku pracy, do których zadań należy m.in. inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do pełnego i produktywnego zatrudnienia w województwie, opiniowanie kryteriów podziału środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych danego województwa na finansowanie programów dotyczących promocji zatrudnienia, składanie wniosków i wydawanie opinii w sprawach dotyczących kierunków kształcenia, szkolenia zawodowego oraz zatrudnienia w województwie	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
			3. działania służące promowaniu przygotowania procesu restrukturyzacji i zarządzania nim: – działania służące przygotowaniu i zarządzaniu procesem restrukturyzacji są podejmowane na wczesnym etapie – dostępne jest indywidualne wsparcie dla zwalnianych pracowników – w proces restrukturyzacji są zaangażowane wszystkie zainteresowane strony, w tym: władze lokalne i regionalne, partnerzy społeczni, firmy i ich dostawcy	Tak	Program „Polityka Nowej Szansy”, http://bip.mg.gov.pl/node/20367 Na poziomie regionalnym funkcjonują dwa rodzaje instytucji dialogu społecznego, które mogą kształtować warunki sprzyjające dobremu zarządzaniu zmianami i restrukturyzacją: – wojewódzkie komisje dialogu społecznego, działające na podstawie ustawy o Trójstronnej Komisji i WKDS), biorące udział w procesie formułowania zasad i priorytetów regionalnych strategii rynku pracy, jak również rozpatrujące sprawy społeczne lub gospodarcze powodujące konflikty między pracodawcami i pracownikami – w celu zachowania spokoju społecznego; – wojewódzkie rady zatrudnienia (działające na podstawie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy), stanowiące organ opiniotwórczo-doradczy marszałka województwa w zakresie polityki rynku pracy, do których zadań należy m.in. inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do pełnego i produktywnego zatrudnienia w województwie, opiniowanie kryteriów podziału środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych danego województwa na finansowanie programów dotyczących promocji zatrudnienia, składanie wniosków i wydawanie opinii w sprawach	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
					dotyczących kierunków kształcenia, szkolenia zawodowego oraz zatrudnienia w województwie	
9.1. Istnienie i realizacja krajowych strategicznych ram polityki na rzecz ograniczania ubóstwa mających na celu, w świetle wytycznych w sprawie zatrudnienia, aktywne włączenie osób wykluczonych z rynku pracy	OP VII	Tak	1. Gotowe są krajowe strategiczne ramy polityki na rzecz ograniczania ubóstwa, które mają na celu aktywne włączenie i które: – zapewniają wystarczające podstawy do opracowywania polityk ograniczania ubóstwa i monitorowania zmian;	Tak	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20140000787&type=2	
			– zawierają środki pomagające w osiągnięciu krajowego celu dotyczącego walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym (zgodnie z definicją w krajowym programie reform), co obejmuje promowanie możliwości trwałego zatrudnienia wysokiej jakości dla osób najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób ze społeczności marginalizowanych;	Tak	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20140000787&type=2	
			– angażują w zwalczanie ubóstwa właściwe zainteresowane strony;	Tak	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji,	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
					http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20140000787&type=2	
			– w zależności od rozpoznanych potrzeb – zawierają działania umożliwiające przejście od opieki instytucjonalnej do opieki zapewnianej przez społeczności lokalne	Tak	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20140000787&type=2	
			Na wniosek i w uzasadnionych przypadkach właściwe zainteresowane strony otrzymają wsparcie przy składaniu wniosków dotyczących projektów oraz przy wdrażaniu wybranych projektów i zarządzaniu nimi.	Tak	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy Wymiar Aktywnej Integracji, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20140000787&type=2	
9.3. Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą	OP VII OP IX	Nie	1. Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki zdrowotnej, które zawierają:	Nie	Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 – Krajowe ramy strategiczne	
			2. skoordynowane działania poprawiające dostęp do świadczeń zdrowotnych;	Nie	Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 – Krajowe ramy strategiczne	
			3. działania mające na celu stymulowanie efektywności w sektorze opieki zdrowotnej poprzez wprowadzanie modeli świadczenia usług i infrastruktury;	Nie	Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 – Krajowe ramy strategiczne	
			4. system monitorowania i przeglądu.	Nie	Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 – Krajowe ramy strategiczne	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
			5. Państwo członkowskie lub region przyjęły ramy określające szacunkowo dostępne środki budżetowe na opiekę zdrowotną oraz efektywną pod względem kosztów koncentrację środków przeznaczonych na priorytetowe potrzeby opieki zdrowotnej.	Nie	Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020 – Krajowe ramy strategiczne	
10.1. Przedwczesne zakończenie nauki: Istnienie strategicznych ram polityki na rzecz ograniczenia przedwczesnego zakończenia nauki w zakresie niewykraczającym poza zakres określony w art. 165 TFUE	OP VIII	Tak	1. Gotowy jest system gromadzenia i analizowania danych i informacji dotyczących przedwczesnego zakończenia nauki na odpowiednich szczeblach, który: – zapewnia wystarczające podstawy do opracowywania ukierunkowanych polityk i umożliwia monitorowanie rozwoju sytuacji.	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Perspektywa uczenia się przez całe życie, http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000378&type=2	
			2. Gotowe są strategiczne ramy polityki dotyczące przedwczesnego zakończenia nauki, które: – opierają się na dowodach;	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Perspektywa uczenia się przez całe życie, http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020,	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
					http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000378&type=2	
			3. obejmują właściwe sektory edukacji, w tym wczesny rozwój dziecka, są skierowane w szczególności do grup w trudnej sytuacji, w których występuje największe ryzyko przedwczesnego zakończenia nauki, w tym do osób ze społeczności marginalizowanych, i poruszają kwestię środków zapobiegawczych, interwencyjnych i wyrównawczych;	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Perspektywa uczenia się przez całe życie, http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000378&type=2	
			4. obejmują wszystkie sektory polityki oraz zainteresowane podmioty, które są istotne dla rozwiązania kwestii przedwczesnego zakończenia nauki.	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Perspektywa uczenia się przez całe życie, http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=W	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
					MP20130000378&type=2	
10.2. Szkolnictwo wyższe: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki na rzecz zwiększania uczestnictwa w szkolnictwie wyższym, podnoszenia jego jakości i skuteczności, w zakresie określonym w art. 165 TFUE	OP VIII	Tak	1. Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki na rzecz szkolnictwa wyższego, które obejmują:	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Dokument implementacyjny SRKL, http://www.mpips.gov.pl/praca/strategie-i-dokumenty-programowe/strategia-rozwoju-kapitalu-ludzkiego-srkl---projekt-z-31072012-r/	
			2. w razie potrzeby działania zmierzające do zwiększenia uczestnictwa w szkolnictwie wyższym i uzyskiwania wyższego wykształcenia, które: – zwiększają uczestnictwo w szkolnictwie wyższym wśród grup o niskich dochodach i innych grup niedostatecznie reprezentowanych, ze szczególnym uwzględnieniem osób znajdujących się w trudnej sytuacji, w tym osób ze społeczności marginalizowanych;	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Dokument implementacyjny SRKL, http://www.mpips.gov.pl/praca/strategie-i-dokumenty-programowe/strategia-rozwoju-kapitalu-ludzkiego-srkl---projekt-z-31072012-r/	
			3. zmniejszają odsetek osób przedwcześnie porzucających naukę/ poprawiają wskaźniki ukończenia nauki – zachęcają do wprowadzania innowacyjnych treści programowych i projektów programów.	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Dokument implementacyjny SRKL, http://www.mpips.gov.pl/praca/strategie-i-dokumenty-programowe/strategia-rozwoju-kapitalu-ludzkiego-srkl---	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
					projekt-z-31072012-r/	
			4. działania mające na celu zwiększanie szans na zatrudnienie i przedsiębiorczości, które	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Dokument implementacyjny SRKL, http://www.mpips.gov.pl/praca/strategie-i-dokumenty-programowe/strategia-rozwoju-kapitalu-ludzkiego-srkl---projekt-z-31072012-r/	
			5. zachęcają do rozwoju umiejętności o charakterze ogólnym, w tym przedsiębiorczości, w odpowiednich programach szkolnictwa wyższego;	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Dokument implementacyjny SRKL, http://www.mpips.gov.pl/praca/strategie-i-dokumenty-programowe/strategia-rozwoju-kapitalu-ludzkiego-srkl---projekt-z-31072012-r/	
			6. eliminują różnice istniejące między kobietami a mężczyznami w zakresie wyborów dotyczących nauki i zawodu z niepełnosprawnościami).	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Dokument implementacyjny SRKL, http://www.mpips.gov.pl/praca/strategie-i-dokumenty-programowe/strategia-rozwoju-kapitalu-ludzkiego-srkl---projekt-z-31072012-r/	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
10.3. Uczenie się przez całe życie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki w zakresie uczenia się przez całe życie, w zakresie określonym w art. 165 TFUE	OP VIII	Tak	Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki w zakresie uczenia się przez całe życie, które obejmują działania: 1. mające na celu wspieranie rozwoju i łączenia usług na potrzeby programu uczenia się przez całe życie, w tym ich wdrażania, i podnoszenia kwalifikacji (tj. potwierdzanie kwalifikacji, doradztwo, kształcenie i szkolenie) oraz zapewnienie zaangażowania i partnerstwa właściwych zainteresowanych stron;	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Dokument implementacyjny SRKL, http://www.mpips.gov.pl/praca/strategie-i-dokumenty-programowe/strategia-rozwoju-kapitalu-ludzkiego-srkl---projekt-z-31072012-r/ Perspektywa uczenia się przez całe życie, http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie	
			2. mające na celu świadczenie usług rozwoju umiejętności poszczególnych grup docelowych, w przypadku gdy nadano im priorytetowy charakter w krajowych lub regionalnych strategicznych ramach polityki (na przykład dla młodych ludzi odbywających szkolenie zawodowe, dorosłych, rodziców powracających na rynek pracy, osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych, migrantów, a także innych grup w niekorzystnej sytuacji, w szczególności osób z niepełnosprawnościami);	Tak		

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
			3. mające na celu zwiększenie dostępu do programu uczenia się przez całe życie, z uwzględnieniem starań na rzecz skutecznego wdrożenia narzędzi przejrzystości (na przykład europejskich ram kwalifikacji, krajowych ram kwalifikacji, europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym, europejskich ram odniesienia na rzecz zapewnienia jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym);	Tak		
			4. mające na celu poprawę adekwatności kształcenia i szkolenia względem rynku pracy oraz dostosowanie ich do potrzeb określonych grup docelowych (na przykład młodych ludzi odbywających szkolenia zawodowe, dorosłych, rodziców powracających na rynek pracy, osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych, migrantów, a także innych grup w niekorzystnej sytuacji, w szczególności osób z niepełnosprawnościami).	Tak		
10.4. Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki na rzecz zwiększania jakości i efektywności systemów kształcenia i szkolenia zawodowego w zakresie określonym w art. 165 TFUE	OP VIII	Tak	1. Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki zwiększania jakości i efektywności systemów kształcenia i szkolenia zawodowego w zakresie określonym w art. 165 TFUE, które obejmują następujące środki:	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Perspektywa uczenia się przez całe życie, http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności,	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
					http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WMP20130000121 Strategia Rozwoju Kraju 2020, http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WMP20120000882	
			2. na rzecz lepszego dostosowania systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy w ścisłej współpracy z właściwymi zainteresowanymi stronami, w tym za pomocą mechanizmów prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz umocnienia rozwoju systemu nauczania poprzez pracę w różnych formach;	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Perspektywa uczenia się przez całe życie, http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności, http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WMP20130000121 Strategia Rozwoju Kraju 2020, http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WMP20120000882	

Warunek wstępny	Osie priorytetowe, których dotyczy warunek	Spełnienie warunków wstępnych (Tak/Nie/ Częściowo)	Kryteria	Spełnie-nie kryteriów (Tak/Nie)	Podstawa (odwołanie do strategii, aktu prawnego lub innych odpowiednich dokumentów, w tym do odpowiednich sekcji, artykułów lub ustępów, wraz z łączami internetowymi lub ścieżką dostępu do pełnego tekstu)	Objaśnienia
			3. mające na celu zwiększenie jakości i atrakcyjności kształcenia i szkolenia zawodowego, w tym poprzez stworzenie krajowego podejścia do zapewnienia jakości kształcenia i szkolenia zawodowego (na przykład zgodnie z europejskimi ramami odniesienia na rzecz zapewnienia jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym) oraz wdrożenie narzędzi służących przejrzystości i uznawaniu, na przykład europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET).	Tak	Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, http://isip.sejm.gov.pl/Download?id=WMP20130000640&type=2 Perspektywa uczenia się przez całe życie, http://www.men.gov.pl/index.php/uczenie-sie-przez-cale-zycie/770-perspektywa-uczenia-sie-przez-cale-zycie Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności, http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WMP20130000121 Strategia Rozwoju Kraju 2020, http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WMP20120000882	

SEKCJA 9.2. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ ZMIERZAJĄCYCH DO SPEŁNIENIA WARUNKÓW WSTĘPNYCH, WYKAZ INSTYTUCJI ODPOWIEDZIALNYCH ORAZ HARMONOGRAM PRZEDSIĘWZIĘĆ

Tabela 25: Przedsięwzięcia jakie należy podjąć w celu spełnienia obowiązujących ogólnych warunków wstępnych

Ogólny warunek ex ante obowiązujący program, który jest całkowicie lub częściowo niespełniony	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia	Termin wykonania	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
1. Zapobieganie dyskryminacji	uregulowania w zakresie szkoleń pracowników organów zaangażowanych w zarządzanie funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi w zakresie prawa i polityki UE w dziedzinie zapobiegania dyskryminacji i w kontrolowanie tych funduszy	Przyjęcie Agendy działań na rzecz równości szans i niedyskryminacji w ramach funduszy unijnych 2014-2020 przez Komitet Koordynacyjny UP	I kwartał 2015 r.	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
2. Równouprawnienie płci	rozwiązania w zakresie szkoleń pracowników organów zaangażowanych w zarządzanie funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi w zakresie prawa i polityki UE w dziedzinie równouprawnienia płci i w kontrolowanie tych funduszy			
3. Niepełnosprawność	rozwiązania w zakresie szkoleń pracowników organów zaangażowanych w zarządzanie funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi w zakresie prawa i polityki na szczeblu UE i na szczeblu krajowym w dziedzinie niepełnosprawności, w tym, w odpowiednich przypadkach, dostępności i praktycznego stosowania UNCRPD odzwierciedlonej w prawie UE i prawie krajowym, i w kontrolowanie tych funduszy			

Ogólny warunek ex ante obowiązujący program, który jest całkowicie lub częściowo niespełniony	Niespełnione kryteria	Działania do podjęcia	Termin wykonania	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
7. Wskaźniki statystyczne i wskaźniki rezultatu	b) skuteczny system wskaźników, obejmujący: ustanowienie wartości docelowych dla tych wskaźników	W PI 2c wprowadzono wskaźnik rezultatu strategicznego: „Odsetek obywateli korzystających z e-administracji (EAC)" – wartość bazowa wskaźnika będzie dostępna w GUS z badania pn. „Rozszerzenie badania i pozyskanie danych na poziomie NTS 2 z zakresu wykorzystania ICT w gospodarstwach domowych". Po uzyskaniu tych danych IZ RPO oszacuje wartość docelową wskaźnika. Po oszacowaniu wartości docelowej IZ przedłoży wniosek o modyfikację Programu w celu wprowadzenia brakujących danych i ostatecznego wypełnienia warunku ex ante 7.	wrzesień 2015 r.	Główny Urząd Statystyczny/ IZRPO WZ – Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego

Tabela 26: Przedsięwzięcia, jakie należy podjąć w celu spełnienia obowiązujących tematycznych warunków wstępnych

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia do podjęcia	Termin wykonania (data)	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
1.1. Badania naukowe i innowacje: istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki w dziedzinie badań	1. Gotowa jest krajowa lub regionalna strategia na rzecz inteligentnej specjalizacji, która:	Zakończenie prac nad Regionalną Strategią Inteligentnych Specjalizacji RIS3 Województwa Zachodniopomorskiego	07.2016	Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia do podjęcia	Termin wykonania (data)	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji, w odpowiednich przypadkach, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych		Opis spełniania kryterium wraz ze szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Planie działań na rzecz wypełnienia warunku 1.1 ex-ante		
	2. opiera się na analizie SWOT lub podobnej analizie, aby skoncentrować zasoby na ograniczonym zestawie priorytetów badań i innowacji;	Wykonanie kompleksowej analizy strategicznej regionalnych specjalizacji gospodarczych według metodologii SWOT	06.2015	
	3. przedstawia działania na rzecz pobudzenia prywatnych inwestycji w badania i rozwój;	Przeprowadzenie pierwszej cyklicznej analizy realizacji procesu przedsiębiorczego odkrywania	06.2015	
	4. obejmuje mechanizm monitorowania.	Stworzenie narzędzia umożliwiającego ciągłe monitorowanie rozwoju inteligentnych specjalizacji w regionie, w tym postępów wdrażania projektów B+R w ramach RPO WZ oraz ewaluację ich wsparcia z uwzględnieniem rozwiązań zastosowanych na poziomie krajowym oraz z wykorzystaniem platformy e-region oraz Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego	06.2016	
	5. Przyjęto ramy określające dostępne środki budżetowe na badania i innowacje.	Opracowanie Indykatywnego Planu Finansowego dla wdrażania inteligentnych specjalizacji Pomorza Zachodniego	30.06.2015	
3.1. Przeprowadzono konkretne działania wspierające promowanie przedsiębiorczości z uwzględnieniem programu „Small Business Act"	1. wprowadzono środki mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na uzyskanie licencji i pozwoleń na podjęcie i prowadzenie szczególnego rodzaju działalności w ramach przedsiębiorstwa, z uwzględnieniem celów programu „Small Business Act";	Wejście w życie ustawy o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów – III transza deregulacji	1.05.2015	Ministerstwo Sprawiedliwości
	3. wprowadzono mechanizm monitorowania procesu wdrażania programu „Small Business Act" i oceny wpływu prawodawstwa na MŚP.	Wdrożenie elektronicznej platformy konsultacyjnej Wytyczne do przeprowadzania Oceny Wpływu Zakończenie pilotażu w zakresie testu MŚP	1.07.2015 1.07.2015	Ministerstwo Gospodarki

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia do podjęcia	Termin wykonania (data)	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
			31.12.2015	
4.1. Przeprowadzono działania promujące racjonalne kosztowo ulepszenie efektywnego końcowego wykorzystania energii oraz racjonalne kosztowo inwestycje w efektywność energetyczną przy budowaniu lub renowacji budynków	2. Działania konieczne do utworzenia systemu certyfikacji w odniesieniu do charakterystyki energetycznej budynków spójnego z art. 11 dyrektywy 2010/31/UE	Wydanie rozporządzenia w sprawie metodologii wyznaczania charakterystyki energetycznej budynku lub części budynku, sposobu sporządzania oraz wzorów świadectw charakterystyki energetycznej (obecnie zakończono zbieranie uwag do projektu rozporządzenia w ramach konsultacji publicznych)	I połowa 2015 r.	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
6.1. Gospodarka wodna: Istnienie – w odniesieniu do inwestycji wspieranych przez programy – a) polityki taryfowej w zakresie cen wody, przewidującej odpowiednie zachęty dla użytkowników, aby efektywnie korzystali z zasobów wodnych oraz b) odpowiedniego wkładu różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w stopniu określonym w zatwierdzonych planach gospodarowania wodami w dorzeczu	1. w sektorach wspieranych z EFRR i Funduszu Spójności państwo członkowskie zapewniło wkład różnych użytkowników wody w zwrot kosztów za usługi wodne w podziale na sektory, zgodnie z art. 9 ust. 1 tiret pierwsze dyrektywy 2000/60/WE, przy uwzględnieniu w stosownych przypadkach skutków społecznych, środowiskowych i gospodarczych zwrotu, jak również warunków geograficznych i klimatycznych dotkniętego regionu lub dotkniętych regionów;	Przyjęcie nowej ustawy – Prawo wodne	I kwartał 2016 r.	Ministerstwo Środowiska
		Aktualizacja planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy w Polsce	IV kwartał 2015 r.	
		Opis spełniania kryterium wraz ze szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante		
	2. przyjęcie planu gospodarowania wodami w dorzeczu dla obszaru dorzecza spójnego z art. 13 dyrektywy 2000/60/WE.	Przyjęcie nowej ustawy – Prawo wodne	I kwartał 2016 r.	Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
		Aktualizacja planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy w Polsce	IV kwartał 2015 r.	
		Opis spełniania kryterium wraz ze szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante		

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia do podjęcia	Termin wykonania (data)	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
6.2. Gospodarka odpadami: Promowanie zrównoważonych gospodarczo i środowiskowo inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, w szczególności poprzez opracowanie planów gospodarki odpadami zgodnych z dyrektywą 2008/98/WE oraz z hierarchią odpadów	2. istnienie jednego lub kilku planów gospodarki odpadami zgodnie z wymogami art. 28 dyrektywy 2008/98/WE;	Wprowadzenie obowiązku sporządzania przez ZW planów inwest.	IV kwartał 2014 r.	Parlament
		Wydanie rozporządzenia określającego sposób i formę sporządzania WPGO	I kwartał 2015 r.	Ministerstwo Środowiska
		Aktualizacja KPGO	IV kwartał 2015 r.	Ministerstwo Środowiska/ Rada Ministrów
		Aktualizacja WPGO wraz z opracowaniem planów inwestycyjnych	31.12.2016	Marszałkowie Województw/ Sejmiki Województw
		Opis spełniania kryterium wraz ze szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante		
	4. przyjęto środki niezbędne do osiągnięcia celów na 2020 r. dotyczących przygotowania do ponownego wykorzystania i recyklingu, zgodnie z art. 11 ust. 2 dyrektywy 2008/98/WE.	Nowelizacja ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach	IV kwartał 2014 r.	Parlament RP
		Rozporządzenie w sprawie obowiązku selektywnego zbierania niektórych odpadów komunalnych oraz szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów	II kwartał 2015 r.	Ministerstwo Środowiska

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia do podjęcia	Termin wykonania (data)	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
		Wydanie rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska, które będzie również obejmowało podwyższenie opłat dla strumieni odpadów, które powinny być poddane recyklingowi	IV kwartał 2015 r.	Ministerstwo Środowiska/ Rada Ministrów
		Uchwalenie nowej ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym zobowiązującej zbierających zużyty sprzęt, by przed przekazaniem zużytego sprzętu prowadzącemu zakład przetwarzania zapewnili, w miarę możliwości, wyselekcjonowanie w punkcie zbierania zużytego sprzętu przeznaczonego do przygotowania go do ponownego użycia oraz wprowadzającej przepisy zobowiązujące sprzedawców do odbioru z miejsca dostawy zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (door-to-door)	2014 r. – I kwartał 2015 r.	Parlament RP
		Wydanie nowego rozporządzenia w sprawie wzorów sprawozdań o odebranych odpadach komunalnych oraz realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi – w celu poprawienia jakości pozyskiwanych danych dotyczących odpadów komunalnych, z uwzględnieniem odpadów opakowaniowych	grudzień 2015 r.	Ministerstwo Środowiska
		Wydanie rozporządzenia dotyczącego audytu na podstawie art. 51 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz.U. z 2013 r. poz. 888)	2014-2015	Ministerstwo Środowiska
		Opis spełniania kryterium wraz ze szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante		

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia do podjęcia	Termin wykonania (data)	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
7.1 Transport: Istnienie kompleksowego planu/ planów lub kompleksowych ram w zakresie inwestycji transportowych zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), które wspierają rozwój infrastruktury i poprawiają łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T	1. Istnienie kompleksowego planu/ planów transportu lub ram w zakresie inwestycji transportowych spełniających wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. 2. Istnienie kompleksowego planu/ planów transportu lub ram w zakresie inwestycji transportowych określających wkład w jednolity europejski obszar transportu zgodnie z art. 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1315/2013, w tym priorytetów w zakresie inwestycji w: – bazową i kompleksową sieć TEN-T, w których przewiduje się inwestycje w ramach EFRR i Funduszu Spójności, oraz wtórną łączność. 3. Istnienie kompleksowego planu/ planów transportu lub ram w zakresie inwestycji transportowych określających identyfikację odpowiedniej liczby realistycznych i zaawansowanych w przygotowaniu projektów, które mają być wspierane w ramach EFRR i Funduszu Spójności. 4. Istnienie kompleksowego planu/ planów transportu lub ram w zakresie inwestycji transportowych określających działania mające na celu zapewnienie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.	Decyzja dotycząca organizacji prac nad regionalnym planem transportowym	12.2014	Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego
		Zebranie i analiza materiałów wejściowych oraz określenie zakresu niezbędnych do wykonania prac	02.2015	
		Przeprowadzenie analiz/ekspertyz na potrzeby przygotowania projektu PIT	09.2015	
		Przygotowanie projektu PIT	09.2015	
		Przeprowadzenie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (w tym konsultacji społecznych)	06.2015	
		Przygotowanie końcowej wersji Planu	08.2016	
		Przyjęcie PIT dla województwa zachodniopomorskiego i podanie do publicznej wiadomości informacji o przyjęciu dokumentu i o możliwości zapoznania się z jego treścią	09.2016	
7.2. Kolej: Istnienie w kompleksowym planie/ kompleksowych planach lub	1. Istnienie w kompleksowym planie/planach lub ramach dotyczących transportu części odnoszącej się do	Decyzja dotycząca organizacji prac nad regionalnym planem transportowym	12.2014	

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia do podjęcia	Termin wykonania (data)	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej rozwoju kolei zgodnie z instytucyjną strukturą państw członkowskich (z uwzględnieniem transportu publicznego na szczeblu regionalnym i lokalnym), która wspiera rozwój infrastruktury i poprawia łączność z kompleksową i bazową siecią TEN-T. Inwestycje obejmują tabor, interoperacyjność oraz rozwijanie potencjału	rozwoju kolei spełniającej wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. 2. Istnienie w kompleksowym planie/planach lub ramach dotyczących transportu części odnoszącej się do rozwoju kolei identyfikującej odpowiednią liczbę realistycznych i zaawansowanych w przygotowaniu projektów (wraz z harmonogramem i budżetem). 3. Działania mające na celu zapewnienie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.	Zebranie i analiza materiałów wejściowych oraz określenie zakresu niezbędnych do wykonania prac	02.2015	
		Przeprowadzenie analiz/ekspertyz na potrzeby przygotowania projektu PIT	09.2015	
		Przygotowanie projektu PIT	09.2015	
		Przeprowadzenie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (w tym konsultacji społecznych)	06.2015	
		Przygotowanie końcowej wersji Planu	08.2016	
		Przyjęcie PIT dla województwa zachodniopomorskiego i podanie do publicznej wiadomości informacji o przyjęciu dokumentu i o możliwości zapoznania się z jego treścią	09.2016	
		Decyzja dotycząca organizacji prac nad regionalnym planem transportowym		
7.3. Inne rodzaje transportu, w tym śródlądowe drogi morskie i transport morski, porty, połączenia multimodalne i infrastruktura portów lotniczych: Istnienie w kompleksowym planie lub kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej śródlądowych dróg morskich i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych i infrastruktury portów lotniczych, które poprawiają łączność z kompleksowymi i bazowymi	1. Istnienie w kompleksowym planie lub kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej śródlądowych dróg morskich i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych i infrastruktury portów lotniczych, która spełnia wymogi prawne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. 2. Istnienie w kompleksowym planie lub kompleksowych planach lub ramach dotyczących transportu wyraźnej części dotyczącej śródlądowych dróg morskich	Decyzja dotycząca organizacji prac nad regionalnym planem transportowym	12.2014	
		Zebranie i analiza materiałów wejściowych oraz określenie zakresu niezbędnych do wykonania prac	02.2015	
		Przeprowadzenie analiz/ekspertyz na potrzeby przygotowania projektu PIT	09.2015	
		Przygotowanie projektu PIT	09.2015	

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia do podjęcia	Termin wykonania (data)	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
sieciami TEN-T i przyczyniają się do promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej	i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych i infrastruktury portów lotniczych, która identyfikuje odpowiednią liczbę realistycznych i zaawansowanych w przygotowaniu projektów (wraz z harmonogramem i budżetem). 3. Działania mające na celu zapewnienie zdolności instytucji pośredniczących i beneficjentów do realizacji projektów.	Przeprowadzenie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (w tym konsultacji społecznych)	06.2015	
		Przygotowanie końcowej wersji Planu	08.2016	
		Przyjęcie PIT dla województwa zachodniopomorskiego i podanie do publicznej wiadomości informacji o przyjęciu dokumentu i o możliwości zapoznania się z jego treścią	09.2016	
8.4. Aktywne i zdrowe starzenie się: Została opracowana polityka dotycząca aktywnego starzenia się w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia	2. Państwo członkowskie przygotowało działania mające na celu promowanie aktywnego starzenia się.	Plan działań dotyczący przygotowania dokumentu: Policy Paper dla obszaru ochrony zdrowia w Polsce na lata 2014-2020. Krajowe Ramy Strategiczne.	30.06.2015	Ministerstwo Zdrowia
		Uzupełnienie Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. Krajowe ramy strategiczne. Dokument zostanie zweryfikowany w kontekście uwag zgłoszonych przez KE na spotkaniu w dniu 16 października 2014 r. Termin: 31.02.2015 r.		
		Przyjęcie Policy paper przez właściwe władze na poziomie krajowym. Termin: 30.06.2015 r.		
		Opis spełnienia kryterium wraz ze szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante, stanowiącej załącznik do programu		
9.3. Zdrowie: Istnienie krajowych lub regionalnych strategicznych ram polityki zdrowotnej w zakresie określonym w art. 168 TFUE, zapewniających stabilność gospodarczą	1. Gotowe są krajowe lub regionalne strategiczne ramy polityki zdrowotnej, które zawierają:	Warunek zostanie uznany za wypełniony po spełnieniu poniższych kryteriów:	31.12.2016	Ministerstwo Zdrowia
	2. skoordynowane działania poprawiające dostęp do świadczeń zdrowotnych;	Plan działań dotyczący przygotowania dokumentu: Policy Paper dla obszaru ochrony zdrowia w Polsce na lata 2014-2020. Krajowe Ramy Strategiczne.	30.06.2015	Ministerstwo Zdrowia

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia do podjęcia	Termin wykonania (data)	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
		Uzupełnienie Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. Krajowe Ramy Strategiczne. Dokument zostanie zweryfikowany w kontekście uwag zgłoszonych przez KE na spotkaniu w dniu 16 października 2014 r. Termin: 31.01.2015 r.		
		Przyjęcie Policy paper przez właściwe władze na poziomie krajowym. Termin: 30/06/2015 r.		
		Opis spełnienia kryterium wraz ze szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante, stanowiącej załącznik do programu		
	3. działania mające na celu stymulowanie efektywności w sektorze opieki zdrowotnej poprzez wprowadzanie modeli świadczenia usług i infrastruktury;	Plan działań dotyczący map potrzeb zdrowotnych	31.12.2016	Ministerstwo Zdrowia
		Sporządzenie „map potrzeb" w zakresie onkologii i kardiologii opisujących elementy systemu na poziomie POZ, AOS, szpitali. Termin: 31/12/2015		
		Stworzenie „map potrzeb" dla innych chorób na poziomie POZ, AOS, szpitali. Termin: 31.12.2016		
		Opis spełnienia kryterium wraz ze szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante, stanowiącej załącznik do programu		
	4. system monitorowania i przeglądu.	Plan działań dotyczący przygotowania dokumentu: Policy Paper dla obszaru ochrony zdrowia w Polsce na lata 2014-2020. Krajowe Ramy Strategiczne	30.06.2015	Ministerstwo Zdrowia

Tematyczny warunek wstępny	Niespełnione kryteria	Przedsięwzięcia do podjęcia	Termin wykonania (data)	Instytucje odpowiedzialne za spełnienie warunku
		Uzupełnienie Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. Krajowe Ramy Strategiczne. Dokument zostanie zweryfikowany w kontekście uwag zgłoszonych przez KE na spotkaniu w dniu 16 października 2014 r. Termin: 31.01.2015		
		Przyjęcie Policy paper przez właściwe władze na poziomie krajowym. Termin: 30.06.2015		
		Opis spełnienia kryterium wraz ze szczegółowym planem działań oraz harmonogramem i instytucjami odpowiedzialnymi zostały przedstawione w Samoocenie spełniania warunkowości ex ante, stanowiącej załącznik do programu		
	5. Państwo członkowskie lub region przyjęły ramy określające szacunkowo dostępne środki budżetowe na opiekę zdrowotną oraz efektywną pod względem kosztów koncentrację środków przeznaczonych na priorytetowe potrzeby opieki zdrowotnej.	Plan działań dotyczący przygotowania dokumentu: Policy Paper dla obszaru ochrony zdrowia w Polsce na lata 2014-2020. Krajowe Ramy Strategiczne	30.06.2015	
		Uzupełnienie Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. Krajowe Ramy Strategiczne. Dokument zostanie zweryfikowany w kontekście uwag zgłoszonych przez KE na spotkaniu w dniu 16 października 2014 r. Termin: 31.01.2015 r.		

SEKCJA 10. ZMNIEJSZANIE OBCIĄŻEŃ ADMINISTRACYJNYCH DLA BENEFICJENTÓW

I. Identyfikacja obciążeń administracyjnych związanych z uzyskaniem dofinansowania w ramach RPO WZ 2007-2013

Do najczęstszych źródeł obciążeń administracyjnych zidentyfikowanych w okresie realizacji RPO WZ 2007-2013 IZ RPO WZ zaliczyła:

1. obowiązujące regulacje prawne, w tym trudności interpretacyjne przy stosowaniu przepisów:
   - nadmierne wymagania dotyczące zabezpieczenia realizacji umów o dofinansowanie,
   - częste zmiany proceduralne,
   - nieprecyzyjne definicje istotne dla realizacji projektów,
   - trudności w zakresie stosowania procedur udzielania zamówień publicznych, jak i zasady konkurencyjności;
2. nadmierne wymogi formalne – skomplikowane procedury aplikacyjne oraz realizacji projektów:
   - zbyt duża liczba wymaganych załączników niezbędnych do złożenia aplikacji,
   - nieadekwatne do potrzeb i możliwości wnioskodawców minimalne wartości projektów,
   - długi czas oceny wniosków o dofinansowanie, jak i weryfikacji wniosków o płatność, a tym samym wydłużające się procedury rozliczenia projektu;
3. przeszkody w dostępie do informacji.

W toku realizacji Programu IZ RPO WZ na bieżąco podejmowała działania zmierzające do redukcji obciążeń administracyjnych:

1. proceduralne:
   - zredukowano dokumentację aplikacyjną,
   - przeniesiono obowiązek dostarczania części załączników oraz drobnych korekt przed podpisaniem umowy o dofinansowanie,
   - rozszerzono katalog wydatków kwalifikowalnych,
   - umożliwiono wnioskowanie o dofinansowanie na projekty o niewielkiej wartości,
   - umożliwiono zastępowanie urzędowych zaświadczeń oświadczeniami beneficjenta,
   - skrócono czas oceny wniosku,
   - wprowadzono zaliczkowy tryb finansowania projektów,

- zredukowano liczbę wymaganych załączników do wniosku o płatność,
- wprowadzono możliwość ryczałtowego rozliczenia kosztów dla niektórych typów projektów;

2. prawne:
   - zwiększono próg wartościowy dofinansowania, dla którego można ustanowić zabezpieczenia realizacji umowy w formie weksla,
   - organizowano szkolenia dla beneficjentów, m.in. w zakresie aplikowania o dofinansowanie, rozliczania projektów oraz stosowania przepisów o zamówieniach publicznych,
   - opracowywano podręczniki dla beneficjentów;
3. informacyjne:
   - zorganizowano punkty konsultacyjne,
   - zmodyfikowano strony internetowe programu.

II. Planowane działania dotyczące zmniejszania obciążeń administracyjnych w okresie realizacji RPO WZ 2014-2020

W perspektywie finansowej 2014-2020, oprócz już funkcjonujących rozwiązań ułatwiających dostęp do dofinansowania, IZ RPO WZ wprowadzi dodatkowe mechanizmy usprawniające oraz będzie dążyła do stworzenia systemu zarządzania i kontroli Programu zapewniającego skuteczny przepływ informacji i proces podejmowania decyzji poprzez:

1. możliwie szerokie stosowanie form zaliczkowego i ryczałtowego finansowania projektów, w tym zastosowanie uproszczonych metod rozliczania wydatków: standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych nieprzekraczających 100 000 euro wkładu publicznego oraz finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe, stanowiące określony procent danej kategorii kosztów;
2. zmniejszenie obciążeń raportowych beneficjentów poprzez umieszczenie we wniosku o płatność części zawierającej wskaźniki postępu rzeczowego projektu;
3. realizację polityki e-cohesion w ramach RPO na podstawie UP oraz zgodnie z wytycznymi MIR w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej, polegającej na:
   - upowszechnianiu elektronicznego kontaktu z beneficjentem oraz pomiędzy podmiotami w ramach systemu zarządzania i kontroli,
   - realizacji procesów związanych z obsługą projektu od momentu podpisania umowy o dofinansowanie, z gromadzeniem danych oraz obsługą procesów związanych z certyfikacją wydatków w ramach centralnego systemu teleinformatycznego SL2014,

- budowie LSI RPO WZ 2014-2020, w celu kompleksowej obsługi wniosku o dofinansowanie,
- zapewnieniu kompatybilności LSI z SL – umożliwienie transferu danych pomiędzy systemami,
- systematycznym wprowadzaniu technologii informacyjno-komunikacyjnej wspomagającej wdrażanie oraz wzrost liczby spraw realizowanych drogą elektroniczną;

4. rozwój wewnętrznych baz danych zapewniający wykorzystanie w obsłudze beneficjenta wszelkich informacji już posiadanych przez IZ;
5. wypracowywanie możliwie prostych instrukcji i wytycznych wspomagających wnioskodawców podczas składania aplikacji i w czasie realizacji projektu;
6. ustandaryzowanie przez IZ formatu wniosku o płatność dla beneficjentów (format dla IZ, IP);
7. zamieszczanie z odpowiednim wyprzedzeniem na stronie internetowej oraz na portalu harmonogramów konkursów;
8. wymaganie oświadczeń zamiast urzędowych zaświadczeń w ramach dokumentacji aplikacyjnej;
9. umożliwienie realizacji zadań kontrolnych na próbie projektów, dla których ryzyko nie zostało ocenione jako bardzo wysokie;
10. unikanie powielania nieuzasadnionych kontroli operacji oraz korzystanie z wyników kontroli innych organów;
11. ograniczenie liczby wprowadzanych zmian do wytycznych/procedur;
12. wykorzystanie zasobów kadrowych i organizacyjnych mających doświadczenie we wdrażaniu funduszy europejskich.

Realizując założenia Umowy Partnerstwa oraz mając na względzie zapisy rozporządzenia ogólnego, IZ RPO WZ w latach 2014-2020 będzie dążyć do koncentracji działań informacyjnych i promocyjnych na dostarczaniu beneficjentom kompleksowych informacji dotyczących uzyskania dotacji. Działania polegać będą m.in. na:

1. organizacji punktów konsultacyjnych;
2. stworzeniu strategii komunikacji w zakresie RPO WZ na podstawie krajowej Strategii komunikacji polityki spójności, z uwzględnieniem spójności i komplementarności działań informacyjno-promocyjnych w ramach wszystkich funduszy i programów polityki spójności – działania mają na celu dążenie do wzmocnienia koordynacji przedsięwzięć celem utrzymania wysokiej spójności przekazu i komplementarności komunikatów i narzędzi;
3. opracowaniu minimalnych wytycznych dotyczących obowiązków beneficjentów z zakresu działań informacyjno-promocyjnych spójnych dla wszystkich instytucji zaangażowanych w realizację programu.

Ponadto, zgodnie z UP, przewiduje się m.in.:

– szkolenia horyzontalne dla beneficjentów;

– szkolenia z zasad realizacji projektów w danym PO;

– dyfuzję najlepszych praktyk i doświadczeń w zakresie usprawnienia procesu przygotowania, zarządzania i wdrażania projektów.

IZ planuje ponadto dokonywać cyklicznych przeglądów procesów realizacji Programu. Wnioski z nich płynące będą zmierzały do wypracowania optymalnych rozwiązań służących efektywnej realizacji RPO WZ 2014-2020. IZ RPO WZ planuje dokonać również uproszczeń w systemie wyboru projektów. Planowane rozwiązania skupiać się będą m.in. na obszarach o największej liczbie wniosków oraz wymagających sporządzenia obszernej dokumentacji technicznej. Przygotowywana jest procedura dotycząca preselekcji wniosków, która pozwoli wykluczyć na wstępnym etapie projekty niekwalifikujące się do dofinansowania i dokonania oszczędności po stronie wnioskodawców oraz instytucji. Ponadto planuje się zastosowanie kryteriów wejściowych, które również pozwolą zmniejszyć liczbę projektów poddawanych szczegółowej ocenie.

SEKCJA 11. ZASADY HORYZONTALNE

SEKCJA 11.1 ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

Zasada zrównoważonego rozwoju w programowaniu i wdrażaniu obejmuje finansowanie przedsięwzięć minimalizujących wpływ działalności człowieka na środowisko. W planowaniu działań należy dążyć do synergii celów gospodarczych, społecznych i ochrony środowiska. Realizacja zasady powinna sprowadzać się przede wszystkim do:

- poszukiwania konsensusu pomiędzy dążeniem do maksymalizacji efektu ekonomicznego projektu a zwiększaniem efektywności wykorzystania zasobów (np. energii, wody i surowców mineralnych) i zmniejszeniem negatywnych oddziaływań na środowisko;
- postrzegania odpadów jako źródła zasobów (w tym zastępowania surowców pierwotnych surowcami wtórnymi, powstającymi z odpadów), w tym m.in. do dążenia do maksymalizacji wykorzystywania odpadów jako surowców, gospodarowania odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami;
- dążenia do zamykania obiegów surowcowych, a w tym maksymalizacji oszczędności wody i energii;
- ograniczania zanieczyszczeń emitowanych do środowiska, w tym zwłaszcza powietrza oraz wody, już na etapie projektowania rozwiązań technologicznych;
- wspierania zwiększenia efektywności energetycznej i pozyskiwanie energii z niskoemisyjnych źródeł z maksymalnym wykorzystaniem lokalnej bazy surowcowej;
- niskoemisyjnego i zrównoważonego transportu, promowania transportu zbiorowego i publicznego oraz intermodalnego;
- energooszczędnego budownictwa;
- planowania przestrzennego i inwestycji infrastrukturalnych z uwzględnieniem konieczności adaptacji do zmian klimatu, a także ochrony środowiska i oszczędności zasobów, co sprowadza się także do ograniczania zjawiska „rozlewania się miast" (*urbansprawl*). Ponadto uwzględnienie problematyki zmian klimatu obejmuje aspekt odporności realizowanych inwestycji infrastrukturalnych na skutki zmian klimatu i powiązane z tym zagrożenia klęskami żywiołowymi (zwiększone ryzyko powodziowe, susze, upały, ekstremalne zjawiska powodziowe).

Zagadnienia te będą miały odzwierciedlenie w kryteriach wyboru projektów między innymi poprzez:

- weryfikację przynajmniej neutralnego wpływu projektu na realizację zasady zrównoważonego rozwoju;
- wprowadzenie kryteriów oceny promujących projekty zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju, np. związanych z efektywnym wykorzystaniem zasobów naturalnych i energii w przypadku wszystkich realizowanych przedsięwzięć, a także wdrożeniem systemów zarządzania środowiskowego, wyborem inwestycji do wsparcia

na podstawie nie tylko kryterium kosztów inwestycji, ale kosztu związanego z całym cyklem życia inwestycji;

– wymóg stosowania zasady „zanieczyszczający płaci" i „użytkownik płaci".

Konieczne jest promowanie wyboru rozwiązań, które w perspektywie długookresowej będą brały pod uwagę koszty eksploatacji inwestycji – przez wybór wariantu inwestycji efektywnego energetycznie, minimalizującego koszty niezbędne do utrzymania powstałej infrastruktury (tj. np. w drogownictwie stosowanie rozwiązań gwarantujących utrzymanie prawidłowych cech nawierzchni w jak najdłuższym czasie, w budynkach promowanie rozwiązań ograniczających zużycie zasobów).

Kryteria związane ze zrównoważonym rozwojem będą mieć zastosowanie również do wyboru projektów innych niż z obszaru środowiska, np. w kontekście efektywności energetycznej i oszczędności energii, zwłaszcza w odniesieniu do wszelkich projektów infrastrukturalnych.

Ponadto realizacji zasady zrównoważonego rozwoju – rozumianej jako dążenie do wzrostu gospodarczego i równomiernego podziału korzyści, mającego na celu osiągnięcie odpowiedzialnego, długookresowego wzrostu, który stanie się udziałem różnych społeczności – służyć będzie zobowiązanie IZ do uzyskania w przypadku pomocy udzielonej z EFSI dużemu przedsiębiorcy zapewnienia od tego przedsiębiorcy, że wkład finansowy z funduszy nie powoduje znacznej utraty miejsc pracy w istniejących lokalizacjach tego przedsiębiorcy na terytorium Unii Europejskiej w związku z realizacją dofinansowywanego projektu.

Istotne będą także działania polegające na tworzeniu zielonych miejsc pracy w związku z wdrażaniem wzorców zrównoważonej produkcji, dotyczącej zmniejszania presji na środowisko przy prowadzeniu i rozwoju działalności gospodarczej.

Osie priorytetowe 2–4 w całości nakierowane są na wsparcie w praktyce realizacji przedmiotowej zasady przez działania prośrodowiskowe oraz przede wszystkim w kontekście zmniejszania emisyjności gospodarki i infrastruktury transportu publicznego oraz zwiększania świadomości mieszkańców w tym zakresie, a także przeciwdziałania negatywnym skutkom zmian klimatu.

W Programie zapewnione zostanie monitorowanie i raportowanie wydatków dotyczących realizacji celów związanych ze zmianami klimatu (przy wykorzystaniu systemu kategorii interwencji przygotowywanego przez KE).

Zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa Instytucja Zarządzająca zachęca do stosowania zamówień przedkomercyjnych, szczególnie umożliwiających wykorzystanie prac i infrastruktury powstałej w ramach Celu tematycznego 1.

SEKCJA 11.2. RÓWNOŚĆ SZANS I NIEDYSKRYMINACJA

Zapisy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 respektują zasadę niedyskryminacji poprzez zakaz przyjmowania rozwiązań mających charakter dyskryminujący ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne,

religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną podczas przygotowania i realizacji programów.

Program przewiduje identyfikację poszczególnych grup docelowych, które mogą mieć ograniczony dostęp do wsparcia lub są narażone na dyskryminację, oraz identyfikację środków do złagodzenia tych zagrożeń. Podejmowane przedsięwzięcia na rzecz zapobiegania dyskryminacji zapewniają dostęp do wsparcia grupom zmarginalizowanym. Ponadto inicjatywy mające na celu włączenie zasady niedyskryminacji do procesu wyboru i wdrażania projektów przewidują m.in. jednolite wymagania dotyczące dostępności nowych lub przebudowanych budynków użyteczności publicznej. Działania, które podejmowane będą w Programie, zakładają promowanie pozytywnych rozwiązań uwzględniających potrzeby poszczególnych grup docelowych narażonych na taką dyskryminację oraz osób z niepełnosprawnością.

Przewiduje się wprowadzenie wymogu stosowania klauzul społecznych w procedurach związanych z prawem zamówień publicznych. Projekty uwzględniające zastosowanie klauzul społecznych będą traktowane w sposób priorytetowy, co zostanie zawarte w zapisach dokumentacji konkursowej (m.in. poprzez odpowiednie kryteria wyboru projektów). Pozwoli to na horyzontalne wzmocnienie tego narzędzia, a w dłuższej perspektywie przyczyni się do aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem zawodowym i społecznym. Wpłynie to również pozytywnie na podniesienie umiejętności pracowników oraz na poprawę sytuacji na rynku pracy osób najbardziej od niego oddalonych.

W województwie zachodniopomorskim wskaźnik osób niepełnosprawnych w ogóle populacji województwa kształtuje się na poziomie 12,2% i dlatego, ze względu na swą liczność, będzie to grupa, do której w szczególności skierowane zostanie wsparcie. Inicjatywy podejmowane w Programie uwzględniać będą propozycje Europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności 2010-2020 oraz ratyfikowaną w 2012 r. przez Polskę Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, których celem jest popieranie, ochrona i zapewnienie pełnego i równego korzystania ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności przez wszystkie osoby z niepełnosprawnościami oraz popieranie poszanowania ich przyrodzonej godności. W związku z powyższym działania prowadzone w ramach projektów powinny być nakierowane na podejmowanie zatrudnienia przez osoby z niepełnosprawnościami, ale również w ramach tych działań nie powinno wykluczać się wsparcia osób z niepełnosprawnościami funkcjonujących na rynku pracy. Kwestie dotyczące niepełnosprawności uwzględniane będą w sposób horyzontalny – we wszystkich działaniach. Inwestycje infrastrukturalne będą realizowane w taki sposób, aby zapewnić dostęp dla osób z niepełnosprawnościami. Jednocześnie uwzględniana będzie koncepcja uniwersalnego projektowania (projektowania dla wszystkich), co oznacza że produkty, środowiska, programy i usługi będą projektowane w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania (zgodnie z definicją zawartą w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych). Szczególne wsparcie osób z niepełnosprawnościami realizowane będzie także poprzez przeznaczone dla nich (bądź w formie kryteriów konkursu, bądź kryteriów strategicznych) działania aktywizacyjne.

Osoby z niepełnosprawnościami stanowią grupę wewnętrznie zróżnicowaną pod względem stopnia i rodzaju niepełnosprawności. Rodzi to konieczność różnicowania i indywidualizowania pomocy adresowanej do tych osób. Istotne jest zatem stosowanie kompleksowego podejścia do wspierania osób z niepełnosprawnościami, obejmującego zarówno usługi o charakterze psychologiczno-motywacyjnym, jak i zróżnicowaną ofertę ukierunkowaną na rozwój kompetencji i kwalifikacji zawodowych. Efektem tych działań ma być zwiększenie zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami, zwłaszcza na otwartym rynku pracy.

Inną grupą są osoby starsze, których liczba z każdym rokiem się zwiększa, co ma związek ze starzeniem się społeczeństwa. W związku z tym wiele działań podejmowanych w ramach Programu kierowanych będzie do tej właśnie grupy, przykładowo: wsparcie w zakresie szkoleń (przekwalifikowywanie osób po 50. roku życia czy działania na rzecz walki z bezrobociem).

Mając na względzie potrzebę monitorowania i ewaluacji horyzontalnej zasady niedyskryminacji, Instytucja Zarządzająca zapewni możliwość udziału w Podkomitecie Monitorującym RPO WZ 2014 2020 przedstawicieli środowisk osób należących do grup najbardziej dotkniętych dyskryminacją. Ponadto sytuacja osób narażonych na dyskryminację monitorowana będzie na poziomie projektów poprzez założone wskaźniki, m.in. wskaźnik: liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w programie.

Szczegółowe informacje odnośnie do wkładu Programu w promowanie rozwiązań zapobiegających dyskryminacji, w tym wszelkie inicjatywy mające na celu włączanie tej zasady przy wyborze i wdrażaniu projektów, zostaną uszczegółowione w dokumentach programowych konkretyzujących zapisy Programu.

SEKCJA 11.3. RÓWNOUPRAWNIENIE PŁCI

Program propaguje równość mężczyzn i kobiet przez uwzględnianie problematyki płci, w szczególności w celu zwiększenia trwałego udziału kobiet w zatrudnieniu i rozwoju ich kariery, ograniczenia segregacji na rynku pracy, zwalczania stereotypów związanych z płcią w dziedzinie kształcenia i szkolenia oraz propagowania godzenia pracy i życia osobistego kobiet i mężczyzn.

Zasada równości szans płci wdrażana będzie na wszystkich etapach realizacji RPO WZ 2014-2020 w zakresie EFS poprzez promowanie i prowadzenie działań obejmujących zwiększanie zatrudnienia kobiet i mężczyzn, w tym zwłaszcza kobiet, jako tej grupy, która jest w szczególnej sytuacji na rynku pracy, podnoszenie aktywności ekonomicznej kobiet, jako odpowiedzi na wyzwania rynkowe, pobudzanie postaw przedsiębiorczych, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie nowych form organizacji pracy w celu umożliwienia pełniejszego uczestnictwa w kształceniu i zatrudnieniu.

Środki EFS w województwie przeznaczone będą na: inwestycje w edukację, promowanie zatrudnienia, mobilności pracowników, włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa. W obszarach tych IZ RPO WZ będzie zwracać szczególną uwagę na:

– wsparcie specjalnych działań na rzecz powrotu lub rozpoczęcia aktywności kobiet na rynku pracy po urodzeniu dziecka, włączania osób zajmujących się opieką nad osobami

zależnymi, wprowadzania rozwiązań z zakresu godzenia życia zawodowego z prywatnym oraz promocji równości szans płci (oś priorytetowa VIII);

– organizację programów wsparcia dla osób i rodzin z dysfunkcjami, oferujących zintegrowane pakiety usług takich jak m.in. usługi opieki nad dzieckiem i osobami zależnymi oraz usługi z zakresu programów pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, jak również kompleksowych programów edukacyjno-promocyjnych na temat praw, jakie przysługują grupom narażonym na dyskryminację (oś priorytetowa IX);

– dofinansowanie tworzenia nowych miejsc przedszkolnych, zwłaszcza na terenach wiejskich, wielopoziomowej edukacji równościowej, w tym wprowadzenie w ramach dodatkowych zajęć współfinansowanych z EFS obowiązkowej tematyki równości szans płci, szkolenia w tym zakresie nauczycieli i dyrekcji, wsparcie dla wprowadzania metod kształcenia z uwzględnieniem zasady równości szans płci (oś priorytetowa X).

Planowana jest kontynuacja rozwiązań wypracowanych w ramach dotychczas realizowanej perspektywy finansowej poprzez określanie takich kryteriów wyboru projektów, które preferują wysoki udział kobiet w podejmowanych przedsięwzięciach.

Na etapie wyboru projektów preferowane będą tzw. projekty równościowe, czyli takie, które realizują w pełni zasadę równości szans kobiet i mężczyzn – dostrzegają bariery równości, analizują je oraz działają na rzecz ich osłabienia.

W ramach optymalizacji podejścia pozwalającego na wdrażanie zasady równości szans płci planowane jest promowanie stosowania wśród projektodawców tzw. *dual approach*, czyli zarówno założenie działań specyficznych (*specific action*), które zostaną skierowane tylko do jednej płci z uwagi na jej trudniejszą sytuację w danym obszarze wsparcia, jak i założenie wdrażania tej zasady horyzontalnej na każdym etapie realizacji programu czy projektu (czyli *gender mainstreaming*).

Ponadto Instytucja Zarządzająca zamierza podjąć konkretne działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn w zakresie:

– informowania projektodawców o obowiązku realizacji zasady równości szans;

– szkolenia projektodawców w zakresie praktycznej realizacji równych szans w projektach;

– włączania do programu szkoleń i warsztatów dedykowanych ocenie projektów zasady równych szans, tak aby była ona znana i prawidłowo rozumiana przez wszystkie osoby zaangażowane w ocenę projektów;

– monitorowania i kontroli równościowej realizacji projektów poprzez instrumenty sprawozdawcze oraz kontrole prowadzone na miejscu realizacji.

W przypadku wyboru projektów złożonych do dofinansowania szczególnie ważna będzie ocena zgodności wniosków z horyzontalną zasadą równości szans płci poprzez zastosowanie w karcie oceny projektu standardu minimum, ustalanie kryteriów dostępu, wskazujących, w jaki sposób wniosek musi uwzględniać równość szans, oraz stosowanie kryteriów strategicznych, zachęcających projektodawców do składania wniosków w większym stopniu zwracających uwagę na równość szans płci.

W zakresie monitoringu projektów i sprawozdawczości IZ będzie dążyć do tego, aby wszystkie wskaźniki realizacji programu/projektu dotyczące liczby osób podawane były w podziale na płeć. W przypadku sprawozdań rocznych i okresowych planowane jest wskazywanie postępu realizacji działań na rzecz włączenia problematyki równości płci do głównego nurtu polityki oraz opis problemów napotkanych w tym zakresie i podjętych działań zaradczych.

Zapewnione zostanie również równomierne dystrybuowanie środków EFS pośród różnych grup docelowych, w tym także kobiet i mężczyzn, na realizację zasady równouprawnienia kobiet i mężczyzn.

Wśród wszystkich instytucji zaangażowanych w realizację EFS budowany będzie potencjał równościowy, w szczególności poprzez organizację odpowiednich szkoleń o charakterze równościowym. Ponadto podejmowane będą odpowiednie działania z zakresu informacji i promocji.

Skład Komitetu Monitorującego Program i wszystkich grup tematycznych będzie różnorodny, a ponadto zostaną włączeni przedstawiciele środowisk działających na rzecz równości szans.

SEKCJA 12. ODRĘBNE ELEMENTY

SEKCJA 12.1. DUŻE PROJEKTY, KTÓRE MAJĄ ZOSTAĆ WDROŻONE W OKRESIE PROGRAMOWANIA

Tabela 27. Wykaz dużych projektów

SEKCJA 12.3. WŁAŚCIWI PARTNERZY ZAANGAŻOWANI W PRZYGOTOWANIE PROGRAMU

Wykaz interesariuszy, którzy zgłosili uwagi w procesie konsultacji społecznych RPO WZ 2014-2020

Nazwa interesariusza
JST i ich agendy
Powiat Szczecinecki
Gmina Złocieniec
Pełnomocnik Prezydenta Miasta Szczecina ds. Rozwoju Systemu Komunikacji Rowerowej
Urząd Miejski w Dobrzanach
Gmina Stare Czarnowo
Gmina Miasto Koszalin
ZODR, Barzkowice Oddział Koszalin
Koszalińska Agencja Rozwoju Regionalnego SA
Urząd Gminy Wałcz
Urząd Miejski w Koszalinie
Gmina Sianów
Gminna Organizacja Turystyczna w Sianowie
Urząd Miasta Świnoujście
Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego w Szczecinie
Urząd Miasta Kołobrzeg
Gmina Polanów
Stowarzyszenie Zachodniopomorskie Tebeesy
Stargardzkie TBS Sp. z o.o.
Gmina Mielno
Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego
Starostwo Powiatowe w Goleniowie
Powiat Myśliborski
Urząd Miasta Szczecin
Szczecińskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego
Związek Miast i Gmin Dorzecza Parsęty
Gmina Będzino
Gmina Świdwin

Zachodniopomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
Gmina Bobolice
Powiat Świdwiński
Gmina Barlinek
Gmina Postomino
Organizacje pozarządowe
Fundacja Czas Dialogu
Stowarzyszenie Hospicjum Królowej Apostołów w Policach
OWES Aktywa Plus
Fundacja Nauka dla Środowiska
Fundacja Centrum Innowacji i Przedsiębiorczości w Koszalinie
Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć
Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi Sucha Koszalińska
Rowerowy Szczecin
Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Kulturalno–Społecznych „TWIKS"
FEWE, Katowice
Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób Mniejszych Szans „Więź"
Instytut Rozwoju Regionalnego
Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Szczecinie
Stowarzyszenie Media Dizajn
Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej
Stowarzyszenie „WIR" – Wiejska Inicjatywa Rozwoju
Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych
Stowarzyszenie POLITES
Uczelnie i szkoły
Uniwersytet Szczeciński, Zakład Ekonomiki Ochrony Zdrowia
PWSZ Wałcz
Politechnika Koszalińska
Akademia Sztuki w Szczecinie
Wydział Informatyki ZUT w Szczecinie
Centrum Bioimmobilizacji i Innowacyjnych Materiałów Opakowaniowych ZUT w Szczecinie
Pozostałe podmioty publiczne
Woliński Park Narodowy
PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
Minister Środowiska
Archiwum Państwowe w Szczecinie
Komenda Wojewódzka Policji w Szczecinie
WOPR Województwa Zachodniopomorskiego
Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Szczecinie
PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Oddział w Szczecinie
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Archiwum Państwowe w Koszalinie
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie

Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Zachodniopomorskiego
Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA
Przewozy Regionalne Sp. z o.o.
Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie
Przedsiębiorstwa i ich związki
Najda Consulting
Katarzyna Szlagier Doradztwo, Consulting
Miejska Energetyka Cieplna Spółka z o.o. w Koszalinie
Izba Rzemieślnicza MiŚP w Szczecinie
Proeko Consulting Marek Śliwa
Gest Sp. z o.o.
Technika Electra Sp. z o.o.
Aleksander Igielski CSI
Aleksandra Nalborska – przedsiębiorca
Katarzyna Nakielska-Pawluk – Nauka-Praca-Kariera
Koszalińskie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego SA
Marena Wellness & Spa
Polskie Stowarzyszenie Przetwórców Ryb
EDUKA – FRSK Sp. z o.o.
STRATEGOR Wielkopolskie Centrum Ekspertyz Finansowych
Zachodniopomorski Oddział Geodezyjnej Izby Gospodarczej
Izba Gospodarcza Ciepłownictwo Polskie
EKOTECH Sp. z o.o.
Gustaw Securitas
Ośrodek Edukacji i Zastosowań Energii Odnawialnej w Koszalinie
ENEA Operator Sp. z o.o.
Sea Development Sp. z o.o.
Spółdzielnie, w tym mieszkaniowe
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Gryf" w Dębnie
Koszalińska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Przylesie"
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Bałtyk" w Darłowie
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Kolejarz" w Szczecinie
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Wspólny Dom" w Szczecinie
Pyrzycka Spółdzielnia Mieszkaniowa
Rejonowa Spółdzielnia Mieszkaniowa w Choszcznie
Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa „Tęcza" w Białym Borze
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Jutrzenka" w Łobzie
Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa „Płyta" w Karlinie
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Gardno" w Nowogardzie
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Przyszłość" w Myśliborzu
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Piast" w Barlinku
Szczecinecka Spółdzielnia Mieszkaniowa
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Przytorze" w Tychowie
Koszalińska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Na Skarpie" w Koszalinie

Spółdzielnia Mieszkaniowa „Postęp” w Złocieńcu
Międzyzakładowa Spółdzielnia Mieszkaniowa „Pomorska” w Szczecinie
Spółdzielnia Mieszkaniowa w Lipianach
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Morsbud” w Szczecinie
Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa „Słowianin”
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Pomorskie – Nasz Dom” w Szczecinie
Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa „Płonia” w Szczecinie
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Odra” w Policach
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nasz Dom” w Kołobrzegu
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Budowlani” w Koszalinie
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Świt” w Drawsku Pomorskim
Kołobrzeska Spółdzielnia Mieszkaniowa
Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa „Politechnik” w Szczecinie
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Widok” w Szczecinie
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Warszewo” w Szczecinie
Spółdzielnia Mieszkaniowa Czaplinek
Regionalny Związek Rewizyjny Spółdzielni Mieszkaniowych w Szczecinie
Spółdzielnia Mieszkaniowa w Maszewie
Spółdzielnia Mieszkaniowa „Dąb” w Szczecinie
Radni samorządów i ich kluby
Zygmunt Dziewguć, radny woj. zachodniopomorskiego
Emilia Szafran, radna gminy Dziwnów
Klub Radnych Prawa i Sprawiedliwości Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego
Osoby fizyczne
Ewelina Chlebowska
Beata Flejszer
Paweł Strzelecki
Ryszard Morawski
T. Mandziej
Marcin Wilkowski
Andrzej Śliwiński